

Стаклене очи Индије

Православље и духовност Далеког истока

Православље и секте: књига 3

Приредио професор Владимир Димитријевић

Уводна реч приређивача

Ово је зборник текстова чији је превасходни циљ-православни одговор на изазове далекоистичне духовности, као и сведочење оних који су, милошћу Божјом, прошли беспутице веровања у оријенталне мудрости и нашли Онога Који Јесте Пут, Истина и Живот.

Несумњиво, у учењима Индије, Тибета, итд. има нечег хипнотичког, нечег древног и опасног што је привлачно за савременог неупућеника у Свете Тајне хришћанске вере. Зато књига носи наслов "Стаклене очи Индије". Тај израз припада Владики Николају (Велимировићу), који се са индуистичком духовношћу рвао читавог свог живота.

У Господа се надамо да ће ова књига помоћи онима који траже Истину - да је нађу, а онима који су је нашли - да се у њој учврсте и помогну трагаоцима.

Култ змије

Хришћанство зна ко је духовна змија. Сатана је узео обличје змије када је преварио прамајку Еву и наговорио је да проба забрањени плод. Она је покушала да безблагодатно, магијски постане бог, нудећи ту лаж своме мужу. То зна хришћанство, али не зна паганизам. Све паганске религије имале су понеку змију у средишту култа. Египатски фараон је на круни носио две змије, символ уједињења Горњег и Доњег Египта, Кинези су се клањали крилатој змији, змају; Аполон Питијски се јављао у виду змије, Питона, и говорио кроз пророчицу Питију; Астеци и Маје су знали за бога - пернату змију, Квецелкоатла... Права тврђава змије је, међутим, Индија.

У Индији се једном годишње слави Наг - Панчами, дан кобре. Хари Милер, немачки природњак, описао је како Индијке украшавају мравињак у који се настани кобра. Кобра се пред женама не повлачи. Оне пред њом изводе плес, нишући се тамо-амо. Зачуђен таквим мирољубивим односом, Милер је од једне старице чуо следеће: "Јасно је да овде обожавамо кобру, и наравно да смо znale да нам неће нанети никакво зло. Зар ви не знате да је кобра пројава бога Шиве? Сам бог је седео пред нама и ми смо се молиле без имало страха".

Тамшш кобру зову "nulla panba" - добра змија. Жене које желе мушко дете усвајају кобру и мажу јој главу сандаловином. Свуда се срећу камене скулптуре у виду кобри. Она је и Агни - бог огња, и кундалини, енергија која почива при дну кичме и буди се да би се уз кичмени стуб успињала ка трећем оку на челу...

Месец дана пре празника кобри, Индуси их лове и носе их у кућна светишта. Све их сабирају и смештају у један храм, да би се извршила "смотре пред божанством". Змији се жртвује пиринач и горући камфор. Иста врста сандаловине се ставља и на чело жене (тилак, символ "трећег

ока") и на врх змијине главе... Змија се сматра господарем жене и плодности.

Већ ово неколико чињеница било би довољно православним Србима да знају о чему је реч. На жалост, многи о томе не мисле, и крену у змијињак као да им се тамо ништа не може десити.

Срби и Индија

"Покрет за свесност Кришне" у свом часопису на србском језику "Атма" (бр. 4) подсећа Србе да у њиховом језику има много речи које су сродне санскрту: "Веде" (знања, на санскритском) имају исти корен као србског (тако је медвед - "онај који зна где има меда"). Знање је "жнани".

Наша реч Бог, кажу они, долази од "бхагаван", онај који има сва обиља; "говедо" - има исти корен као Говинда (име Кришне, које значи "чувар крава")... Међутим, оптужују кришнаисти Србе, они су се, у доба пре потопа, иселили из Индије, иако је она била на високом ступњу ведске цивилизације. Зашто? Побегли су, јер нису могли да живе по високим захтевима "Веда" - јели су месо и наносили штете брахманима, који су их бесплатио поучавали. Зато се Кришна јавио у виду брахманског сина Шри Парашураме, и протерао кшатрије, међу којима су били и преци данашњих Срба. Зато нас кришнаисти позивају да се вратимо у загрљај онога кога зову "најчистији Божји слуга и Његов посланик", то јест гуруа Свами Прабхубаде.

Пошто су се кришнаисти позивали на лепу, мада нимало романтичну и погодну за мистификовање књигу др Олге Луковић - Пјановић "Срби - народ најстарији", и ми ћемо то учинити, указујући пре свега на језичке моменте сродности србског и праиндоевропске основе која је најбоље очувана у санскриту. Француски лингвисти Маје и Вајан сматрали су да је србски најсличнији ведском санскриту.

Он познаје вокално "Р", кога нема ни у грчком, ни у латинском, као ни у европским језицима савремености. (Рус не каже "крв" - само "кров"; "крава" је "корова"; смрт је смерт...) Такође, у србском народном језику постаје гласовне групе "рг" ("ргати") и "рњ" ("рњати"); изворни назив групе древних индијских књига је "Рг-веде" - у оригиналном облику ово ово најлакше изговарају Срби.

Речи за родбинске односе (тата, нана, брат, сестра, стрина, свекар, свекрва, девер, кум, свастика) имају праиндоевропско порекло. Срби су некад имали и имена за родбину до десетог предачког колена: иза чукундеде, предак се звао наврндеда, иза наврндеде аскурђел, иза тога курђел, иза тога курлебало, иза курлебала сукурдов. Десето колена је курајбер. Рећи неком да је курајбер значи рећи му: "Ти ми ниси никакав род!" Лингвисти, поред гласовних група "рг" и "рњ", у народном говору налазе и групе "срмб" (србмати, рмбачити), "мрд" (мрдати), "мрз" (мрзнути се)... Реч "агни" (име бога ватре) у савременом србском је "огањ". "Прија", "пријати", "пријатељство" - Прија је име једне индијске богиње, заштитнице љубави. Индијски пантеон зна за полубожанство Србинду, што буквално значи "принц Срба"!

Наш угледни песник и есејиста, Миодраг Павловић, на основу озбиљних изучавања утврдио је да Срби и Литванци имају древне песме о женидби и

удадби небеских тела, што је тема ведских химни. Ведски бог Варуна постао је прасловенски Перун... Србски обичај крсне славе, христијанизован још у давно доба, по спољашњем облику има сличности са ведским обредима зазивања домаћих богова и предака.

Али, али, али... Да видимо какав је однос Срба (који су, вековима, били "кшатрије", народ племенитих ратника) према Индији из које су се одселили (кришнаисти кажу - били протерани.)

"Веде" и "Упанишаде" настале су као плод неколико столећа. Само учење о реинкарнацији није било приступно у религији белих, аријевских племена која су главни творци индуистичких светих списа. Тек у додиру са тамнопутим Дравидима који су били староседелачко становништво они су свој изворни монотеизам покварили увођењем многих богова и полубогова. Реинкарнација је прихваћена као став о загробном животу. То се види из кључног списа "Махабхарате" - "Бхагавад Гите", у коме тамнопуто сточарско божанство Кришна ("Кришна" управо значи "тамнопути" - Дравиди су били ратари и сточари, а Аријевци ратници) поучава принца Арџуну новој науци - реинкарнацији. Племенитом Арџуни је жао што у рату мора да се бори против својих рођака, али му Кришна каже да то нема никакве везе - с обзиром да достоји реинкарнација; ко год је убијен, није убијен!

Дравидском становништву индијског потконтинента треба приписати и многе демонске елементе потоњег индуизма, пре свега снажно занимање за култ Шиве и Кали, богова смрти и уништења, као и приношење људских жртава.

Од свега овога Срби су побегли. И то бекство може се уочити и у србском језику. Речи високог религијског значења добијају ниско, профано смисаоно поље. Наш архитекта Предраг Ристић није случајно приметио да је индијска кали-југа, последње космичко раздобље пред уништење и стварање нових свемира, код Срба постало каљуга (Кали - кал, блато). "Самсара", точак карме, код Срба (у крајевима око Западне Мораве) значи псето - луталица, џукела. Тантра и мантра појављују се у подсмешљивој формулацији за нечије брбљање -"тандара-мандара-броћ!" (Може се претпоставити да је ова формула некад била магијска, с обзиром да је броћ биљка употребљена у магијским ритуалима.)

Покојни деда писца ових редова причао му је старо србско предање, по коме Цигани међу Србима просе зато што су ови некад нешто давно позајмили од Цигана, па им нису вратили. (Можда је то прасећање на тамнопуте Дравиде, од којих су Аријевци - кшатрије утекли.)

Међутим, најснажнији доказ одбојног става Срба према индуском наслеђу је песма "Свечи благо дијеле", за коју се сматра да припада најстаријем епском слоју. У овој песми свечи питају Огњену Марију, Свету великомученицу Марину, где је била, а она им каже да долази из "Индије, из земље проклете". У тој проклетој земљи влада безакоње: кумови не поштују кумове, и браћа се са браћом сваде. Тада свечи кажњавају Индију - у њој настају суше, разне болести, од којих је најопаснија срдобоља - дизентерија (поред губе, најопаснија гошћа убоге Индије); тамо нестаје

хлеба за просфору - не служи се Света Литургија. Тек кад се становништво покаје, стање се Поправља.

Веома је занимљив однос Владике Николаја према Индији. Читавог живота он се дивио индијском аскетизму и потрази за метафизичком дубином света, и чудило примитивизму незнабожачког пантеона или, пак, нихилизму будизма. У књизи "Речи о Свечовеку" он покушава да створи неку врсту "христијанизованог индуизма", одговарајући на ничеанског натчовека и његову антихришћанску усмереност.

Међутим, већ у "Индијским писмима" Владика уочава немогућност синтезе, и, указујући на висок лични морал индијског човека, даје православне одговоре на погрешне поставке њихове догматике. Православни Балкан мора надићи и мане Европе (техницистичке "Беле Демоније") и мане Индије (успаване у свом нирванском миру без Бога): томе је посвећен оглед "Изнад Истока и Запада". На крају, као да слути будућност свог народа, и свих хришћанских народа, који ће се наћи на удару индуизма, у манастиру Љубостињи, где су га Немци држали у заточењу, он 1941. и 1942. годину посвећује писању блиставог дела "Теодул", у коме показује лепоту Еванђеља у односу на све многобожачке мудрости земље којом је својевремено био очаран. Читавог живота његова молитва је: "Христе, дођи у Индију!" Надао се у Свечовекољубивог Бога да ће Индији послати неког ко ће наставити апостолску мисију Светог Томе. Данас, када православни Грци у Индији имају све више својих мисионарских центара, и када многи Индуси упознају Јединога Који их може ослободити точка за мучење званог самсара, молитва Владике Николаја изгледа нам услишеном.

Са друге стране, страшно је што се Срби, ни не познајући довољно понор у који срљају, враћају паклу пантеизма из кога су њихови преци побегли, називајући Индију - "земљом проклетом".

Гуру богови

Једна од најстрашнијих (и, наравно, најсмешнијих) претензија индуских гуруа је да су они - богови у људском телу. Колико је таквих "богова" крстарило и крстари савремених светом! У тексту Бориса Дамјана "Путовање кроз универзум" ("Тајне" бр. 26) писано је о некима од таквих.

Тако је 1970. године у селу Хаиркхану у стању "самадхија" (врхунског просветлења) нађен гуру Бабаџи, за кога се одмах поверовало да је отеловљени апсолут. Он је рекао да је огледало у коме се може огледати сваки човек. Поручивао је ученицима: " Не сумњај никад у моју љубав, чак ни тада кад ти шаљем изазове и искушења јер је све то за твоје највише добро и твој највиши раст". Умро је, позивајући на опште братство... Марван Шеирар, родом из заратустријанске персијске породице, рођен је 1894. Године 1913, једна баба од 107 година, учитељица јоге, пољубила га је у чело, после чега је он био усхићен девет месеци, уопште ни не спавајући. Усхићење су сменили тешки болови и сметње...

Године 1922, пошто се "просветлио", основао је свој ашрам у Бомбају, под именом Мехер Баба. Шта је о себи говорио? " Мисли на мене више него на себе. Једном кад се пробудим у твом срцу и ти ћеш се пробудити и остати будан за сва времена ... Ја сам бог сто одсто... Нема ничег мимо мене...

Никад се нисам родио. Никад нисам умро. Иако присутан свуда у свом безличном стању, понекад узимам форму /.../. Ја сам древно Једно. Ко ради за мене, не обавезује ме, јер ради за себе"...

Да не заборавимо: Мехер Баба је умро, иако је рекао да никад не умире. У овој књизи ћете се срести са многим гуруима који себи придају божански значај и моћ. Саи Баба каже да је бог; Шри Ћинмој тврди да је највиша медитација-медитација на његову слику; Ошо Раџниш је био обоготворен... Статуи покојног Прабхубаде, кришнаистичког учитеља, одаје се божанско поштовање... Сагледаћете куда све то води...

Далекоисточне борилачке вештине

Један од начина ширења далекоисточних мистичких техника код нас биле су и борилачке вештине, које су Србима нуђене још од половине шездесетих као чисто спортска упражњавања. Међутим, у овој области треба раздвојити оно што је заиста спорт, и као такво у извесној мери неутрално, и оно што је веома опасно, јер је пут ка прелести.

У књизи Владислава Гигова и Александра Илића "Основи каратеа за младе" истиче се да је основни циљ каратеа пре свега "психичка еволуција", што подразумева постизање одређених измењених стања свести, каква су екстаза, транс, халуциногени ефекти и на крају достизање Надсвести, то јест "сатори" (просветлење у зен-будизму). Они такође саопштавају да су многе кате (телесни положаји) у ствари мистичко-медитативне вежбе, па је карате у ствари "мистичко-борилачки систем". Циљ је да нестане "ја" у корист борилачке креације.

У својој књизи "Покајање и грех последњих времена" руски архимандрит Лазар опомиње да човек који се обучава некој од ових вештина често не схвата ни позе, ни медитације које се користе приликом вежбања каратеа, кунг-фуа, џудоа, аикидоа, итд. Чак и многи хришћани то не поимају... Он каже: "Чему уче побројана "спортска" занимања? То је јасно сваком ко престане да вара себе - убијању или суровом сакаћењу противника голим рукама! Ту углавном поново почињу да противурече, тврдећи да је то "вештина самоодбране", да каратиста или кунгфуиста никад не напада први, итд. При том у вежбе улазе ствари које би код смиреног хришћанина требало да изазову "благи" ужас, јер је он васпитан на заповестима еванђељским и учи се да достигне кротост, незлобивост и љубав према непријатељима и да ономе ко га удара понуди и други образ: тако, на пример, кунгфуиста вежба да тако удари супарника и да двама палцима руке, пробивши му груди, извади срце из њега; ако су "телесне могућности савршено развијене" то се учини тако брзо, да убијени пада мртав, не схвативши шта се десило. Постоје слични методи да се из човека истргну други животно важни органи.

При таквом ударцу убица се најпре мора концентрисати на тајанствени извор "кими" енергије (он се налази негде у области желуца), која - по учењу неких школа - даје такву натприродну снагу ударцу и прелази приликом доношења истог на противника (о пореклу тог извора енергије се ништа не каже). Приликом ударца каратиста или кунгфуиста испушта стравичан крик, који тобож даје могућност да се концентришу све те силе (ако се тај крик ослушне и ако се покуша наћи

расположење које му одговара, он више од свега нодсећа на згрушај мржње који је "излетео на слободу": та мржња се, као змијски отров, дугим вежбама, као у посудици, скупља у срцу таквог човека.) На таквим часовима ученику се често предлаже да чини нешто слично далекоисточним верским обредима: да клекне на колена и руке ставља у тајанствене положаје, и нуди му се нешто слично медитацији; много шта тајанствено и оно што сами ученици не схватају треба чинити са својим телом и душом"...

Јасно је, дакле, да су учитељи борилачких вештина који су, скупа са спортом, нама у Србију и Црну Гору доносили разне врсте медитација такође били проповедници заблуда Оријента. Додуше, у Србији и Црној Гори постоје и учитељи који пре тренинга својим ученицима предлажу православну молитву, и који се труде да борилачке технике на буду праћене паганском мистиком, али је, на жалост, већина кренула другим, беспутним путем.

Садржај књиге

Карма... астрал... реинкарнација... Брама, Вишну, Шива, Кришна, Буда... Самсара... Јога... Тантра... Мантра... Мандала... Тао... Кундалини... Зен... Тибет... Далај Лама...

Већ десетлећима наш духовни простор је бомбардован пропагандом далекоисточних религија... Скоро да нема човека који се није суочио са неким од елемената учења Индије. Притом, не треба заборавити на чињеницу да је већина тих учења била усвајана у хришћанском контексту. Рецимо, учење о реинкарнацији доживљавано без индуистичко-будистичког песимизма, који презире тело и твар. Домаћи реинкарнационисти су га доживљавали као могућно[^] за читав низ нових живота. На жалост, код нас није било довољно књига које би разграничиле појмове, указујући на перспективе православне духовности, откривења Васкрслог Христа и Цркве, која је Тело Његово.

Књига која је пред читаоцем се састоји од неколико делова. У првом, "Пред лицем обновљеног многобоштва", налазе се текстови ђакона Андреја Курајева "Хришћанство и паганизам" и игумана Александра Милеанта, "Величанственост Бога и ништавило богова". Они нам објашњавају каква је начелна разлика између православног учења о обожењу и паганске тежње за самообоготворењем, која је, гогледа, суштина окретања савременог човека духовности Оријента.

Поглавље "Хришћанствоииндуизам" разматра питања без којих се не може разумети начин на који индуистичке секте делују на нашем простору, маскирајући се као "хришћанство без Христа". Руски свештеник Владимир Јелисејев говори о православној и оријенталној аскези; Владика Николај и ђакон Андреј Курајев решавају два аспекта питања које неопагани често постављају - "Да ли је Исус био у Индији?". Др Иван Панчовски пореди будистичко и хришћанско схватање љубави, а анализа тибетанског будизма је ту да би се показало како је непремостив понор између Откривења Божјег и пало-адамскодемонске религиозности ламаизма. Јања Тодоровић тумачи јогу из хришћанске перспективе. Чланци Курајева и

архиепископа Јована (кнеза Шаховског) показују неодрживост вере у реинкарнацију ако се усвоји православни библијски поглед на свет. Затим следе чланци о далекоисточним сектама, углавном из пера познатих страних и домаћих стручњака. "Покрет за свесност Кришне", Саи Баба, Шри Ћинмој, трансцендентална медитација, раџинишизам узети су у разматрање зато што су присутни код нас, и стичу све већи утцај у наметању духовности "Новог доба" потомцима Светог Саве и Светог кнеза Лазара.

Поглавље "Хималајски успон ка Христу" доноси три исповести православних Американаца, који су, у наше доба трагања и лутања, ишли далеко и дубоко у потрази за Богом и собом. Попадија Јунија је стигла у Индију, посећујући Саи Бабу; монах Адријан је био на Тибету; јеромонах Дамаскин је упражњавао зен-будизам пре о што се срео са својим духовним оцем, блажене успомене свештено-монахом Серафимом Роузом. И сви су се они вратили Христу, Сунцу Правде...

За крај, доносимо житије Светог апостола Томе, просветитеља Индије, призивајући његову молитвену помоћ да би ова књига свима који је читају била на корист и спасење. Амин, Боже дај!

Приређивач

*На Дан Свете и Благе Мирносице, Марије Магдалине,
22. јули/4. август 1997.
године од Рођења Спаситеља*

Паганизам и хришћанство Ђакон Андреј Курајев

Која је најмасовнија религија у Русији? Не, није Православље. Могуће је обманути професионалне социологе (и они ће, поверовавши грађанима на реч, тврдити да већина верујућих у Русији симпатише Православље). Али не могу бити обманути они који се не баве изјавама речју, него парама. Продавци књига не могу бити преварени. На пример, на једну књигу о Православљу која се продаје на уличним штандовима, долази не мање од двадесет наслова о окултизму и паганизму (да не рачунамо романе "мистичких ужаса"). Хороскопи, уџбеници јоге и медитације, мистички трактати од Древног Египта до Кастанеде, плус новопагани типа Хабарда.

Да, има људи који су нашли своје место у Православној Цркви. Али много брже од броја парохијана у православним храмовима, расте у Русији број оних који заговарају паганске праксе и чланова хришћанских и охришћанских секти.

Додајте томе мноштво свих могућих секташких проповедника (од кришнаиста до "преподобног Муна"), на фону одбијања свих шест канала руске телевизије да пунте макар једну регуларну православну емисију - и поприлично ћете изгубити вољу да размишљате о "духовном препороду Русије".

Паганизам - то није само љупка народна етнографија, гатања уочи Божића и праћење хороскопа. Паганизам је - пре свега! - реалност, духовна реалност. С њиме се не може само играти. Са њим се може и пропасти, погинути.

Нећу да дајем своје дефиниције. Ко су пагани, довољно јасно је рекао апостол Павле: то су људи који су "служили твари уместо Творца" (Рим. 1, 25). Паганизам настаје тамо где човек застаје на инстанцама које се налазе између Творца и човека. Паганин је човек који је са религиозним ентузијазмом поверовао у... свет. То је човек који је привремену околност примио као коначни циљ.

На крају крајева, паганин је онај који је помешао средства и циљ. Као што је једном рекао блажени Августин: "Сва наша несрећа потиче од тога што се ми користимо оним чиме би се требало наслађивати а наслађујемо се оним што би требало користити".

Шта може да спречава човека у његовом усхођењу ка Богу?

Пре свега треба обратити пажњу на једну околност еванђелске повести, коју људи не уочавају ако се не обраћају грчком изворнику Новог Завета.

Апостол Павле каже да хришћани "не ратују против крви и тијела, него против поглаварстава и власти и господара таме овога свијета, против духова злобе у поднебесју" (Еф. 6, 12). "Господар овога свијета", на грчком "космократорес", је - владалац космоса. Сам Христос вели да се бори са "кнезом овога света" (архон тоу космоу). "Сада ће кнез овога света бити избачен напоље" (Јн. 12, 31).

Постоје не мање познате речи у Еванђељу: "Не бојте се, ја победијих свијет" (Јн. 16, 33). "Свет", који је Христом побеђен, то је "космос".

И тако, у "космосу", у свету "духова злобе поднебесне", Библија види извор најстрашније претње за човека. При религиозном, а не моралистичком читању Новог Завета не може се не уочити да апостоли и Христос Земљу схватају као блокирану планету. Небеса од човека скривају Бога - и та се блокада мора пробити. "О, кад би Ти раскинуо небеса и сишао!", кличе још старозаветни пророк Исаија (Ис. 63,19). Још једна древна библијска књига Јудеје разобличава због тога што су "оставили заповести Господње и клањали се свој војсци небеској" (4. Цар. 17,16).

Свети Василије Велики пита: "Хоћеш ли да досегнеш Бога?" и каже: "Онда остави земљу, остави море, учини да ваздух буде испод тебе, стани изнад етерног пространства, надиђи звезде, чудеса њихова, красоту и величанство. Прешавши све то умом, обиђи небо и ставши изнад њега, једном мишљу размотри тамошње красоте: наднебеске војске и хорова ангела. Све ово минувши, мислено представи Божију природу".¹

"Знамо да постоје некакви ангели, архангели, престоли, господства", пише Свети Григорије Богослов, "али ми не служимо њима, него Творцу. Ншпта не сме раздвајати човека од Бога - "Ни смрт, ни живот, ни ангели, ни поглаварства, ни силе, ни садашњост, ни будућност, ни висина, ни дубина, нити икаква друга твар неће нас моћи одвојити од љубави Божије, која је у Христу Исусу, Господу нашем" (Рим. 8, 38-39).²

¹ Св. Василий Великий, Творения, т. 4, М., 1846. с. 259-260

² Св. Григорий Богослов, Творения, т. 1, Смб, б.г.. с. 412

Све посланице апостола Павла у један глас говори о Крсту као Христовој победи над некаквим "космичким властима", над "кнезом власти ваздушне" (Ефес. 2, 2). Како објашњава Свети Максим Исповедник, Крст је "укинуо непријатељске силе које су заузимале средишње место између неба и земље".³

Онај против кога се Христос бори је "колос космичких димензија".⁴

Свети Јован Златоусти небо пореди са завесом јерусалимског храма.⁵ Према томе, пагани су - људи који су се запетљали у завеси и пре времена пали на колена - не дошавши до истинске Светиње.

Религија је - веза човека са Богом. Са Оним Који је на почетку створио космос и човека, а не с било ким ко се појавио у космичким просторствима. Зато је, по прецизном изразу Владимира Соловјова, "лажна религија" *contradictio in adjecto*.⁶ Или човек током трагања достиже циљ и налази Бога - и то управо јесте религија; или скреће с пута и тада уопште нема религије, него постоји само окултна пракса.

Што се космологије тиче, у тој области хришћанско богословље користи тактику "спаљене земље": оно само на обликује космолошки систем, а не допушта наметање истог споља. Пагански свет је увек - од гностичара до Рериха - настојао да хришћанству наметне своју космологију, да попуни ту "рупу", да испуни пространство између Бога и човека свим могућим еонима, сефиротима, планетама, итд. За хришћанство је то неприхватљиво:

прво, зато што је религија - веза са Богом, а не са највишим ешелонима космоса;

друга, зато што су те поставке непровериве (у паганизму сваки мистичар има своју јерархију - тако да Лосјев каже како је уопште нејасно - да ли је постојао гностицизам као неки целовит феномен);⁷

треће, зато што је сама срж Библије у томе да после свих посредника Бог долази људима;

четврто, зато што се управо у том "поднебеском" посредничком просторству налазе силе које блокирају.

Свет је заиста прекрасан. Он може да буде извор религиозних преживљавања. Али он не може да буде предмет религиозних осећања. Лутајући светом, човек ризикује да "у величанствености творевине изгуби из вида Бога".⁸

Управо преко космолошке фантастике паганизам је настојао да уведе и наметне поклонење твари.

Свет "поднебесних духова" (еона, астрала - зови их како хоћеш) не треба ни желети потчинити. Само их игнорисати или им се супротставити. Историји је познато прилично много људи, култова и народа који су

³ Преп. Максим Исповедник, Творевия, ч. 1, М., 1993, с. 187

⁴ Архим. Софроний (Сахаров), О молитве, Париж, 1991, с. 90

⁵ Св. Иоанн Златоуст, Творения, т. 2, кн.1, Спб. 1896, с. 392

⁶ В. Соловьев. Чтения о Богочеловечестве, В.Ц., Соловьев, Соч. в 2 томах, т. 2, М., 1989, с. 37

⁷ Види Лосев А. Ф., История античной эстетики. Итоги тысячелетнего развития, М., 1992, гл. Гностицизм

⁸ Св. Григорий Богослов, Творения, т. 1, с. 400

настојали да привуку силе мрака (или, што је исто - силе небожанске светлости) на своју страну. Као пример можемо навести ламаизам.

Осивач ламаизма будистички гуру Падма Самбава, победивши демонске силе, отпустио их је под условом да убудуће служе очувању правоверја. Ослањајући се на то предање, искање управо пред најсуровијим и најкрвожеднијим дусима заузело је превасходно место у народном култу.

У будистичким манастирима Монголије и Тибета свакодневна јутарња служба почиње од приношења крвне жртве "чувару вере Џамсарану и осталим суровим божанствима и дусима", "божанским џелатима и смртоносцима непријатеља вере и врлине". Ево описа тих служби у књизи руског етнографа А. М. Позднејева, коју су недавно у Калмикији прештампали сами будисти:

"Хуварац, који износи балин пред почетак служења, имају задатак да замисле пре свега Џамсарана, као и да је цео простор света празан. У простору ове празнине они треба да замисле безгранично море од људске и коњске крви, у којем се као троугао таласају таласи; управо у средини ових таласа - четвороугаону бакарну планину, а на њеном врху - сунце, људски и коњски труп, а на њима Џамсарана. Лице му је црвено; у десној руци, која испушта пламен, држи бакарни мач, упирући га ка небу; овим мачем он сече живот оних који су нарушили завете. У левој руци држи срце и бубреге непријатеља вере; под левом мишком држи кожную црвену заставу. Уста су му страшно отворена, четири очњака су му обнажена; он има три ока и страшно гневан изглед. Крунисан је са пет људских лобања. Стоји усред ватре премудрости која букти."

Пошто су принели овом и армији других демона пехар крви, призивају их да униште непријатеље, нарочито оне који ограничавају ширење вере и светости будистичке. Ево вапаја којим му се обраћају:

"Призивам владику живота, који је основао своје пребивалиште у југо-западној земљи трупова, велике црвене џелате и шимнусе, који не одступају од заповести Џамсарана, дођите по обећању... Да бих обрадовао Џамсарана и његове саборце, одајем им почаст великим морем различите крви. Ом-ма-хум... Све непријатељске силе и препреке, према својим строгим и суровим законима, претворите у прах... Оног који је отворио уста и обнажио очњаке и који има три ока на свом страшном лицу и који је повезао у плетеницу своју тамно-плаву косу, који је ставио на себе круну од лобања и бројанице, величанственог витеза, надареног лицем које је немогуће гледати, тебе хвалим! Грешницима који дижу преграде ламству, свима који се држе јеретичког учења, покажите вашу снагу и спасите, о спасоносни. Пославши одозго шимнусе, који раде ножевима, зграбите непријатеље мрежом, прибодите их чивијама, исеците мачевима, прострелите стрелама, прободите копљима, исисајте им срце! Али, натеравши их да заврше своје истински зло бивствовање, спасите њихове душе! Прекините живот ових злобних непријатеља! Плот, крв и кости њихове једите својим устима! Примите ову жртву плоти и крви омражених непријатеља! Упутите ме на пут врлине, али казните непријатеље очигледним знамењима! Уништите непријатеље ламства и вере уопште, јер ћете само тим путем сачувати веру и свештено учење!"⁹

⁹ Позднеев А. М., Очерки быта буддийских монастырей в буддийского духовенства в Монголии в свяащи с отношением сего последнего к народу, Спб.

Да будемо отворени: Далај-Лама, који од раног јутра чита такве молитве, најособенији је од свих познатих нам добитника Нобелове награде за мир. Видећи мноштво сличних катастрофа, које се дешавају са поштоваоцима Космоса и његових становника, хришћани су томе претпоставили нешто друго.

Хришћани су људи који на питање: "Шта желиш да знаш?", - одговарају - "Бога и душу". - "И ништа више?" - "Ништа".¹⁰ Хришћански свет је заменио фантастику космогоније спознајом душе и њеним спасењем.¹¹

Паганство је робовање "празним и безвредним стихијама овог света": "Како се враћате опет на слабе и рђаве стихије којима опет изнова хоћете да служите" - уразумљује Галате Св. Апостол Павле (Гал. 4:9). У грчком тексту "начала" су "стоихеиа", "стихије", то јест, на језику грчке мисли, она основна начела од којих је створен космос. "Стихије света" (Кол. 2:8) су "стоихеиа тоу космоу". Треба се клонити општења са космичким стихијама, јер "умријесте с Христом стихијама свијета" (Кол. 2:20).

Постоје два изузетно озбиљна разлога због којих се са овим силама не сме играти мачке и миша.

Као прво, оне нису вечне. Једном створене, "стихије од ватре ће се растопити" (2. Пет. 3:12). Значи, душа, која је прожета њиховим енергијама и која је нримила њих уместо силе Божје, изгореће заједно с њима. За задобијање бесмртности душе треба изаћи ван граница тварних и временских ешелона постојања и причестити се оним "који сам има бесмртност" (1 Тим. 6:16). Тако да, да би се избегла тужна будућност, сопствени религиозни живот треба да се гради данас без тежњи ка космосу. Али, поред "есхатолошког мотива", уздржавање од кокетирања са стихијама и с њиховим кнезом има смисла и због једног догађаја који се десио у прошлости.

Реч је о томе да је почетак људске историје био прожет космичком катастрофом.¹² Преко греха у свет је ушла смрт. Може се рећи да је у свету експлодирао Чернобил. Суштина није у томе да се Бог љути на нас и кажњава поколење за поколењем због Адамовог прекршаја. Просто смо ми сами створили смрт. Ми смо кривци за то што је цео свет, цео космос почео да се потчињава законима распадања и труљења.

Бог, напротив, тражи начина да нас спасе од радијације смрти.

Тако често се хришћани називају немилосрдним људима због њиховог сведочења о томе да ван Христа нема спасења. Али, ево, замислите да се укључује служба узбуњивања цивилне заштите и објављује: Грађани, узбуна! На наш град је извршен ракетно-нуклеарни удар. За десет минута ракете ће бити над нама. У вашем реону најближе склониште се налази тамо и тамо... Ко стигне да дотрчи до њега - тај има шансе да се спасе"... Реците, ко је немилосрдан у овој ситуацији: спикер цивилне заштите или онај ко је извршио удар на град?

1887, с. 329-338

¹⁰ Блаж Августин, Исповедь

¹¹ Погледати, на пример, случај са аввом Пименом у Древний Патерик, Москва, 1899, с. 169

¹² О томе подробније у мом чланку "Грехопад", Человек, бр. 5/6,1993,бр. 1,1994.

Свети Јован Златоусти једном се са саветом обратио родитељима који су се љутили због проповеди монаха. Наводно, младићи, уместо да помажу очевима у трговини и занату, скупљају се по храмовима, слушају монахе и чак одлазе у манастире... Златоусти нуди поређење: ако је неко ноћу запалио вашу кућу, а човек, који је пролазио поред ње, утрчава у њу, куца на сва врата, буди људе и тера их да истрче из ватре - ко ће по вама бити кривац за ноћно узнемиравање? Паликућа или спасилац?

Ето тако, да је у вашим градовима могуће заштитити сопствену душу од огња грехова - не би било потребе за манастирима. Нису монаси запалили гресима ваше градове. И ако они уче вашу децу да се заштите од греха - та у чему је њихова кривица?

Тако и хришћани кажу: по свету и космосу је разливена смрт. Ми сами ништа нисмо урадили да бисмо је савладали. Али нам је дат лек против смрти, "лек бесмртности", противотров. Вечни Бог је постао човек да би нас привукао Себи и Собом нас заштитио од последица наших безакоња. Ево Чаше са леком бесмртности. Ево Чаше Живота. Окусите и видите! Да ли је немилосрдан лекар, који убеђује болеснике да без донетог лека они не могу да преживе? Да ли је немилосрдан проповедник, који говори да ван Причешћа човек неће наћи Живот?...

Сад се вратимо на Чернобил. Споља гледано, тамо је све мирно. Али човек који пије тамошње млеко - пије смрт. Он дише шумски ваздух - удише смрт. Бере печурке - бере смрт...

Зашто се не може трчати у центру Москве? - Јер што је овде интензивније дисање, што више ваздуха човек протерује кроз своја плућа - тим више ће се прљавштина таложити у њима.

Тако је и у свету после прародитељског греха: што више "космичких енергија" човек пропусти кроз себе, тим више производа распадања ће се таложити у његовој души... Тако су сва "космичка откровења" и "екстрасензорни пролази", сви прикључци на "енергију космоса" и "неиспитане изворима човечанства" бременити разорним енергијама.

Нећу посебно говорити о Луциферу и о његовој навици да људима уместо бомбона подметне таблете отрова. Не мислим да цела историја ванбиблијских религиозних истраживања човечанства може да се сведе на историју демонологије.

Паганство није поклањање ђаволу (поклањање ђаволу је већ прави сатанизам). То је поклањање ономе што није Бог. Поклањање савести. Поклањање нацији. Поклањање уметности. Поклањање здрављу. Богатству. Науци. Прогресу. "Општељудским вредностима". Космосу. Самом себи.

"Тамним оком је био помрачен цео свет и људи су ходали насумице. Шта год да их је зауставило на путу - сматрали су да је Бог" - говорио је преп. Јефрем Сирин.¹³

Најопасније од свега овог и "најефикасније" је поклањање самом себи.

Берђајев је говорио да савремени свет атеизмом плаћа за недовољно интересовање Средњег века за човека. Нећемо ли ми данас платити нашом немоћи пред паганством за то што смо одбијали да видимо у нехришћанској мистици њен позитивни садржај -антрополошки, додуше, а не теолошки. Па човек је стварно бездан и овај бездан је лако примити као Бога. Мало смо

¹³ Преп. Ефрем Сирин, Творения, ч. 5, Серг. Посад, 1912, с. 208

ценили боголике моћи човека - као резултат морамо да све објашњавамо позивањима на "ђаволов водвиљ", која никог не уверавају.

Паганством плаћамо за антрополошки минимализам, који је тако запањујуће изражен у чувеним речима Достојевског: "Овде се ђаво с Богом бори, а поприште битке су људска срца". Ту се испоставља да је човек лакомислен, да је просто поприште битке на којем тапкају непријатељске стране. Од њега као да ништа не зависи, па чак није ни јасно: зашто се ради празног поља води такав бој.

Вероватно је ово једноставно неуспешна фраза Достојевског. О бескрајности и богатству људске душе он је врло много говорио. Није мање било ни сведочанство о томе у древној православној писмености. Али школска схоластика је избрисала из православног богословља управо учење о човеку. Из целог богатства Православног предања у нашим предреволюционарним богословијама најјаче је укореењена мисао о "ништавности човека", о његовој смирености.¹⁴

Може ли се борити против атеизма проповедима о смирењу? Како се испоставило, не може. Била је потребна плејада нових теолога, који су објаснили да највише вредности атеистичког хуманизма - достојанство човека и његова слобода, његова склоност ка стварању и непоновљивост његове личности - нису стране хришћанству, и чак напротив, оне могу да буду логички образложене једино у хришћанској мисли, а не у атеистичкој. И тек је онда у филозофској области био савладан атеизам. И смисао хришћанског смирења постао је поново јасан онима чије срце је било спремно да схвати, али разум се - под утицајем антихришћанских књига - овом противио...

Данас је пред богословљем нови изазов - пагански. "Паганство је религија болесног човечанства и болесне природе. Али у исто време то није привиђење, нити превара, већ религиозна стварност" - писао је Сергеј Булгаков.¹⁵ Иза паганства стоји одређено искуство. Не може се одрицати његово постојање. Може се само дати његова другачија интерпретација.

Прва реакција од стране богословља је природна: све ово је од лукавог. Што јест - јест. Али, не мислим, да цео огроман свет паганства, који обухвата континенте и миленијуме може да се смести у ову формулу.

Сећајући се искуства савладавања атеизма, може се рећи: борити се с паганством је могуће, само загледајући се у величину и неисцрпност људске природе; ово море је велико и пространо, тамо бродови плове и она немају коју си створио да би се играла у њему. Бездан душе је стварно такав да се може примити за Бога.

Не, у паганству нема Истинског Бога. Човек се губи сам у себи, у својој души. Од овог самообожавања штити се Јов: "Ако срце се моје потајно

¹⁴ Она није заобишла ни протестантизам, родивши у истом не само калвинистичко учење о предестинацији, него и врло жалосне Лутерове речи: "Ако се у људску вољу усели Бог, она хоће и иде како хоће Бог. Ако се усели сатана, она жели и иде како хоће сатана, и не зависи од њене одлуке коме ће станару она ићи или кога ће од њих тражити, него се сами ти стражари споре око господарења и владања истом", цит. Н. О. Лоский, *Изабраное* - М., 1991, с. 505

¹⁵ С. Н. Булгаков, *Тихие думы*, -М., 1918, с. 196

преварило и руку моју пољубила уста моја, и то би било безакоње за судије јер бих се одрекао Бога озго" (Јов 31:27-28).

Једини грех који не може да буде опроштен ни у овом, ни у будућем веку је "хула на Духа Светог" (Мт. 12:31). Нема греха који подвигом покајања не може да се одвоји од људске душе. Само онај грех који забрањује човеку да се каје - само он је неизлечив. Кајање су она врата која широм отварају душу која је сагрешила за исцељујуће помазање Духа.

Покајањем човек каже Богу: био сам далеко од Тебе, Господе, унаказио сам и разорио свој живот, али Ти видиш ране моје душе које више не скривам ни од Тебе, ни од себе, ни од Твоје Цркве. Тако си Ти, изван Којег умире моје срце, Онај Који ми тако недостаје, - "Дођи, очисти ме од сваке нечистоте и спаси, Благи, душе наше".

Али ако човек богохулно тврди да је управо његова душа, овлаш очишћена постовима и обновљена медитацијама, Дух Свети, ако је убедио себе да ван њега нема Бога и зато нема одакле да чека помоћ, ако се поклатио чак и највише, али још увек само једном делу себе самог - значи да се безнадежно затворио у свој унутрашњи свет, те окрепљујуће струјање Спољашњег (Трансцендентног) Духа не може више да га додирне. "Тат твам аси" (ти јеси То) - то је управо хула на Духа.

Да, човек је сличан Богу - јер је Његов лик. Али он није Бог. "Јер Ти ниси телесни лик, ниси душевно стање у којем смо кад се радујемо, жалостимо, желимо, бојимо се, сећамо се, заборављамо и остало; и ти ниси ни сама душа, јер си Ти Господ Бог душе моје" - каже блажени Августин своме Господу.¹⁶ Иако управо у свом срцу човек мора да спозна Господа - треба да буде пун страхопоштовања "пред Господом, а не пред срцем" (св. Теофан Затворник).¹⁷

Израз јогија "Тат твам аси" је адекватан реалном искуству сваког созерцавајућег подвижништва. Подвижник у себи у извесном тренутку открива "светлећу тачку". Православна аскетика зна за унутрашњу светлост душе, међутим, разликује нетварну Светлост Божанства од духовног, скривеног, али чак тварног зрачења ума. Паганска мистика ову светлост сматра крајњом инстанцом док хришћанство само прелазном. "Кад је Бог створио човека, "посејао је у њега нешто божанско, некакву помисао која има у себи попут искре и светлост и топлоту; помисао која просвећује ум и показује му шта је добро, а шта зло: ово се назива савест, и она је природни закон" - пише ава Доротеј.¹⁸ Али "природни закон" само упућује на натприродно, а не замењује га. Савест подсећа на Бога, али она сама није Бог.

Да, душа људска је лепа и велика. И шта - "леп и користан орган су очи: али кад би оне зажелеле да виде без светлости, онда им њихова лепота и сопствена снага не би донеле никакве користи, већ би још нанеле и штету. Тако и душа, ако зажели да види без Духа, онда ће сама себи бити препрека".¹⁹

¹⁶ Августин, Исповедь, кн. 10. гл. 25

¹⁷ Теофан Затворник, Собрание писем, Выим. 5, -М. 1900. с. 170

¹⁸ Ава Дорофей, Душеполезные научения и послания, - Троице-Сергиева Лавра, 1900, с. 49

¹⁹ Св. Иоанн Златоуст, 7-я Беседа на 1. Кор., пар. 4// Творения. Беседи на 1. Кор., Спб. 1858, с. 117

У души може да се залута: она је боголика. У души је опасно залутати: она није Бог. "Душа није од Божије природе, нити од природе лукаве таме... Он је Бог, а она није Бог", подсећа преп. Макарије Египатски.²⁰

Овде је и најважнија граница која непролазно раздваја хришћанско и паганско искуство. Човек није честица Божанства; Бог није највиша структура људске душе. Божанствена је у човеку " благодат", дар који човек није имао, али који му је дат ван њега. Да би примио дар, човек треба да има смирење: да спозна да је ништ у најважнијем, да треба да стекне нешто што му није својствено. " А благодат Божја улази у човека, који, иако нечист и огубављен, има захвално срце, а истинска захвалност је признати да је благодат - благодат" - сведочи највећи мистик Православља преподобни Симеон Нови Богослов.²¹

Веровати хришћански може само захвалан човек, Благодат управо и јесте она реална веза са Творцем, која може да одведе изван граница васионе, која је изложена рушењу.

Чак и телу је потребно напајање ван њега. А зар души, која обично тако жудно упија у себе све што јој долази ван ње саме, није потребан добар Хлеб? "Тешко телу кад се оно зауставља само на својој природи, зато што пропада и умире. Тешко и души ако се зауставља само на својој природи, не општећи са Божанским Духом. Као што се очајава због болесника кад њихово тело више не може да дрима храну, тако Бог сматра достојним суза оне душе које не кушају небеску храну Духа".²²

Значи, далекоисточни испосник, који је достигао ово стање "просветљености", кад се осећа идентичним са Највишим Духом универзума и спреман је да целу васиону сматра својом творевином, - из перспективе хришћанске мистике је смртно болестан. Болестан је -јер је сит... Болестан - јер је себе затворио за оно што је више од васионе...

Св. Атанасије Велики је једном рекао да су "људи", изгубивши сећање на истинитог Бога, "упали у самопожуду".²³ Стање душе, у које себе доводе подвижници пантеистичког правца, "у мистичко-аскетској литератури је жигосано срамним именом - "прелест", то јест духовно слепило и констатација да су резултати сопствене ђудљиве фантазије права и истинска реалност"²⁴ (А. Ф. Лосјев).

За таква стања лажне духовне просветљености знају и сами окултисти. " Како су често, они који су тек површно прочитали књиге Учења, у самообмани примали гласове из слабашне светлости као глас Учитеља!" (1, 381). С горчином морамо да признамо да се у откровењима саме Ј. Рерих налази ова иста саблазан. Ова процена не зависи од "благонаклоности" аналитичара.

Удаљеност пагана од Бога омета их у озбиљном сагледавању сопствене боголикости. Оскудност знања о Богу омета их у самоспознаји; магловитост Богоспознаје онемогућава их у разумевању свог реалног стања. Не осећајући своју духовну рањеност, пагански свет ипак врло јако

²⁰ Преп. Макарий Египетский, Духовные беседы, -М., 1880, с. 11 и 409

²¹ Преп. Симеон Новый Богослов, Словог 18//Творения, т. 1, -М., 1892, с. 169

²² Преп. Макарий Велики (Египетский), Дух. беседы, -М., 1880, с. 15

²³ Цит. према: прот. Георгий Флоровский, Восточные отцы 4 века, Париж, 1931, с. 33

²⁴ А. Ф. Лосеф, Очерки античног символизма и мифологији, М. 1930, с. 840

осећа ненормалност човековог стања. Али како је објаснити, где наћи извор загађености?

Хришћанин би рекао: кривица је у мојој вољи, у мом духу, у мом греху. Ипак, ствар је у томе да једино човек, који је већ просветљен макар малим зраком благодати, може да увиди своје грехе.

Дакле, у мрачној соби не може се приметити смеће. Али ако се у исту собу пробио директан зрак светлости - у њој ће се видети чак и трун прашине који лебди у ваздуху. Одатле и парадокс који запрепашћује људе који се први пут упознавају са црквеном аскетиком: свети називају себе најгрешнијима, док ми готово свакодневно срећемо, благо речено, несавршене људе, који нас убеђују да они немају никаквих грехова: "Ако сам неког и убио, и то је било само зато што је заслужио!"

Душа, која је у потпуности заповишена за Бога, не види своје право стање. Покајање се у њој неће родити. Живот без покајања већ сам по себи односи ову душу све даље и даље од Даваоца Живота...

Али, не може човек а да уопште не осети да нешто није у реду. И тад он, с једне стране, почиње да своје незадовољено религиозно осећање посвећује нечем више-мање богоподобном, а с друге стране, почиње да тражи узрок своје нецеловите "божанствености".

Идући првим путем, паганин убеђује себе у своју сопствену идентичност са Апсолутом у највишој тачки свог постојања. Идући другим путем, он наилази на преграду између Апсолута и себе... баш у себи. Али не у вољи, не (јер би то и значило - покајање). Испоставља се да је крива управо сложеност моје људске природе. Сви греси и све зло су због тога што моја душа живи у овом гнусном телу и стога што је она стиснута у оквиру овог "ја".

Ова препрека се састоји од учмале телесно-душевне супстанце и сопствене индивидуалности. Човек се мучи собом. Јер је у себи нашао нешто најбоље, што је исте природе са њим, али у исто време није он сам. Моја природа је добра и божанствена. Зло је од тога што јој нешто не дозвољава да се у потпуности развије. "Ово "нешто" је моја личност, моја индивидуалност. Дакле, из формуле "ја сам бог" следи: "ја не смем да постојим". Управо пантеизам доводи до поништења себе.

Али ако ја као хришћанин знам Бога као Оног Који ме воли - ја не видим себе као преграду у овој љубави, као препреку, зато и не треба "да поништим себе". Управо динамизам хришћанства је увидео да је зло у људској самовољи и да је оно што подлеже промени - такође у вољи, а не у природи. Одсецање греха и тежње ка њему није одсецање себе.

Као противтежа хришћанству целокупна паганска сотериологија полази од догмата о духовном здрављу човека: дух треба да се ослободи тела и све ће бити нормално. Управо неосећање Бога изазива да не видимо своје грехе; и као последицу - мржњу према материји, коју је тако поетично опевао Буда.

Догма о непорочности духа присиљава да се све пребаци на тело. На тај начин, од једног те истог неосећања својих грехова (као својих, изазваних мојим духом и мојом вољом, а не датим ми телом) рађа се и практични атеизам у сотериологији: спасење без Бога (зашто се спасавати, ако нисам болестан) и неприхватање телесности, која постаје жртвени јарац. Ова атеистичка сотериологија и постоји у будизму: ако човек сам изађе једном

из тела, једино што може да засмета његовом спасењу је његова непросветљеност. У оном свету човек, који се није припремао за духовни живот, може почети да жали за изгубљеним телом и самим тим да се лиши радости. Одавде следи - спасење је преко философије, "просветљења", очекивања Учитеља, а не Спаситеља.

Непомирљивост пагана према хришћанству следи из њихове антропологије: ако порекло кварежи није у телу, већ у духу, како онда спасти сам дух? Ако је оно највише у човеку искварено, како човек да отклони ту квареж? КаД би ван човека постојало некакво Највише Духовно начело, било би могуће чекати Његову помоћ (како то раде хришћани). Али пантеиста нема одакле да очекује радосну вест. Значи, нада у спасење може да има корен искључиво у самом човеку. Човек треба да ради на "самоспасењу". Иначе, одакле да очекује помоћ: Бог не постоји!

Овде се испоставља да је све чему тежи човек на истом хоризонту као и он. Природно, никакво трансцендентно мешање није потребно. Савлађивање смрти је унутрашњи проблем нашег малог света: прећи ћу са ове планете на другу, преселићу се на " Јелисејска поља", и сл . Али у хришћанству управо треба отићи из света. Свет ће пропасти - треба успети наћи други дом, ван њега. И овде без помоћи изван нас се нећемо снаћи.

И поново видимо да је унутрашње гледано пагански пантеизам логичан. Кад сте паганин, не можете да не признате реинкарнацију. Цео свет, цео космос је божанствено-материјалан. Из ове прве стихије се излази, у њу се враћа, па онда зашто да је немогуће и да се поново врати? Наравно да је могуће и неопходно.

Али хришћанство и каже да ми излазимо из овог примарног онтолошког буљона (супе), да излазимо у сусрет оној Јединственој Личности која нас је саздала ван Себе и којој морамо да дођемо одређеног лица, а не у саставу овог истог буљона. А ако ћемо као Талес - "све је вода", онда без бесконачне и бесмислене трансформације не можемо. Можемо само да поставимо идеал коначне и тоталне ентропије - и да маштамо о дну, кад ће се у светском океану завршити колебања свих млазова енергија, и кад ће јединствена и самоидентична нирвана растворити у себи све што је створено безумљем индивидуалних особености.

Тако да се не сме мислити да је, тобож могуће бити и Европљанин и хришћанин, али само малко да се хришћанство "обогати" љуљашком метаморфоза. Овде треба - или-или.

"Постоје само две мудрости у свету, и само ове две мудрости и могу да буду вечне, неопозиве. Једна од њих потврђује личност, а друга је укида. Никаких других универзалних мудрости нема: све остало тежи ка једној или другој крајности. Због тога постоје само две религије, способне да снагом убедљивости иступају једна против друге: религија која води у царство духова с личношћу, "и религија која води до потпуног гашења духа у Нибелу. Бог, душа, свет су основне идеје прве; безлично постојање ван Бога, савладавање "фатаморгана" (маје) и било какве претпоставке и себе и нечег ван себе су основне лозинке друге. Логосу, Који је у Бога и Који је сам Бог, супротстављен је бодисатва, која открива тајну безличности и безбожности; надлежност велике снаге жртвеног страдања, која ствара личност, и излаз из страдања кроз поништавање личности; јединство многих, које се ствара љубављу, - и одрицање од "илузије" љубави ради безличног,

бесубјектног, безвољног и нестваралачког пред-битија који руши мноштво јединства - такве су дијаметрално супротне тежње мудрости хришћанске и мудрости антихришћанске - будизма. Ни зближавања, ни измирења, ни синтезе, ни излаза у треће овде не може бити. Овде, изузев "или-или", нема другог прилаза... Будизам је једини достојни противник хришћанства - води дубоку, невидљиву борбу, које ни сами његови следбеници нису свесни, не спољну, не насилну (јер насилна борба с хришћанством је неМоћна борба). Овај непријатељ има сопствену довољно богату културу, која се заснива на принципу директно супротстављеном принципу личности, - на принципу-безличног јединства. Његова култура има такође своје изворе, своје спрудове, своје унутрашње колизије и излазе из њих, и управо ова култура, а не неписмени атеизам или јадна пародија паганства наших изрода хришћанства, могла би да изазове бујице које ће угрозити европски свет" (А. А. Мајер).²⁵

А. Мајер нема у виду само директну пропаганду парабудистичких расположења и источних мотива у Европи. Доживљавање света без личности само по себи "вишеструко и разнолико" продире у свет хришћанске културе у виду најразличитијих социјалних и културних покрета.

Марксизам, психоанализа, структурализам, линија лингвистичке филозофије која у човеку види само оруђе помоћу којег језик говори, естетизација "национално-родногрудског" мита - маски има много. Суштина је у једном: заспи, човече, признај да си своју личну слободу и одговорност само сањао ти или твој "апсолут" којег си поново нашао...

У будизму постоји само некаква Јединствена Енергија, безлична, која чак није и свесна сама себе, не одражава сама себе, и постоје случајна спајања разних њених млазова. Известан сноп ових енергија, које су улетеле у међусобни спој, управо и јесте "индивидуалност" ("личност", "монада"). "Човек мора да схвати себе као скуп макро - и микро - космичких односа" - пише проповедник окултизма Шаров Д. А.,²⁶ који самим тим алудира на то одакле је Маркс црпео инспирацију, тврдећи да је људска суштина склоп односа (у његовој концепцији, додуше, не космичких, већ друштвених).

Ови односи су изграђени још пре настанка човека. "Монада је конкретно испољавање Васељенске енергије, чији се океан не дели на своје индивидуалне суштине док не достигне [еволуцијску етапу људског развоја].²⁷ Једини европски филозоф који је веровао у реинкарнацију, Лајбниц, у оквиру ове доктрине имао је пуно право кад је приметио да се у шољици кафе коју он није без сумње налази неколико будућих људи.²⁸ (Лоски Н. О.) А кад се кафа, која је још једном добро самлевена, развије и до стања добро растворене (то јест "проширене") свести, тад ће се и расути јадни сноп енергије и све ће се вратити у оно небиће из којег је произашло. Будизам ово назива "спасењем".

²⁵ А. А. Мейер, Философские сочинения, Париж, 1982, с 448

²⁶ Д. А. Шаров, Живая этика Н. К. и Е. И. Рерихов, Диссертация на состояние ученой степени кандидата философских наук, М. 1994, с. 126

²⁷ Тамо, с. 85

²⁸ Погледати: Н. О. Лоский, Учение о перевоплощений. Интуитивизм, - М, 1992. с. 122

Овде нема никакве "селидбе душе". Постоји само трансформација појединих енергија, елемената личности.²⁹ Некаква енергија која улази у састав мог живота, наставља даље и после мене своје кретање. Ова слика за хришћанина није утешнија од размишљања Базарова о чичку који ће порастати на његовом гробу. Да, у гробном чичку биће атоми мог тела, Али само човек, који није успео да открије у себи своју душу, слободу, одговорност и личност може да сматра да ће у чичку живети управо он, да живот у чичку јесте облик његове сопствене бесмртности. окултизам уверава да ће се и психичке енергије моје душе растрчати споредним улицама универзума и ступити у нове комбинације у којима ће наставити да живе. Оне - можда. Али ја?

"Буда побеђује смрт управо као прелазак на муке новог квота или побеђује смрт уништавањем самог супстрата којим напаја смрт, самог живота. Само је западна свест, кад се дотакла овог учења, могла да, због придавања аксиоматичке вредности животу, упадне у заблуду, прихвативши учење о селидби душа као благу вест о својеврсној бесмртности, о великој пуноћи живота" - пише проницљиви руски филозоф С. Л. Франк.³⁰

"Пресахнуо је, побеђен је живот, завршена је светост, извршен је подвиг, овај свет више не постоји" - ево тријумфалног узвика Буда.³¹ "Гдје ти је, смрти, жалац? Гдје ти је, пакле, победа?" - ево ускршњег усклика ап. Павла (1. Кор. 15:55).

Тако да је питање може ли Индија да обогати културу Средоземља и да дода нешто радости Јеванђеља, више него спорно. А ето то да ју је редовно тровала својим крајњим нихилизмом и алергијом на личност, слободу и живот, је несумњиво. Већ чувени старогрчки филозофски цинизам своје порекло дугује путовању Пирона у Индију. Пирон је оболео од скептицизма после посете Индији за време похода Александра Македонског.³²

Кад смо већ ту, утолико је интересантније да је поход Грка у Индију оставио трага у историји саме Индије:

"Захваљујући походима Александра, грчки уметници су Буди даровали лице, којем су се до тад усуђивали да насликају тек отисак стопала. А данас индијски утицаји на западну духовност теже да избришу људско лице."

"Поклоници на Исток" и данас маштају да донесу "космички размаз" хришћанству, избрисавши у безличну маску његову дубоку посебност. Али за живо религиозно осећање је природно да се тражи не минимум, већ

²⁹ Погледај: Розенберг О.О. Проблеми буддийской философии, Пг., с. 229: "Ништа се, управо, не рађа поново, не збива се трансмиграција, него бескрајна трансформација комплекса дхарми, збива се прегруписање елемената - супстрата, слично груписању истих честица у калеидоскопу у нове. Процес таквог преусмеравања збива се због бесконачне инерције, и ако се не збуди, заустављање или пресецање кретања, точак постојања ће аутоматски наставити да се окреће".

³⁰ С. Л. Франк, Учение о переселении. Христианство и инудизм, -М., 1992, с. 19

³¹ Цит. према: В. А. Кожевински, Буддизм в сравнении с христианством, Пг. 1916, т. 1, с. 154

³² Погледај: М. Е. Пеонов, Гностицизм 2. века и победа христианской Церкви над ним, Киев, 1917, с. 40

максимум потпоре. За њега је природно да жели не најмањи заједнички именоватељ, већ пуноту поимања Истине. Ми смо спремни да узимамо истину и примере истинске љубави одасвуд (св. Григорије Ниски).³³ Ми једино нисмо спремни да жртвујемо највишу религиозну Истину, која је откривена у Христу, зарад сумњивог задовољства новинских похвала.

Следбеници религиозног синкретизма заснивају своју "толеранцију" на алпинистички начин: духовна религиозност је слична планини, на коју се с разних страна пењу алпинисти из различитих табора.

Али не стоји ли ствар с тим мало другачије: шта ако они иду на различите планине? И што се више попну на неки егзотични врх, теже ће им бити да траже пут ка Христу. Та још би требало да се спусте доле са псеудоврха, и тек после тога да буду у стању да почну подвиг истинског успињања ка Богу, истинског ослобађања од власти стихија. Проститутки код "Метропола" је једноставније да уђе у Царство Христово, него хималајском испоснику. У сваком случају, за Исуса су блуднице очигледно ближе Царству Божјем од фарисеја који се успињу на врх Закона.

А највиша високопланинско-религиозна земља света -Индија - није ни могла да прихвати Јеванђеље...

Ако би пењање на било коју планину без Христа могло да доведе до Неба - Бог не би морао да иде на крст. За одбрану некакве апстрактне истине или моралне заповести ово није било потребно.

И онај који радо размишља о томе да је жртва Христа укинула јудејски закон, разоткривши његову јаловост, треба да има храброст да мисли логично и да каже да Ваплоћење Христа и Његов Крст ништа мање нису били рушење уопште свих религиозних закона човечанства, свих покушаја "самоусавршавања", укључујући и јоги-усавршавање.

Иначе - "Христос је узалуд умро"...

са руског:
Весна Петковић

Православни пут спасења и оријентално-окултна учења О. Владимир Јелисејев

Увод

У име Оца и Сина и Светога Духа!

³³ За св. Григорија Нисијског начин на који људи Цркве треба да се односе према нехришћанској мудрости је Мојсејева заповест (Израиљцима) да узму сво злато Египта у дан изласка (злато, које је народ Израиља стекао за време свог робовања у Египту). У томе Св. Григорије види заповест да се узме "богатство спољашњег образовања, којим се украшавају иноплеменници по вери. Јер моралну и природну философију, геометрију, астрономију и литерарна дела, и све што уважавају они који пребивају ван Цркве, учитељ врлине заповеда, узевши у виду зајма нешто слично томе у Египту, да се то чува при себи, да би се на време употребило у делу, када божанствени храм тајни буде морао да се украшава богатством речи... Многи спољашњу ученост, као неки дар, доносе Цркви Божијој. Такав је био и велики Василије, који је предивно у доба младости купио египатско богатство, приневши га на дар Богу" - Св. Григорий Нисский, О жизни Мойсея//Творения, ч.1 - М., 1861, с. 296

У следећем огледу упоредићемо „технике духовнога раста“ источњачких и окултних мистичних учења са православним путем спасења. У центру нашег интересовања налази се питање: каквим корацима, и којим начинима се остварује спасење у Православљу, и које су принципијелне разлике између овог пута и свих осталих путева?

У датом тексту није нам циљ да темељно прикажемо садржину неправославних учења и критику њихових доктрина. Апостол Павле је казао: *„Не дајте се завести различитим и туђим учењима, јер је добро благодаћу утврђивати срца, а не јелима, од којих не имаше користи они који су уживали у њима“* (Јевр. 13, 9).

Много је важније показати психолошке последице које настају услед додира са тим учењима, као и оно што се догађа са људима, и којим путем долази до деформације личности због тог утицаја. Негативне последице су најбитнији фактор који је немогуће порицати, сасвим довољан аргумент при разматрању ових учења, убедљив доказ да није потребно упознавати читаоце са њиховим садржајем, да не би имали више штете него користи. Искуство показује, да чак ни незаинтересовано читање окултне литературе представља процес сједињења с мрачним силама, невидљиво трујући и убијајући душу читаоца.

Изабрали смо овакав приступ следећи речима Спаситеља: *„По плодовима њиховим познаћете их. Зар се грождје бере с трња или с чичка смоква? Тако свако добро дрво рађа добре плодове, а рђаво дрво доноси рђаве плодове“* (Мт. 7,16).

Видљиви и невидљиви свет

Данас смо сви ми сведоци нагле распрострањености окултних и далекоисточних мистичних учења међу људима који су потпуно неупућени у духовне односе. Критика тих идеја могућа је једино са неке друге духовне позиције. У нашем случају - то је позиција Православља.

Зато је природно да видимо шта каже Црква по питању циљева и средстава оних достигнућа која нам предлажу орјентални и окултни системи. Ови системи нас у целини упућују како да проникнемо (мислено и чувствено) у невидљиви свет, нудећи нам кључ спасења тим путем. О путевима продора у невидљиви свет, подробно ћемо говорити у наредним поглављима.

Сваком православном хришћанину познат је Символ Вере у коме је речено: *„Верујем у Једнога Бога Оца Сведржитеља, Творца Неба и земље, и свега видљивог и невидљивог“*. Већ из ових речи јасно је да мимо видљивог, свима нам познатог света, постоји и свет невидљиви — недоступан виду, слуху, додиру, мирису и укусу. Укратко, тај свет није доступан нашој чулној спознаји. Његова недостижност не би нас интересовала, да невидљиви свет нема никакве везе са нашом судбином.

Тако, постајући православним хришћанином и верујући у Бога, полагамо на Њега све своје наде у спасење од несталности времена и телесног постојања. Имајући у виду карактер нашег будућег вечног живота, ми имамо и однос према невидљивом, пошто је и сам Бог

невидљив. Осим тога, из вероучења наше Цркве ми знамо о постојању позитивних и негативних дејстава која долазе од невидљивог света, о постојању анђеоских и демонских бића која се боре за нашу душу. Овакво стање не допушта нам да останемо равнодушни пред чињеницом постојања невидљивог света, и делује разумно и сасвим основано тежња да упознамо тај свет како би себе заштитили од његовог погубног утицаја. Зар да се штитимо од климатских и других утицаја видљивог света, а опиремо се детаљном и озбиљном познавању законитости невидљивог? Целокупна људска цивилизација и култура која окружује наше постојање у видљивом свету, ослања се на научне процесе познања тог света, на особености његове и резултате који из тога знања произилазе. Логично је претпоставити, да је исто правило применљиво и у невидљивом свету, да је могуће његове утицаје разумети и лоше упливе онемогућити утичући на позитиван исход.

Признање постојања невидљивог света јесте главна претпоставка за његово упознавање и први корак ка појашњењу — због чега је тај свет за нас невидљив?

Зашто је невидљиви свет — невидљив?

По учењу Цркве, разлог због којег не осећамо невидљиви свет, јесте грехопад првих људи, који је квалитативно изменио суштину њиховог живота, а, следствено томе — и нашег. У складу са изменом суштине живота изменило се и људско тело, као и његове способности.

Свети Игњатије Брјанчанинов, позивајући се на преподобног Макарија Великог, пише: „До пада човековог тело је било бесмртно, без болести, без његове садашње отежалости и дебљине, страно греховним и плотским осећањима данас му својственим. Чувства његова била су неупоредиво тананија, деловање широко, сасвим слободно. Обучен у такво тело, с таквим органима и чулима, човек је имао способност да опажа духове... био је способан да општи са њима. При том, имао је дар Боговиђења, дар општења с Богом, био је сродан светим духовима... Падом, изменила се душа и тело свих људи. У личном погледу пад је представљао уједно и смрт. У таквом умртвљеном стању, из разлога крајње огрубелости и отежалости, телесна чувства више нису била способна да опште са духовима, да их виде, да их чују, или осећају" (5, т. 3, с. 7-8).

До грехопада, човек је имао способност да непосредно сагледава духовни свет; после пада он је тај дар изгубио. Који је узрок овог губитка?

Свети Игњатије овако објашњава: „По паду првих људи, пре осуде и изгнанства из раја, Бог им „начини хаљине од коже и обуче их" (Пост. 3, 21). Кожне хаљине, по објашњењу Светих Отаца (Светог Јована Дамаскина — „Тачно исповедање православне вере" књ. 3. гл. 1.) означавају нашу грубу садашњу природу која се због пада изменила: изгубила своју тананост и духовност, задобила тежину и дебљину.

Главни узрок промене наше природе јесте пад, али је измена учињена вољом Свемогућег Творца, по неисказаној милости Његовој према људима... Кроз допуштену огрубелост нашег тела постали смо неспособни да физички опажамо духове, у сфери у којој се сада налазимо. Објаснићу то. Заробљени смо због природне наклоности према злу. Ова наклоност је постала својствена палој људској природи; слична је склоности демона да чине зло: „мисао срца човечијега зла је од малена" (Пост. 8, 21). Али, у

нама су добро и зло помешани: по палој природи, тежимо злу, а поништавајући такву тежњу, трудимо се у добру. **Демони, напротив, свагда и увек усмерени су ка злу.** Кад би се ми налазили у физичком додиру да демонима, они би врло брзо развратили човека, непрестано га подстичући на зло, непрестано саучествујући у злу, заражени примерима преступничке и Богу непријатељске делатности... У кратком року, по коначном преусмерењу на зло, људи би постали демонизовани; покајање и дизање из стања пада за нас би постало немогуће...

Премудрост и милост Божја поставила је преграду између човека, збаченог на земљу из раја, и духова, свргнутих на земљу с неба — а то је груба човечија природа. Слично овоме, земаљски закони тамничким зидовима одвајају злочинца од друштва, да ови не би наудили друштву и упропастили друге људе" (Преподобног Касијана разговори VIII, глава 12) (5. Т. 3, С. 11).

Циљ нашег живота на земљи

Свети Игњатије повезује особине нашег тела са циљем нашег земаљског живота. „При размножавању човечанства, у његовом садашњем стању пада, тело служи души, на исти начин како служе пелене новорођеном телу. Обмотано пеленама тело бебице добија правилан облик, док би без пелена удови његови, због мекоће, могли добити наказне облике: тако и душа обучена у тело, сакривена и одвојена њиме од света духова, постепено себе изграђује изучавањем закона Божјег, хришћанским животом стиче способност разликовања добра и зла (Јевр. 5, 14). Тада се њој дарује духовно виђење невидљивог света, као и , ако се пока-же да је то у складу с циљевима Божјег руковођења њоме, виђеље чулно, пошто су обмана и саблазан за њу веома опасни, а искуство и знање корисни. При раздвајању душе од тела видљивом смрћу, ми поново ступамо у свет духова. Из овог се види, да је за успешан улазак у свет духова, неопходно благовремено поучавање у Закону Божјем, и да је ради тог преображења препуштено извесно време дато сваком човеку од Бога у његовом странствовању на земљи. Ово странствовање назива се — земаљски живот" (5, т. 31 с. 12-13).

Из горе реченог сасвим је јасно, да:

1) Господ нас је лишио могућности општења с невидљивим светом искључиво ради наше користи;

2) сврха земног живота не укључује у себе неопходност познања невидљивог света, а има за циљ да нас припреми за додир са њим, који ће се у свој пуности показати после смрти;

3) додир и општење са невидљивим светом у нашем земаљском постојању може бити опасан за нашу душу.

Овај закључак потребно је добро упамтити.

Исправан пут у познању невидљивог

Постепеност нашег пута познања, у идеалном случају, и у условима нашег телесног земаљског битисања, може бити подељен на три међусобно повезане етапе:

- 1) етапа изучавања закона Божјег (с циљем стицања способности јасног разликовања добра и зла, и развијања навике да се чини добро);
- 2) етапа духовног сагледавања невидљивог света;
- 3) етапа чулног виђења невидљивог света.

Овде треба констатовати како је веома мало оних који овладају првим ступњем — ступњем праведности. Шта онда можемо рећи о другом и трећем ступњу? Ипак, ради потпуне слике целог процеса истинитог познања описаћемо особености и другог и трећег ступња.

Самовољно продирање у невидљиви свет недопустиво је

Из досад реченог јасно је да било који самовољни покушај продора у невидљиви свет и успостављања контакта с њим прети опасним, катастрофалним и често непоправљивим последицама.

У нашем садашњем палом грешном стању, пунота знања о свему што постоји није корисна и прети нам страшном погибелји. Нужан је минимум знања, који обухвата оно што је неопходно за наше спасење, а никако за задовољење наше радозналости. Према томе, ограниченост наших могућности спознаје одређена је самим Господом, а за наше добро: *„Јер, делимично знамо и делимично пророкујемо; а кад дође савршено онда ће престати што је делимично“*, пише апостол Павле (1. Кор 13,9-10) само кад се човек научи разликовању добра од зла — сведочи Свети Игњатије Брјанчанинов — задобија дар виђења духова, а кад је то сагласно Промислу Божјем, што је изузетно, добија дар и чувственост виђења.

Ступањ духовног виђења

Добро нам је познато да поред јасног чувственог виђења очима, човек може овладати и тзв. „умним созерцањем“. По учењу Светих Отаца, наш ум и срце су својеврсни органи запажања, али они не примају сигнале који долазе из материјалног, вештаственог света, већ реагују на мисли и осећања (помисли и осећаје душевне и духовне природе, ако користимо светоотач-ке изразе.) При томе је важно имати у виду да оне мисли и доживљаји који одговарају уму и срцу изгледају као самостално постојећи облици, способни извана да изазову дејство на ум и срце, „улазећи“ у њих.

Ово се види из следећег цитата: „Наш ум има способност мишљења и способност опажања; посредством првог он стиче појам о предметима, посредством другог поима ликове предмета. Ћаво, ослањајући се на прву способност, труди се да нам саопшти греховне помисли, а ослањајући се на другу способност стара се да у нас утисне саблажњиве представе“. (5, т. 3, с 58-59).

Три вида могућег утицаја на нас од стране палих духова

На једном месту Св. Игњатије говори о три вида могућег дејства на човека са стране палих духова у време нашег земног битисања. То је:

- а) дејство помислима;
- б) дејство маштаријама;
- в) дејство додиром (5, т. 3 ст 58-59).

а) О дејству помислима

„Свето Еванђеље показује да је ђаво прво положио у срце Јуди Искариотскоме мисао о издајству Богочовека (Јн. 13, 2) а так потом је ушао у Јуду (Јн 13, 27).

б) О дејству маштаријама

„Да маштаријама ђаво искушава човека, види се и из искушења Богочовека: ђаво је показао Господу сва земаљска царства и славу њихову „у трену" (Лк 4, 5) у машти (с. 58). (Овде је очито да се под маштаријом подразумева нешто слично уображењу, илузији, халу-цинацији).

„Демонско маштање делије на душу веома штетно, будући у њој нарочиту склоност ка греху. Јављајући се често оно може изазвати непоправиве погубне утиске (с. 59)".

в) О дејству додиром

„О томе, како делује ђаво на човека путем додира читамо у Књизи о Јову (Јов, г. 1 и 2) и у еванђелској причи о жени коју је свезао сатана необичном невољом (Лк. 13, 10-16) (5, т. 3, с. 59). Из књиге о Јову видимо да се сатана може дотицати спољашњих услова живота — изменити их, како уништавањем имања и родбине, тако и разарањем тела доносећи болест.

„Услед додира с демонима јављају се плотске страсти и развија болест на коју не делују обична људска лекарства." (5, т. 3, с 59).

У том смислу, ако је нашем постојању онемогућено чулно опажање невидљивог света, то су ум и срце, па чак и тело, отворени за његово дејство на нас.

Шта је то духовно виђење?

Ум и срце повезани су са сфером духа. Управо се зато опажање умом и срцем помисли и осећања која долазе споља и назива духовним виђењем. Али, и те наше духовне очи су слепе. То слепило не значи да ми нисмо способни да примимо надолazeће помисли и доживљаје споља, или да мислимо и доживљавамо. Наше духовно виђење могуће је дефинисати као способност оцењивања и правилног тумачења помисли, доживљаја и осећања. Управо том способношћу ми не владамо. Слично је са обичним гледањем када видимо неке делове, али нисмо у стању да сагледамо целину и спознамо шта је у суштини ствари.

Св. Игњатије пише: „Слепилем су заробљени наш ум и срце. Због слепила, ум не може да разликује истините помисли од лажних, а срце не прави разлику између осећања духовних и осећања душевних и греховних, особито кад последња нису уочљиво груба. Услед духовног слепила свака

наша активност се показује као лажна, како је Господ назвао књижевнике (учене) и фарисеје „безумним и слепим“ (Мт. 23, 17) „вођама слепих“ који сами не улазе у Царство Небеско и не пуштају друге да уђу у њега (5. т. 3, с. 54.).

Услови избављења од духовног слепила

Услов прогледања и избављења од духовног слепила, стицања духовног виђења, јесте Божја благодат која осени човека.

„Она се не јавља по вољи човечијој, него од додира Духа Божјег са нашим духом, по свесве тој вољи Свесветога Духа“, пише св. Игњатије (5, т. 3, с. 55). То, пре свега, значи да се није Спаситељ вазнео на небо Богу Оцу после свог распећа, онда и Дух Свети не би дошао нама, како сам Исус Христос говори о томе: „Боље је за вас да ја одем: јер ако ја не одем, Утјешитељ неће доћи к вама; ако ли одем, послаћу га к вама... А када дође Он, Дух Истине, упутиће вас на сваку истину“ (Јн. 16, 7-13). Природно, онај ко није примио Христа (Христа еванђелског, а не измишљеног као у окултизму) неће примити ни Духа Светога, и *нека друга нехришћанска религија не може дати дарове који се стичу само даром Духа Светога.*

Међу тим даровима је и избављење од духовног слепила. Горе речено показује да никакав наш лични напор није начин, средство или метод „загарантованог“ духовног просветлења, као и то да ови напори не доносе, сами по себи, неизбежан развој оваквог виђења. Колико год да уситнимо земљу и припремимо тле, ако у њу не посеје-мо зрно, младица се неће појавити. Тако је у овом случају: сви наши напори, методи, који постоје ради само-усавршавања, јесу припрема тла; зрно мора положити неко други. Ово је веома важно запамтити ради наших будућих разматрања различитих метода „самореализације“ и „саморазвића“, које нам се изобилно нуде на сваком кораку. Ко је тај други што сеје зрно?

Већ смо видели да тај други може бити лукави дух који упливише на нас лажним помислима, грехов-ним представама, или који доноси телесну болест. То „семе“ води нас у погибао. Само Господ, полажући у нас семе спасења, а не пlevу греха, може нам дати истинску прозорљивост. То семе је благодат Духа Светога који нас, при светом крштењу, препорађа за живот духовни и свети, како је речено у „Православном катихизису“ епископа Александра (Семенова — Тјан-Шанског 24, с. 56).

Само крштење није довољно за стицање духовног виђења, јер, очистивши се од грехова светом тајном крштења, човек се не избавља од навика грешења, и убрзо његова душа бива изнова помрачена грехом. Овде је неопходно прибећи Светој Тајни Покајања да би се њом човек излечио од греховних рана, које задобија у свакодневном животу, који за њега постаје поље непрестане духовне борбе и подвига. Св. Игњатије пише да, при истинском духовном подвигу, благодат Божја добијена светим крштењем, почиње да нас исцељује мало по мало од духовног слепила (5, т. 3, с. 54.).

Он наставља: „Као супротност стању слепила ми почињемо улазити у стање виђења. Како је у стању виђења онај који созерцава — ум, то и виђење називамо, по Светим Оцима, — умним виђењем, тј. умственим.

Пошто се стање виђења задобија Светим Духом, то и виђење називамо духовним, будући да је плод Духа Светога. Оно се разликује од сагледавања. Сагледавање је својствено свим људима; сваки човек бави се сагледавањем кад хоће. Виђење је својствено само онима који се очишћују путем покајања; оно се јавља не по вољи човека, него додиром духа нашег с Духом Божјим, дакле по свесветој вољи Свесветога Духа (5, т. 3, с. 54-55).

Разликовање између сагледавања и духовног виђења, које уводи Свети Игњатије, за нас је веома битно.

Данас сви знамо за медитацију као главно средство саморазвоја у источној мистичној пракси. Медитација и сагледавање (созерцање), су психолошки веома слични процеси, и оно што Свети Игњатије говори о созерцању, има непосредну везу и са медитацијом. Медитација и њени плодови нису духовно виђење у којем нестаје духовног слепила; то је пракса лажних обличја и осећања, која још јаче заслепљују дух, док не упадне у замку необичних и залуђујућих доживљаја, из којих временом сам човек не жели да изађе. У медитацији нема присуства Духа Светога, као ни покајања — најважнијих услова духовнога виђења. Без покајања нема очишћења од греха, а у нечисту душу не усељава се Дух Свети; речено је *„у лукаву душу неће ући пре-мудрост и неће обитавати у телу поробљеном грехом, јер Свети Дух премудрости уклања се од лукавства, и уклања се од неразумних умовања и клони се неправде“* (Прем. Солом. 1, 4-5).

Позивајући се на друге Свете Оце, Св. Игњатије Брјанчанинов пише о духовном виђењу: „Ненадано оно долази, ненадано одлази, не зависи од наше воље, зависи од спремности: капија у духовни свет јесте смирење (5, т. 3, с. 55). Овим путем за стицање духовног вида, за избављење од слепила, од лажи и заблуда, дужни смо постићи одређену унутрашњу припрему, која се изражава у појмовима тако битним за Православље, — а то су покајање и смирење.

Пут класичне јоге и покајање

За атеистичку свест, у духовном смислу незналачку, религије су једнаке. У нашем друштву, као последица тога, влада опште распрострањена предрасуда да све религије имају исти циљ. Окултизам свесрдно подржава овакав став, тврдећи да све религије различитим путевима воде једном те истом циљу. Велики реформатор хиндуизма који је живео у XIX веку у Индији, Рамакришна, учио је да су богови разних религија у суштини исти пошто све религије говоре о истом Богу.

По његовом мишљењу, они људи који тврде да је само њихова религија истинита, личе на слепце у причи о слону: „Четворица слепих пришли су слону. Један је додирнуо ногу слона и рекао: слон личи на стабло. Други је додирнуо сурлу и рекао: слон личи на дебелу батину. Трећи је додирнуо стомак слона и рекао: слон личи на огромно буре. Четврти је додирнуо уши и рекао: слон личи на велику корпу. И почели су да се свађају какав је слон у ствари“ (20, т. 3, с. 105).

У овој причи се подразумева претпоставка да сва четири слепца имају урођено, неотуђиво право познања слона, макар и чулом пипања. Они се односе према слону добронамерно, поштено, док им он спокојно даје

могућност да га опипају. Ништа, сем слепила, њима не смета. У односу на слона можда и јесте тако, али не и у односу према Богу.

До грехопада првих људи све би могло бити тако како нам прича Рамакришна, но људи су згрешили у односу према Богу, и изгубили право на непосредно „опипавање“. Не верујући Господу, а верујући сатани, они су направили избор и пали под власт лукавог духа. Сада им је он подметнуо себе, лудо се смејући слепим људима, радујући се њиховој свађи поводом онога што су опипали. Сагрешивши, људи су предали себе под власт сатане, који је путем греха добио тачку ослонца у деловању на нас, и у том стању ми не можемо бити уверени да си су сви наши доживљаји — од Бога.

Осим тога, Бог — није слон, коме је потпуно свеједно разумеју ли га слепци или не. Онима, који су се одвратили од сатане и покајали се за грехе отаца својих, Он се сам јавља, и на сваки се начин стара да би ми, колико је то могуће и корисно за нас — имали јасну истиниту представу о Њему. И више од тога, Он сам узима на себе наше грехе и сам чисти наше духовне очи. Но, само у случају ако смо се покајали и напустили греховни пут својих прародитеља. У причи о четири слепца нема речи покајања и подразумева се да је процес познања твари (слона) једнака „процесу“ познања Творца.

Због тога није необично, што у класичној јоги — конкретном „руководству“ ка хиндуском „спасењу“ — не налазимо оно што је присутно у хришћанству. Али, није правилно преносити методе које је човек разрадио приликом изучавања створеног света на познање самог Творца и размишљати о Њему онако како размишљамо о земним тварима, ма како то „научно“ изгледало. Да видимо шта претходи процесу медитације или дјане — главном средству јогичког, „духовног виђења“, уз помоћ које јога постиже, или настоји да постигне истину, разликујући лаж од истине. У класичној јоги сав процес „саморазвоја“ или јогичког „спасења“ (циљ јоге је ослобађање од патње, што је слично спасењу) могуће је сврстати у осам ступњева:

1)Јама (уздржање); у себе укључује:

- а) уздржање од доношења штете свим облицима живота,
- б) правичност у мишљењу и говору,
- в) забрану крађе,
- г) контролу чулних жеља и страсти,
- д) непримање поклона.

2)Нијама (култивисање добрих навика) укључује:

- а) прочишћавање тела купањем и узимањем само чисте хране (вегетаријанство), прочишћење ума развијањем дружељубивости, добронамерности, бодрости, чињењем добра другим људима.
- б) стварање навика да будемо задовољни оним што долази само од себе, без сувишних напора,
- в) умртвљење тела, то јест стицање навике неосетљивости на хладноћу, топлоту итд.,
- г) навика редовног читања религиозних књига,

д) контемплација о Богу.

3) Асана (физичке вежбе): овладавање различитим положајима, међу којима су посебне позе важне при медитацији.

4) Пранајама (овладавање дисањем): развијање способности удисања, издисања, посебног ритма задржавања дисања, ради овладавања нарочитим начинима дисања погодним за медитацију.

5) Пратјахара (одвајање чула од објекта): развијање способности негледања отворених очију, неслушања усред буке, уопште нереаговања на спољашње надражаје.

6) Дхарана (усредсређивање ума на жељеном објекту); развијање способности усмеравања пажње.

7) Дјана (медитација): развијање способности созерцања неког објекта у непрекидном временском трајању без прекида.

8) Самади (сједињење ума с објектом созерцања): развијање способности путем медитирања до степена губитка осећаја одвојености објекта созерцања и созерцатеља — они као да се сливају у једно; самади је сједињење с Апсолутом „сједињење ограниченог ја са бесконачним и апсолутним постојањем" (32, с. 15).

Ових осам ступњева јоге дати су у књизи „Увод у хиндуистичку философију" Д. Дата и С. Чатерђи (28, с. 257-26)

Јасно је уочљиво да ових осам ступњева јоге могу бити подељени на три дела:

- морални (1 и 2);
- физиолошки (3 и 4);
- психолошки (5, 6, 7, 8).

Од њих, само морални аспект може бити упоређен са православним „методама". Иако се у православној аскези помиње способност усклађивања дисања с молитвом (15, с. 140), чак и став при молитви (15, с. 131), никакве сличности са пранајомом и асанама у њима нема.

„Умно делање", или „Исусова молитва" има одређену малу сличност са праксом медитације — и тамо и овде ми имамо непрекидно задржавање пажње на „објекту" (ако уопште Господа Исуса Христа смемо назвати „објектом"). У аскези се та усмереност пажње зове „чување срца", „држање пажње". Али, сви ови напори са сопственом психом и телом, представљају „припремање њиве", док сам Господ не посеје зрно, под условом — да смо се покајали!

То најважније ми нећемо наћи ни у етичком ни у психолошком делу јоге. При медитирању је неопходна усмереност пажње; при моли-тви, она је такође неопходна, но савршено недовољна. Осим пажње, у молитви је још потребно благодарно и скрушено срце (17, с 38). — Без скрушености срца (као последице покајања) и Исусова молитва може бити погубна (17, с.

23, т. 1, с. 270), може одвести у безу мље и самоубиство. У том погледу покајање се јавља као кључни моменат — који одваја јогу од православне аскезе, и може се догодити потпуна погибао душе јоги-на у свој његовој пракси.³⁴

Покајање — одвраћање од сатане, и обраћење к Христу — представља тачку ослонаца православног спасења. Тај избор, важан не само за земни живот, него и за вечност, учвршћује се Светом Тајном Крштења која отвара човеку приступ ка другим Светим Тајнама, неопходним за исцелење његовог целокупног бића. Најважније место међу Светим Тајнама припада Тајни Светог Причешћа. Налазимо ли ми нешто слично у јоги? Очигледно, не! **Православље се и разликује од свих других религија поседовањем спасоносних тајни за душу човека.**

Говорећи о покајању као најважнијој одлици Православља дужни смо навести да неки правци јоге такође говоре о њему (21) али то је само зато да човека уведу у заблуду, човека формираног у хришћанској традицији, јер смисао тог „покајања“ сасвим је далеко од смисла хришћанског покајања. Ево шта о томе каже Рамајананда:

„У јоги, покајање се састоји у добро-вољном самонаметању ограничења и страдања, што не значи обавезно наношење и телесног бола. Да би донело истинску корист духовном развоју човека, покајање мора да буде у складу са учињеним грехом“ (21, с. 25)...

„Ако ви злоупотребљавате алкохол и тиме наносите штету вашем телу, грешите и заустављате сопствени напредак. Ако се одвикнете од алкохола, то је покајање. Употреба дувана смета вашем јогичком развоју, и тако, ко се одрекне пушења — чини то путем покајања (21, с. 25).

Као што видимо: овде нема ни речи о Богу. Овакво „покајање“ није покајање у хришћанском смислу речи, у којем „борба с грехом се мора испољити у разоткривању своје душе пред Богом и људима зато што је корен сваког греха у самољубљу и самозатворености човека“ (24, с. 70).

То уопште није покајање, него аскетизам који се практикује себе ради, а не Бога ради, ради овладавања и потчињавања своје телесне природе себи, својем „ја“, а не Богу, како би човек постао над-човек, узвисир се над другим људима, достигао стање божанства. Све је ово — израз самољубља и егоизма. Тако, Шивананда у књизи „Самади-јога“ пише да је, ради постизања коначног циља јоге — самадија — потребно, између осталог:

- ни са ким не општити мислима, речима, делима;
- развити равнодушан однос према свему;
- не бринути о било чијој срећи или несрећи;
- не везивати се за ствари и људе.

³⁴ Занимљиво је да се у „европским“ курсевима јоге етички моменат практично заобилази, и човек се, у свом грешном стању, одмах баца на вежбање асани, пранајаме, медитације, деформишући још више психу и физиолошке процесе у телу. Сами јогини (Индуси, а не европеизирани учитељи који јуре славу и новац) упозоравају да је без моралног темеља практиковање јоге опасно. Чувени јоган Шивананда каже: „Без моралног васпитања није могуће успети у медитирању“ (32, с. 14). Ми такође можемо рећи да је и у молитви „морална подлога“ веома важна, али покајање се не може изједначити с „јамом и нијамом“ које нуди јога.

Стиче се утисак, да јога поставља идеал достизања личног блаженства путем одвајања од других људи, без обзира на њихове невоље или радости. Спаситељ нам није заповедио да развијамо равнодушност према људима, него љубав, и не да се затворимо у себе, већ да носимо бремена један другог, директно указујући да нема веће љубави од оне кад човек душу своју положи за ближње своје (Јн. 15, 13).

И апостол Павле је говорио: „И ако имам дар пророштва и знам све тајне и сва знања, и ако имам сву вјеру да и горе премештам, а љубави немам, ништа сам" (1. Кор. 13,2). Као што видите, јога нас одводи у неком другом правцу.

Наука јоге признаје постојање Бога, мада је његова улога пасивног посматрача у делу јогичког „спасења", тако да се и само поклоњење Богу јавља као „једно од средстава коначног достигнућа самадија" (С. Чатерџија. Дата: Увод у индијску философију) (28, с. 26). Бог се схвата врло особено. Јога каже: „Бог постоји постоји као једна Душа различита од свих осталих душа, и Он јесте вечни Властодржац свег створеног вечно слободни Учитељ свих учитеља" (7, с. 34). Онјесте „Вечна Душа (Атман) недоступна патњи и последицама деловања и жеља" (с. 39) „неограничено знање" (37) „једини Учитељ неограничен временом" „Учитељ бесконачног знања" (с. 39). У свим овим атрибутима — ни речи о љубави, о томе да је Бог пре свега љубав. Да није сатана тај Бог о коме говори јога, божања, а не Љубави?

Свакако, у јоги се осећа укус хладног расуђивања и рационализма на путу ка Богу и човеку. Сличним интелектуалним ставом према Богу одликује се будизам чијем учењу такође не налазимо покајања.

Будизам и Православље

У будизму средства и путеви спасења („марга") опису С. Чатерџија и Д. Дата јесу:

1) Исправни погледи

Незнање је главни узрок наше патње. Ако одстранимо узрок несреће нестаће и патња. Исправан став — то је правилно разумевање „четири узвишене истине" које је формулисао Буда:

1) Живот у свету је пун патње; 2) Постоје узроци патње; 3) Постоји могућност прекида патње; 4) Постоји пут који води избављењу од патње.

2) Исправна одлучност

За избављење од патње потребно је: а) одрицање од свега земаљског; б) одрицање од лоших намера; в) одрицање од мржње према другим људима; г) чврстост да се живот саобрази према истини.

3) Исправно учење

Неопходно је уздржавање од лажи, клевете, бруе речи и бестидних разговора, — то јест, контрола сопственог говора.

4) *Исправно понашање*

Неопходно је одрећи се од уништења сваког живота, од неправилног удоваљења чулима, од лоповлука, итд.

5) *Исправан начин живота*

Неопходно је живети часно и поштено, не прибегавати недозвољеним средствима чак ни ради опстанка.

6) *Исправан напор*

Постојано искорењивање из себе старих идеја и навика, прихватајући нове и умножавајући знање усвајањем нових идеја.

7) *Исправно настројење ума*

Неопходно је стално имати на уму да су ствари по природи пролазне. То је потребно ради тога да бисмо ослободили од везаности за предмете и жалости због губитка истих.

8) *Исправно усредсређење*

Овде се има у виду психотехничка пракса удубљивања (медитација) са циљем достизања стања ослобођења од патње (нирвана).

Ова пракса се састоји од четири степена:

а) осмишљеност и спровођење истине чистим непомућеним умом, уз отклањање сумње у четири племенице истине.

б) постајање свесним радости духовног спокојства које се рађа из непомућеног расуђивања.

в) искуство уласка у стање равнодушја, тј. одрица радости усредсређивања.

г) достизање савршене непомућености, равнодушја самосавладавања (28, с. 116-121).

Разматрајући ових осам ступњева будистичког учења ми не налазимо у њима ништа слично покајању, иако јасно видимо исто оно узгајање непомућености, равнодушја, самосавладавање. И овде на налазимо љубав — ону љубав у којој човек полаже душу своју за друге, као што је Христос распет за нас. Осим тога, будизам одриче постојање Бога, и будиста нема пред ким да се каје. Идеал будизма је супротан идеалу хришћанства: то је идеал егоисте.

Истине ради, потребно је рећи неколико речи о једној грани будизма, махајана-будизму, који проповеда идеал бодисатве. Бодисатва означава такво стање човека који је достигао нирвану када се он, покренут сапатњом, одриче уласка у нирвану да би спасао људе који остају у незнању. Жртвујући лично „спасење" он постаје проповедник равнодушја, као суштинског лека од живота. То је слично препоруци болеснику да

уместо лека за оздрављење узме отров који ће прекинути болест заједно са животом.

Господ је рекао: „Ја дођох да живот имају и да га имају у изобиљу”. (Јн. 10, 10). Идеали источних учења и хришћанског учења су супротстављени. Исток тежи избављењу од живота, а хришћанство стреми преображењу истог, обожењу.

Интересантно, што је у опажању присутнија хладноћа расуђивања и интелектуализам, својствени јоги и будизму, сами њихови методи више личе на „други вид молитве”, описан код Светог Симеона Новог Богослова. Таквих видова молитве има три, и само је један од њих правилан. Ево шта он каже.

„Други вид молитве је тај, кад неко своди ум свој у себе одвајајући га од свега чулног, чува своја чула, прикупља помисли да не би лутао по таштим предметима овога света, испитује своје помисли, пронице у смисао изговорене молитве, чува своје помисли да не би постале ђаволским пленом пристанком на нешто сујетно и зло (све то са великим трудом и самопрегором!); настоји да дође до себе самог да не би био побеђен неком страшћу. Одлика овог подвига је што се сав одвија у глави: помисао се са помишљу бори.

Имајући такав подвиг и такву борбу са самим собом, он нема мира од себе самог никад, и не налази времена да се занима творењем врлина, да би задобио и венац правде. Такав човек је сличан борцу против непријатеља у ноћној тмини, који чује њихове гласове, прима ударце од њих, али не може да их види... Зато што он сам пребива у глави а зле помисли из срца излазе...

Бескористан је труд њему несрећнику, и чак, сасвим губи плату своју, зато што не примећује да је савладан таштином, и уображава да добро познаје себе. У својој гордости он друге презире и осуђује их, а сам себе хвали, машта да је достојан да буде пастир овцама словесним, да их руководи — а личи на слепца који води друге слепце” (8, т. 5, с. 330-331).

Данас је веома распрострањена агни-јога (јога огња). У хришћанству, покајање се јавља као главно средство очишћења од греха. О очишћењу говори и класична јога. Спознаја о унутрашњој чистоти постоји и у агни-јоги. Агни-јога је тесно везана са традицијом окултизма. Зато је важно рећи како се овде схвата та унутрашња чистота. Ево шта пише тим поводом „мајка агни-јоге” — Јелена Рерих, у писмима својим ученицима:

„Одбаците сваку нечистоту мисли, заменивши је добрим мислима. Пажурите да очистите дух изграђујућим мислима о чудесном будућем” (16. с. 46). О ефикасности таквог „очишћења духа” ми можемо судити на примерима бивших комунистичких државних руководилаца којима „изграђујуће идеје о чудесној будућности” нимало нису сметале да проливају крв невиних људи у време револуције, грађанског рата и масовних репресија. Само покајање пред Господом очишћава, али се оно у агни-јоги не спомиње. Христос је за њих обичан човек, који је личним напором достигао над-човечански ниво; Бог је Апсолут који се не меша у земаљске ствари и потпуно је равнодушан у односу на људску судбу на овој грешној земљи. У овом учењу очигледно је присутан будизам, који је утицао на формирање става Николаја и Јелене Рерих.

Говорили смо о интелектуалном и рационалном карактеру будизма, али ова особина није присутна у свим његовим разноврсним облицима. У зен-будизму влада супротна тенденција — порицање интелекта — док се акценат ставља на психичка стања која се зову озарења, просветљења, сатори. Међутим, и овде се ум преображава зато да би човек достигао потпуно пра-жњење ума од сваке мисли и сагледао првобитну светлост „нествореног ума". За ово пустошење ума примењују се типично интелектуалне загонетке које се зову „коани". Циљ коана је — увођење ученика у стање менталног шока, кад он, после вишедневних и безуспешних напора, коначно „убоде" правилан одговор, ум му се отвори и он осећа „празнину".

Оперисање умом не доноси спасење. Свети Григорије Палама каже: „Онај који пројављује дејство ума и просвећује се светлошћу разумевања или умним озарењем, ако се због тога сматра прочишћеним, прелашћује себе упавши у лаж, и путем самообмане широко отвара врата ономе који свагда настоји да нас преласти" (8. 2. 5, с. 326).

О деловању иокајања

Пред нама су, с једне стране, „осмоструки пут" јоге и будизма, укључујући физичке и дисајне методе, и друге сложене психолошке технике, а на другој страни — покајање.

Само једна реч — покајање — чини се неубе-дљивом у поређењу с целом армијом савршено разрађених „психофизичких техника измене свести", које обра-зују читаву индустрију техника „духовног раста", „ширења свести", „отварања унутрашњих простора" итд. Али, с друге стране, ова вишеструкост и „суптилност" могу бити слабости целокупне источњачке психо-механике.

Замислимо следећу ситуацију: пред нама су велика и јака челична врата која су закључана. Онај ко нема кључа има мноштво других начина да их отвори — да их сломи маљем, ћускијом, да употреби машину, аутомат, динамит, ласер, киселинска хемијска средства итд... итд... Али, ниједна од ових техничких могућности не гарантује отварање врата, и не представља истински начин отварања врата. Наравно, дивљаку који ништа не зна о бравама, кључ — малено парче метала — чини се смешним у поређењу са свим тим арсеналом разорних средстава, њиховим спољашњим ефектима: буком, ватром, димом. У сваком случају, само кључ може отворити врата не сломивши их, све остало је сувишно. Тако је и у нашем случају: „неубедљиво" средство какво је покајање, показује се као прави кључ који отвара врата Царства Небеског; све друге технике сламања врата, затворених од самог Господа, јесу лоповске вештине опасне и за саме лопове. Управо овако се могу оценити источне методе „спасења".

О великој сили покајања сведочи следећа епизода из живота оптинског старца, преподобног Амвросија, описана у сећању једне од његових духовних кћери: „У његовој келији горело је кандило и малена свећа од воска на столу. Читање из забелешке било је тешко, скоро немогуће. Рекла сам оно чега сам се сетила, и то брзо, а затим додала: „Баћушка,

шта још да вам кажем? Зашто се кајем? — Заборавила сам". Старац ме је због овог укорио.

Нагло је устао са постеље на којој је лежао. Учинивши два корака зауставио се на половини своје келије. Ја сам се невољно на коленима окренула према њему. Старац се усправио у свој својој висини, погнувши главу, подигао је руке увис у молитвеном ставу. Учинило ми се да су се његове ноге одвојиле од пода. Гледала сам на његову осветљену главу и лице. Сећам се, као да је таванице нестало, а глава старца као да је пробила врх. То ми се јасно показало. Минут касније баћушка се надвио нада мном, измењена изгледа и прекрстивши ме, рекао: „Запамти до чега може довести покајање. Иди". Изашла сам од њега тресући се, и сву ноћ проплакала над својом неразумношћу и немаром" (13, с. 283; 10, с. 22-23).

У овој необичној епизоди најважнији моменат је тај што преподобни Амвросије Оптински делимично „отвара чула" своје духовне кћери, тако да је она могла увидети нешто што се односи на невидљиви свет (отва-рање таванице нпр.) Она не саопштава све што је видела, јер је виђење за н>у потресно и неочекивано; произ-вевши силно дејство, оно оставља утисак необичности. И овај контакт са невидљивим светом Преп. Амвросије означава као могућност отворену једино покајању.

О важном месту покајања у Православној аскези сведоче речи Светог Игњатија Брјанчанинова: „Свети Оци Источне Цркве, нарочито пустињаци, управо кад су достигли висине духовних подвига, тада су се сва постигнућа у њима слила у једно — покајање. Покајање је обузело сав живот, сваку делатност: оно је било последица сагледавања својих грехова."

Једног великог оца су питали, у чему се састоји делање усамљеног инока? Он је одговорио: „**Умртвљена душа твоја ти је пред очима и ти ли ме питаш какво треба да буде твоје делање**" (Св. Исак Сирин, Беседа 21)? Плач — је најважније делање истинског подвижника Христовог.

Сагледавање грехова својих и рађање покајања због њих, јесте дело које се не окончава на земљи: сагледавањем својих грехова рађа се покајање; покаја-њем се стиче очишћење; постепено очишћено око ума почиње увиђати такве недостатке и повреде људске природе, које оно раније, у помрачењу своје уопште није примећивало" (5, т. 2, с. 26-127).

Покајање је оно чиме започиње пут хришћанина и оно што тај пут постојано прати. Човек се крштењем одриче од сатане и свих дела његових, обраћа се Христу; он оставља греховни живот и одлучује да живи побожним и праведним животом. Када је донета ова одлука њему се шаље светим крштењем помоћ у виду благодати Духа Светога.

Црква и окултизам

Крштење не значи уједно и — спасење; оно је посвећење у борбу са грехом која се води цео живот. Крштењем човек добија оружје за ту борбу, али се мора сам борити. Наравно, то је немогуће без помоћи Божје, али је лични напор и учешће човека неопходно.

За пружање такве помоћи у Цркви су установљене Свете Тајне, којих нема у другим религијама. Познаје ли нека религија Свету Тајну Причешћа — Телом и Крвљу самога Господа Исуса Христа — за спасење смртно

болесне душе и пропадљивог тела — осим Цркве Христове? Не! Света Тајна Причешћа је — видљиво и очигледно средство обожења нашег и сједињења с Богом, када Његова Крв и Тело улазе у нас, и ми буквално, а не симболично, постајемо удови Његовог Тела. Наше вишемиленијумско батргање по овој планети и покушај да изградимо вечно постојано и савршено друштво, наши индивидуални свакодневни покушаји да себе изменимо на боље, само показују немоћ да сами себе ухватимо за косу и извадимо из воде. Човек не може себе спасти својим личним напорима без помоћи Божје — може једино самог себе упропастити.

Наше телесно „узрастање“ у Господу кроз Свете Тајне спасава човека на видљив начин, преображавајући га у биће не земно (пролазно и безнадежно), него у биће Царства Небеског, где је савршенство једино и могуће. Источна и окултна учеша (нарочито у будизму) предлажу нам да се усредсредимо сами на себе, обмањујући нас обећањем немогућег.

Ево какве тврдње, приписане Буди, можемо наћи и у „Тајној доктрини“ — теозофском спису. Ј. П. Блавацке, оснивача савремене теозофије: „Буда учи да нисмо дужни веровати у нешто само зато што је тако речено; не треба да верујемо традицији само зато што је предана из древних времена; не треба да верујемо опште признатим мишљењима као таквим; не треба да верујемо списима мудраца само зато што су их мудраци написали; не треба да верујемо фантазијама за које се претпоставља да потичу од Анђела (иако се чине божанственим); не треба да верујемо у закључак који је произашао из случајних претпоставки; не треба да верујемо ничему само зато што је поткрепљено ауторитетом учитеља или предавача; али смо дужни да поверујемо у написано и речено учење или уверење, само онда кад наш разум и наше сазнање потврде да је истинито“ (1. с. 4).

Ево шта говори Господ Исус Христос: „Ја сам васкрсење и живот; који вјерује у Мене ако и умре живјеће. И сваки који живи и вјерује у Мене неће умријети вавијек. Вјерујеш ли у ово?“ (Јн. 11, 25-26) „Ја у свијет дођох као свјетлост; да свако ко вјерује у Мене не остане у тами“ (Јн. 12, 46).

Тако окултисти, заједно са Будом, позивају да се сумња у све, а да се верује једино у себе, на основу свог разума. Замислимо дете које не верује одраслим родитељима, и — скочи у ватру. Нисмо ли и ми деца пред Господом, Творцем све твари, јединим Сведржитељем и Свемогућим, који нас позива да Њему верујемо, јер је чување заповести Његових неопходно ради нашег добра, зато што смо духовно слепи да бисмо проценили шта је истина, а шта лаж? Зар Бог није Творац васионе и свега видљивог и невидљивог — а не човек? Како ћемо ми проценити да ли је нешто сагласно са Речју Божјом?

Тако, с једне стране нам се предлаже сумња у све и вера само у себе и свој „здрав“ разум; а с друге, неопходно је „одрећи се себе“ следећи Христа (Мк. 8, 34), не веровати себи, већ само Господу. Прво води у самообману и гордост; друго — ка смирењу и покајању. На крају првог пута је — сатана, а конач крај другог пута је у Христу!

Узроци и плодови духовног виђења

Покајање и смирење представљају капију кроз коју ступамо на стазу познања истине, познања невидљивог света. У Православљу познање није само себи циљ, као што нису циљеви ни блаженство, срећа, избављење од страдања, обећани у учењу хиндуизма и будизма.

Задатак је Православља — уздизање човека из стања пада, преображај старог у новог човека, какав је Исус Христос, тј. обожење човека кроз Христа. Кад оствари главни циљ, нови човек постиже блаженство и познање истине, као успутне плодове. Без преображаја човека, они су недостижни, па су зато „плодови“ које нуде друга религиозна и мистична учења, — која не признају узрочно--последичну исквареност и оштећеност човека, лажни и неистинити.

Процес истинитог духовног познања, за своју основу и неопходан услов има оне елементе који су исцељујући за повређену, у грех палу људску природу. Свети Игњатије пише: „Онај који жели стално да пребива у духовном виђењу, нужно је да постојано пребива у смирењу, изгонећи из себе самооправдање и осуђивање ближњих, смиривајући себе самоукоравањем и сагледавањем своје грешности пред Богом и људима“ (5, т. 3, с. 55-56).

Учење о духовном и умном виђењу изложено је са посебном јасноћом и подробношћу, код свештеномученика Петра, митрополита Дамаска (како пише Свети Игњатије).

Умиљење јесте прво духовно осећање у срцу које је осенила Божја благодат, на путу развијања духовног виђења. Оно се састоји од „кушања богоугодне туге, прожете благодатном утехом, која отвара уму дотад невидљиве светове“. Последица оваквог духовног осећања јесте духовно виђење, како нам сведочи Свето Писмо: „Окусите и видите“ (Пс. 33, 9)

„Код виђења се удвостручује осећање“, пише Свети Игњатије (5, т. 3, с. 55) подвлачећи узајамну везу осећања умиљења и духовног виђења: „Док делује осећање, дотле траје и виђење... Кад се прекине осећање, прекида се и виђење... Устаљено пребивање у умиљењу скопчано је с постојаним виђењем“, прецизира свети Игњатије Брјанчанинов.

Значи, смирење и покајање отварају пут Божје благодати, рађајући умиљење, а оно нас са своје стране, уводи у духовно виђење. С тим у вези неопходно је указати на процес развоја садржаја у духовном виђењу.

Свети Игњатије о томе каже следеће: „Прво духовно виђење јесте сагледавање својих сагрешења, дотле сакривених заборавом и незнањем. Увидевши их... подвижник тренутно добија опитно познање о свом пређашњем духовном слепилу при коме се све битно и важно чинило као небитно и неважно“ (5, т. 3, с. 56).

Цео процес духовног виђења, сагласно Светом Игњатију, могуће је представити следећим етапама:

виђење својих сагрешења;

- 1) познање своје грешности;
- 2) виђење пада у коме се налази целокупно биће човеково;
- 3) откривање света палих духова, на основу наших страсти и борбе са њима, помислима, маштаријама, осећањима — посредно познање палих духова;

4) ишчезавање преварног и прелестног погледа на замаљски живот

који се до овог времена чинио бесконачним;

5) схватање смрти и смртног часа као сусрета с лицем Божјим и судом Његовим.

6) због чињенице грехопада показује се неопходност Искупитеља;

7) по добијању заповести Божјих увиђа се животворно и исцељујуће дејство Његових заповести на палу и страдалну душу, стиче се и жива вера у Еванђеље (5, т. 3, с. 56).

8) Идући овим путем, духовно виђење постаје реално искуство, које веру чини живом и истинитом, потврђујући је „експериментално“. Свети Игњатије пише: „Знање стечено читањем сасвим је недовољно: за плодотворно познање неопходно је знање стечено искуством“ (5, т. 3, с. 60).

Средства духовног виђења: ум и срце

„Кад се Божанственом благодаћу почне очишћавати дух човечији — продужава Свети Игњатије — тада он постепено прелази од познања духова ка духовном виђењу истих. Ово виђење остварује се умом и срцем, даровано Духом Светим... Срце разобличава зле духове, ум је недовољан за то; он не разликује ликове истините од ликова лажних, који су сакривени под велом истине. Духовно расуђивање засновано је на духовном осећању... како су два ученика посведочила о својим осећањима, и о значењу тих осећања у беседи са Господом, којег нису познали чулним гледањем, нити по умној замисли, него: *„не гораше ли срце наше у нама док нам говораше путем (Господ) и док нам објашњаваше Писма“* (Лк. 24, 32). Управо то срце, које верно сведочи о Господу, сведочи верно и о дусима и куша *„јесу ли од Бога“* (1. Јн. 4, 1) или од царства таме (5, т. 3, с. 60).

Ни разум, ни логика, ни „здрав разум“, ни рационалност, ни научна (привидна) заснованост на чињеницама овог или оног учења, врло омиљени у јоги, будизму, окултизму, не помажу, — него је срце главно средство за поимање и отржењење, и осећање које имамо при упознавању са учењем. Уз све ово, немогуће је одмах разабрати се у сложености и лукавој многострукости система, као што су теозофија, антропозофија, агни јога и друга учења. Зато је нужно упитати срце: прима ли или не прима, оно што му се нуди.

Али, није свако срце способно правилно да разликује шта прима.

Свети Игњатије пише: „За такво сведочење способно је срце очишћено покајањем, обновљено Духом Светим; срце које се налази у земљи страсти и демона, пријемчиво је само за виђења лажна и погрешна“ (5, т. 3, с. 60). Из претходног можемо закључити да ми у садашњем огреховљеном животу нисмо у стању да разлучимо шта је истина, а шта лаж, шта је од Бога, а шта од лукавих демона, и зато су нам потребни савети искусних духовника.

Неопходно је изучавање књига Светих Отаца, које нуде познање разликовања истинитог учења од лажног. Према апостолу Павлу, и сатана се претвара у ангела светлости (2. Кор. 11,14) не би ли преварио човека, тако да морамо бити крајње опрезни у нашем тражењу истине.

Не смемо преувеличавати своје могућности у разликовању помисли, објашњавајући откуда происходе — од Бога, од наше природе, или од

демона. Преподобни Варсануфије Велики казао је иноку који га је питао како зна одакле долазе помисли: „То, о чему питаш, односи се на људе који су достигли високу меру духовног раста. Ако унутрашње око не буде очишћено многим лекараствима, оно се не може спасити од трња и корова, и не може се сакупити грозд винограда, који окрепљује и весели срце. Ако човек не достигне ту меру, неће моћи да разликује помисли, и биће изигран од демона, пашће у обману верујући им: зато што они мењају изглед ствари како хоће, особито онима који не познају сплетке њихове" (5, т. 3, с. 60).

Преварност наших утисака

Веома је важно управо то што демони „мењају изглед ствари како хоће". Као потврду за овакво тврђење аутор се може ослонити на своје лично искуство, а такође и на искуства других људи који су изашли из окултизма и обратили се у Православље. Процес тог обраћања сам по себи заслужује нарочито пажњу: ми ћемо се осврнути на један феномен који се може назвати „обрнута перцепција".

Човек који се дуго времена занимао јогом, окултизмом, или неким другим нехришћанским духовним учењем, жели да поразговара са православним свештеником са циљем да нешто више сазна, или чак да се обрати у Православље, и нигде не може да пронађе свештеника који би му се допао. Сви му изгледају несимпатични.

Он их доживљава као људе бездушне, малоумне, неталентоване, необавештене, или на неки други начин непријатне. Но ако он игнорише своје осећање, учини корак и ступи у контакт са њима, њега ће поразити оштра супротност између изгледа свештеника пре разговора и онога какав је свештеник уистину. И ово под условом да жели искрено да прихвати речи свештеника, не полемисујући, са унапред изграђеним мишљењем. Иначе, утисци којима безусловно верујемо, без расуђивања, могу бити таквог усмерења да нас чак могу одвући далеко од икакве могућности контакта с представницима православне Цркве. Такво стање неадекватног виђења ствари природно је за окултисту док исповеда своје окултне идеје, и пада под власт демона добровољно, ништа не подозревајући. Он себе ставља у такву зависност од њих, да је чак и његова философија и способност опажања потчињена њима. Од овог опажања само је један корак до халуцинација и визија, својствених „видовитим" окултистима и јогинима, које доживљавају као несумњива достигнућа.

Дужни смо да закључимо да се етапа духовног виђења духовна, и етапа правилног разликовања помисли, јављају као врло високо достигнуће, својствено онима „који су достигли велику меру духовног узраста". Сложеност разликовања духовна је у томе што се „непријатељи облаче у јагњеће коже", подстрекавају мисли наизглед исправне, а изнутра су „вуци грабљиви" (Мт. 7, 15) тј. „прелешћују срца незлобивих" (Рим. 16,18) ониме што се чини добро, док је у суштини зло. Савет који произилази од бесова, напослетку одводи у таму (Варсануфије, 5, т. 3, с. 60).

Уосталом, сам Господ нам је дао дар разликовања лажних учења и лажних учитеља од истинитих, и то по плодовима њиховим; за такво разликовање треба времена, упорно-сти и стрпљења. Он је рекао: „По родовима њиховим познаћете их. Еда ли се бере с трња грозђе, или с чичка смокве? Тако свако дрво добро родове добре рађа, а зло дрво родове зле рађа" (Мт. 7, 16-18). Из ових Спа-ситељевих речи могуће је анализирати ово или неко друго друховно учење — трима методама:

1) проучавањем личности оснивача учења — ако се оснивач показује као онај који нуди „трње и чичак", тј. не одликује се светошћу, не можемо очекивати да његово учење буде „грозђе";

2) проучавањем самог учења — ово је најопаснији начин јер се „чичак" вешто маскира у „смокву", и можеш их разликовати тек кад их прогуташ, а последица је тровање које ће бити погубно за душу;

3) проучавањем „плодова" од упознавања људи са учењем — ако се човек нагутаваши се „чичка", маскираног у виду „смокве" физички или психички разболи, сигурно је да то учење није од Господа.³⁵

У даљем излагању прибећи ћемо првом и последњем методу избегавајући други, да не би имали штете уместо користи. Уочавајући сву сложеност разликовања помисли и идеја, исправном проценом овог или оног учења, долазимо до закључка да је чулно виђење духова редак дар, којег су се удостојили они људи који се одликују нарочитом праведношћу и светошћу.

Чулно виђење невидљивог света

Као што је рекао Свети Игњатије Брјанчанинов, људи јесу способни да чулно опажају духове при одређеној измени чула, која се одиграва на необјашњив начин за човека. Он примећује да је почео виђати оно што дотад није виђао; да чује оно што није могао чути; и оно што други људи не виде и не чују... Измена чула при којој човек општи са невидљивим духовима, назива се у Светом Писму „отварањем чула". „Отвори Бог, говори Писмо, очи Вааламу, и виде Ангела Божјег, што стаде на пут, и мач извучен у руци његовој" (Број XXII, 31) (5. т. 3, с. 13)

Из Светога Писма, по сведочењу Светога Игњатија, види се да телесна чула „служе као двери у унутрашњи свет, у коме пребива душа, и да се та врата отварају и за-тварају по вољи Божјој... Није дозвољено човеку да одстрани покров Божји, и личним напором, по допуштењу Божјем..., а не по вољи Божјој, отвори своја чула и уђе у отворено општење с духовима. Али, и ово се дешава. Очигледно је да је личним напорима могуће општити само са палим духовима. Светим Ангелима није својствено учествовање у делу које није сагласно с вољом Божјом, у делу које није богоугодно" (5, т. 3, с. 14).

³⁵ За православног хришћанина главни метод је поређење било ког учења са учењем Православне Цркве. Али пошто је ова књига намењена не-православном, не-црквеном, или мало-црквеном читаоцу, принуђени смо ставити акценат на методе не дотичући се садржаја учења.

Од Бога недопуштени начини отварања чула

Самовољно отварање чула које се у окултизму зове „отварање чакри“ или „центара“, источна мистич-на учења нуде у облику окултизма, јоге, агни-јоге, тибетанског будизма и других учења.

а) Раџа-јога

Извесни Сахаров — руски емигрант из Првог светског рата и учитељ јоге, издао је 50-тих година на западу књигу „Духовно стрељање из лука или отварање трећег ока“ (22) где описује у раџа-јоги усвојену праксу развоја видовитости, а коју је лично испробао. Развијена видовитост претпоставља могућност да се види оно што је на великом растојању, како прошлих тако и будућих догађаја. На одређеном ступњу своје праксе, ученик почиње да виђа светлосно лице неког „учитеља“ који наставља да руководи путем визија и духовних поука, његовим „духовним“ развојем.

Сам Сахаров признаје, да је виђење прошлог и будућег, као и видовњаштво, практично недостижан циљ за обичног човека, и захтева натприродне напоре, изванредну концентрацију, усмеравање пажње, нарочит режим живота, дијету, итд... итд... Заиста, оно што Господ бесплатно дарује ономе ко је Њему угодан недостижно је људским напорима, и ономе ко Му није угодан. Такву разлику још више истиче извештаче-ност свих напора да се својевољно достигне, оно чега нас Господ, нашег добра ради, лишава.

б) Мантра-јога

Мантра-јога је метод кришнаита, тибетанских будиста, трансценденталне медитације, и других учења.

Ако Сахаров, у свом излагању раџа-јоге, поставља као главни циљ стицање знања и виђење ствари на великој удаљености, а контакт с „учитељем“ (духом из невидљивог света) показује се као „додатак“ у процесу развоја ове натприродне особине, то мантра-јога недвосмислено нуди непосредно виђење и општење с „божанством мантре“ (нпр. са Кришном), или плодове овог општења у виду стицања блаженства, среће, богатства, натприродних способности и др. За сваку потребу постоји мантра: свака у себи садржи име божанства индуског пантеона, чије значење обухвата одређену сферу живота, која занима корисника мантре.

Шта је то мантра? Реч „мантра“ састоји се од две речи: „ман“ — мислити, и „тра“ — заштита или слобода од „робовања појавном животу — самсари“ (31, с. 10). Простије речено: то је санскритска фраза, реч или чак спој звукова. Говоре да се мантре узимају из Веда — светих индуских списа.

Име сваког божанства хинду-ског пантеона изговара се мантром, и онај који дуго и упорно понавља мантру биће удостојен посете тог божанства, општења с њим и задовољавања својих жеља. Мантре су „конкретне“ (садрже имена конкретних божанстава) Кришне, Шиве, Вишнуа, Сарасвати

и других; и „апстрактне“, оне које се обраћају безлично Апсолуту, који дарује ослобођење у сташу самадија, „сједињењу с Апсолутом“.

Познати јоган Шивананда, у књизи „Ћапа-јога“ (Ћапа значи понављање мантре) каже да се свака мантра одликује особеним ритмом, који, ако се понавља, уклања препреке и човека доводи до виђења „божанске мантре“ (31, с. 7). Другачије речено, одстрањују се „кожне хаљине“ у које је човек обучен од Самог Господа Бога због предострожности, да не би дошао до погубног општења с духовима злобе. Сам Шивананда говори о наличју сваке мантре, божанства или „деве“ означавајући га као „врховну стварност, вишу или нижу“ која се појављује као извор призиван „силом мантре“ (31, с. 7)

Не скрива се да мантра може призвати „нижу“, тј. злу стварност, православно речено — демоне. Осим тога, сагласно хиндуском учењу, сва та божанства нису бесмртна, и гану заједно са читавим космосом на крају великог космичког циклуса, кад ће све створено бити уништено, и растворено у врховном божанском паду у „сан“. Потом ће се оно опет пробудити и створити све изнова, и тако без краја и конца (28, с. 34).³⁶

³⁶ Кришнаити за врховног бога сматрају Кришну; други религиозно-филозофски системи имају другог бога. Са позиције кришнаита, Кришна је творац свих твари, но он ствара (то је заједничка идеја која објашњава пантеизам хиндуса, представу да су створени свет и бог — једно те исто) из самога себе. Као што паук плете мрежу из састава свог тела, тако и Кришна „издише“ из себе сав свет. Са хришћанског гледишта, Бог и свет су различите реалности. Суштаство Божанске природе недоступно је палој људској природи, уму, чулима. Постоји свет, створен од Бога ни из чега, који обухвата сферу видљивог и сферу невидљивог. За хришћанина, прихватање идеје да су Бог и створени свет једно, и да су исти по суштини, значи при хватање Бога као створеног. Не познајући личног бога, божанство у источним религиозним и филозофским системима делује као принцип различитих својстава свега створеног. Нпр. кинески „Тао“, означава „пут свих ствари“, или кинески „Таи-ћи“, означава „Велику границу“, тј. крајње уопштење законитости земног бивствовања, које одржава дуалистички карактер последњега, сталну смену дана и ноћи, светлости и таме, топлог и хладног, добра и зла. Таква цикличност процеса познатог нам света — било да је то смена дејстава апстрактних начела Јин и Јанг у кинеској философији, или Кришнине заспивање и буђење код Хиндуса — у себи носи безизлаз бесконачног повратка бесмисла, онога што се у нашем народу каже: „Ђаво га у кругу врти“. Заправо, сатана и не може водити напред „по истини“, него се врти у кругу бесконачно понављајући бесплодну разноврсност сопствене лажи у границама које је он сам себи омеђио, својим отпадањем од једине слободне животворне водеће и непоновљиве силе — Бога!

Божанства мантри јесу тварна бића, и имају везе са ангелским светом. Но истинити Ангели Божји не чине ништа противно вољи Господа, и зато се не јављају људима, самовољно прелазећи границе постављене од самог Бога; онда је јасно да су мантре обраћање палим духовима и општење са њима, а не са изасланицима Оца Небеског.

У Багавад-гити — светом тексту кришнаита — Кришна открива своје ученику Арџуни свој стварни лик, „свевишњи божански лик“, који се иначе може назвати демонским. Арџуна је рекао: „... видим те са многобројним рукама, стомаком, очима, устима, бесконачно многоликог: нигде немаш почетка, ни средине, ни краја не видим, о господару многообразног лика... лик ти је огроман, с многобројним очима, о моћноруки, с многобројним рукама, бедрима, многим корацима, с многобројним устима, многобројним покличима, светове видим како дрхте, и себе у њима... у наступу поклича твојих чељусти ти видех, слична огњеном

Чињеницу да је мантра-јога неистинити пут спасења потврђују правила помоћу којих се мантра-јога спроводи у праксу. Тако, нпр. кришнаити сматрају довољним за успешно практиковање мантре испуњење четвороструких правила:

- 1) не јести месо, рибу, јаја;
- 2) не узимати наркотице (овде спадају чај, кафа, чоколада, црни и бели лук);
- 3) не узимати учешћа у хазардним играма;
- 4) избегавати полне односе ван брака;

Као што видимо, и овде нема речи о покајању, о савести човека, реч је углавном о телесним правилима. У вези са овим навешћемо речи апостола Павла, о вези између Старог и Новог Завета. Говорећи о првој скинији, апостол Павле пише: *„Која је праслика за садашње вријеме, када се приносе дарови и жртве, које не могу да усаврше савјест онога који служи, а прописана су само за јела и пића, и разна прања и обреде тјелесне, до времена обнове... колико ли ће више крв Христа, Који Духом Светим принесе себе непорочна Богу, очистити савјест нашу од мртвијех дјела, да би служили Богу живоме и истинитоме?“*. (Јевр. 9, 9-14)

Истине ради, треба напоменути да је, осим горе наведених четвороструких правила, у књигама кришна-ита могуће наћи и друге захтеве, који би се могли односити на природно-духовну сферу, а не само на телесну. Навешћемо осамнаест захтева, који чине „постепени процес“, захваљујући коме ће бити достигнуто „потпуно знање“ (6. с. 48):

- 1) свако је дужан да тежи беспрекорном животу, и да указује дужно поштовање другима;
- 2) не треба веровати само зато да би се постигла слава, или да би смо се могли назвати верницима;
- 3) не треба бити извор невоља за друге људе;
- 4) треба се научити трпљењу;
- 5) треба избегавати дволичност у односима са људима;

пламену свеуништавајућег време-на, и ја не знам твој правац, не видим спасење; о милосрдни, о господару богова, о уточиште светова. Сви синови Дритараштре заједно са мноштвом господара земље... нестају журно у твој ждрелу са ужасним крицима, са изразом страве, закачивши се међу зубима твојим виде се смеждених глава... Одасвуд ти обухваташ светове, гутајући их пламеним устима; испуњавајући бљештавим сјајем сав свет, твој ужасни пламен га захвата... Реци ми, ко си, о господару ужасног лика... јер ја не сагледавам сва пројављења твоја. Ја јесам време — одговара Кришна; растући ја рушим свет; уништавајући светове напред се крећем... (Махабхарата, књ. 1)

Из речи апостола Павла ми знамо да је поглавар „државе смр-ти“ каквим се овде представља Кришна, — ђаво (Јевр. 2,14). Бог јесте „Пут, Истина и Живот“ (Јн. 14, 16). Занимљиво да „Кришна“ значи „црни“ (30, с. 323), а по предању он је имао тамну кожу. Контраст представљају речи Спаситељеве: *„Ја сам светлост свету“* (Јн. 12,46).

- 6) неопходно је наћи духовног учитеља;
- 7) треба веровати учењима светих књига;
- 8) треба одлучно следити њихова упутства;
- 9) треба се уздржавати од свега што наноси штету самореализацији;
- 10) не треба чинити велике напоре само ради одржавања тела;
- 11) не треба се оптерећивати својим физичким телом;
- 12) док живиш у телу мораш имати на уму да ћеш трпети страдања, болести, старост и смрт;
- 13) не везуј се за дела, осим за она која су неопходна за духовни напредак;
- 14) не треба се везивати за жену, децу, и кућу више него што дозвољавају свете књиге;
- 15) не треба себе сматрати срећним или несрећним у зависности од испуњених жеља;
- 16) предај се врховном божанству Кришни, и служи му;
- 17) неопходно је живети усамљенички;
- 18) треба постати истраживач духовног знања.

Једним погледом се може видети шта су главне разлике претходних заповести (њихов приземни људски карактер) насупрот заповестима које нам је дао Господ Исус Христос. Овде нема ни речи о љубави према Богу и људима, нема речи о ношењу бремена једних другима, или полагања душе своје за пријатеље. Могу се уочити супротности: с једне стране испуњење људске „умерености и уредности“ као подлоге егоизму и самозадовољству (обећава се потпуна спознаја, све друго се проглашава неважним), а са друге стране се чује призив на подвиг и самоодрицање.

Колико је кришнаита који ће крвљу запечатити сврју преданост Кришни? Христови следбеници су крвљу потврдили своју преданост Христу хиљадама хришћанских мученика. И то је потпуно разумљиво: патос кришнаизма је — блаженство, наслађивање са Кришном, **а не спасење од вечне погибли кроз распињање себе са Христом.**

Горе речено нас наводи да уочимо да главно размимоилажење између православног и других нехришћанских учења јесте у томе, што последња оцењују стање савременог човека као нормално, као „нулту тачку“ од које се креће ка савршенству, док хришћанин сматра да је његово стање нешто негативно. Људи живе у негативним стањима која треба савладати на путу до жељене „нулте тачке“, и сав земаљски живот јесте управо пут до тог „излаза“. Савршенство, развој нат-природних способности и чудесних сила, збива се у вечном животу.

в) Агни-јога

Самовољном отварању чула стреми се и практиковањем агни-јоге, при чему су захтеви, које она поставља зарад самоусавршавања, такође малобројни. Делимично су нејасни, делимично јасно одређени. Тако, нпр. говори се да се на путу агни-јоге може наћи само онај ко упоредо с праксом јоге „није узимао учешћа у лажним феноменима религија“. (Ово је значајно јер представља, у ствари, признање привлачности Цркве и сила

њених Светих Тајни) и „добио напетост тражећи Више, невидљиво оку". (11, с. 98) Етапе уласка у агни-јогу су следеће:

1) Прочишћење мисли. Треба размишљати о општем добру и одашиљати у свет мисли: „нека целом свету буде добро". О недостацима оваквог очишћења мисли смо већ говорили.

2)Познање своје три најгоре особине и спаљивање истих у пламеној концентрацији.

Поставља се питање: зашто само три особине? Ми знамо од Светих Отаца да је само један грех довољан да уништи све плодове добрих дела. Шта би могло значити „спаљивање у пламеној концентрацији"? Да то „спаљивање" не буде илу-зија при којој ће нама самима бити остављено да одлучимо да ли смо „спалили" лоше особине? А ми, као што знамо, духовно смо слепи, и не можемо себе познати без помоћи Божје.

3)Избор учитеља на земљи (тј. човека а не Бога).

4)Упознавање учења и оснажење тела пранајамом (вежба дисања). Ова етапа је мешање у физиолошке процесе.

5)„Виђење духовних звезда". Ова етапа означава ситуацију кад човек одједном у простору види блесак светлости у облику светлећих тачака разних боја. Аутор овог текста је имао прилике да види „све звезде" читајући књиге агни-јоге, и то без проласка наведених етапа.

6)Виђење „ватром очишћених центара". Центри, — то су органи, којима се по учењу јоге, преноси невидљива енергија, и кроз које се на невидљиви свет истовремено делује. У класичној јоги ови центри се зову чакре.

7)„Слушање гласа невидљивог учитеља". Слушање гласова који преносе знање јесте општа особеност свих окултних учења. Свима добро познати исцелитељ, Алан Чумак, изјавио је да сваке ноћи чује глас који га обучава исцелитељству. Џуна је такође рекла да и њу у сну поучава неки старац у белој одећи. Није се тешко досетити од кога долазе ови гласови.

8)Пројављивање унутрашњег пламена, сједињење свести личности са свешћу универзума. Ова етапа, као што видимо, означава потпуно цепање „кожних хаљина" и пуно отварање човека невидљивом свету (11, с. 91-101).

Горепоменућа јављања и гласови, веома су добро описана у „Добротољубљу".

„Брижљиво и разумно пази, богољубиви, када, занимајући се својим делом, угледаш светлост или огањ споља или унутра, или лик какав — чак и Христа — или Ангела — или кога другог, не примај то да не би претрпео штету" (Главе о молитви и тиховању Св. Григорија Синаита, гл. 10)... „прелешћују се и они, који виде светлост телесним очима, осећају мирисе чулима својим, чују гласове ушима својим, и сл. Неки од таквих су побеснели и безумни иду из места у место. Други су се прелестили примивши ђавола преображеног који се јавља у виду Ангела светлости, а они то нису препознали и остали непоправљиви до краја, не слушајући савете ниједног брата. Неки од тих, сами су себе лишили живо-та подстакнути од ђавола; неки су се бацили у понор, неки удавили" (Слово о три вида молитве Св. Симеона Новог Богослова) (8, т. 5, с. 330).

Аутору лично, познат је случај једног самоубиства, кад је човек упорно примењујући јогу и медитацију достигао „отварање трећег ока"

(видовњаштво) и „подизања кундалини“, овладавши несумњивим натприродним способностима и успоставивши контакт с невидљивим бићима, неочекивано закључио да његовом телу није потребно даље усавршавање. Верујући у реинкарнацију, одлучио је да уништи тело, ради убрзања свог спиритуалног развоја, како би што пре добио ново тело, родивши се поново. Бацио се под точкове воза дуго се припремајући да победи страх од смрти. У џепу је имао цедуљу: „Отишао сам по ново тело“.

На овом примеру видимо куд нас могу одвести напори самовољног отварања чула, које нам нуде не-Хришћанска и не-Православна учења. Савети Светих Отаца недвосмислено опомињу на погубни утицај на нашу душу и њену будућност мистичних техника које нам нуде источна и окултна учења.

Вратићемо се на агни-јогу, поменувши један занимљив документ, који довољно јасно сведочи, да је извор учења агни-јоге свет палих духова, демона. Године 1926. породица Н. К. Рерих, дошла је у Москву и предала совјетској власти „Писмо махатми“. Н. К. Рерих и његова жена звали су махатмама тајанствене учитеље скривене у Хималајима, који су телепатским путем издикти-рали многе књиге под општим именом „Жива етика“, у којима је изложено учење агни-јоге. Ови учитељи некад су им се јављали у визији „ангела светла“, некад опипљиво, телесно. Руководили су развојем натприродних способности Ј. И. Рерих, која је записала своје томове агни-јоге, и задобила титулу „мајке агни-јоге“.

Раније, исти учитељи, под истим именима, диктирали су телепатски Ј. П. Блавацкој — оснивачу теософије — садржај грандиозног окултног дела „Тајна доктрина“, које је Ј. И. Рерих превела на руски језик.

Ево садржаја „Поруке учитеља“: „На Хималајима ми знамо све што чините. Ви сте укинули Цркву, која је постала расадник лажи и сујеверја. Ви сте уништили тамницу васпитања. Ви сте уништили породицу лицемерја. Ви сте спалили војску робова. Ви сте згромили паукове саможивости. Ви сте затворили врата ноћним приказима. Ви сте избавили земљу од издајника пуних пара. Ви сте признали, да религија јесте учење о свеобухватности материје. Ви сте признали ништавност личне својине. Ви сте предвидели еволуцију друштва. Ви сте указали на значај спознаје. Ви сте се поклонили пред лепотом. Ви сте подарили деци сву моћ Космоса. Ви сте отворили прозоре двораца. Ви сте увидели неодложност устројења домова Свеопштег Добра.

Ми смо зауставили устанак у Индији, кад је он био превремен, такође смо признали право време Вашег покрета и шаљемо Вам сву помоћ, потврђујући јединство Азије! Ми знамо, многи подухвати извршиће се у години 28-31-36. Поздрав Вама, који тражите Свеопште Добро!“ (26. с. 237)

Заједно са посланицом био је предан сандучић са хималајском земљом, и запис „За гроб брата нашега Махатме Лењина“. О Лењину у једној од књига „Жива Етика“ писало је: „Поштујемо Лењина са свим разумевањем... Срце Лењина живело је подвигом народа. Није имао страха, а речи „бојим се“ није било у његовом језику... Рушећи, градио је свест народа“ (26, с. 238).

Из недавно објављених докумената, знамо какав је био истински лик Лењина. Сатанска, антихристова природа бољшевичке власти, оваплотивши се у гранди-озном систему логора, натопила је сву земљу

крвљу новомученика хришћанских — а темељ систему поставио је баш он. Који то „учитељи“ у својим посланицама из невидљивог света њега зову својим братом? Заиста, то су пали духови, слуге сатане.

Овим поводом корисно је поменути пророчанство великог руског светитеља, праведног Јована Кронштатског, који је још 1905. године рекао: „Русијо, ако отпаднеш од своје вере, као што су од ње отпали многи интелектуалци, више нећеш бити ни Русија, ни Света Русија. И ако се руски народ не покаје — крај света је близу. Бог ће ти узети благочестивог цара, и послати бич у лику безбожних, жестоких, самозваних властодржаца, који ће залити сву земљу крвљу и сузама“ (29, с. 124)

Садржај „поруке учитеља“ наводи на размишљање. Сатанска гордост чита се између редова. Она почиње указивањем на сопствени значај („На Хималајима ми знамо...“) и завршава хвалисањем („Ми смо зауставили у Индији... Шаљемо вам своју помоћ...“) Хвале рушење Цркве, породице, постојећег система васпитања, које ми настојимо да вратимо, и Русији повратимо бившу славу културне земље, и плодове рушења које ми у Русији добро осећамо из горког искуства задњих седамдесет година. И оно најважније, порука нуди атеизам, одрицање од Бога, говорећи да је религија „учење о свеобухватности материје“. Ова декларација свеобухватности материје јесте порицање постојања нествореног света, самог Господа, нестворене сфере постојања, у којој Бог обитава.

Заиста, „по плодовима њиховим познаћете их“ (Мк. 7, 16). И ова порука је „плод“ који разобличава агни-јогу, водеће идеје и садржај самог учења.

Последице самовољног отварања чула и опасности савременог живота

При свој разноврсности и унутрашњим разликама окултних и источних религиозно-мистичних система, њихове психотехничке методе су задивљујуће сличне. Циљ им је — успостављање контакта са невидљивим силама, упркос забранама које је установио сам Господ, у време нашег земаљског живота.

У суштини, то су методе вештачког и насилног отварања још несазрелог унутрашњег бића, које су способне да направе само наказну карикатуру уместо будућег раскошног, прекрасног цвета, који нам је обећао Господ у своје време и чију лепоту можемо сагледати на примеру светих подвижника Православља.

Свети Игњатије пише: „Оно што се са нама догађа по Промислу Божјем увек је испуњено величанственом премудрошћу и благошћу, а збива се по потреби са суштинском коришћу нашом; не због удоваљавања радозналости нашој, или некој другој ситној побуди нашој, недостојној Бога. Због тога веома се ретко човек уводи у чулно виђење духова. Богу је угодно да слуга Његов пребива постојан у највећем страхопоштовању пред Њим, у безусловној послушности Богу, у безусловној преданости Његовој Светој Вољи... Свако нарушавање тих односа није благословено, и наводи гнев Божји на нас. Лакомислен покушај да се наруши поредак установљен

Богом, и уплитање у оно што је од нас сакривено, представља кушање Господа, и такви се изгоне испред лица Његовог у таму најкрајњу, у којој не сија светлост Божанска" (5. т. 3с. 15). Овде је јасно речено шта очекује многобројне адепте неправославних мистичних учења, који су се дрзнули да самовољно контактирају са невидљивим светом.

Ово сведочанство је нарочито вежно за нашу тему — анализе мистичних техника источњачких учења, која су се (закамуфлирана) преточила у психотерапију, медицину и спорт, под видом „развојних техника". Овакви тренинзи чине основу многобројних „центара само-развоја". Потребно је указати на свима знани „аутогени тренинг" који буквално копира приступ раџа-јоге, користећи методе визуелизације. Да поменемо и центре за развој менталних „контрола ума", где се под појмом ејдетизма скрива управо „маштање" (или „вежбе уобразиље"), за које Свети Оци кажу: „То маштање је мост за демоне" (8, т. с, с. 272).

О онима који чулима виђају духове

Свети Игњатије пише: „Помисао, да је чулно виђење духова од посебне важности, погрешно је. Чулно виђење, без духовног, не даје неопходно разумевање духова... веома лако се могу стећи најпогрешнији појмови, које најпре добијају неискусни и заражени сујетом и самообманом. Духовно виђење достижу само истинити хришћани, а за чулно су способни и људи најпорочнијег живота" (5, т. 3,5. 19).

Он даље набраја оне који су способни да виђају духове и налазе се у чулном општењу са њима. То су:

- 1) чаробњаци, који су се одrekli Бога и признали сатану за Бога;
- 2) страсни људи, који удовољавају својим страстима посредством магова и опште отворено са палим духовима;
- 3) људи истрошени пијанством и развратним животом;
- 4) подвижници, пали у заблуду и гордост (овде се могу сврстати јогини и окултисти, иако многи од њих не пију, и не живе развратно, већ воде чист унутрашњи живот, али су при том испуњени великом гордошћу);
- 5) људи обдарени даром виђења по својим природним способностима;
- 6) људи којима се духови јављају поводом неког посебног догађаја у животу (5. т. 3. с. 19);

Последња два случаја не подлежу критици по Светом Игњатију, иако је потребно да уложе велике напоре како би изашли из тог стања, за њих веома опасног. По Божјем допуштењу, Ангели са јављају само у крајњој нужди, „са циљем спасења и исправљања човека" (5, т. 3, с. 18) и њихово јављање нема штетних последица.

Између осталих способности општења с палим духовима, светитељ указује на магнетизам, који је у великом степену идентичан данашњој пракси екстрасенса и „исцелитеља" типа Кашпировског.

Такво општење, тврди Свети Игњатије, увек причињава крајње душевно и умно растројство (5. т. 3с. 19). У савремене облике општења треба споменути НЛО контакте, после којих се код видиоца јављају психичка растројства измене личности, распад породице, самоубиства (34, 13).

Три правца окултних и мистичних учења

Сваки од датих праваца, који се последњих година експанзије мистике буквално сручио на наше главе, може бити подељен у три важне струје: 1) окултна учења; 2) психофизичка пракса; 3) учење и пракса, који развијају и проповедају интуитивно уместо рационалног познања ствари.

У прву групу, која се одликује научношћу и интелектуалистичким приступом, могу се уврстити:

- теозофија Ј. П. Блавацке
- антропозофија Р. Штајнера
- учење А. Бејли
- агни-јога Ј. И. Рерих
- кабала
- учење Вивекананде
- „Ружа света“ Д. Андрејева
- и остале научно-окултне дисциплине.

У свим овим учењима циљ деловања палих духова јесте — ум. Оно се доживљава на нивоу идеја (помисли), кроз општење са духовима захваљујући читању и изучавању окултне литературе, диктиране из невидљивог света оснивачима поменутих праваца.

Последица света овога је развој пријемчивости за помисли које из невидљивог света шаљу од стране духова, што се назива развојем интуиције. Човек се осећа способним да прониче у скривену страну ствари, и окултно разумевање ствари и појава. Овај облик окултизма подстиче духовну форму општења с невидљивим светом, а не чулну. Свакако да су могући тренуци и чулног виђења. У сваком случају, њихови оснивачи су овладали и овим обликом, иначе не би могли да их запишу.³⁷

Јављања овог типа добро су позната православним подвижницима. Ево шта се догодило у Оптинској пустињи за живота Преп. Амвросија Оптинског. „Бшга је код нас кућица у којој је живео један инок — говори оптински старац, архимандрит Варсануфије. Њему се једном десило — после вечерњег правила, да види у својој келији човека како седи и говори му: „Зашто се ти овде толико мучиш, врати се својем ранијем занимању, тамо ћеш имати већу корист и добићеш бољу плату, живећи по својој жељи...“. „Али, како да изађем одавде? Врата скита су чврсто закључана?“. „Ти немој бринути о томе, само пожели, и ја ћу те тренутно

³⁷ Ево примера како је ступила у контакт с невидљивим светом оснивач агни-јоге Ј. И. Рерих: „То се догодило између 1907. и 1909. године. Остала је увече сама и рано отишла на спавање. Пробудила се изненада од врло јаке светлости и видела у својој соби фигуру човека необично лепог лица обасјану светлошћу. Све је било проже-то тако снажним вибрацијама да је прва мисао Јелене Ивановне била да је реч о смрти. Мисао о смрти убрзо је заменила јасна свест о необичном и неупоредивом присуству Више Силе. Овако је изгледала посета Учитеља Е. И. Рерихове“ (Беликов: „Духовна биографија Н. К. и Е. И. Рерих“).

пренети. Испред врата већ чека тројка. — Ко си ти? Сигурно си демон?! — „Да“. — „Господе Исусе Христе, Сине Божји, помилуј ме грешнога!“ — узвикнуо је ужаснути монах, и зао дух је истог часа нестао. Било је око 12 сати ноћу кад је дотрчао баћушки Амвросију и испричао му цео догађај: „Да, страшно си виђење имао — рекао је старац — посетио те је осмолегеонски ђаво, и коме се он јави, сигурно га убија. — „Шта ме је онда спасло?“ — „Господ ми је рекао да си у опасности, — одговори отац Амвросије — и ја сам устао на молитву, и Господ те је подсетио на страшно и славно Име Своје, од Кога дрхте адске силе“ (2, с. 20-21).

Нажалост, Ј. И. Рерих се није сетила тог страшног и славног Имена, није се прекрстила, нити је прекрстила придошлицу, није призвала Господа молитвом, нити је упитала: „Ко си ти?“ (Свети Оци саветују да се ово обавезно учини при оваквим јављањима (5. т. 3. с. 38-53). А Преп. Амвросије није био с њом да би се молио за њу. У својој гордости она је себе сматрала савршено достојном Божјег виђења, није посумњала и — пала је у прелест, поставши оруђем демонске силе!

„Ђаво је једном пришао старцу преобразивши се и говорећи „Ја сам Христос“. Старац је затворио очи и рекао: „Ја сам недостојан да видим Христа, који је сам рекао: „многи ће доћи у име Моје, говорећи ја сам Христос; и многе ће преварити“ (Мт. 25, 5). Ђаво, чувши ово ишчезе: старац прослави Бога... И ти мораш знати да се беси појављују у двојаком облику: понекад у свом обличју, а понекад — у виду Ангела, како би ти тобож помогли“ (5, т. 3, с.47)

Основни садржај ових учења су псеудонаучне теорије и концепције о устројству невидљивог света, о јерархији невидљивих бића, о утицају космоса на суд-бину човека, народа и човечанства, о уређењу људског друштва, о еволуцији света, загробном животу итд. Све ово збркано, магловито и неразумљиво износи се на страницама многотомних и веома дебелих књига, чије изучавање захтева дугогодишњи труд. Ако се у овим учењима могу пронаћи неки практични савети о измени живота, о измени психе и физиологије, они су свакако у другом плану. На првом месту су — интелектуалне спекулације, чији садржај даје човеку широке могућности да се узноси над другим људима, уљуљкан у своју самодовољност и гордост.

Ова учења својствена су интелектуалцима и људима теоријског ума. Уобичајене психичке последице изучавања окултизма, како показује искуство, су: раз-вијање у човеку хладноће, цинизма, презирања ближњих, душевне пустоши, унутрашње немоћи, и некакве потпуне унутрашње пометености, незнања шта да се ради са собом у животу, осећање очајања и чамотиње. А поред свега овога, осећај нарастајуће гордости, сујете и сопствене богоизабраности.

На другом месту су — психофизиолошке методе и пракса преуређења сопственог организма, и зато овај правац има неповратне последице по здравље. Човек постаје отворени објекат за напад бића из невидљивог света, и тако је могуће нарушити ток својих физиолошких процеса да ни један лекар није у стању да разуме шта се са њим догодило. У овај правац могу се сврстати следећа учења:

— методе тибетанског будизма;

- тантричке методе;
- методе „Светског Белог Братства“;
- метод Перпелицина;
- метод П. Иванова;
- наркотици (ЛСД-терапија С. Грофа);
- метод Д. К. Лилија;
- метод дисајних техника (С. Грофа) итд...

Овај списак у себе укључује како традиционалне источне, тако и модерне „научно засноване“ модификације примењене у психотерапији, као и наше домаће методе разних психо-група, интензива просветљења и метода контроле ума. Ако је у традиционалним методама довољна проста и примитивна теорија, то се модерне методе ослањају на солидна научна достигнућа, која, ништа мање од наркотичних или дисајних техника, отварају невидљиви свет феномена и илузија.

Главни аргумент свих токова психофизичке мистике јесте чињеница да она стварно делују. Пракса предлагача њиховог упражњавања даје јасно опипљив ефекат. Људе, који нису склони размишљању, а подложни су утицајима, све ово веома привлачи.

Обично се користе следеће методе које доводе до „упада“ у невидљиви свет:

1) физичке методе: савремена истраживања су показала да је непрестано понављање било које фразе, чак и речи „пита од јабука“ прави значајне измене у психофизиолошком стању човека;

2) визуелизација: то је метод рада уображавањем, или „маштањем“ по терминологији Светих Отаца, кад човек, затворивши очи, покушава у мраку да представи неки лик — временом стиче способност да маштарију види савршено јасно и упечатљиво;

3) метод „сензорне депривације“ тј. стварања такве ситуације којом се потпуно прекида дејство спољашњих стимуланса који делују на чула. Обично човека зароне у воду да би отупело осећање тежине, па у потпуну таму и тишину, чиме се стимулише „отварање чула“ ради комуникације са невидљивим светом;

4) коришћење наркотика, и други методи.

Трећи правац — то је интуитивна мистика, у коју је могуће сврстати следећа учења:

- зен-будизам
- философски таоизам
- гјана — јога (јога знања)
- учење Џ. Кришнамуртија
- учење О. Раџниша
- учење К. Кастанеде, и др.

У овим учењима, по правилу, одриче се рационално-логички прилаз стварима, подстиче се парадоксалност и противречност у понашању и речима, развијање способности да човек реагује ванразумно, спонтано,

интуитивно, без препреке у испуњавању својих жеља и оцењивања датих реакција.

Мото оваквих учења је — пуна унутрашња слобода. Резултат религиозног таоизма — јесу разуздане оргије; адепти зен-будизма дозвољавају себи да чине све што им падне на памет; а скандалозна историја О. Раџниша и његових следбеника, потпуно разузданих страсти, под изговором слеђења природних потреба, очигледно показују до каквог се анималног нивоа може доћи под заставом ослобађања од стега, спонтаности и природности.

Философија зен-будизма, вулгарно схваћена на западу, представљала је један од разлога за рађање хипи-покрета, слободне љубави, сексуалне револуције, и других покрета 60-их година, чија је главна лозинка била — слобода. У самом зен-будизму, морални захтеви су веома високи — само мајстор себи може све дозволити. Зен има за циљ достизање просветљења као ираци-оналног стања „јединства и хармоније са светом“.

Искључење интелекта показује се као средство продора у невидљиви свет у учењу Карлоса Кастањеде.

У учењу Кришна-муртија циљ је достизање „чисте свести“ слободне од сваке мисли, облика и форме. Циљ достизања свесности, јер у претпоставци да она у себи садржи сву Истину и сво Блаженство. Ово је упрошћена варијанта нирване.

Подела свих видова мистике на три правца (интелектуални, психофизички и интуитивни) је сасвим условна. Пре треба говорити о стављању акцента на разум, праксу и интуицију у правцима који су поменути. Сви се они, у овој или оној мери, прожимају и имају много тога заједничког, па није могуће обухватити све детаље датог учења у једном кратком огледу. Оно што представља заједничку нит свима, јесте — медитација.

Медитација — у најширем смислу речи јесте процес оперисања пажњом, у току које човек пажњу одваја од било ког садржаја свести, а са циљем да се постигне „чиста свест“, или пажњу задржава непомично на било ком објекту. Овакво задржавање пажње оснажује емоционално осећање блаженства, што се рађа понављањем мантре, као у кришнаизму; али никаква меди-тација не садржи скрушеност срца, што је основ Православне молитве. У овоме је суштинска разлика између медитације и молитве. Без скрушенога срца и Исусова Молитва прераста у медитацију, и може бити погибелна за хришћанина, о чему често говоре Свети Оци Цркве (17, с. 22-31).

И пажња и трепет могу бити присутни у Православној молитви и у медитацији, а скрушеност срца се не може наћи ни у једном источном учењу. Јасно је зашто — ниједно учење, осим хришћанства, не признаје покајање, онако како се оно схвата у хришћанству. И зато, сви источни и окултни путеви воде у пропаст лажи и заблуда, на којима је могуће погинути заувек. „Почетак Премудрости је страх Господњи“ (Приче 9, 10), а њега нема у источним философијама. Тамо је једна самовољна гордост и стремљење жуђе-ним циљевима мимо заповести које нам је дао Господ у замаљском животу, за наше добро.

Сви ми пребивамо у прелести, која је по светом Игњатију „озлеђеност природе човечије лажју“ (5, т. 1, 3. 330) и јесте „страсна или пристрасна

наклоност душе према лажи на темељу гордости" (с. 130). Само покаја-н>е може нас избавити од лажи и немогућности да видимо истину. Као што пише Свети Игњатије: „Сви видови демонске прелести... произилазе од тога што у срж молитве није уткано покајање, што кајање није извор душе, циљ молитве... Покајање, и све оно што га прати, као: скрушеност духа, плач срца, сузе, самоосуда, сећање на смрт, сећање на суд Божји и вечне муке, осећање присуства Божјег, страх Божји, јесу дарови Божји... Покајање, залог дарова вишњих и вечних... Скрушеност духа и плач је суштинска особина покаја-ња, суштина исправности молитвеног подвига: одсуство његово — знак је лажног настројења (5, т. 1, с 233-234). Управо ово одступање ми налазимо у нехришћанским, неправославним мистичним философијама.

Православна гносеологија и плодови кривославља

Разматрајући досад речено, примећујемо да познање невидљивог света на неки начин личи и на изучава-ње хемијских процеса. Историја хемије познаје много лажних открића, што је била последица прљавих епрувета и посуда, у којима су се збивале изучаване хемијске реакције. Чистоћа хемијске посуде, у одређеном смислу, представља суштински предуслов за добијање ваљаних закључака о својствима проучаване твари. Најмање присуство стране примесе може покварити ток хемијског процеса. Простије речено: једна кашика катрана поквари цело буре меда.

Овакво поређење има одговарајуће место и у човековом познању невидљивог света; само што је у нашем случају „епрувета" сама човечија душа. Данас, када се појавило мноштво „видовитих" људи, који нешто „чују и виде", који спознају досад недоступне за њих реалности, који понекад стварају на основу свог дугогодишњег искуства читаве научне системе окулт-нога карактера — неопходно је обавестити јавност да такви људи бораве у лажи и обмани. Несумњиво, део истине налази се и у њиховим творевинама, доживљајима и искуствима, — али, сав смисао јесте у томе, јесу ли они спасавајући, или не? Живот је сложенији од било ког објашњења истог, и кад се суочимо са таквим истраживачима невидљивог света, често академски образованим људима који имају високе научне степене, уочава се занимљива чињеница: тим људима је сопствени значај, ауторитет непогрешивог истраживача, лична амбиција, много важнија од истине.

Кад им предочиш одређене чињенице, које нису само теорија, они журе да их оповргну не сумњајући у сопствену исправност. Таква је уопште психологија научника. Академик „гуши" талентованог младог истраживача, који има критички став према његовим погледима: то је правило, а не изузетак у науци. „Знање надима" — писао је апостол Павле (1. Кор. 8, 1), то јест, чини човека надменим. Зато, ако истраживачи духовне стварности и знају нешто поуздано, то обично није на корист њиховој души, јер рађа демонску гор-дост, коју сваки непристрасан испитивач лако може препознати у њиховом карактеру. Зато можемо парафразирати речи Христове: „Каква је корист човеку ако сав свијет изучи а души својој науди (Мт. 16, 26)?". **Самољубље је често препрека љубави према истини.** И тада се испуњава оно што је рекао апостол

Павле: људи који у себи немају љубави према истини, не одбацише самољубље у име љубави према истини кажњени су тиме „што ће им Бог послати силу заблуде, тако да ће веровати лажи“...

Нажалост, психологија човека је таква, да се гордост и сујета рађају аутоматски, кад он стекне било које својство од свих признато и пожељно (богатство, слава, ауторитет у науци, популарност у уметности итд.), издвајајући се из масе. Ово постаје препрека на путу познања Истине. У стању сопствене огреховљености, у стању незнања, човеку није важна истина сама по себи, већ жели да задобије плодове овладавањем њоме — престиж, осећање личне моћи, материјалне добити, славе, итд. Задобијање ових плодова увећава самољубље, его, увећава лажну представу о себи као о изабраном, самозваном месији. Овај комплекс „богоизабраности“ нарочито је карактеристичан за савремене (исто као и за древне) екстрасенсе, људе који виде и доживљавају оно што је другим људима недоступно.

Наличје овог запажања, услед општег необразовања, и духовног незнања, и некултуре, чини да се човек уздиже над масом, и у сопственим очима. Он одмах започиње са наметањем помоћи ближњем (а потом и даљњем), својим „изванредним“ способностима лечења, предсказивања, саветовања. Тражи ученике и следбенике и стреми да спасе цео свет.

Нарастајућа сујета захтева све веће и веће апетите, а најважнија храна егу јесте пажња других људи. Њихово уважавање, усхићење, узбуђење. Пораст пажње према сопственој личности захтева поклоњење истој. И полако прераста у култ лично-сти: обичан човек себи почиње да приписује божанска својства, и настоји да створи, или пронађе, одговарајуће учење, које ће оправдати његову божанственост. Нарасла манија сопствене величине тражи пут ка међународној слави, проглашавајући себе, у гордости својој, спаситељем целог човечанства. Ево где је извор огромног таласа експанзије, и свеопште распрострањености источњачких, неоисточњачких и окултних учења која данас преживљавамо.

Ово је природно за „последње дане“, када ће по сведочењу апостола Павла „људи постати самољубиви, среброљубци, хвалисави, гордељиви, хулници, непослушни родитељима, неблагодарни, непобожни, безосећајни... непомирљиви, клеветници, неузддржљиви, сурови, недоброљубиви... издајници, напрасити, надувени, више сластољубиви него богољубиви... који имају изглед побожности, а силе су се њезине одрекли“ (2. Тим. 3, 2-5).

И као што говори апостол Јаков: „А мудрост која је одозго, она је најпре чиста, а потом мирна, кротка, послушна, пуна милости и добрих плодова, непристрасна, нелицемерна“ (Јак. 3,17)

Одговарајућа духовна идеја која оправдава сопствену божанственост, јесте — пантеизам, веома карак теристичан за све источњачке и окултне системе хиндуског порекла. У складу са овим схватањем, Бог се налази у природи, и у човеку такође. Зато сваки човек, развијајући и освешћујући у себи његово присуство, сам постаје божанствен. Стицање божанствености може се постићи искључиво личним напором, јер нико од „богова“ не учествује у нашем напретку, јер би себи тако створио конкуренцију. У хиндуској митологији „богови“ се труде да људе омету у достизању божан-ског достојанства. Оваква пракса „откривања“ сопствене божанствености захтева како спољашњу, тако и

унутрашњу изолацију од целог света, од контаката са људима, па чак и са сопственим телом. Циљ је улазак у надтелесно стање транса у коме је тело сувишни, бездушни труп („самади" и „нирвана" хиндуса и будиста) спремно да одумре, као осушен лист откинут са дрвета. Није сједињење у љубави хришћана као деце Оца Небеског, који образују Цркву, или тело Христово, него одвајање од свега — то би било „чудо" јогичког „спасе-ња". Ово одвајање почиње уздизањем себе из масе гордим самопреузношењем.

На нижим нивоима процеса „самореализације" човек не може живети без пажње других људи; његова гордост још је резервисана за друштво, она се храни њиховим усхићењем, поштовањем, уважавањем, признањем. Тако страда и мучи се глумац, који не добија улогу, који пропада непознат, јер његов посао углавном је, професионално изоштравање саморекламерства, развијање своје сујете и гордости — тог непоновљивог индивидуалистичког ђавола његове душе. Али, као што је познато, „Бог се противи гордима, а смиренима даје благодат" (Јак. 4, 6).

Православна уметност увек је била анонимна; аутори ремек-дела иконописања, средњевековне литературе и архитектуре, непознати због угађања Богу, а не себи, намерно су крили своја имена, из смирења. Тако и сви свети, творећи чудеса и исцељења, чинили су све могуће напоре како би извор тих чудеса остао непознат. И ако се то не би десило (по промислу Божјем) настојали су да се ти чудесни догађаји сакрију за живота светаца, да би се открили убрзо после њихове смрти.

Тако је Преп. Серафим Саровски запретио случајној сведокињи његовог мирног сусрета с дивљим медведом да не прича о задивљујућем догађају припитомљавања дивље звери од стране светога раније, него тек једанаест година после његове смрти (Летопис Серафимо-Дивејевског манастира — 14, с. 251-252). Преп. Амвросије Оптински скривао је своју способност исцељивања болесних, тако што их је слао извору, где раније никад нису запажена исцељивања, а људи су често оздрављали а да још нису стигли до извора (10, с. 21,22).

Овакво понашање православних подвижника, указује да је највећи непријатељ нашег спасења пре свега гордост, а савремени исцелитељи и „гуруи" који намећу своју „изузетност" свим могућим средствима масовне комуникације, то не схватају.³⁸

Они не могу другачије, јер им демон гордости нагриза душу, и непознатост је за њих гора и од смрти, и представља мучну патњу.

³⁸ У брошури „Људи и демони" (23, с. 94) њен аутор, свештеник Родион Петроградски, сведочи да, ако се код човека страсног, славољубивог, маловерног, духовно неискусног, или чак некрштеног, јави било каква натприродна способност (што ми данас опажамо масовно) она је за њега погибелна зато што утврђује његову гордост, сујету, самообману, које га воде у духовну смрт. Како указује св. Игњатије Брјанчанинов: „праведници не само да не желе да буду чудотворци, него и кад добију дар чудотворства, одричу га се. Они не само да га неће пред очима света, него ни тајно у срцима својим. Један од Светих Отаца, због своје чистоте, добио је благодаћу Божјом дар прозорљивости, видећи муке оних који су му долазили; и он је молио Господа, молећи и браћу своју да се моле за њега, не би ли тај дар био узет од њега. Ако су неки од светих и примили дар, примили су га по нужди, или из своје простоте; други су га примили по указању Божјег Духа, који делује у њима, и никад случајно и без разлога..." (4. с. 33-4)

„Почетак гордости је корен славољубља. Средина, то је ниподаштавање ближњег, бестидно разглашавање својих подвига, хвалисавост у срцу, мржња према прекору. А крај, то је одбацавање помоћи Божје, уздање у своје сопствене снаге, демонска нарав" (Св. Јован Лествичник 23, 2).

Овде видимо да се ослањање на себе јавља као последњи облик одвајања од Бога. То уздање у своје напоре је друга и последња етапа одвајања себе од свега; гордости више ни не треба спољашње признање, она се затвара у саму себе у источњачким техникама сагледавања свог „божанског" ја. Претвара се у потпуну самољубиву опијеност собом (душа, или „атман" исто је што и „Брахман", тј. Бог, сагласно хиндуистичком пантеону) што доводи до стања одумирања тела, слично лешу.

Свакако, ми смо подложни несрећама баш зато што у срцу имамо духа гордости. Смирење, поред невоља, упоредо с покајањем, чисти срце од тог злог непријатеља нашег, — како говори Преп. Амвросије Оптински.

Тек онда кад се наше срце очисти од греха, а пре свега, кад се очисти од опаке гордости, можемо познати истину, по речима Спаситеља: „Блажени чисти срцем јер ће Бога видети" (Мт. 5, 8) јер Бог јесте „Истина, Пут и Живот".³⁹

У томе се и састоји главни „гносеолошки" принцип Православља. **Познање истине је немогуће без очишћења срца;** од степена праведности подвижника, зависи и степен истинитости познања: „Блажени сиромашни духом (тј. не горди, него смирени), њихово је Царство Небеско" — говори нам Спаситељ (Мт. 5, 3).

Док и најмањи делић гордости остане у „епруветама" нашег срца, све наше идеје о карактеру и законима контаката са невидљивим светом, које се подробно описују у окултним трактатима, биће лажне, исто као што су лажни закључци о својствима непознате супстанце проучаване у нечистој хемијској посуди.

Пре свега, неопходно је себе очистити да би наши закључци о невидљивом били истинити, а не лажни. Као што хемијска реакција, изазвана у нечистој хемијској посуди даје лажне резултате, тако је и опит познања невидљивог, доживљен од стране човека с неочишћеном од греха душом, такође лажан. У њему елементи истине могу бити присутни, али помрачени лажју. Ако при томе имамо у виду најважније занимање „оца лажи" — сатане — који има приступ нашим помислима пропорционално нашој огреховљености, постаје јасно да наша представа о невидљивом, све док живимо у свету у коме су истина и лаж помешани, није могућа у чистом облику.

„... Јер нешто знамо и нешто пророкујемо" — говори апостол Павле, а кад дође савршено онда ћемо видети „лицем к лицу". А сад видимо „као кроз стакло у загонетки" (1. Кор. 13, 9-12). Управо је наша огреховљеност тачка утицаја палих духова на нас. Зато очишћење срца, очишћење душе

³⁹ И као млад, чувени старац схиархимандрит Гаврил (Зирјанов) настојао је да потајно пребива у молитви, а ум и срце да држи у чистоти. Он је био тако чист и целомудрен, да саблазни плоти и света њега се уопште нису дотицале. Стекао је способност да чује и види све што се дешава на великој удаљености, или да другима чита мисли. Много касније баћушка је разумео да се дар виђења скривених ствари јавља само код човека чиста срца. (27, с. 38-39)

од таме греха и јесте просветљење човека истином. Ако нема овог очишћења — тј. покајања — нема ни могућности сагледавања истине. Свети Игњатије пише да **сви ми пребивамо у прелести**, тј. у заблуди, означавајући прелест као „склоност лажи због наше гордости“ (5, т. 1. с. 130).

Тежња за овладавањем истином, напором о измени себе, о очишћењу срца и стицању љубави према Богу и људима, сама по себи не доводи се у питање. Многи говоре: „ја сам дужан прво разумети, па тек онда веровати“.

У сличним исказима провејава рационалистички карактер наше епохе поткрепљен успехом науке и технике, који у својој безумној гордости мисли да је спосо бан да све разуме. Научни поглед на свет преноси својства хипотетичности и научних метода закључивања на религиозне ставове, претпостављајући да се подразумева условни и зависни однос међу разним религијама. Са ове позиције, поткрепљене окултно-хиндуистичким веровањем, Бог се доживљава као неко апстрактно начело и апсолутни принцип, који постоји као неутрална основа ради одигравања представе стварања света, што чине некакве слепе стваралачке силе, у које су убројана и људска бића. То је нехришћански приступ, који не прихвата чињеницу да је Господ дошао у телу, оваплотио се, страдао, и био распет за нас, чиме је пројављена Његова савршена Љубав према сопственој творевини, а не незаинтересована улога коју Му приписује окултизам. Господ се непрекидно брине о нашем спасењу, почев од најмањих потреба, и као љубећи Отац, даје нам све што је неопходно за живот. У домостроју нашега спасења, Бог жели да постанемо савршени и да стекнемо право познање истине. На путу усавршавања дужни смо да тежимо спасењу, а знање не сме да штети спасењу. Све има своју меру и своје време.

Човек — потпуно несвесно и са детињастим егоизмом — ставља себе у центар света. Он говори „човек је мера свих ствари“, док једино Господ може бити мера свих ствари — Творац свега, који зна све о свему, — зато што Он пребива у центру свега постојећег, као владалац. И сва наша расуђивања о стварима, која произилазе из неправилне оцене свог места у свету, такође су неодговарајућа. Наше запажање је недовољно и ограничено, јер не долази из центра, или највиших висина, већ из дубоке долине пропасти и греха, где се некако одржавамо на ивици понора. Из ове позиције сигурно се не може много видети. Са висине поглед је другачији.

Следи закључак да нам је неопходна промена позиције, проширење видокруга, пењање на висину. А то подразумева:

- 1) схватање да се не налазимо у центру, одрицање од таквог, илузорног размишљања, прихватање нашег понижавајућег положаја — а то значи: стицање смирења;
- 2) подвиг који води ка истинској висини, тј. ка Богу;
- 3) гледање на ствари очима Божјим, а не људским, јер је Његов поглед исправнији од нашег.

Како би себе саобразили Богу, неопходно је усагласити своју позицију с Његовом — тј. достићи „обожење“, што нам Православље и нуди као циљ

човечијег живота. Јасно је да је немогуће учинити напор разумевања и познања у свету у којем је „Ја — центар свега“. Овакав став гордости и сујете узрок је лажи и прелестног стања. Ако се не кајемо због гордости, ако се не одричемо сујете и своје воље, немогуће нам је да се попнемо на врх. Неопходно је да кренемо на путовање испуњавањем заповести Божјих, јер нам само Господ са висине може указати на Пут који Њему води. Ми сами, из низине у којој смо, нисмо у стању да га пронађемо, и само ћемо узалуд лутати.

Љубав према Богу и ближњему главно је средство на овом путовању. Она нас уједињује и пружа могућност истинског општења са Богом и човеком; са свим људима у мистичном телу које се зове Црква, установљена од самог Господа Исуса Христа Његовом крсном жртвом, а кроз Његово очовечење. Свако од нас је мала ћелија која се љубављу сједињује са другим ћелијама, градећи јединствен организам, сједињен са Главом — Христом, Који јесте Пут, Истина и Живот. Вера и страх Божји и побожност, изражавају се молитвом, као основним начелом духовног пробуђења у нама љубави према Богу. И овим путем, као кроз неки канал, стичемо божанска својства, утврђена у нама Светим Тајнама Цркве, пројављена у љубави према ближњем, до самопожртвовања. Овако започињемо свој пут ка обожењу, ка пуности Истине, кад ће Бог бити „све у свему“ (1. Кор. 15, 28). Православље почиње вером која води знању; окултизам настоји да знањем доведе до вере. Истински пут познања не започиње од познања твари, него се њиме завршава.

Православни пут познања има три етапе:

1) очишћење: спознаја свога неистинитог положаја, одрицање од истог, жаљење због тога, тежња да се не враћамо у пређашње стање — и то се зове покајање.

2) стицање дара љубави према Богу и људима, подареног одозго благодаћу по мери очишћења нашег срца.

3) стицање дара мудрости, расуђивања, знања о стварима духовним, невидљивим и видљивим, подарених нам по мери наше љубави.

Апостол Павле каже: *„знање дакле надима, а љубав изграђује. Ако ли неко мисли да нешто зна, још ништа није сазнао као што треба знати. А ако неко љуби Бога, Бог га је познао“* (1. Кор. 8, 1-3).

Без распећа са Христом нашег старог, огреховљеног човека, немогуће је узићи са Христом на небо, одакле је једино могуће видети све у правом светлу. Распеће јесте одбацивање нашег централног положаја у васиони. Није лако ишчупати велико дрво које је пустило дубоке корене, не сломивши га. Господ је сам сишао на земљу да би нас извео из долине смрти и својим приме-ром показао нам који је Пут спасења. Избегавајући крст страдања, нећемо достићи врх савршенства и знања које нам обећава окултизам. У садашњем огреховљеном стању, ми само можемо веровати, а никако све знати. Зато апостол Павле и говори да сада остаје Вера, Нада и Љубав, помоћу којих се спасавамо (1. Кор. 13, 13), а никако знањем, које окултизам, исто као и атеизам, ставља на прво место.

Речи Макарија Египатског односе се више од свега на окултизам, који претендује на познање „тајни Божјих“: „Ако човек почне да истражује Божје све-знање и говори: „ја сам нешто открио и постигао“, то би

значило да ум људски превазилази разум Божји; и он је сасвим заблудео. Што више желиш да испитујеш и проничеш знање, тим више силазиш у низине, и ништа не постижеш. Чак и оно што се у теби свакодневно дешава није ти јасно, и то је за тебе неизрециво и недостижно, осим ако све будеш примао са благодарењем и вером. Зар си од дана рођења твог до сад могао познати душу своју? Коначно, препричај ми помисли своје проникнувши у себе од јутра до вечера; испричај помисли од три дана. Не можеш ни то учинити. А ако не можеш објавити помисли душе своје, како ћеш досегнути помисли Божје и ум Божји (19, с. 127-128)?".

Уосталом, свакодневни живот ми живимо вером. Сво наше знање односи се на прошло. Ми тачно знамо шта је било јуче, кад смо ушли у лифт и притиснули дугме, спустивши се на први спрат сасвим сигурно, но ми не можемо знати да ли ће се то исто поновити сутра — будућност је скривена од нас. Ми само верујемо да се лифт неће откинути и упасти у подрум, но та вера се не мора испунити. Која је вера оправдана? Само вера у Господа Исуса Христа, што је и потврђено бројним сведочанствима многих светих који су живели вером. Главни задатак нашег живота није у томе да нешто знамо или не знамо, него — да ли верујемо?

Наша самовољна и примитивна вера, често изграђена на ауторитативним „научним“ основама, врло често се разбија о камен живота. Так кад се окренемо вери Хришћанској и Православној, ономе камену који су одбацили зидари свих цивилизација, свих друштвених „процвата“, свих „комунистичких утопија“, утврђујемо се непоколебљиво, јер то је камен који је „глава од угла“ (Мт. 21, 42).

И тако, тамо где нема покајања и љубави, тамо не може бити Истине: „По томе ће сви познати да сте моји ученици ако будете имали љубав међу собом“. (Јн. 13, 35). Ово је критеријум учеништва код Господа, показатељ кретања према Њему — Љубав. Сигурно је нећете наћи у окултизму и окултистима. Тамо су љутња, поделе, завист, гнев, распре, свађе (Гал. 5,19-21) — дела плоти, а не Духа Светога.

Таквим делима, су вешто прилагођена сва окултна и источна учења, овладавши масом средстава за исцељење, оздрављење и угађања плоти, откривајући нове облике насладе у „измењеном стању свести“ погодне нашем самољубљу, а штетне духу човечијем. Окултизам за исцељење душе предлаже само једно средство — ампутацију, замрзавање у леду... Пример љубећег Бога Који страда за нас је у потпуној супротности са великим бројем окултних средстава за одржавање тела. Но, како говори апостол Павле „*тијело жели против духа, а дух против тијела; а ово се противи једно другоме да чините оно што бисте хтијели...*“ (Гал. 5, 17) „*Род је Духа: љубав, радост, мир, дуготрпљење, благод, доброта, вјера, кроткост, уздржање*“ (Гал. 5, 22-33)

Они који теже истинитој Богу „*распеше тијело са страстима и жељама*“ (Гал. 5, 24), а не усавршавају га асанама јоге, пранајајом, психотехникама и медитацијом ради бољег здравља. Не беже у мантрање и медитацију од штетних утицаја спољног света, јер Христос нас је позвао да „носимо бремена једни другима“ (Гал. 1. 6, 2).

Циљ човечијег живота је — обожење, светост. Окултизам и Православље представљају два пута до циља. Први — убедити себе и утврдити се у мишљењу: „Ја сам Бог“. Ову самообману нуде нам окултизам

и нехришћански Исток. Будизам говори: „Ти си Буда, не треба ништа да чиниш, само знај То" (обмани себе). Крај оваквог пута је јасан — апсолутно зло биће, сатана, које је себе давно убедило да је оно равно Богу. То нам исто препоручује и хиндуистичка философија „Атман и Брахман су једно". Лик Божји који носимо у себи, и Бог сам — нису једно исто.

Други пут, сасвим супротан првome — порицање је своје „божанствености" **и утврђење сопствене ништавности и огреховљености**. То је истовремено и одрицање од „Ја", од своје воље. То је пут послушности који води Богу, јер Бог само послушнога Себи приводи.

Они који су се боље упознали са разним облицима окултних учења, могли су уочити неуобичајену гордост и хладноћу у карактеру окултиста. „Почетак греха — јесте гордост", говори Сирах (Сир. 10, 15). Њихови следбеници, раније или касније, разбијају се на многе групице, супротстављени једни другима. Исто се десило са следбеницима Ј. И. Рерих, исповедницима агни-јоге.

Сатана, будући да је разоритељ по својој природи, не може а да не разруши своје следбенике изнутра духом непријатељства и раскола. Уколико овим запажањима додамо и лична искуства бивших посленика нехришћанских учења, којих много има у нашој земљи, то се плодови окултистичких напора могу представити следећим редоследом:

1) Промена личности: развијање самообмане, сујете, гордости, егоизма, хладноће, равнодушја, цинизма, душевне пустоши, осећања унутрашњег немира;

2) Горепоменуте особине могу да се развију у стања крајњег душевног и умног растројства, успостављањем контакта с демонима; унутрашњи немир и збуњеност условљени су познавањем многобројних окултних система, који су противречни једни другима. Поред ових, плодови окултних интересовања могу бити и осећање унутрашње празнине, чамотиње, очајања, самоубилачких идеја.

3) Физиолошке промене: растројство организма, јављање болести непознатог порекла, разарање опажања, развој визија које постепено добијају кошмаран и тегобан карактер, доживљавање непријатељских напада из невидљивог света.

4) Губитак социјалних контаката и веза, распад породице, снижавање друштвеног статуса личности.

Истинитост досад набројаних последица потврђују и рачи преподобног Јована Лествичника: „Казна гордоме је — његов пад, непријатељ што га злоставља — демон; а знак остављености од Бога јесте лудило које људи не могу излечити" (Лествица, гл. 23,10).

Као што видимо, развијање сујете и гордости, показује се као главни циљ палих духова, јер овај порок, ова страст, више од свега другог уништава добродетел и утиче на губитак добрих особина наше личности. Свети Лествичник је о томе писао: „Дух очајања се радује кад види

умножење грехова; а дух славољубља, кад види умножење добродетељи; јер су врата првоне мноштво духовних рана, а другом — изобиље труда... На пример, сујетан сам кад постим; но кад сам разрешен од поста да бих сакрио од људи своје уздржање, опет сам сујетан, јер сматрам себе мудрим. Сујета ме побеђује кад се обучем у сјајну одећу; али и кад се оденем у дроњке — и тад сам сујетан. Поражен сам кад проговорим, а заћутим ли опет ме сујета побеђује..." (гл. 22, 3-5).

Из овога је више него очигледно да је Православни Пут спасења не само „тесан“ него и „узан“ (Мт. 7,13-14). Сличан је пењању навише ивицом провалије, и кад кренемо да се извлачимо из једне рупе пуне злих и грешних дела, стајући на пут врлина, упадамо у другу, која је извор гордости због учињених добрих дела. Ако је човек уопште способан да стане на пут добра, под утицајем источних и окултних, или социјалистичких и комунистичких идеја, без обраћања Богу и без Божје помоћи, добро које чини окреће се на зло.

Ево зашто су сви друштвени покрети за слободу, једнакост и братство, за срећу свих људи, својом активношћу углавном водили ка ГУЛАГ-у, обраћајући се у своју супротност. Тамо где нема Бога и смирења, где је самовоља и непослушност, увек је сотона присутан, лукаво окрећући наше добре намере у дела са злим последицама.

Психолошки, гордост и славољубље веома су опасни уколико се развијају без препрека, и ово је лепо показано у књизи свештеника А. Јељчанинова „Записи“: „Покушаћемо да уочимо најважније етапе развоја гордости од лаког самозадовољства до крајњег душевног помрачења и духовне пропасти. У почетку то је само занесеност собом, често са најбољим намерама, која прелази у лакоумисленост. Човек је задовољан собом, често се смеје, поскакује, певуши, пуцкета прстима. Жели да буде оригиналан, чини парадоксалне потезе, усхићен је, показује посебан укус, каприц у јелу. Бахато даје савете и меша се пријатељски у туђа дела; скреће интересовање на себе разним фразама, тражећи необичне речи: „не, ја ћу вам рећи“, „не, ја боље то знам“, „ја имам обичај“, „ја се држим правила“...

... Говорећи о туђој невољи, наметљиво говори о себи: „Ја сам толико потресена да не могу да дођем себи“. Истовремено, пати од велике зависности од туђег одобравања, у вези са којом процветава или вене сујета. Уопштено, на овом стадијуму намере још увек остају позитивне. Овај вид егоцентризма својствен је младости, иако се среће и у зрелом узрасту.

Срећа је за човека ако се у овом периоду почне озбиљно бринути о другима (женидба, породица, посао, или неки други труд)... Ако се то не деси болест се развија све више. Јавља се искрена увереност у сопствену изузетност. Често се то изражава неуздржљивом брбљивошћу. Егоистична природа многословља нимало се не умањује при бављењу озбиљним темама: горди човек радо прича о смирењу и тиховању, велича пост, разматра питања добрих дела и молитве.

Самоувереност брзо прелази у страст заповедања: он утиче на туђу вољу (ни мало не мењајући своју), захтева туђу пажњу, време, нагао је и нехатан. Његово дело је важно, туђе — ситница. Меша се у све и свашта.

На овом ступњу намере гордог почињу се кварити. У својој агресивности он природно наилази на противљење и отпор; јавља се

раздражљивост, тврдоглавост, убеђен је да га нико не разуме, чак ни његов духовник, судара се са светом, и гордељивац на крају прави избор: „Ја“ против људи — али не против Бога.

Душа постаје тамна и хладна, у њу се усељава надменост, презрење, злоба, завист. Ум бива помрачен, разликовање добра и зла престаје, замењује се разлико вањем „моје“ и „твоје“. Бежи од сваке послушности, мрзи друштво; његов циљ је да спроводи своју зацртану линију, не би ли посрамио и поразио друге људе; жуди за славом, чак и скандалима, свети се свету за непризнавање и тражи реванш. Ако је монах напушта манастир у коме му је све неподношљиво, тражи сопствени пут. Понекад је сила самопотврђивања усмерена на материјалне ствари, каријеру, друштвени положај и политичку делатност, а, ако има талента за стваралаштво, и ту гордељивац може имати, захваљујући великом личном напору, много успеха. **На овом ступњу започиње раскол и јереси.**

На крају, на последњем ступњу, човек раскрштава и са самим Богом. Ако је раније чинио грех из бунта, сада себе разрешава свега: грех га више не мучи, постаје му навика. Са ђаволом на мрачним путевима све му постаје лако и дозвољено. Стање душе — мрачно, непросветљено, усамљеност потпуна, а заједно с овим иде искрено убеђење у исправност свога пута и осећање савршене безбедности, које га и води у погибао.

Овакво стање је сасвим близу лудила.

Гордељивац живи у стању потпуне изолације. Погледајмо како он беседи: уопште не слуша шта му се говори, или слуша само оно што је сагласно његовим назорима; ако говоре нешто противно његовом мишљењу, он бесни као да му је учињена неправда, исмева друге и јаросно све пориче. У околини види само она својства која им је сам приписао, тако да и у својим похвалама остаје горд, немајући проницљивост у објективно стање.

... Ево где је изражена дубина Св. Јована Лествичника:

„Гордост је крајња беда душе“.

Горд човек трпи пораз на свим фронтима.

Психолошки — туга, мрак, јаловост.

Морално — самоћа, губитак љубави, злоба, пакост.

Теолошки — смрт душе, која претходи телесној смрти, пакао још за живота.

Гносеолошки — суви рационализам.

Физиолошки — патолошки — нервно растројство и душевна болест.

И на крају, поставља се питање, како се борити против овакве болести, чиме се супротставити погубељи, која прети ономе ко је кренуо овим путем. Одговор произилази из самог питања: лек је смирење, послушање, љубав

према свим људима, покоравање законима света, правда, истина, лепота, тежња свему доброте у нама и око нас, покорност Закону Божјем, и на крају послушност Цркви, њеном Уставу, њеним Заповестима, Светим Тајнама" (Свештеник Александар Ељчанинов, „Записи“, Париз 1978. с. 170-173).

Неопходно је нагласити да свако духовно знање може бити опасно за човекову душу на путу њеног спасења. Свети Јован Лествичник пише: „Понорна је дубина догмата. Ум тиховатеља се не може без опасности спуштати у тај понор. Није безбедно пливати у оделу, као што није безопасно ни да се онај који је још обузет страстима прихвата богословља" (сл. 27. 10-11) (18. с. 218).

„Ако знање надима многе, онда, напротив, незнање и неукост, у извесној мери смиревају. Учини све како би се подсмехнуо својој памети, и чинећи тако, наћи ћеш спасење и правду у Христу Исусу, Господу нашем. Амин". (гл. 24, 29-34).

Горе речено не значи пренебрегавање знања уопште. Ово се односи на површно, плотско знање, стечено пре времена које може постати препрека стицању правога Знања, Истине Божје, разумевања Тајни Божјих. Прости и необразовани људи брже ће и успешније достићи спасење и дар Духа Светог, јер се њихова вера не колеба површним „зналаштвом". На пример — Павле Препрости, ученик Св. Антонија Великог, достигао је висок степен смирења, па је могао исцелити оне случајеве где молитве Свега Антонија нису постизале циљ. Оваква дубина смирења у многоме је обезбеђена необразованошћу и простотом Св. Павла.

Данас, кад су случајеви пребивања у духовној прелести постали редовна појава, многи људи, чак и Православни, због одсуства смирења стичу „дарове" чудотворства, исцељења, виђења самог Спаситеља, Богородице, Светих, а да не говоримо о појави разних духовних учитеља у телу и ван тела.

Као да се потврђују речи Светог Григорија Синаита: „Истинито духовно созерцање, ум који не машта и не заноси се, право дејство молитве, из дубине срца, што непрекинуто бујицом извире, васкрсење душе и уништење туге, божанствени страх и свецело узношење у духу, кретање ка Богу ангелске душе у усхићењу, немогуће је стећи у нашем времену, зато што данас, по мноштву искушења, влада над нама тиранија страсти. Ум о свему томе обично машта пре времена; и због тога губи и оно мало благодати дате му од Бога" (8. т. 5. с. 149).

Савремена духовна неправославна учења плод су „заједничког стваралаштва" човека и палих духова. Зли дуси откривају човеку помешану истину и лаж, а њихове многобројне и разноврсне облике најбоље је објаснио

Преп. Макарије Египатски: „Са сваком проицљивошћу дужни смо да гледамо није ли од врага каква обмана, брзоплетост, зло дејство. Као што Дух Свети кроз апостола Павла свима бива све, не би ли кога придобио (1. Кор. 9, 22), тако се и лукави труди да свима буде све не би ли нас одвео у пропаст. С молитвеницима, и он се прави молитвеником, с циљем да их саблазни, и под видом молитве гурне у самообману; са испосницима пости, како би их увео у заблуду; с познаваоцима Светог Писма труди се веома, не би ли они под видом знања пали у заблуду; онима који су се удостојили

светлости откривења и сам се представља као такав; једном речју, ради свих све видове прима, да би им, потчинивши их овим уподобљењем, под добронамерним предлогом припремио пропаст... Због тога, са сваком будношћу треба пазити на своје срце, и много мудрости треба испросити од Бога, како би на време открили сплетке лукавога" (19, с. 579-580).

Условно смо поделили сву неправославну мистику на три правца:

- 1) окултизам: рационални пут познања мистичних феномена;
- 2) психофизичка мистична пракса;
- 3) интуитивизам: супротан рационалном путу.

Такође смо супротставили истинито познање невидљивог света (православну „гносеологију“) окултно-мистичком познању, и показали да је овладавање натприродним знањем, представљеним у „научној“ форми окултизма, пројављено у индивидуалном чувственом доживљају — увек праћено рађањем гордости која убија душу. Самовољни контакт с невидљивим светом не само да деформише личност, него је и уништава, чинећи непоправљиву штету души и телу човека. Зато је потребно да се одрекнемо својих личних доживљаја чулног опажања невидљивог света.

Плодове ових опита најбоље ћемо објаснити речима светитеља. Тако Свети Игњатије Брјанчанинов пише: „Да не мислите о себи нешто високо видећи чулно духове, или свете Ангеле: ово виђење само по себи никако не сведочи о достојности оног који види: за њега су способни не само порочни људи, него и бесловесне животиње" (Бројеви, XXII, 23 5. т. 3 с. 11).

„Чулно виђење духова увек доноси већу или мању штету оним људима који немају духовног искуства. Овде на земљи, ликови истине помешани су са ликовима лажи (Сл. 2 св. И. Сирина), као у земљи, у којој су помешани добро и зло, као у земљи изгнанства палих анђела и палих људи."

„Они који чулно виђају духове лако могу бити повређени и свргнути у погибао. Ако при виђењу духова покажемо поверење или лаковерно примимо оно што нуде, неприметно ћемо бити преварени, неосетно **ће се утиснути у духовно** неискусне жиг саблазни, жиг **страшног** рађавања душе, при чему се често губи могућност исправљања и спасења. Многима, заиста многима, ово се догодило. То се десило не само незнабошцима чији су жреци били у великој части и отвореном општењу с демонима; десило се ово не само хришћанима који нису познавали тајне хришћанства, и неким пуким случајем ступили у додир с духовима; то се догодило многим подвижницима и монасима искусним у виђењу духова, чак и чулно.

Једино хришћанским подвижницима могућ је правилан, законит улазак у свет духова. Сви остали начини су недопустиви и треба их одбацити као непотребне и погубне" (5. т. 3, с. 24).

„Свети Оци хришћанског подвижништва, просвећени и научени Духом Светим, постигавши добродетељну и богомудру спознају, по којој је душа човека у време пребивања на земљи, покривена телом као завесом или покривачем, саветују благочестивим подвижницима да не верују никаквом лику или виђењу, ако се они неочекивано појаве. Не улазити са њима у разговор, не обраћати на њих никакву пажњу. При оваквом сусрету себе треба оградити знамењем крста, затворити очи, и са свешћу

о својој недостојности виђења светих духова, молити Бога да нас избави од сваке саблазни, брзо нас ослободивши духова злобе" (5, т. 3. с. 46).

Из животописа Антонија, Макарија, Пахомија Великих, Марка Траческог, Марије Египћанке, Андреја Христа ради јуродивог, Јована Многострадалног, јасно се види шта условљава додир човека са светом духова.

„У почетку, — каже Св. Игњатије — они се боре с помислима, маштом, осећањем отворене и прикривене грешности, а кад прође много времена, после многих и упорних подвига, шаљу им се помисли и осећања светости. Кад су постигли чулно виђење духова, у почетку су срели гомилу палих ангела, а потом, после љуте борбе, њима су се приближили и ушли у општење свети Ангели, као са онима који су одбацили прво искушење, и делатно показали способност за други контакт. Овакав поредак и подвижнички пут открио нам је сам Господ Исус Христос, Спаситељ наш, узевши све наше немоћи, осим греха: прво га је у пустињи кушао ѓаво, а потом, кад је ѓаво био поражен од Господа, свети Ангели приступише Господу „и служажу му" (Мт. 4, 11), сведочи Еванђеље (5. т. 32. 52-52).

Из оваквог поретка ствари, јасно је да сва источна и неправославна учења приводе управо контакту с палим духовима, а ово је последица наше пале грешне природе. Свако ко самовољно долази у чулно опажање духова, поступа противно Вољи Божјој, и неће избећи „обману и следствено томе саблазан и повреду природе" пише Свети Игњатије Брјанчанинов (5, т. 3, с. 53).

Свети Оци духовно виђење стављају изнад виђења чулног. Свети Исак Сирин каже: „Ко се удостојио да сагледа себе већи је од онога који види Ангеле: јер, последњи улази у општење очима телесним, а први — очима душевним" (5, т. 3, с. 21).

Добра је илустрација онога што је плод чулног опажања невидљивог света, противно вољи Божјој, а без знања онога што је познато светима, у опису опита извесног Роберта Монроа — успешног америчког бизнисмена, нашег савременика, равнодушног према религији.

Ово је описано у књизи Серафима Роуза „Душа после смрти": „Његов сусрет са „вантелесним" светом почео је 1958. г. у време кад се свуда појавио интерес за окултну литературу, док је спроводио опит памћења снова. При том је користио методе усредсређења и концентрације, сличне онима у медитацији. (Даљи опис показује колико могу бити опасне наивне психичке методе саморазвића, које су у облику разних психотренинга, аутотренинга, и других тренинга, данас веома распрострањене у медицини и спорту).

У почетку је имао чудан осећај да је погођен светлосним зраком, и стање свести које је давало осећање паралелног времена. Оно се поновило неколико пута, и он је почео свесно да развија и изазива то стање. У почетку својих окултних „путештвија" он нам открива стање свести слично ономе које је имао Сведенборг (чувени окултиста који је живео у XVIII веку). Отвара се пут у укључење света духова пасивном медитацијом, доживљај „светла", поверење и отвореност ка новим и чудним доживљајима, и све ово заједно с „практичним" погледом на свакодневни живот у одсуству било каквог хришћанског искуства.

Монро је прво „путовао“ на позната места на земљи, некад ближа, а некад удаљенија, при чему је често имао и фактичке доказе својих експеримената. Затим је успоставио контакт са духовним бићима... Да би на крају улазио у необичне земаљске пејзаже...

... Превладавши почетни страх при уласку у непознате области, Монро је почео слободније да их испитује и описује многобројне сусрете с разумним бићима. На неким „путовањима“ сретао је „умрле“ познанике и разговарао са њима, но чешће је био у додиру са чудним и безличним бићима која су му понекад „помагала“, или нису уопште реаговала на његова обраћања.

... Сам немајући веру, Монро открива „религиозну“ суштину тог света. Добио је „пророчка“ виђења будућих догађаја, која су се најчешће остваривала баш онако како их је раније видео.

Једном, на граници изласка из тела, појавила се бела светлост, и он је затражио одговор о том необичном царству. Глас из светла је одговорио: „Моли оца твога да те уведе у велику тајну“.

Следећи пут Монро је молио: „Оче, поведи ме. Оче, уведи ме у велику тајну“. Из свега овог јасно је да се Монро будући да је имао „световне“ и „агностичке“ погледе на живот, предао бићима окултног царства, тј. демонима.

... Монро пише: „За 12 година духовног искуства нисам наишао на сведочанства која би потврдила библијско поимање Бога и загробног живота...⁴⁰

... Једном се Монро сусрео с „богом“ свог неба... Усред уобичајених активности на омиљеном месту, издалека се разлегао звук сличан звуку фанfare. Сви су га примили мирно прекидајући разговор или занимање неким послом. То је знак да Он (или Они) обилазе своје царство.

Нико у страху не пада ничице или на колена. Став се убрзо мења. Ово је догађај на који су се сви навикли, а покорност је најважнија. Изузетка нема.

По сигналу свако живо биће леже... окренувши главу у страну да не би видело Њега, док пролази. Очигледно, циљ је да се образује живи пут, по којем Он пролази...

... Неколико пута доживљавајући ово легао сам заједно с другима. Помисао да поступим другачије била је немогућа. Док Он пролази, разлеже се бучна, трештава музика и јавља се осећање неодољиве живе силе, која страховито расте над тобом, и потом нестаје у даљини... Овај доживљај може се упоредити, као кад стојите на пружи у очекивању воза, док сигнал означава његово приближавање; равнодушни сте, али осећате неисказано уважавање пред силом присутном у возу који прохуктава. И ово је такође безличан осећај."

⁴⁰ Овде је уместо навести речи св. Григорија Синаита: „Да није неко заблудео, види се по томе, што има сведочанство из Светога Писма, и на делу, и у разумевању, смирено говорећи о том о чему треба мудровати. Јер није мали труд постићи истину потпуно, и бити чист од свега што је противно благодати; зато што ђаво има обичај, нарочито код почетника, да представи под видом истине своју прелест, превodeћи лукавство своје у духовност“ (8, т. 5, с. 225).

... Тешко је наћи у свој окултној литератури бољи опис сатане и његовог царства безличних робова... Једне ноћи, после две године од првог „изласка из тела“, осетио је како се купа у светлости која је омогућавала његове експерименте, осетивши присуство моћне, разумне силе, која га је учинила немоћним и безвољним. „Имао сам јак осећај да сам заувек свезан нераскидивим везама с том разумном силом, те да сам с њом одувек повезан, и да сам овде, на Земљи, дужан да испуним одређену мисију.“ Долазећи неколико недеља у сличним околностима, та невидљива сила, или „биће“ чинило се као да је „претресала“ његов ум, запосевши га, а потом нестајала на небу, док сам јој ја упућивао своје молитве.

Тада сам се уверио да су његове умне способности превазилазиле моје разумевање. То је безличан и хладан разум, без емоција и љубави, без саосећања, које ми људи толико ценимо... Ја сам заплакао, горко сам ридао, као никад раније, зато што сам знао, беспоговорно и без икакве наде у измену у будуће, да Бог мог детињства, Црква, Религија, није онакав како смо ми учили — и да ћу до краја свог живота тешко преживљавати губитак те илузије“.

Да ли је могуће боље описати сусрет с ђаволом, којег се данас сусрећу многи савременици ништа не сумњајући, неспособни да му се супротставе, због свог отуђења од истинског хришћанског живота?

Велика је вредност сведочанства Монроа... Пошто је он сам дубоко повезан са њима, и фактички је продао душу палим духовима, он је своје искуство описао обичним неокултним језиком, са нормалне тачке гледања данашњег човека, што ову књигу чини („Путовање ван тела“, Њујорк 1977.) задивљујућом и упозоравајућом против свих „експеримената“ у овој области. Онај који познаје православно хришћанско учење о ваздушном свету, истину о Небу и Аду, може бити уверен у реалност постојања палих духова и њиховог Царства, као и у велику опасност од ступања у додир с њима, чак и посредством „научног метода“ — закључује о. Серафим Роуз (25, с. 98-102)

Можемо извести неколико закључака. Сва окултна и источна учења не признају чињеницу грехопада човековог, или га представљају у погрешном облику, чиме се губи могућност спознаје неопходности исправљања последица таквог стања палости пре него што се приступи откривању чудесних сила и способности у човеку. Супротно вољи Божјој, насилним отварањем чула за виђење невидљивог света хитамо у погубао душе и повреду људске природе, најчешће непоправљиву.

Катастрофалне последице овакве мистичне праксе — знак гнева Божјег — очекују човека не само после смрти у облику изгнанства у таму најкрајњу, него још и у овом животу. Самозадовољство, таштина, гордост, затварају пут ка покајању и воде у суманутост, егоизам, бездушност, цинизам, виђење духова, физичко растројство, измену личности, распад породице, незаштићеност пред дејством палих духова, склоност ка самоубиству — ово су ужасне последице недозвољеног уплитања у сфере сакривене од човека Промислом Божјим. Оно што се јавља искључиво као право побожних подвижника, даровано им од Бога на спасење због живота проведеног у борби с грехом, у окултним источним учењима и религијама нуди се свима без разлике, на пропаст људску, без обзира на греховност и моралну нечистоту савременог човека.

Не рачуна се с тиме да непосредном чулном контакту са светом духова мора обавезно да претходи овладавање духовним виђењем, затим усавршавање, што захтева читав живот. Духовном виђењу треба да претходи дуг период подвига и утврђивање у благочестивом хришћанском животу по заповестима Христовим, у општењу са Црквом и њеним Светим Тајнама. Ко је од савремених људи, који живи градским животом, рођен у атеистичком друштву, растао под утицајем антирелигиозне пропаганде, способан да постигне такво савршенство? Изгледа, мали број.

Најважнија лествица на истинском путу ка Богу јесте — покајање, скрушено срце, плач над својим гресима, смирење, страх Божји, а све ово разликује православну духовну праксу од сваког облика медитације. Насупрот овоме су гордост, високоумље, самовоља, сујета, самоузношење — и они, без разлике, одликују, сва окултна и мистична нехришћанска учења.

И на крају, опет ћемо се обратити духоносним речима Светог Игњатија Брјанчанинова. Он каже: „Употребимо сав напор за стицање познања и духовних стања, суштински важних за наше спасење. Нећемо удовољавати пустој, празној и бескорисној радозналости... Постарајмо се да стекнемо ништету духа, плач, кротост, тежњу ка небеској правди... Умолимо Бога не би ли нам открио грехе наше да би смо смогли снаге да принесемо за њих искрено покајање... Умолимо Бога не би ли нам даровао духовно виђење духова, како би могли сагледати њихов утицај на наше помисли и маштања, и раскинути општење с њима у духу, збацили са себе терет, избављајући се од ропства!... Уздржимо се од неважних, погубних жеља и стремљења ка чулном виђењу, ван установљеног Божјег поретка...

Са побожним поштовањем потчинимо се закону Божјем, који је покрио душу нашу густим веловима и покривачима за све време нашег земаљског битисања, одвојивши нас од духова створених, заштитивши нас и заклонивши од духова палих. Није нам потребно чувствено виђење духова за испуњавање нашег земаљског, многонапорног странствовања. За живот нам је потребан један светилник, а он нам је дат: „Светлост је стопама мојим — Закон Твој (Пс. 118, 105). Они који путују при сталној светлости светилника — Закона Божјег — неће бити обманути ни страстима, ни палим духовима, како нам сведочи Свето Писмо: „Велик је мир онима који љубе закон Твој, и нема за њих саблазни" (Пс. 118, 165).

У своје време, одређено од Бога и познато само Богу, ми ћемо неизоставно ступити у свет духова. Није далеко за свакога од нас тај час! Нека нам преблаги Бог дарује да проведемо земаљски живот тако да на време раскинемо општење с палим духовима и ступимо у општење са светим духовима, не би ли и ми, при одбацивању тела били прибројани светим духовима. Тада, у неизрецивој радости, видећемо чинове светих ангела, и чинове светих људи у њиховим нерукотвореним обитељима у вечном духовном славословљу. Тада ћемо видети и препознати палог херувима с његовом мрачном гомилом отпалих ангела: тада ће Богом даровано виђење демона — нечастивих сила, у потпуности задовољити нашу радозналост, без икакве опасности по нас, јер ћемо бити запечаћени прстом Божјим у стању неизменљивости, неспособни да будемо савладани саблазнима и повређени злом. Амин." (5, т. 3, с. 65-67).

Закон духовног живота

Подвлачећи црту под оно што је досад речено, намеће се потреба да се у сажетој форми представи све оно што јасно и потпуно осликава Православни Пут спасења, различит од свих осталих неправославних (како хришћанских тако и нехришћанских) вероучења. Такви закључци теба да буду очигледан и непосредан показатељ истинитости и провере изабранога пута, слично саобраћајном знаку који нам помаже да се боље оријентишемо на путу, без обзира да ли га ми очекујемо или не.

Пре свега, дужни смо ослањати се на теоретске поставке и закључке који произилазе из њих, јер видљиви свет феномена можемо објаснити и разумети исправно само у зависности од количине и особина доступних нам информација. Некада су људи, ослањајући се на непосредно опажање ствари, дошли до закључка да је земља равна плоча, а да се Сунце окреће око Земље. Данас, располажући са више знања, видимо да се Земља окреће око Сунца, иако се положај нашег посматрања није изменио. То би значило да закључци нашег расуђивања никад не могу бити потпуно тачни, јер нам никада неће бити доступне све информације о постојећем свету.

Пошто промена у знању мења представу о првом стању ствари, где нам је гаранција да се у будућности неће појавити нова чињеница која ће за 180% променити наше погледе на свет? Ако је оваква ситуација са видљивим стварима, шта онда да кажемо о стварима духовним, невидљивим? Шта да кажемо о Богу чија је безграничност начелно недоступна за ум човеков? Расуђивање, анализа и сабирање чињеница, логика и остали атрибути научности, које хвали окултизам и које користи нео-источњачка мистика, осуђени су на пропаст у напору познања Господа и закона невидљивог, духовног света. Здраворазумска логика и научни приступ могу бити другостепени методи на путу спасења, никако компас, или главни показатељ.

Цео наш живот сведочи да ми не живимо знањем (које је описивање прошлог) него вером у оно што ће бити сутра, вером у то да ће закони јучерашњег дана бити и закони сутрашњег. Овакав закључак, изведен на основу нашег запажања у понављању закономерности прошлости, није адекватан чак ни у статистичком погледу, јер је период нашег посматрања несразмерно мали у поређењу с временом трајања космоса. Ко зна, осим Господа, колико васиона постоји — да ли седам хиљада лета људских или седам хиљада лета небеских?

И зато нам остаје само — вера! Али, коме ћу веровати? Да ли Ономе Ко је ради спасења људи дао Свој живот и пролио Своју крв, Распетоме на крсту, или ономе ко је побегао од живота у ледене Хималаје, спасавајући само своју душу пребивајући „у блаженству" самоуништавајуће нирване и безличности, свесрдно препоручујући и другима ту несрећу сатирања своје лично-сти и нестајања у небићу? Је ли Буда распет за нас? Неко од савремених „учитеља", Раџниш, Махариши, или неко од других „просветљених"? Не!

Сви они сабирају велика богатства, уопште не бежећи од људске славе, како су то чинили Православни подвижници.

Новојављени „спаситељи човечанства" обећавају сигурно спасење — ако не у овом животу, онда кроз милионе година. Свака душа, сагласно хиндуистичкој теорији о реинкарнацији, присутној у свим окултним и

мистичким системима, неизбежно ће се ослободити од окова страдања и смрти и ући ће у стање безличног блаженства. Зато, не треба никуд журити.

Протестанти, с друге стране, уверавају нас да ћемо се аутоматски спасти искупитељском жртвом Христа, само ако се крстимо и верујемо у Њега. Једино Православље позива на подвиг покајања, очишћења душе, не обећавајући нам лак пут, упозоравајући нас на опасност вечне погибљи и адских мука.

Ко је разумнији човек? Да ли онај који је кренуо у непознату земљу не слушајући корисне савете о њој, или онај који се унапред спрема за све, па и најгоре — на страшну врућину, смртну хладноћу, или нападе дивљих звери и разбојника? Наравно, други.

Управо за то нас припрема Православље док нас подстиче на избављење од очајања, схватајући трагичност нашег положаја, и чинећи све могуће да би олакшало наш сусрет с невидљивим светом, који је неизбежан за свакога, јер смо сви смртни. Овај земни живот треба употребити припремивши се за сусрет с вечношћу, а не губити га самовољним и безумним мешањем у мистериозна учења и Промисао Божји. Очигледно, настала су времена о који-ма је апостол Павле говорио када *„здраве науке неће подносити, него ће по својим жељама окупити себи учитеље да их чешу по ушима; и одвратиће уши од истине, а окренути се бајкама“* (2. Тим. 4, 3-4).

Наравно, повероваћемо Ономе Који нас упозорава на најгоре, Ономе Који је крвљу својом и животом посведочио истинитост избора.

Који су показатељи истинитости изабраног пута? Који је то знак истинитог присуства заступништва Божјег у домостроју спасења, Његов први дар? О томе јасно говори непролазни закон духовног подвижништва формулисан Св. Игњатијем: *„Јасно сазнање и осећање своје греховности, даро-вано нам Божјом благодаћу, претходи свим другим благодатним даровима. Оно припрема душу за примање тих дарова. Душа нема силу да их прими, уколико благовре-мено не дође у стање блажене ништете духа.“*⁴¹

⁴¹ На другом месту Св. Игњатије објашњава: *„Зло, победивши нас... не делимично, но цело тело, обузело је и душу, овладало свим њеним силама. У нашој природи није остало ниједног дела неповређеног, незараженог грехом: ниједно дело наше не може се чинити без примесе зла... сво наслеђе и достојанство наше јесте у Искупитељу човек ће се оправдати вером Исуса Христа“* (Гал. 2, 16) Да би усвојио Искупитеља живом вером, потребно је свецело одрицање од душе своје, тј. не само грашности њене, но и праведности пале природе. *Тажња ка упражњавању оскврњене грехом правде пале природе јесте делатно одрицање Искупитеља“* (5, т. 2, 333).

„Кад ум сагледа сагрешења своја, слична песку морском, то је почетак просвећења душе, почетак њеног оздрављења (Св. Петар Дамаскин). Дошавши у то стање Св. Тихон Вороњежски је рекао:

„Познајмо грехе своје: то је почетак покајања. Покајмо се, признајмо себи да смо недостојни свега. Кад ми себи признамо да смо недостојни, Бог, као благ и човекољубив, удостојиће нас милости своје. Шта имамо своје? Немоћ, поквареност, таму, зло, грех“ (5, т. 2, с. 334-335).

Закључак

У датом огледу трудили смо се да ограничимо своју пажњу на:

- а) разматрање карактера извора окултних и мистичних учења;
- б) утицај који ова учења врше на људе, упознате са њиховим садржајем и праксом, методама и техникама.

Сам садржај учења представљен је у неопходним цртама, да не би идеје ових учења погубним помислима утицале на душу. О погубним последицама по душу приликом обраћања пажње на садржај ових учења, о читању литературе супротне хришћанском учењу (чак и кад је човек незаинтересован, чак и са критичке позиције) упозоравају нас Свети Оци.

Свети Игњатије пише: „Сва јављања демона имају заједничко својство — опасна је чак и мала пажња њима посвећена; само од занимања које себи допустимо без икакве симпатије према тој појави, човек може бити захваћен штетним утицајима и пасти у озбиљна искушења" (4, с. 49-50).

„Поквареност ума увек је повезана с поквареношћу других духовних својстава: зато поквареност ума и поквареност духа имају исто значење по последицама. Примањем лажног учења, или лажних мисли о Богу, а не Богом откривеног догматског и етичког учења, посредством лажних учења постиже се **распад духа човечијег, и човек постаје син ђавола** (Јн. 8, 44), али и разговор и мешање са помислима, које припадају сатанској области, без усвајања истих, мисли и маштарије које доносе демони, рањавају душевно око“.

Преподобни Исихије Јерусалимски говори: „Као што ми штетимо себи, гледајући на штетно физичким очима; тако повређујемо себе гледајући на штетно умом" (Слово о трезвености)... — Неки инок за време световног живота, не знајући какво благоразумије и опрезност морамо имати у опажању, да не озледимо душу штетним утисцима који остају у њој, прочитао је из радозналости неколико огледа против хришћанске вере. Кад је ушао у манастир и узео на себе разумни монашки подвиг, ранији утисци су почели да га узнемиравају својим присуством у души, помислима сумње, недоумице, хуле, показујући тиме да се душевно око засенило општењем помислима из области сатанских." (5, т. 5, с. 362-363)

Преп. Макарије Велики; „Треба чувати душу и на сваки начин пазити да се она не скрнави скверним и злим помислима. Као што се тело у додиру с другам телом зарази нечистотом, тако се квари и душа учествујући у злим и скверним помислима, и саглашавајући се са њима... Знај да се у душу утискује поквареност и заблуда дејством непотребних помисли" (19, с. 577).

Свети Игњатије: „Све што ми учинимо ван еванђелског учења и закона, неприметно утиче штетно на нас. Свако дело, реч или помисао, како добро тако и зло, неприметно утискује у нас одговарајући печат. То је неопходно знати и знати" (5, т. 5, с. 365).

1) Православни оцењују човеково стање као поремећено и болесно, и предлажу исцељење које је у покајању. Окултизам стање човека сматра нормалним, које не тражи никакво исцељење на путу развоја божанских

особина и натприродних сила. Тако, на путу спасења — принципијелна разлика Православног Пута од свих других јесте у — покајању.

2) Извор окултних и далекоистичних учења јесте у општењу њихових оснивача с невидљивим светом. Продор у невидљиви свет остварује се:

а) недозвољеним путем, уз кршење забрана које је поставио сам Бог (због нарушавања воље Божје такво општење могло је довести само до контакта с палим духовима чији је цињ — уништење човечанства а мотив — чинити увек и само зло);

б) ум и срце, неочишћени покајањем, постају инструмент који даје неправилне показатеље односа са духовним светом, неспособни да разликују изворе добра и зла;

в) хиљадугодишње аскетско искуство православних подвижника показало је да стремљење ка спасењу неизбежно доводи до суочавања човека с демонима, и само упорна и стална борба с њиховим утицајем, човека

може удостојити општења с весницима Божјим, Ангелима. (Овакав поредак представља закон духовног света за нас, грешне људе, и нама га јавља сам Спаситељ својим 40-дневним постом у пустињи, кад Га је кушао Сатана, а одмах потом, после победе над искушењем, стали су ангели да му служе.) (Мт. 4,11)

Слична законитост појављује се у животима православних подвижника (5, т. 3, с. 52-53).

У том смислу, неправославни, проничући у невидљиви свет, неизбежно се суочавају с демонима; али пошто их не препознају, и верују им, Ангели остају недоступни за њих. Према томе, учења од њих добијена заводе у лаж, јер произилазе од демона — служитеља оца лажи.

3) Последица упознавања с окултним и далекоисточним учењима јесте пад под власт палих духова. Пре времена, и често непоправљиво чулно општење с невидљивим светом, који је неизбежно ограничен само на област палих духова (што га и чини лажним), заувек може препречити пут ка спасењу, подвргавајући човека под власт сатане.

4) Сложена, нејасна и обимна грађа окултног учења искључује могућност да она буду обухваћена у јасну целину, доступна целосном сагледавању, што критику њихових идеја чини крајње компликованим. Осим тога, упознавање са тим идејама захтева значајно време, које се показује довољним за „тровање“ ума, утицајем спроведеним кроз те идеје из света палих духова. Зато, следујући речима Спаситеља „по плодовима њиховим познаћете их“ (Мт. 7, 16), при сусрету с неким непознатим духовним учењем треба анализирати не само учење, него пре свега и личности оних људи који га доносе на свет, личности оснивача и учитеља. Свети Апостол Јован Богослов пише: „Сваки који у Њему пребива не гријешу; свако који гријешу није Га видео нити Га је познао. Дјечице, нико да вас не вара... Онај који твори гријех од ђавола је... По томе се познају дјеца Божја и дјеца ђавола; сваки који не твори правду није од Бога, ни онај који не воли брата својега“ (1. Јн. 3, 6-10)

Ако смо наоружани љубављу, радошћу, миром, дуготрпљењем, благошћу, милосрђем, вером, кроткошћу, уздржањем (Гал. 5, 22-23), то су

плодови Духа Светога. И све оно што се чини љубави ради, тако и бива. Истинита љубав, по апостолу Павлу (1. Кор. 23, 4-8). „Дуго трпи, благотворна је, не завиди, не горди се, не надима се, не чини што не пристоји, не тражи своје, не раздражује се, не мисли о злу, не радује се неправди, а радује се истини, све сноси, све верује, свему се нада, све трпи“.

Тамо где имамо гнев, завист, распре, бесрамност, непријатељство, пакости, блуд, нечистоту, прељубу, чарање, идолопоклонство, тамо не може бити Духа Светога — то су плодови зла (Гал. 5, 19-21). Зато се може тврдити да је критеријум тога да ли човек говори истину или лаж у вези са невидљивим и духовним светом није толико садржај његових речи (оне могу бити добронамерне), колико присуство или одсуство на њему благодати Духа Светога.

Далекоисточна и окултна учења постављају добре циљеве, али нуде лоша средства — у томе је њихов недостатак и опасност. Да нас сачува Господ од сваке обмане и саблазни! Амин.

Превод са руског
Јања Тодоровић

Ћутање младог Исуса Свети Николај Српски

У гласу је сила, Теодуле. Али је сила и у ћутању.

Није подједнака ни у гласу ни у ћутању. Зависи ко говори, и о чему говори, и ко ћути и зашто ћути. Глас злотвора и глас Свеца Божијега немају исту силу. И ћутање разбојника који зло смишља, није равно ћутању добротвора који о добру мисли.

Кад је Бог Отац говорио о Исусу: **И прославио сам и опет ћу прославити**, уплашени народ повика: гром загрми! А када је Пророку Илији говорио Бог на Хориву, говорио је тихим и танким гласом.

Какав ли је био глас Исусов? Понекад, тих, понекад јак, понекад страشان, но увек проницљив до сржи у костима и чаробан. Од таквог гласа суше се бесплодне смокве; од таквог гласа расте цвеће усред ђубрета и трња, глас Сина Божијег као и глас Оца.

Ћутање Исусово је најдуже поглавље Његовог живота на земљи. Тридесет пуних година испунио је Он ћутањем.

Он је хтео испунити сваку законску правду, као што је рекао Јовану на Јордану: **Остави сад, јер треба нам испунити СВАКУ правду**. На Истоку је закон био, да се нико не јавља као учитељ народа пре навршетка тридесет година. И ову „правду“ хтео је Исус испунити и зато је ћутао до своје тридесето године.

Ево говорљивом Западу поуке, као хлеб потребне. Јер на Западу нема тога ограничења, него и дечасти пре навршених двадесет година, намећу се за учитеље, судије и књижевнике. А када ненаучени и неискусни почну учити народ, тешко се може очекивати добро. На Истоку се људи брже развијају него на Западу, и скорије достижу зрелост, телесну и духовну. Познато је, да се у Арабији и Индији брак склапа у дванаест година старости. И место да се и на Западу задржала у сили ова источњачка

норма, да нико не може учити народ пре своје тридесете године, или чак да се сразмерно повисила, она је сасвим укинута. И тако се остварила на Западу реч Библијска: **И дијеца ће вам бити судије.**

Само једном у току својих тридесет година Господ Исус је прекинуо ћутање. Кад му је било дванаест година у празнику Пасхе у Јерусалиму, Он се нашао у храму међу учитељима и старцима, слушајући ове и постављајући им питања. **И сви који Га слушаху дивљаху се Његовом разуму и одговорима.** Три дана тражила Га је Мајка Његова, Пресвета Дјева Марија са Јосифом, док Га најзад нису начли у храму. **Зашто сте ме тражили,** рече им Он? **Зар не знате да Мени треба у оном бити што је Оца Мојега?** А они то не разумеше. **И сиђе с њима и дође у Назарет, и бијаше им послушан, и напредоваше у премудрости и у расту и у милости код Бога и код људи.**

Нашто овај прекид ћутања Исусова у дванаестој години, Теодуле? И зашто ова блистава сцена у храму, пред учитељима закона и старцима јеврејским, кад она није имала никакве видне везе са Његовом доцнијом учитељском мисијом, и зашто је то Евангелист Лука записао?

Тако је хтео Бог Отац, Који је промишљао о Сину Свом Исусу и гледао далеко у будућност. Провидео је Отац Небесни, да ће вечни гонитељи и клеветници Сина Његовог раширити лажи о Исусу, да је младост провео у Индији и да се тамо од јога и факира, научио мудрости као и вештини да чини чудеса. Или зар ниси, Теодуле, видео у огромној клеветничкој литератури против Исуса књиге са насловом: „Исус у Индији“, или „Исус међу јогама индијским“, или „Исус у Тибету“ и тако редом?

Циљ неверника и клеветника, Јудинога кова, сасвим је јасан: доказати да Исус Христос нити је што ново рекао, нити је што оригинално учинио, што пре Њега није речено и учињено у Индији. Према томе, Он није ни Месија, ни Спаситељ света, ни Оваплоћени Бог, но ученик Индије и један од безбројних индијских философа и јога.

Да би се то унапред обеснажило, и да се Хришћани не би збунили пред оваквим измишљотинама и клеветама, по Божијем Промислу, јавио се дванаестогодишњи Исус у храму јерусалимском пред јеврејским учитељима и старцима да их све задиви Својом мудрошћу.

И, опет по Божијем Промислу ту сцену записао је Свети Лука у свом Евангелију. Значи, да је Исус у својој дванаестој години био у Назарету, у роду своје и код куће своје и да је још тада био мудар, премудар, не потребујући никакву Индију да Га учи мудрости. Да ли није био у Индији пре тога? То је немисливо. Јер шта би дете испод дванаест година чинило у Индији, где се у манастире нису примала деца? Уз то још је јасно, из описа Лукиног, да је Исус и пре Своје дванаесте године ишао у Јерусалим сваке године са родитељима о празнику Пасхе.

А да је Исус није доцније, између 12. и 30. године, нигде путовао у туђе земље, види се опет из Евангелских речи. Види се прво, да су Марија и Јосиф много бринули о Њему, и да нису могли лако поднети растанак са Њим ни за два или три дана.

И рече му Мати: **Сине, што учини нама тако?** То јест, што се одвоји од нас за неколико дана. **Ево отац Твој, и ја са страхом тражимо Те.**

Брижна и нежна Мајка!

Зар би тако брижни родитељи дозволили, да Исус оде у Индију а да и они сами не пођу – ако се већ морало ићи? Они су са Њим и у Египат бежали испред крвавог Ирода, и са Њим у Египту живели.

И друго, Богонадахнути Евангелист пише, да после оне појаве Исусове у Јерусалиму, Он сиђе с њима и пође у Назарет, и бијаше им послушан, и напредоваше у мудрости и у ратсу и у милости код Бога и код људи.

Остао је дакле у Назарету до тридесете године Своје, послушан Матери Својој и старцу Јосифу, трудећи се као занатлија на послу дрводељском и – ћутећи.

Заиста, није Он имао шта учити у Индији, ни у Египту, ни у Јелади, нити у ма којој земљи, па чак ни у Палестини, Својој земној домовини. Него се учио у земљи Ћутања, у души Својој, у Којој је стално вејао Дух Божији. Онај исти Дух Божији, помоћу Кога је Он зачет телесно у телу Свете Матере Своје, није остављао ни за тренут, душу Његову. Тако је Он растао у премудрости од Духа Светога и **не требаше нико да Га учи**. Научен од Духа Светога, Он знађаше шта је у сваком човеку, заиста не требаше нико од људи да Га учи.

И шта би се он могао научити у Индији? Гле, многи од нас знају данас оно што зна и Индија, и с тугом осећају да је то недовољно.

Индијани говоре: Ваплоћење Бога и јављање као човека нама није непознато. Бог Кришна много се пута ваплоћивао и ходио међу људима, и учио људе. Авај, чему их је научио? И од чега их је спасао, кад и данас Индија, земља Кришнаина грца у јаду и очајању, уздишући на овај живот и чезнући за Нирваном, за неживотом и небићем? Какав је то бог, који се тако често оваплотио и по земљи ходио, кад није могао судбу човечанства на боље изменити?

Па, кажу, и бог Шива се много пута ваплотио и међу људима живео, и људе учио! Чему их је учио? Ничему, сем очајном уверењу, да овај свет, бесконачан у времену и пространству, јесте и остаје лавиринт без врата и без прозора. И да су сви богови онако исто беспомоћна и очајна бића као и људи. То је потврдио и Гаутма Буда, кад је рекао, да је он дошао да спасава и људе и богове и демоне (са Маром архидемоном) од Самсаре битисања и живљења.

Ај, Теодуле, наша мајка Индија нема нас чему научити. Она мора подбацити све басне о боговима, који не могу да спасу ни себе ни људе. Сви богови њени јесу демони, који држе људе у мрежи својих обмана и оковима своје немилсрдне власти.

Наша мајка Индија мора прихватити онога Бога, Који је толико моћан, Свемоћан, да Му је довољно да се само једном јави у телу као човек међу људима, па да изврши спасење рода људскога. Јер, није прави Бог као човек, гувернер једне области који мора много пута посетити један град да би поправио ћуприју у том граду, па да ћуприја ипак остане непоправљена. Него Бог је Бог, Један Јединствен, Свемоћан, Свемудар, Свеправедан, Свемилостив, Вечан, Неодољив, Страшан, Пречист, Човекољубив.

Ваплоћење таквог Бога у свету јесте датум који се не понавља у историји човечанства, не, ни у историји васионе.

Такав Бог, Коме је све могуће што намисли и што рече, јавио се у свету пре близу две хиљаде година. Као Син Бога Свевишњега, и као Бог од Бога, Он се ваплотио од Духа Светог и Дјеве Марије и родио у пештери

Витлејемској. Тридесет година провео је у ћутању, у непрекидном унутарњем општењу са Својим Оцем и Духом Светим, док се у одређено време није јавио на своју мисију у свету.

То је једини и прави Месија и Спаситељ света.

Нити је други дошао нити се бољи може очекивати.

Да ли је Христос био у Индији? Ћакон Андреј Курајев

Христа су послали у прогонство. Прогнали су га на Хималаје, у Шамбалу - што даље, само да Га не пусте на праг своје куће и свог срца. Не говорим о догађајима од пре двадесет столећа, него о ономе што се збива у садашњој Русији.

Неће човек да живи по Еванђељу. Али да се поштено каже (макар самом себи): "смита ми Еванђеље, не желим да живим по Његовим заповестима", - значи лишити се извесне интелектулане и културне респектабилности. Зато се ствара сложенији механизам против-еванђељске самозаштите: Христа уважавам, али Еванђељима не верујем зато што је реч о превише црквеним књигама. Кажу ("научно је доказано") да су црквена Еванђеља - позније, фалсификоване књиге, у којима је већ изгубљен прави езотеризам Учења Исусовог. Христос је, веле, у самој ствари био у Индији (да ли у младости, да ли после Распећа), и тамо се научио истинској мудрости. Та мудрост је незаписана и магловита. Али, нема сумње, она се састојала управо у ономе што се лично мени свиђа баш у овом тренутку. На тај начин се реалне Христове речи, записане у реалним и древним хришћанским изворима уклањају - да би од Христа направили папагаја који послушно одобрава окултно-интелектуалистичке моде савремености. Јер, ако је од Њега остало само ћутање и неповезани одломци легенди, онда се то ћутање може протумачити као знак слагања са било чим. А мени се свиђа да се Христос слаже управо са мном.

На тај начин Христос, Који је дошао да Новим Заветом развеје магију паганизма, постаје поклоник Препорођеног старог окултизма. На тај начин Христос, Који је дошао да обнови и ужеже човекову савест, бива трансформисан у магијски талисман из Пушкинове бајке: "Огледалце, огледалце, реци нек' се зна, јесам ли на свету најлепши баш ја?" Еванђеље од Матеја, од Марка, од Луке и од Јована ће рећи: "Не!" Па шта? У ватру с њима, тврдоглавима!

Сва та Еванђеља ћуте о првих тридесет година Христовог живота. То ћутање није за чудо: Еванђеља - нису биографије. То вије портрет Христа и прича о Његовом животу. То је икона. И прича о Његовој служби. О томе шта је Господ учинио "ради нас људи и ради нашег спасења". У томе и јесте разлика правих Еванђеља од апокрифних: Христос не чини бесмислена чуда, Он не прави ништа што само шокира.

У канону су сва чуда Христова центрирана око главнога: оживљења наше људске природе. Човек, занет проповедима и чудесима која се умножавају из године у годину, не би приметио два главна чуда - Страдање и Пасху. Приче о другостепеном одвукле би пажњу од оног главног. И управо код Јована - човека који пише најсадржајније Еванђеље и човека, који је годинама живео од истим кровом са Исусовом мајком, и који је више

од било кога другог могао да сазна о младим годинама Спаситеља, мање је него код осталих енађелиста посвећено пажње предпасхалним догађајима.

Постоји својеврсна духовна педагогија у томе што није био познат Мојсејев гроб и у томе што сам Мојсеј није могао да уђе у Обећану земљу (иначе би могао да се јави Мојсејев култ, у чијој би светлости потамнело сећање на Онога Који је Мојсеја дао Израилу.) Постоји и својеврсна педагогија у томе што апостоли ћуте о годинама што су претходиле Голготи.

Али управо она основа због које су апостоли пропустили да говоре о младости Христовој, тај период Његовог живота чини веома привлачним за окултисте. Апостоли не говоре о раним годинама, "јер расудих да не знам међу вама ишта, сем Исуса Христа, и то распетога" (1. Кор. 2, 2). Апостоле је прогутала мистерија Крста - и они говоре само о њој. Окултисти не воле Крст. Он им је непојмив - и зато су они спремни да пишу своја "еванђеља", у којима се Распеће показује само као традиционалан крај сижеа, неизбежни гест. Да не би остали у близини Голготе, теозофи беже у Христову младост.

Окултисти не желе да буду хришћани, они неће да чују јасне речи Христове о Његовој служби. Није им драг Христос Који поучава, зато настоје да Христа направе својим школским другом, настоје да самог Христа наведу да клекне пред Једино Великим Будом.

И тако гроб Христов показују час у Кашмиру, час у Јапану, а Христа проглашавају час учеником египатских магова, час шегртом тибетских магова, час питомцем јапанских магова. И људи су спремни да верују у све - само да не би поверовали сведочанству апостола. Учитељица Рериха Јелена Блавацка (а касније Ана Безант) тврдила су да се Христос родио "у другом веку пре Христа"; а рериховски ђак Ендрју Томас (Томашевски) - није мање беспоговорно тврдио да се Христос родио у трећем веку после Христа. Никакве аргументе нико од њих није навео -али по законима жанра то је непотребно: пропаганда је пропаганда. Главно је: поткопати поверење према црквеној традицији, а затим се већ може приступити остварењу великог позива осивача "АУМ Шинрикјо": "Претворимо Русију у Шамбалу!"

Алергија на Еванђеље појавила се код Европљана у прошлом столећу - скупа са марксизмом, дарвинизмом, ничеанством и спиритизмом. Тада су и почеле да се појављују гласине о "невероватним доживљајима Исуса у Индији". Ни једна од легенди о далекоисточним Христовим путовањима не може се фиксирати пре XIX века. Уз то, еве ове легенде стваране су по општој схеми: неко је негде видео "један древни рукопис", који касније нико и нигде није могао ни да види, ни да провери.

Неки пут су исправљачи Еванђеља пролазили без икаквих "новооткривених извора" - ослањали су се само на своју жељу. На пример, легенда о томе да је Христос после распећа отишао у Кашмир и тамо спокојно умро после неколико деценија своје порекло има да захвали осивачу мухамеданске секте ахмадија Мирзи Гуљаму Ахмаду Кадијани. Ту идеју је он почео да шири 1889, користећи се њоме да би својим ученицима наметнуо став да је он лично:

- а) муслимански пророк Махди;
- б) Месија;

в) ново ваплоћење Кришне.

По његовом мишљењу, чекање другог Христовог доласка је бесмислено: он није васкрсао и заувек је умро, а она пророчанства Библије, која говоре о Царству Христовом, о доласку Месије, не односе се на Исуса из Назарета, него на Мирзу Гуљама Ахмада. Следбеници ове секте су после теозофу Николају Рериху показивали Христов "гроб" у Кашмиру (треба рећи да им он није нарочито поверовао).

Фантазије у вези са боравком Исуса у Индији независно од муслиманских секташа имају свој корен у књизи Н. А. Нотовича.⁴² Сам Нотович⁴³ није знао ни санскрит, ни пали, чак ни тибетански и, по својим речима, причу је записао по казивању тумача⁴⁴ - "због чега га је, како примећује В. Кожевников, "стигла сурова, али сасвим заслужена казна од стране научне критике"⁴⁵. Уз то, Нотовичу не припада само запис, него и композиција текста који је објавио.⁴⁶

Његова прича ничим није потврђена. "Основна слабост публикације Н. Нотовича и многобројних аутора који су дошли после њега састоји се у томе што нико од њих није поседовао документе који би потврдили њихову верзију. Потрага многобројних истраживача у манастиру Хемис у Ладаки није дала резултате", вели један од аутора који симпатишу теозофију.⁴⁷ Занимљиво је да је и сам Николај Рерих порицао да је видео рукопис који говори о обитавању Христа у Индији. Уопште никакав налаз, забелешка, мисао, сведочанство из Нотовичеве књиге нису ушли у употребу међу научницима - оријенталистима. О његовој књизи су више слушали (него што су је читали) окултисти и из ње су усвојили једну идеју: на Истоку постоје легенде које о Хросту говоре као о земљаку Источњака.

На западу је, међу научницима који су критиковали Нотовичеву публикацију, био познати оријенталиста Макс Милер. У Русији су се на његову брошуру критички одазвали о. Евгеније Аквилонев ("несумњива кривотворина"),⁴⁸ Т. Буткевич,⁴⁹ И. Стелецки.⁵⁰

У заштиту Нотовича стао је неки "архимандрит Хр." Његови аргументи у корист апокрифа нису били објављени. Па ипак, мислим да нису били нарочито озбиљни. Сумњу у религиолошку компетенцију " архимандрита Хр." у мене је посејала оваква његова реченица: "У свим тим записима

⁴² Н. А. Нотович, *Неизвестная жизнь Иисуса Христа (тибетское сказание). Жизнь святого Иисуса, наилучшего из сынов человеческих* Спб., 1910.

⁴³ Нотовичев апокриф на србском се појавио као спис о Светом Иси, у издању београдског "Орбиса", 1993.

⁴⁴ Л. В. Митрохин, *Исус Христос в Индии: легенды и сказания //Вокруг Иисуса/*, Киев, 1993, с. 24

⁴⁵ Кожевников В. А., *Будизм в сравнении с христианством*.

⁴⁶ Архимандрит Хр., *Предварительные сведения/Неизвестная жизнь Иисуса Христа. Тибетское сказание*, Спб. 1910, с. 11.

⁴⁷ Л. В. Митрохин, *Исус Христос в Индии*, с. 33

⁴⁸ В. Битнер, *Предисловие редакции//Неизвестная жизнь Иисуса Христа. Тибетское сказание*, Спб. 1910, с. 3

⁴⁹ Т. Буктевич, *Как восполняются мнимые евангельские "пробелы" // Вера и разум*, 1895, № 22

⁵⁰ У часопису "Труды Киевской Духовной Академики", до сада нисам успео да нађем подробније податке о том чланку.

приче имају колоритни карактер будистичких поимања, што се, на пример, види из краја другог манускрипта, где се налази таква фраза: "Иса - то је човек Богом благословени и бољи од свих; њега је велики Брама изабрао да би у њега ваплотио свој дух, који ће се од Највишег Бића одвојити у час судбом одређен".⁵¹ Управо будиста не би могао да напише било шта слично. Идеја Бrame будисте не занима, и уз то, Брама пантеистичког хиндуизма се не интересује нарочито за људе и не "благосиља" их.

Додуше, савремени човек развио је запањујуће умеће да суди о књигама које није прочитао, као и умеће да се ауторитативно позива на непрочитане књиге.

Али, хајде да ближе погледамо Нотовичев апокриф. Стога - поставимо питање: шта је Иса научио на Тибету? У каквом се односу налазе његова проповед и окултизам?

"Иса је порицао божанско порекло Веда и Пурана" (5, 12). Он протестује како против индуизма, тако и против зороастризма. Паганима је говорио: "Постоји само Он једини, Који хоће и дела; Он постоји од вечности, Његово постојање нема краја, Њему нема ничег сличног ни на небу, и на земљи" (5,16). Разумљиво је да то уопште није Брама, који је временом ограничен, и да то није пантеистичко Једно, које нити шта хоће, нити шта ствара; и то уопште није рериховски "космички електрицитет". Те речи Иса говори пошто је већ "прошао обуку" код брамана. Пролази читав низ година учења код будиста, али се његов став не мења: "Човек мора да очекује велику милост, коју му Бог дарује по својој одлуци" (7,8). "Човек је ништа пред вечним Судијом, као и животиња пред човеком" (6,14). На крају, Иса пориче сеобу душа, тврдећи да "Бог никад неће понизити своје чедо, принуђујући његову душу да се сели, као у чистициште, у тело животиње" (6,11).

Шта онда окултисти могу да преузаду из Нотовичеве књиге? - Ништа. У најбољем случају могли би да кажу: "Исин живот" неправилно излаже учење "Иницираног Исуса", али нема није важан садржај књиге, нити Исине речи, него сижејна основа: књига која криво тумачи његово учење, ипак је донела вест о томе да је Он био у Индији".

Али, ни такву утеху неће моћи да добију из књиге Нотовича. Ствар је у томе што су историјске реалије које се у књизи помињу унакажене до непрепознативости. Израил не долази сам у Египат, него Египћани нападају њихове плодне земље и одводе их у ропство (2,1-2). Мојсеј је био по крви Египћанин, рођени син фараона, а не Јеврејин (2, 7). Мојсеј сам уводи Јевреје у Обећану земљу и тамо им даје законе (према Библији, Мојсеј је умро, не ушавши у Палестину) (2, 17). Израилска држава постаје "најмоћнија на свету" (2, 19). Римљани, освојивши Палестину, "руше храмове" (Храм је у Израилу био само један) (3, 9). На крају, сам Пилат, а не Синедрион, показују се као иницијатор казне за Ису, а свештеници, а не Пилат "перу руке, говорећи: Ми смо невини у крви праведника" (13, 25).

Апокриф који је тако фантастичан по својим детаљима тешко да може будити поверење у оно што је у њему главно. Главна је његова тврдња да је "Исус био у Индији".

Али, претпоставимо да Нотовичев текст није измишљотина. Претпоставимо да заиста постоји предање о боравку Христа у Индији.

⁵¹ Архимандрит Хр., нав. дело, стр. 11

Претпоставимо чак да то предање није из XIX века, него из првог миленијума. Али чак ни то неће бити повод за тријумф псевдо-индијског окултизма над хришћанством. Јер из чињенице постојања неког предања не произилази чињеница Христовог путовања.

Индијски апокрифи могу бити плод природне жеље сваког народа да себи припише светињу. Руска предања смештају апостола Андреја на границу са Финском - на Валаам. Руске народне песме певају о томе како "иде Господ наш Исус Христос по Светој Русији у Јерусалим". Обичан руски парохијанин убеђен је у то да је Свети Николај Чудотворац - чисти Рус, и нису баш сви обавештени о томе да су апостоли били Јевреји...

Исто тако је источним народима (без обзира на то што нису у потпуности примали његово учење) било стало да налажење нечег заједничког између Његовог живота и њихове домовине. Мухамедански секташи показују Христову гробницу у Шринагару и гроб Мајке Божје близу Кашгара. "Занимљиво је слушати како локални Индус прича како је Христос проповедао крај маленог базена за воду под великим дрветом које више не постоји", веле путописци.

Појава таквих легенди је чињеница која сведочи о односу Индуса према Христу и о томе да су Индуси хтели да "присвоје" Христа, али никако не о томе да је Сам Христос био у Индији.

Постоји и стварна чињеница миграције религиозних сижеа. Ширење прича о овом или оном религиозном делатнику не захтева његову сопствену посету неког региона, где се поново чује повед о њему. Из присуства веома позних легенди о Христу не може се извући закључак да је Он био индуст.

"Тибетанску легенду о Христу" могли су да створе сами хришћани (и то уопште не апостолског доба). Николај Рерих је изразио претпоставку да је легенда о лутању Христа Индијом можда несторијанска⁵² (несторијанци су хришћански јеретици који су из Византије бежали у Персију и даље у Индију.) Опет и опет напомињем: то се може само претпоставити; научно доказати непатвореност и било какву древност текста који је Нотович публиковао немогуће је. Али се сасвим може претпоставити да се међу индуским хришћанима појавиле легенде које повезују Христа и њихову земљу.

Те су легенде имале мисионарски карактер: то су могли бити покушаји индијских хришћана да својим другачије верујућим суграђанима докажу да је вера њиховог учитеља сабрала у себе мудрост свих осталих религиозних школа, чак их превазилазећи. И брамане, и будисте и заратустровце је слушао Исус и све их је превазишао својом мудрошћу и љубављу према људима... Христологија тог текста је веома слабо разрађена, али у њој нема ничег таквог са чим се не би сложили управо несторијанци (по мишљењу крајњих несторијанаца, нема ипостасне истоветности Бога Сина и Исуса; божанственост потоњег показује се само тиме што је његова људска воља сасвим потчињена Божанској). Али, ако је то текст чије је порекло несторијанско, ми постајемо сведоци веома занимљиве историјско - религиозне колизије. Текст, који је био аргуменат хришћана у њиховој полемици са будистима, сада постаје антихришћански аргуменат необудиста.

⁵² Н. К. Рерих, **Цвети Мори**, Рига, 1992, с. 173

Уз то, треба имати у виду да Индија, за разлику од монотеистичких религија Блиског Истока, уопште нема представу о "лажној вери" - она настоји да било какву веру уклопи у свој универзалистички систем, при том је стављајући на одређени јерархијски степен истинитости. Сукоби између религија у Индији завршавају се тиме што нови проповедник у своју веру мора да обрати не људе, него богове, богове - покровитеље својих опонената.

Буда проповеда браманским божанствима и обраћа их у своју веру и самим тим у очима будиста постаје настављач ведске традиције. Затим је веданта Буду обратила у своју веру - учинивши га аватаром, самим тим инкорпорирајући будизам у окриље традиционалног индуизма. Кришнаисти су протумачили Будину појаву као Божју интервенцију, чији је циљ био да се изгрди користољубље брахманистичке школе карма - мимансе, а у њиховој средини се појавила химна Брама Сампрадији, која гласи: "О Кешава! О Господару Васионе! О Господе Хари који си примио лик Буде! О, Буде, чије је срце пуно састрадања, ти осуђујеш убијање несрећних животиња, које се обавља под видом ведских жртвовања". Тако је Буда, који се за живота борио чак и против пантеизма, посмртно био обраћен у теизам.

Формално обрнута, али по суштини иста таква процедура била је у индијској религијској свести са Исусом. Из теисте Њега су претворили у будисту - да би се и тај, тако необичан Учитељ, могао прибројати списку уважаваних духова.

Па ипак, као што будисти не приличи да сматра да је Буда био аватар Вишну, тако и хришћанин не треба да са усхићењем слуша приче о Исусу Будиста.

Исто тако из присуства веома позних (кад се пореде са канонским Еванђељима) источњачких легенди о Христу не следи да је Исус стварно био индуста.

Било какав историјски феномен треба најпре објаснити из његовог најближег контекста. Ако сличну мисао нађемо код Пушкина, Державина и у "Упанишадама", логичније је претпоставити да је Пушкин претрпео утицај Державина, а не Упанишада. Кад се размишља о новозаветним сижеима, њихове праслике би требало тражити у близини - у Старом Завету, а не у оној култури која је била радикално туђа и непозната Палестинцима. Да, будистичке цитате причају о томе како се Буда у својим претходним инкарнацијама жртвовао ради спасења других (све да умирућих путника које је појио сопственом крвљу), - и сличне су еванђељском опису голготске Жртве. Али, прво, те цитате су веома позног порекла (то је позни будизам махајане), и, сасвим је могуће, нису настале без утицаја хришћанства. Друго, управо је сама јеврејска религиозна традиција знала насумњиво древно пророчанство које се заиста фактографском тачношћу описује Голготу. То је 53 глава књиге пророка Исаије...⁵³ Да ли су еванђелисти знали цитате - то је питање за велику

⁵³ "Како се многи зачудише Теби, што бијаше нагрђен у лицу мимо свакога човјека, и у стасу мимо синове човјечије, тако ће опет удивити многе народе, цареви ће пред Њим затиснути уста своја... Господе, ко вјерова проповиједању нашем и мишица Господња коме се откри? Јер изниче пред Њим као шибљика и као коријен из сухе земље; не би обличја ни љепоте у Њега; ради чега бисмо Га пожељели; презрен бјеше и одбачен између људи, Болник и вичан болестима, и

дискусију. А то да су познавали књигу пророка Исаије - не може се довести у сумњу. Исус је целосно укорењен у реалије Палестине и поглед на свет Старог Завета. Адо се нешто у Његовој проповеди неможе објаснити Њим Самим, него помоћу "утицаја" и "позајмица", то се ови "утицаји" сасвим исцрпују светом Новог Завета и пред-новозаветне рабинске литературе.

Да, Нови Завет уопште није пуки наставак Старог или коментар истог. Али у ономе што разликује Нови Завет и од вере Пророка, нема ничег што би се могло тумачити утицајем будизма. Христос не познаје никакву аутоматску и бездушну "карму". Он говори о Оцу, Који жели да опрости људима.

Теозофски поравнавајући религијски хазард не признаје Новом Завету право на новину. Христос није имао право да каже ништа ново; Он је морао да понавља само оно што су претходних столећа учили источњачки учитељи. Теозофи шаљу Христа на науку у Индију само зато да би оправдали своје одбијање да се уче код Самог Христа. Мит о путовању Христа у Шамбалу потребан им је да би хришћанство протумачили само као бочно и не нарочито развијено гранање тибетанског тантризма. Христос се проглашава учеником магова - да не би било никаквих моралних препрека за сопствено магијско делање.⁵⁴

Ето у чему је разлика садашњег времена од прошлих столећа: онда се грех називао грехом. Хришћанин је блудничко, али није Христа називао блудником. Сада је људима мало да сами упадну у мистички блуд са паганизмом - они хоће да у то увуку и Спаситеља. **Мало им је да сами буду у Шамбали - хоће тамо да сместе и Христа...**

Са руског:
Владимир Димитријевић

као један од Кога свак заклања лице, презрен да Га ни за што не узимасмо. А он болести наше носи, и немоћи наше узме на Се, а ми мишљасмо да је рањен, да Га Бог бије и мучи. Али Он би рањен за наше пријеступе, избијен за наша безакоња; кар бјеше на Њему нашега мира ради, и раном Његовом ми се исцијелисмо. Сви ми као овде зађосмо, сваки од нас се окрену својим путем, и Господ пусти на Њ безакоње свих нас. Мучен би и зостављен, али не отвори уста Својих: као јагње на заклање вођен би и као овца нијема пред оним који је стриже, тако не отвори уста Својих. Од тјескобе и од суда узме се, а поријекло Његово ко ће исказати? Јер се истрже из земље живијех и за преступе народа мојега би рањен. Одредише Му гроб са злочинцима, али на смрт би са богатима, јер не учини неправде, нити се нађе пријевара у устима Његовијем" (Ис. 52,14-53, 9).

⁵⁴ Страствена жеља да Исуса преведе на будизам принуђава оснивачицу теозофије, Јелену Блавацку, да будистичким прогласи чак и оне еванђељске речи које свим срцем мрзи. Код окултиста било каква проповед покајања и праштања греха изазива гнев. И одједном, у поглављу које доказује "будизам" Христа, читамо: "Исус је, исцељујући болесне, говорио: "Опраштају ти се греси твоји". То је чисто будистичка доктрина" (Ј. Блавацка, "Разоткривена Изидија", т. 1, стр. 452). Још је, међутим, занимљивије саопштење Блавацке о томе да је "Исус припадао масонству свог времена"(тамо, том 2, стр. 388).

Учење будизма о саосећању и љубави Др Иван Панчовски

Разматрање будистичког учења о саосећању и љубави и упоређивање истог са хришћанским принципом о љубави, намеће се због преокупације неких западних философских школа и друштвених слојева у "пан-монголизму", која се не задовољава само преклањањем пред генијем Буде и пред његовим погледима, него иде дотле да поставља хришћанство у генетску зависност од будизма, уздиже Сакија Муни много више Исуса Христа и велича религиозно-морални идеал будизма на штету хришћанског. Под утицајем ове преокупације чак и неки западни богослови-рационалисти не откривају суштинску разлику између Буде и Христа. У њиховој свести они су били само генијални религиозни реформатори и моралисти.

Код упоређивања будизма са хришћанством они се углавном задржавају на етичком учењу будизма, које је уствари језгро његово. Може бити истакнут читав низ научника који се залажу да утврде да нема разлике између будизма и хришћанства у односу на њихов морални идеал и да будистички морални идеал чак превазилази хришћански по идејној узвишености и цивилизаторском утицају. Тако Karl Fr. Korpen, аутор довољно вредног дела о будизму пише: "Често тврде да будистичка и хришћанска љубав не могу бити упоређиване и да се једна од друге разликују у самим својим основама. Ја не могу да нађем такву битну разлику међу њима. И један и други морал јасно постављају један исти захтев са изузетком у томе, што љубав коју будизам легализује, наизглед иде даље од хришћанске... Уопште, види се поражавајућа сличност између будистичког и хришћанског моралног учења".

Чак и један познати испитивач-религија као Max Muller, истиче: "Морални кодекс будиста, разматран сам по себи, јесте најсавршенији". Friedrich Paulsen, који признаје и посведочава велику превасходност хришћанства пред будизмом, ипак изјављује да су ове две религије "хомолошки процес развоја". Упутства Dhammapade, збирке изрека будистичке мудрости, највише се подударају и по смислу и по форми са групом сентенција из "Проповеди на Гори". Искорењивање страсти, подношење увреда без гнева и одмазде, чисто срце и мирољубиво расположење су како овде, тако и тамо центар захтева који се траже од верујућих. Такође и форме живота, у којима се желе да остваре ови захтеви, показују најупадљивију сличност: овде, као и тамо срећемо манастире и монахе са три завета о сиромаштву, чистоти и смирењу или послушности. У својим проучавањима Будиног живота и учења индолог Richard Pischel тврди: "Како хришћанство, тако и будизам истичу љубав као главну врлину... Основна идеја будизма је Maitri, Pali Metta. Metta није ни саосећање, нити пријатељско осећање, хришћанска љубав... Неправедно је да се омаловажава хришћанство у корист будизма, као и омаловажавање будизма у корист хришћанства".

У овој ситуацији природа проблема који разматрамо, и ове ауторитативне изјаве и оцене стављају нас пред задатак, прво, да изложимо будистички поглед о саосећању и љубави, и друго, да га критички упоредимо са јеванђелским учењем о љубави као основном начелу

хришћанске моралности. Ово се тим више намеће, јер нам је познато да будизам води своје порекло од 6. века пре Христовог рођења, мада се његова идеологија оформљавала у току доста дугог периода после тога времена. Истиче се да је живот Буде протекао између 560. и 480. г. пре Христовог рођења.

Од значаја ће бити да се још у почетку истакне да се будистичка етика, чије језгро сачињава учење о саосећању и љубави, дели у два или, још тачније речено, да је у њој заступљен двојни морал: један ексотерични - за вернике и други езотерични - за посвећене и пустињаке. Принцип саосећања (Karuna) припада будистичком ексотеричном моралу и готово не може да се доведе у идејну везу и зависност са принципом морала (Maitri или Metta), који припада езотеричном моралу будизма.

Према томе, најпре ћемо проанализирати будистичко учење о саосећању, затим ћемо осветлити будистички принцип љубави и на крају ћемо их упоредити са јединственим принципом хришћанске етике о љубави као основном начелу моралности.

1. Полазећи од метафизичке претпоставке да су сва бића подједнако окована веригама зла и имају једну и исту животну судбину - да непрестано страдају, док се не ослободе сваког индивидуалног постојања и не потону у блажено ништа нирване или небића - будизам тражи од свих људи да су саосећајни један према другоме, да међусобно саосећају у непрестаним животним незгодама и патњима. Отуда је саосећање важан принцип будистичког морала који одређује садржину веома великог броја врлина. При том будистичко саосећање има веома широк опсег; он је усмерен не само на људе, већ и на сва жива бића, према целом животињском и биљном свету који су подједнако подвлашћени закону о кармату и стењу под бременом страдања. Ево због чега се прва и главна дужност, коју будизам налаже својим следбеницима у односу на жива бића, састоји у томе: да им олакшавају подношење страдања ма колико их ово стајало. Од свести саосећања воде почетак будистичке заповести о неубијању, о снисходљивости, о пружању помоћи, о милосрђу: Независно од тога што такво стање код будизма, као и његове производне врлине, имају негативан карактер када узмемо у обзир његов последњи циљ - ослобађање од сваког живота и постојања - објективност нам налаже да оно буде оцењено врло високо са опште моралне тачке гледишта и то због своје дубине, ширине, саможртве, конкретних манифестација и практичних резултата.

Цео морални поступак (Sila), који је прва степеница будистичке лествице усавршавања и спасења прожет је саосећањем. Врлина која настаје испуњавањем прве заповести будистичког декалога, састоји се у не-убијању ниједног живог бића. Заповест о не-убијању припада најстаријем кодексу будистичког морала. Свештена књига будизма Dhammika Sutta (ст.25) представља првих пет заповести (pancha-silam) будистичког декалога као изречене од самога Буде. Прва и најважнија заповест наређује да се не убија никакво живо биће и да се не мучи. Ова заповест је апсолутно обавезна за сваког будисту. Због тога је њено прекорачење убиством или мучењем неког живог бића према будизму први и највећи грех од десет грехова. Заповест о неубијању ниједног живог бића обухвата не само људе, него и животиње. Она је толико строга и апсолутна да чак

забрањује приношење било каквих крвних жртава и одлучно осуђује лов и рат.

Ова заповест безусловно је обавезна не само за будистичке следбенике-вернике (prthagiana) већ и за будистичке монахе. Приликом ступања у монашки ред кандидат (sramanega) изговара "формулу десет заповести", од којих прва гласи: "Обећавам да нећу уништити никакав живот".

Убијање живог бића је највећи грех, а заштита живих бића и саосећање према њима јесте за будисту највећа врлина. Једина крв коју будиста може пролити, јесте његова сопствена, ако том жртвом може да спасе живот другог бића или да га од страдања избави. У духу својих основних принципа етика будизма заступа крајњи пацифизам. Тешко је наћи други религиозно-морални систем који тако безусловно забрањује сваки рат, нарочито освајачки, као будизам. Ратоборни цареви, честољубиви освајачи и тирани, као и сваки вид убица, застрашују се најстрашнијим мучењима у адском огњу.

Будист испуњава заповест о неубијању тако строго и педантно, да се у том смислу иде до неразумности: он не убија ниједну животињу, ма колико она и штетна била; он не прибегава убиству животиње чак и у случају самоодбране. И ево је сасвим оправдано са становишта будистичког гледања на свет, јер према њему животиње су везане са људима кроз непрекидни процес реинкарнације по сили закона о карми.

Због тога будистичке легенде непоштедно жигосу ловце, целате, месаре, рибаре и људе њима сличне и у њиховом лицу виде најзверскије природе које заслужују срамне реинкарнације и адска мучења. Да би испунили ову заповест кинески будисти су морали да се одричу гајења свилених буба, иако се у Кини овај занат од векова сматрао потпуно поштеним занатом. Ако неко није у стању да напусти овај занат, он је бар дужан дати обећање да некада спасе све бубине ларве које је погубио. У том случају он је требало да следи примеру једног "Боди-сатва", који је једном рекао: "Ја сам дужан да се старам колико за ослобођење људи, толико и за ослобођење животиња".

Према неким легендама сам Буда је цедио воду по неко-лико пута пре но што би је попио, да се у њој не нађе неки упали инсект и да на тај начин постане невољни убица. Будистичким, пак, монасима у Сијаму било је забрањено да излазе у полумрак - изјутра и увече - да не би ногама згазили неку животињу. Када је будист излазио на улицу са свећњаком, носио га је веома пажљиво, како не би ниједан инсекат изгорео у пламену, те да на тај начин постане крив за његову смрт. Савест сијамских будиста се узнемиравала ако би убили комарца или мрава, чак и када их последњи убоду и исишу њихову крв.

Ради испуњења исте заповести богати будисти су у одређено време године откупљивали читаве лађе са још живим рибама, да би их поново пустили у море.

Заповест "не убиј" поштовала се најревносније и у односу на биљни свет. Будист је морао најпажљивије да заобилази пали лист, да га не би нагазио и смрвио.

Будистичка заповест "не убиј" показала је снажан утицај на државно законодавство у земљама које су биле под утицајем будизма. Тако је магадски цар Асока, који је владао од 273. до 232. год. пре Рођења Христовог, прогласио државни закон о забрани убијања живих бића.

Принцип саосећања још се манифестује у милосрђу и добротности, у добрим жељама према свима живим бићима. Будисти су одувек чинили милосрђа. Градња болница за људе и лечилишта за животиње, засађивање дрвећа, ископавање бунара, организовање свратишта за одмор путника, као и крајња помирљивост и самопожртвовање остале су признате одлике правих будиста од најстаријих времена до наших дана.

Будистички књижевни споменици говоре да је цар Асока хранио хиљаде бикша, тј. монаха (bhikshu буквално значи просјак), зидао болнице и прихватишта за болесне и слабе људе и лечилишта за животиње, а за удобност путника наређивао је да се крај путева засађују плодна дрвета и лековито биље, да се ископавају бунари, граде павиљони и др.

Сијамски будисти су примали странце срдечно и међу собом су се такмичили да изнађу средства за олакшавање тешкоћа путницима. Појединци су приватно подизали степеништа и мостове на путевима ради удобности путника, као у прихватишта и домове на обалама великих река. Пажња жена ишла је дотле да су свакога дана износиле ведрине са водом, да би путници могли да утољавају жеђ. Такав обичај постоји на Цејлону и у неким другим будистичким земљама.

Будистичко милосрђе има универзални карактер: оно се простира на све људе - без обзира на њихову националну и верску припадност и без обзира на њихов социјални и друштвени положај. Будистичко милосрђе не искључује и непријатеље. У очима будисте сви људи су равноправни и подједнако достојни милосрђа и љубави. " Идите по свима земљама - рекао је Буда ученицима својим - и проповедајте ово учење. Реците им да сиромашни и богати, понижени и познати - сви су једнаки, да се у овој религији све касте обједињују као реке умору". "Мој закон" - наставља Буда -"јесте закон милосрђа према свима, као што постоји један и исти закон давања свима. Као што вода пере и чисти све, чак и зле, и као што је небо отворено за све, тако и моје учење не прави никакву разлику између мужа и жене, знаног и незнаног- шудре и брамана". "Као што мајка заштићује своје дете, свог сина ценом свог живота", исто тако ученик Буда осећа "нарочиту љубав према свима створењима".

У будистичкој канонској књизи Dhammapada, коју признају све будистичке школе, јасно је наговештена необична форма љубави према непријатељима:

„Не мрзи оне који мрзе,
Тако ћемо постићи срећу у животу.
Иако гоњени мржњом на овом свету,
Нека мржња ипак буде далеко од нас.
Старај се да победиш гнев љубављу,
Да се супротставиш злу добрим,
Грамзиве да побеђујеш богатим даровима,
И лажљивце да обараш истинском речи.“

Саосећање будиста према свима живим створовима преливало се у посебну бригу за олакшавање патњи живота. Будисти су одизали и одржавали специјална лечилишта и болнице за животиње. У њих су примали не само корисне домаће животиње, као што су краве, биволи, овце, козе, него и животиње свих других врста, чак и такве као што су пацови, мишеви, кртице, скорпиони, пауци, црви.

Дужност саосећања обавезна је и за будистичке аскете. Овде се она, међутим, прелама кроз призму њиховог аскетског идеала и добија чисто негативно карактер. Саосећање (Каруна) и сурадост (Мудита), које су предмет друге и треће медитације метода посматрања Бхавана, су чисто мистична стања: оне не треба да се претварају у дела. Ово саосећање и сурадост састоји се само у осећању страдања и радости других живих бића. На такав начин се остварује постепено и систематско ослобађање од света, да би се дошло до потпуног одвајања од њега, до потпуне безосећајности и несхватања, до гашења сваког индивидуалног живота. Од активног саосећања и милосрђа прелази се на чисто посматрачко саосећање и саучешће, да би се најзад дошло до потпуне равнодушности.

Изгледа да се неки пробуђенији будистички кругови нису задовољавали само посматрачким саучешћем и милосрђем својих следбеника. Због тога су будистичке легенде придодале саосећању и милосрђу будистичких аскета симболички карактер. Ово, разуме се, није донело никакву суштинску промену и побољшање у њима. Према тим легендама, они аскети који су се заветовали потпуном сиромаштву и предали искључиво посматрачком животу, немајући чиме да олакшају судбину гладних, жедних и свих оних који су имали било какве потребе, кидали су делове свога тела и на тај начин испуњавали своју дужност. Пример за такво добротинство дао је сам Буда. Легенде причају како је у својим ранијим инкарнацијама продавао себе да би помогао ближњима, и како је пристајао да га зверови растргну, да би сачувао њихов живот. Једном Буда, немајући ништа дати просјаку који је од њега просио милостињу, извадио своје око и ставио га у руку сиромашнога. Други пут је био потпуно спреман да сиромашу да своју жену и своју децу, пошто ништа друго није имао. У другим се пак, легендама прича да је Буда једном сопственим телом нахранио тигрицу са младунцима, који су скапавали од глади. Према каснијој еволуцији будистичког учења, углавном у Тибету, "будисавци", најближи достојанству "буде" и будућих "буда" поседовали су такво саосећање, које је било спремно за безгранично и безусловно жртвовање свега: свога тела и крви, а чак и свога живота.

2. Мада је дужност саосећања безусловно обавезна не само за будистичке вернике, него и за будистичке монахе, она не представља срж пустињачког, усамљеничког подвига. Аскета је већ прешао пут будистичких земаљских дужности и у свом подвижничком животу треба да се попне на виши степен будистичког савршенства. Сам подвижнички начин живота - у пуном сиромаштву и савршеном посматрању - не дозвољава будистичким монасима, одевеним у жуте хаљине, да упражњавају своју дужност саосећања у таквим облицима, какви се траже и какви су били доступни будистичким верницима. Штавише, манифестација саучешћа у форми будистичког световног живота била је будистичким пустињацима забрањена: оно се показивало као сметња за остваривање

њихових аскетских идеала и за постизавање њиховог вишег циља - уроњавање у нирвану. У пустињачком животу будиста саосећање претвара у посматрачку љубав (Maitri и Metta). Тако да се главни принцип есотеричког морала будизма не састоји у саосећању, већ у љубави чија ће садржина овде бити приказана на основу веродостојних првоизвора старог будизма.

Слично хришћанству и будизам има своју химну љубави која заслужује озбиљну пажњу. У њој Буда између осталог каже, да сви поступци у овом животу у придобијању религиозних заслуга не могу се изравнати са једним шеснаестим делом љубави "која ослобађа дух". Ова љубав укључује у себе све споменуте поступке. Она слично зорњачи, месецу и сунцу светли, блиста и сија светлошћу која превазилази поступке. Ко у себи запаљује неизмерну љубав, њему окови нових реинкарнација постају све тањи. Ако неко пројави чистосрдачну љубав, макар само и према једном живом створењу, то је довољно за његово спасење. Човек племенит, пак, који у срцу своје осећа сажалење према свима створењима, стиче велику заслугу. Ко не убија и не тлачи, ко осећа љубав према свим створењима, нека се не боји никаквог непријатељства.

Из ове химне љубави изгледа као да будизам поставља успехе МеИа изнад моралних идеала и врлина, која их укључује у себе, доводи до савршеног приказивања и високо превазилази по вредности. Истина ово у неку руку подсећа не хришћанске агапе, која је извршења закона (Рим. 13:10), свеза савршенства (Кол. 3:14) и никада не престаје (1. Кор. 13:8). Али не журимо са прављењем закључака по овом проблему, већ најпре откријмо суштински смисао и унутрашњи садржај будистичке љубави, изражаване речју Maitri и Metta!

Maitri је аскетска врлина. Она је манифестација посматрачког живота будистичког верника. Због тога Maitri није активна, већ посматрачка љубав. Она заузима важно место у посматрачким вежбама будистичких аскета. Преко ње се они приближавају врховном циљу свога живота - ослобађању од свега земаљског и урањању у нирвану. Суштина аскетског подвига не састоји се у активном раду, у практичном саосећању и милосрђу, већ у пасивном посматрању, у понирању у себе, у медитацији којој су не само туђа, него чак противна сва активна, практична дела. Сходно томе, Maitri, као припадајућа посматрачким вежбама будистичких аске-та, састоји се само у мистичном осећању благонаклоног расположења према свему што постоји. При том треба имати на уму да Maitri припада само једном од три метода посматрања и што је још важније она није виши циљ, већ само једно од средстава за постизавање циља тога аскетског подвига.

И први метод посматрања (Jhana), који полази од медитације о страдању, пролазности свега и ништавности постојања, и други метод посматрања (Bhavana), који почиње са медитацијом о буђењу љубави, имају један исти циљ - распаљивање осећања за свету равнодушност, за *sancta indifferentia* (Upekkha), која је претпоставка мудрости (Panna) и искупљења (Vimutti). Па ипак, да би се ушло у својеврсни карактер будистичке љубави, потребно је да се схвати будистички метод посматрања, познат под називом Bhavana, јер баш он има најнепосреднији однос према ономе што се назива Maitri или Metta.

Други метод посматрања, такозвани Бхавана, састоји се од четири медитације. Код прве медитације, такозване Mettabhavana, дух подвижника

обузима најшира, дубока, неизмерна љубав према свим створењима. Код ове медитације посматрачке љубави монах мисли о свима створењима и сваком од њих жели блаженство. Најпре он представља себи колико би срећан био, ако би био слободан од сваког страдања, од сваког гнева и од сваке лажне жеље. У томе расположењу ума он се осећа обавезним да ту исту срећу жели свим другим живим створењима, и на крају да моли за срећу својих непријатеља. Размишљајући само о таквим добрим делима и замислима, да је у неком ранијем животу његов садашњи непријатељ могао бити његов отац или пријатељ, он треба да тежи поштено, отворено и озбиљно да му жели добро, какво жели самом себи. Друга медитација зове са *Karunabhavana* или медитација о саосећању. У овом стању монах треба да мисли о свим створењима која су несрећна, да би дочарао њихову несрећу, колико му је могуће, и да на тај начин пробуди у себи осећање саосећања или страдања због страдања других. Трећа медитација се зове *Mudibhavana* или медитација о сурадости. У њој монах треба да размишља о веселу и срећи других и да се радује њиховој радости. Четврта и последња медитација посматрачког метода *Bhavana* носи назив *Uprekhabhavana* и јесте медитација о равнодушности. Овде се дух подвижника испуњава равнодушношћу према свему што постоји. Тако су љубав, саосећање и сурадност већ превазиђени и посматрање не достиже свој виши степен - свету равнодушност, *sancta indifferentia*.

Из овога је јасно да је медитација о љубави први степен контемплативног живота будистичког монаха. За њега је она изванредно важна и доноси обиље плодова. Ко успешно примењује медитацију љубави, тај себи стиче како земаљске, тако и ванземаљске предности, спава и буди се срећан, не сања лоше снове, пријатан је људским и нељудским створењима, налази се под покровитељством божанства, не подлеже утицају огња, отрова и оружја, брзо се смирује, мирно се одваја од живота, с једне стране, и осигурава препорођај у свету Брама, с друге стране. Па ипак примењивање медитације о љубави не доводи до коначног искупљења, до ослобођења од сваког постојања, до уроњавања у блажено ништа нирване. Ово више добро, *sumum bonum*, будистичке искупне праксе постиже се тек после савлађивања сваке везе са светом, укључујући саосећање и љубав према живим створењима. У Трипитака врло често се каже да аскета не треба да има ништа драго, ништа вољено у свету, јер "нема окова за оне који немају ништа што воле и не воле". Не само нижи видови љубави (*Rija* означава оно, што је мило, драго, вредно: *Kama* је емотивна љубав; *Raga* - страсна љубав; *Rati* - љубав која тражи задовољење), али и виша, контемплативна, интелектуална, безафектна (*Maitri*) још увек везује будистичког аскету за овај свет, према томе не помажу за његово потпуно ослобођење од окова поновног рођења, од индивидуалног постојања испуњеног страдањима.

И тако, Маитри није активна, радна, практична љубав; она је пасивно стање саосећања, доброг расположења, пријатељства. Маитри уствари није позната врлина братске љубави у хришћанском свету; она уопште није врлина, није морални квалитет, јер врлина која се не излива у дела или у најмању руку ако не тежи делима, није права врлина и не поседује никакву моралну вредност. *Maitri* је контемплативно стање, које се изражава само у пасивном саучешћу, у неактивној симпатији према свему

што постоји ради његове страдалничке судбине и које не треба да прелази ни у какво практично саосећање и милосрђе, ни у какву активну љубав. Ово дивно изражава познати истраживач будизма проф. Херман Олденберг, пиш[ући, да будистички аскета не пружа руку да би чинио добро онима који имају потребе; чак му ни утешну реч не упућује. Аскета мирно продужује са педантном симетријом да описује своје покрете пребивајући у контемплативном саосећању према целом свету. Тако је Maitri само једна аскетска вежба мистичке технике будистичког искупног система. Због овог свог карактера Maitri може да буде само степен аскетске лествице, по којој се будистички подвижник пење према "светој равнодушности", да би могао на тај начин да исплете себи венац блаженог ништа у нирвани. Због тога Maitri ни у ком случају не може да се сматра за морални квалитет и врлину: она уопште нема морални карактер и не припада области етике. Maitri је мистично стање или аскетска вежба, чије се место налази само у крајњој аскетици.

3. Приступајући етичком оцењивању будистичког погледа о саосећању и љубави и његовом упоређивању са хришћанским учењем о љубави као основном принципу моралности и више врлине, није могуће а не признати да овај поглед, изолован од његових метафизичких претпоставки и циљева и посматран само са гледишта његових делимичних благотворних практичних утицаја, представља у великој мери ретко узвишену моралну манифестацију у времену његове појаве. Морално учење будизма дало је огроман допринос за напредак моралног живота у Азији. Оно је пробудило и васпитало у народима Далеког Истока осећање саучешћа и милосрђа и тиме је у неку руку ублажило сурово срце многих синова Азије. Будизам је омекшао грубе карактере и донекле уништио злочиначку незаинтересованост према људском страдању. Величина Буда, која је привукла на себе пажњу његових савременика и која још није изгубила сваку чар, није у његовом метафизичком систему, нити у путу самоспасања који је он показао, већ једино у универзалном карактеру усрдно проповеданог и пожртвованог пројављеног саосећања према свима живим створењима. "Да је Буда - пише познати индолог и истраживач будизма проф Т. W. R. Davids - учио само философији, он би нашао тако мало следбеника, колико их је, на пример, имао Огист Конт. Уствари власт Гаутаме над народним масама највећим делом потекла је од пламена његове практичне љубави према човеку, која у борби са најлошијим злоупотребама његовог времена није знала за страх и одступање.

Па ипак упоредна анализа је установила, да проповедано и практично манифестовано будистичко саучешће, с једне стране, и будистичка контемплативна љубав, с друге стране, немају високе моралне квалитете. Оне не могу ни по својој суштини и структури, нити по својим циљевима и мотивима, нити по своме опсегу и захвату и на крају ни по својој осмишљености и образложењу да буду упоређене са хуманим саучешћем и некористољубивом љубављу коју је човечанству објавио Исус Христос и која се остварује под Његовим идејним и благодатним утицајем и сарадњом.

Као и свака друга врлина, тако и саосећање да би поседовало високу моралну вредност а исто тако да буде признато за основни и врховни принцип моралности, мора да има некористољубив карактер, тј. за време његовог преживљавања и поступака које је оно изазвало треба да се има у

виду добро ближњег, а не свој лични интерес. Сама психолошка структура саосећања, тј. преживљавање туђих страдања као личних садржи у себи ту могућност да се манифестује морално или неморално. Када се приликом посматрања туђих страдања код некога зачне саучешће, чији центар значаја пада на страдања ближњег, тада је истакнута потпуна морална, некористољубива појава. Али ни-како није искључено да се код посматрања туђих страдања код неког зачне осећање саучешћа, чији центар значења не пада на туђа страдања, већ на његова сопствена страдања која су туђим страдањима изазвана. У последњем случају човек не страда ради страдања свога ближњег и то страдање га не подстиче да олакша и да одстрани страдања свога ближњег ради самога ближњег, већ страда због непријатних осећања, које је у њему зачело посматрање и размишљање о туђим страдањима, мучи се због тога што му је на тај начин покварено расположење. Разуме се, такво саосећање кад неки човек страда није морална, некористољубива манифестација, јер се њоме не излази изван уске сфере сопствене личности и њених егоистичких интереса.

Неморалан карактер таквог вида саосећања још више се манифестује када се узму у обзир радње, у којима се он обично одражава. Када првобитни предмет саосећања, - а то је страдајућа личност ближњег - буде истиснут и одбачен из свести, а његов предмет постане страдајућа личност онога који саучествује - онда човек жури да одврати поглед и мисао од туђих страдања, да би на тај начин, одстрањујући од себе узроке саосећања, прекинуо у њему зачето сопствено страдање. Вероватно да је сваки имао прилике да присуствује некој несрећи. Тада се код многих посматрача рађа осећање саосећања, али оно уместо да неким послужи као подстицај да притекне у помоћ пострадалима, исте принуђује да брзо прођу, да не би помућивали своје расположење и да се не би удаљавали од свог претходног циља или дневног програма. Разуме се, такво преживљавање је само психолошко, али не и етичко саосећање. Оно није могло да одврати мисао и вољу његовог носиоца од сопственог ја и да га подстакне мислима, решењима и делима за добро ближњег.

Али није искључено, а и свакодневна пракса нам даје многе такве примере - да приликом преживљавања саучешћа човек притиче у помоћ онима који страдају и да тежи да одстрани или бар да олакша њихова страдања, али подстицан неморалним мотивима: било ради ефектног ликвидирања разлога који изазива страдање код посматрања туђих мука, било да се покаже пред другима милостив, било да се добије некаква материјална корист или, ако је верујући, да заслужи небеску награду итд. Свакоме је јасно да појаве саучешћа изазване овим или сличним мотивима не носе морални, некористољубив карактер: оне су мање-више прожете егоизмом и безвредне у моралном смислу.

Имамо све разлоге да тврдимо да будистичко саосећање припада последњој категорији. Код њега будиста саосећа са својим ближњим, чак и животињама пошто су и оне слично њему потчињене истој животной судбини - да стењу под бременом страдања - и пошто он кроз своје страдање смањује беоцуге ланца своје реинкарнације и најефикасније се приближава свом личном блаженству: прекидању индивидуалног постојања испуњеног страдањима, тј. уроњавања у нирвану. Из овога је

јасно да се саосећање будисте не рађа из признања ближњег за некакву вредност, већ једино из његове свести о личном бедном стању и из жеље да се истога избави. Као што је цео свет рођен из небића и упућен да опет урони у њега лишен сваке вредности, ништаван и лош, тако и људска личност не поседује никакву позитивну вредност, нема никакво више призивање и вечно предназначење. Виши циљ, а самим тим и више добро људске личности састоји се у њеном уништавању, у разбијању њене индивидуалности, у њеном самоуништењу. Стварно, какво саучешће, какву љубав може да заслужи таква личност, која долази ни из чега, сама је ништавна и предодређена је за уништење? Човек је увек волео нешто вредно, што он по сили своје вредности види у аспекту вечности. Ова етичка истина, коју је Свето Писмо открило и Платон, Аристотел и други моралисти образложили, остаће као неуништива одлика етике. Хришћанин воли сваког човека пре свега због безусловне и бесмртне самовредности његове душе, због Божјег образа у њему и због његове припадности свету вечности.

Не познавајући ову вредност човекове душе, будист не може да има истинско и узвишено, морално чисто и некористољубиво саучешће према њој. Он саучествује према њој и показује дела милосрђа само себе ради, ради олакшавања своје личне страдалничке судбине, ради свог личног искупљења и спасења, ради освајања "вечног блаженства" за себе у нирвани. Ето због чега је будистичко саосећање лишено некористољубивости и потпуно прожето евидемонистичким и утилитаристичким мотивима: оно се надањује, руководи и покреће користима земаљским. Његови мотиви, као и побуде дела милосрђа зачетих у њему, носе двоструки евидемонистички карактер: земаљски и ванземаљски, иманентни и трансцедентни. Због тога будистичко саосећање, као и његове производне врлине о неубијању, милосрђу, сурадности, не носе прави морални, тј. некористољубиви карактер.

Нижи морални квалитет будистичког саучешћа даље се показује кроз своју безобзирност и незаинтересованост. Будист је дужан да саучествује у сваком људском страдању и да тежи да га одстрани. Међутим, ко може, порећи да човек каткад пада у правична, заслужена страдања, која нису негативни, већ позитивни фактор у моралном животу? Таква су пре свега духовна страдања, којима се човек излаже под ударцима његове изобличавајуће и кажњавајуће савести због извршене неправде и учињеног греха. Ова страдања, када су правилно упућена и схваћена, добијају огромни позитиван значај за морални успон човека. Она могу да га доведу до покајања, да изазову жељу за искупљењем и поправљањем, да га обнове и препороче морално, да начине прелом у његовој свести и животу, да га преобрате у новог човека, чврсто решеног да иде путем истине и добра. Јасно је, да ова благотворна страдања исто тако могу да изазову у нама осећање саучешћа али то ни у ком случају не треба да нас подстиче да га пре времена прекидамо. Напротив, ми треба да желимо и да садејствујемо, како би та страдања продужила свој морално обнављајући процес, док доведу свог носиоца до потпуне моралне катарзе, до потпуног напуштања пута зла и сталног кретања по путу добра.

Сама ова околност је довољна да укаже, да будистичко саосећање, чак и свако друго саосећање (нарочито оно које тражи етика Артура Шопенхауера), не може да буде изједначено са хришћанском љубављу и да

служи као основни и врховни принцип моралности. Због своје емоционалне структуре саосећање садржи у себи природну тенденцију да се шири до таквог степена да потпуно постане беспринципијелно и чак безобзирно и да се на тај начин претвори у негативну моралну манифестацију. Да би био позитиван морални фактор, саосећање треба да се регулише јасно схваћеним и разумно примењеним објективним моралним вредностима. Тада оно неће подстицати човека ка одстрањивању свих страдања, већ само оних која су штетна по живот, морални напредак и успех личности која га преживљује.

Ако човек дозволи да буде покретан у свом моралном животу само саосећањем, он ће се неизбежно наћи пред озбиљним моралним конфликтом и тешкоћама и сигурно ће извршити крајње неморалне поступке. На пример, ако се судија руководи беспринципијелним и безобзирним саосећањем, он не би требало да донесе праведну и заслужену пресуду злочинцу, већ треба да га оправда и пусти на слободу да настави да несметано извршује нове преступе. Други пример: да ли би морално поступила она мајка која, предвиђајући страдања што ће их преживети њен син идући по трновитом путу борбе са неправдама, ако би га васпитавала да се не противи злу и да чини све могуће компромисе са својом савешћу? Значи, јасно је да може да постоји и сасвим спонтано саосећање које би подстицало свог носиоца ка потпуно неморалним поступцима. " Чак можеш да саградиш сиротињски дом - правилно примећује В. Вундт - да спремаш јела за сиромашне, чинећи једно и друго из чистог, некористољубивог саучешћа, али ипак да будеш неморалан човек". Због тога саосећање само по себи није никаква врлина, а још мање основа моралног живота, као што Артур Шопенхауер тврди. Саосећање добија морални карактер и постаје врлина, кад буде подвргнуто васпитању путем разума и буде упрегнуто у службу више моралне вредности кроз мудрост.

Будистичко саучешће је баш непринципијелно и безобзирно и због тога неморално, јер будизам не познаје објективне моралне вредности као регулаторе људског владања. За будизам је једина вредност ослобађање од страдања, причињеном вољом за живот и постепено и коначно уроњавање у нирвану путем потчињавања и препуштања вољи за смрћу. Ето, због чега се будист стара да олакша и на крају крајева да одстрани сва страдања - не само људи, него и животиња - без обзира на њихов карактер и жртве које би биле принесене за то. Будистичке свештене књиге пуне су прича и легенди о том беспринципијелном, неразумном и безобзирном саучешћу, због кога човек жртвује своју сопствену жену, своју децу и своје властито тело да би утолио глад паразитима и зверовима. Ово означава потпуно одрицање хијерархичне лествице објективних моралних вредности или у најмању руку је поставља главом наниже. Није морално да се виша вредност гази ради ниже.

Ето, због чега је морално несигурно да се жртвује човек, који је много вреднији од било које животиње, ради утољавања глади неког паразита или звера. Уопште, полазећи од претпоставке да су животиње од раније умрли људи, будизам изравњава у вредносном смислу људе и животиње и прописује подједнако саучешће према једнима и другима. Ово је водило до чудних појава будистичког милосрђа, као на пример смештање

разних паразита у болнице и прихватилишта, давање свога тела за храну паразита и избегавање убијања зверова чак и у циљу самозаштите, итд.

Ништа боље не стоје ствари са моралним квалитетима будистичких врлина сурадности и милосрђа, путем којих се проширава принцип саосећања. Оне поседују исте моралне недостатке, као и саосећање и никако их не треба изједначавати, а још мање поставити више од одговарајућих им хришћанских врлина. Разуме се, гледано површно, будистичко милосрђе према живим бићима може да изгледа узвишена морална манифестација – чиста по својим циљевима. Али дубљи поглед нам открива његову моралну ништавност.

Мада будистичко милосрђе, посматрано само по себи, поседује позитивнији морални карактер, и има виши квалитет, него будистичко саосећање, оно се ипак не може да ослободи користољубља, које отворено или скривено манифестује у њему било као основна циљ, било као подстицајни мотив. Ова врлина се цени и користи само као привремено и пролазно средство аскетског пута будисте ка великим циљевима њиховог живота: ослобађању од страдања његовог моралног постојања и уроњавања у безлично, беживотно и безквалитетно биће или боље речено небиће нирване. Добро, које је будист позван да чини своме ближњем, није нешто вредно само по себи, због изворне садржине и достојанства човекове личности. Оно је вредно само као помоћно средство за лично искупљење и спасење. У прилог овој тези могу бити наведене и следеће мисли будистичких првоизвора. Dhammapada учи: " Ко говори и ради са нечистим мислима, за њим иде страдање, као што точак иде за ногама упрегнуте животиње.

- Ко говори и ради са чистим мислима за њим иде радост слично сенци, која га никад не напушта". Још је изразитија евдемонистичка идеја у другој будистичкој књизи – Carija Ptaka у којој читамо: "Велепоседник, који би засејао плодну њиву не бацивши по њој семе, не би могао да рачуна на жетву. Баш тако и ја, Који чезнем да ми се награде добра дела, ако бих засејао њиву рада, не учинивши при том никакво добро, не бих могао рачунати на награду за своје поступке".

Значи, морал будизма није морално чист и некористољубив: он је од почетка до краја прожет евдемонистичким тенденцијама. У њему се добро извршује ради земаљске или ванземаљске, привремене или вечне користи. У будизму "моралност" - према речима познатог индолога проф. Хермана Олденберга - добија своју оцену само због тога, што служи као средство за циљ: она служи као ништавно средство за постизање безначајног циља - срећног живота, или пак као велико средство у будућем постојању, помажући да се постигне виши, апсолутни циљ

- блажено искупљење".Саобразно томе, морал будизма се не надахњује моралном љубављу према личности ближњег, већ егоистичном љубављу према себи самом, истинским самољубљем, које има у виду и тражи само лично добро. У будистичкој етици личност ближњег се не цени као самоциљ, већ као средство. Ето због чега и будистичко милосрђе није идентично са племенитом љубављу хришћанина, код које сопствена личност одступа у задњи план а лични се интерес заборавља. Будистичко милосрђе мотивисано је хладним рачунцијским размишљањем, у коме се добро чини ближњем ради награде. Код оваквог стања јасно је, да у њему

нема моралне, некористољубиве љубави, већ прикривено, замаскирано самољубље, прави егоизам.

Можда ће се овде приговорити, да будистичко саосећање води до потпуног самоодрицања, до самопожртвовања и према томе треба да буде признато за врлину - ако не за вишу, оно бар за равну хришћанској љубави. Па зар Исус Христос не каже: "Од ове љубави нико веће нема да ко душу своју положи за пријатеље своје" (Јов. 15:13)? А будист се упорно позива да жртвује себе самог не само ради својих пријатеља, него и за све људе без обзира на њихову националну и религиозну припадност и њихов друштвени и социјални положај.

Идеја о жртви, како се она и у философској етици схвата, и у хришћанском богословљу, увек је садржавала у себи захтеве да се жртвује нешто мило, драго, скупоцено, вредно. Бесмислено је говорити о жртви тамо, где се човек одриче нечега што му је неинтересантно, непотребно, лишено вредности и шта више непријатно и омрзнуто. А ево будиста не може да жртвује ништа мило и драго, вредно и скупоцено, јер тако нешто нема и не може да га има према идеологији верских убеђења. Према њима цео свет са свима бићима и добрима, укључујући и сопствену личност, лишена душе, јесте обмана (Маја), тј. нестварна, илузорна стварност - цела потонула у зло и обречена на уништење. У очима будисте сви предмети и бића, ма где се они налазили - на земљи или на небу, безначајни су; према томе он треба да их се одриче, да би на тај начин могао да кида нити које га везују за омрзнати живот, и да се ослободи нежељеног страдалничког постојања. Значи када би се будист из саучешћа и милосрђа одрекао највиших добара живота, чак и када би жртвовао своје лично постојање, он не би уствари учинио никакву жртву, јер би се одрекао само нестварних добара и жртвовао једино своје презрено битисање - а то су ствари које ће му у замену донети највећу корист: приближиће га до жељеног му вишег добра - нирване. Ово уствари значи добар пазар, представљаш се за добротинитеља, а ниси жртвовао ништа што је од користи ближњима, а поврх свега за нестварна добра, којих се одричеш, добијаш највећу награду - вечно блаженство.

Једина вредност, од које би се будист могао да одрекне у знак саможртвене љубави према ближњима, јесте блаженство у нирвани. Но, ни у једној будистичкој књизи и легенди чак се и не наговештава о таквој жртви од стране било кога будисте. Колико је бескрајно узвишеније хришћанство у овом смислу! Саможртвена љубав хришћанска се уздиже толико високо, да га подстиче да се за добро и спасење својих ближњих одриче не само од вредности и добра земаљског живота, него и од блаженства вечног загробног постојања (види Књига Изласка 32:32; Рим. 9:3).

Пошто је установљена нижа морална вредност будистичког саосећања и милосрђа, треба на крају, у закључку, да истакнемо да она немају ничег заједничког са хришћанском љубављу. Само је површна сличност између ових моралних принципа двају идејних светова потпуно туђих један другоме, док у суштини међу њима постоји велика разлика. "У језику будизма -пише један од његових најбољих истраживача и познавалаца. Х. Олденберг - чак не постоји не реч за изражавање поезије ове хришћанске љубави, коју је ап. Павле у својој похвалној песми окарактерисао као -

љубав, која је виша од вере и наде, без које би не само језик људи, него чак и језик анђела био као прапорац који звечи, и звоно што звони; па ни реалности, у којима се та поезија ваплотила у хришћанима, немају ничег сличног себи у историји будизма. Може се рећи да се љубав, како се она манифестује у будистичкој моралности, увек колебљива између негативног и позитивног, приближава хришћанској љубави, али се не дотиче ње, као што је блаженство нирване до суштине потпуно различито од хришћанске идеје о вечном блаженству. Суштина ствари се састоји у томе да, како целокупна будистичка моралност, тако и конкретније будистичко саосећање носе чисто негативан и пасиван, а не позитиван и активан карактер. Услед тога будистичка етика садржи скоро искључиво забране и нема правих заповести. У њој није присутна заповест да љубимо свога ближњег, а још мање да волимо непријатеља свог. Она само забрањује да мрзимо непријатеља свог.

Насупрот томе Јеванђеље, у складу са позитивним духом своје моралности, јасно и категорички наређује да волимо све своје ближње, тј. и непријатеље своје, да благосиљамо оне који нас куну, да чинимо добро онима који нас мрзе, и да се молимо за оне који нас гоне (Мт. 5:44). У Dhammapada, и у другим канонским књигама будизма, саобразно негативном духу целе његове моралности, будисти се наређује да побеђује гњев негњевљивошћу, да прекида непријатељство пријатељством, да се према онима који га мрзе односи са љубављу. Потпуно је очевидна суштинска разлика између Христовог принципа о љубави према непријатељима и будистичког начела да се не узвраћа непријатељу непријатељством и мржњи мржњом. Хришћанска љубав према непријатељима је позитивна, активна, стваралачка манифестација; код ње непријатељ бива уважаван и чини му се добро ради достојанства његове личности и ради вредности добра. Будистичко неузвраћање злу - злим и мржњи - мржњом, јесте чисто пасивна, негативна и користољубива манифестација, није диктирана поштовањем према личности непријатеља и из жеље за његово добро, већ једино за очување сопственог мира и постизања неактивности и равнодушности, "јер - према изразу Dhammapada непријатељство се на земљи не прекида непријатељством; а пријатељство се зауставља - а то је вечни закон".

На крају треба обратити пажњу и на околности да будизам, гледајући на саосећање, љубав и на целу моралност као на степенике по путу усавршавања и искупљења, не сматра исте као безусловне дужности, које човек треба да извршава у свима условима свога живота и на свим степенима свога усавршавања. Дела саучешћа и милосрђа дужан је да извршава само будистички верних који је на нижој лествици будистичког пута ка усавршавању. Насупрот овоме будистички монах у своме аскетском и контемплативном животу треба све више и више да се ослобађа сваке везе са нестварним светом и на крају крајева да се уздигне до потпуне објективности, до савршене безосећајности, умртвљујући у себи сваку жеђ за животом (Trsha), сваку животну манифестацију и свако узбуђење духа. Идеал савршеног будисте састоји се у побеђивању свих душевних покрета: радости и жалости, љубави и злобе, гњева и задовољства, уопште у потпуном гашењу духа. Dhammapada закључује: Човек може да побеђује у

хиљаду битака и хиљаде људи, али у упоређењу с њим већи победилац је онај, који је победио себе".

Будистички шраман (Sramana, тј. измиритељ осећања) не треба да осећа никакву приврженост и љубав према родитељима, рођацима и блиским, јер би у таквом случају извршио грех и умножио страдања у свету. Он треба да буде ослобођен љубави и да ништа не сматра драгоценим и милим " пошто љубав за собом вуче страдања". Као што је познато, сам Буда је презрео љубав према родитељима, жени, деци и рођацима, пошто га је иста прикивала за земљу и везивала за живот. Када му је супруга Васодхара родила јединог сина (Rhula), он не само да се није обрадовао и испунио родитељском љубављу, већ се ражалостио и коначно решио да прекине са породичним животом, да би се предао усамљеништву и подвижништву. Када су му саопштили да у се родио син, он је рекао следеће: "Ово је нов и јак ланац, који ћу морати да раскшем". Замишљен и ожалашћен он је отишао у своју собу. Исте ноћи напустио је родитељски дом и оставио самовољи судбине своју младу супругу и своје беспомоћно дете да би путем аскетских подвига умртвљивао у себи свакојака осећања и жеље и да би заслужио своје лично спасење и блаженство у нирвани.

Познато је већ, да се четврта и последња медитација контемплативног метода Bhavana, који будистички монаси примењују свакога дана, назива Uprekhabhavana, што ће рећи медитација о душевном миру или тачније речено о потпуној апатији, савршеној равнодушности. Док у првој, другој и трећој медитацији будистички монах размишља о љубави, саосећању и сурадности и исте доживљава, разуме се само у облику мирног, повећаног осећања, а не као активну практичну манифестацију, у четвртој медитацији, он треба да раскине и са том контемплативном љубављу и да се уздигне до потпуне моралне равнодушности. Овде он размишља о стварима које добро верзирани човек сматра добрим или злим: о власти и тиранији, љубави и мржњи, богатству и сиромаштву, слави и сраму, младости и лепоти, живахности и старачкој немоћи и разгледа их са ненарушивом равнодушношћу, са великим спокојством духа и са најдубљим душевним миром.

Пролазни карактер саосећања и љубави које пропадају нижим степенима будистичког пута ка спасењу још више се подвлачи у вишим деловима (Agnas) тако зване благородне, свештене стазе за ликвидирање саучешћа и достизање нирване. Њена последња два дела - а њих има осам - састоје се у истинском размишљању и истинском самопосматрању или понирању у себе самог (Yoga). Оне се исказују у неким екстазним вежбама, које треба да припреме дух за пријем највишег просвећења.

Уочавају се четири групе или степена екстазних стања (Dhjnas) која се састоје у медитацији и телесној пасивности. Сваки виши степен се одликује све савршенијим нерадом и безосећајношћу. На првом степену будистички аскет већ не осећа никакву жељу. Он је обузет само мишљу о распадању и ништавности свега што постоји и свих манифестација личног бића и о неупоредивом превасходству нирване пред светским добрима. Ова га мисао испуњава унутрашњим миром и блаженством. На другом степену се побеђује и размишљање. Овде се осећа радост и пријатност од преживљавања нирване. На трећем степену будистички аскета је угушио

радост коју је доживљавао на претходном степену. Овде већ изумире психички живот и у души аскете наступа гробни мир и савршена равнодушност. За њега престаје да постоји свака разлика између осећања о физичком и душевном задовољству, о радости и жалости, о добру и злу. Ко је себе увежбао у ове четири екстазе и ко их је практиковао усрдно и методски, он постаје Арах, тј, заслужио је нирвану.

Из изложеног је јасно да морално владање или врлина није вредност и циљ за себе, већ само неизбежна претходна степеница, коју треба прекорачити да би се ушло у контемплативни подвиг, пре које се будист уздиже до савршенства чији је смисао у прекидању сваке везе са светом каква је не само активна, него и контемплативна љубав. Добро у коме су на првом месту осећања и дела саосећања и милосрђа, "за будисту ни у ком случају није нешто највише, јер је добро увек дело и као сваки Karman треба да буде превазиђено. Значи саосећање и љубав, као моралност уопште, не поседују апсолутну и вечну вредност и значај. Оне су само привремена и пролазна средства у рукама будиста за постизање вишег добра, који стоји не само изван сваког живота и сваког постојања, него и изван сваког добра и зла.

Будистички мудрац каже: " Ни љубав, ни мржња нису ми нознати; ни радост, ни жалост не узнемиравају мој дух." Онај ко је постигао највише савршенство и постао "буда" - према карактеристици Fausboll-а у његовом делу "Introduction tu Sutta - Nipata" напустио је свет и не осећа ни радост, ни жалост ни за чим. Он се не везује ни за добро, ни за зло, он је миран, ништа га не узбуђује и код свих околности увек је исти. Према томе највише савршенство, које се постиже стицањем достојанства "буде" и учешће у нирвани састоји се у апсолутној равнодушности, у потпуној индиферентности не само у радости и жалости, већ и у добру и злу. Због тога док легенде о ранијем постојању Буде, па и других будистичких "светаца" (Пурна, Кунала и др.), причају о дирљивим, сценама њиховог саосећања, наклоности, пријатељству, милосрђу, добротинству и љубави у вишем степену њиховог савршенства, све ове врлине се потцењују и потпуно ишчезавају. Оне се сматрају корисним и примењују се само у нижим прерађањима и у нижим степенима усавршавања. Онај који је достигао степен "бодисатва" и надаље их упражњава, али за онога који је постигао достојанство "буда" оне више немају никакву вредност и не примењују се. Да чини добра дела личи само ономе који тежи савршенству. Онај који је већ постигао савршенство, најсавршенији, тј. "буда" превазишао је окове добра и зла. Он је изван и више свих добродетељи. Шта више, сматра се за јерес ако се активна моралност оцењује као највеће достигнуће и стање. За будистичког "светитеља" какав може да постане само монах, морална дела, активно милосрђе, дела љубави исто тако су окови од којих се ослободио. Уколико је више умртвио у себи свакојака осећања и жеље, уколико се више одрекао сваке активности и постао сличан мудрацу, утолико се више уздигао у духовном смислу.

Ово место и значај моралних вредности и врлина у будистичкој етици не може да нађе никаквог оправдања у моралној феноменологији и онтологији, јер оне утврђују у самој суштини моралности укорењену тенденцију о самовредности, о апсолутном и непролазном значају. Љубав је према хришћанској етици, апсолутна и вечна вредност, јер апсолутно и

највише биће, Бог, је љубав, а њен реализатор у емпиричком свету, човек, као створен по прилици Божјој. Због тога, према сведочанству светог ап. Павла, други дарови, ако су пророштва, престаће, ако су језици, умукнуће, ако су знања, ишчезнуће, а љубав никада не престаје (1. Кор. 13:8).

Оно што смо доведе рекли потпуно је довољно, да нас увери, да саосећање и љубав будизма не носе високи морални карактер. Оне не могу да пређу границе евидемонизма и да се уздигну до етике некористољубља, до виших моралних сфера моралне љубави. Ова основна констатација дозвољава да се не упуштамо у критичко разматрање и оцењивање других теоријских и практичних слабости будистичког учења о саосећању и љубави, какве су на пример његова неодржива аутономија и метафизичка необразложеност. Из овога је потпуно јасно да будизам, проповедајући алтруизам, у ствари остаје дубоко егоистички систем о моралу. Познати научник Kellog пише: "Ако запитамо у чему се састоји виши субјективни принцип, на који апелује будистичка етика, треба да одговоримо да је он љубав према себи самом (егоизам)".

И тако, са његовим етичким учењем о саосећању и љубави будизам не треба да сматрамо претходником хришћанске етике о љубави. Будизам уопште не познаје моралну љубав према ближњем, коју је свету открио Исус Христос кроз Своју божанствену проповед, кроз Свој свети живот и кроз Своју саможртвену смрт. Будистичка љубав није истинска, јер то није љубав према човеку, пошто будизам не познаје безусловну самовредност људске личности. Њу је објавио Исус Христос, преко Њега се раширило по свима крајевима земље библијско учење о стварању човека као Божијег лика и о његовом предодређењу за непрестано богоуподобљавање и о блаженом вечном животу.

У хришћанској љубави човек не остаје затворен у уским границама своје сопствене личности и не креће се у порочном кругу егоизма: хришћанин кроз љубав према ближњем не тражи да постигне свој лични интерес и да заслужи више добро у вечности. У својој љубави он је потпуно обузет самовредном личношћу свога ближњег и спреман је да за његово добро и спасење жртвује не само своју земаљску срећу, него и своје вечно блаженство. При том, хришћанска љубав нема негативан карактер не руши основе живота и не води посувраћивању личности. Она је позитивна и стваралачка сила, учвршћује човеков живот и човекову личност, води их пуном процвату и овековечивању. Она нема за циљ да кида нити које везују човека са светом и животом, да умртвљује животне, производне и стваралачке моћи у људима, да отупљује и искорењује њихову вољу за животом и срећом, да их претвара у мумије неспособне за било какву активност и стваралаштво, да обесцењује индивидуалне и стваралачке моћи људи и да убија њихово лично достојанство. Напротив, хришћанска љубав јача у верујућем човеку животну и борбену енергију, призива га најактивнијем и стваралачком раду, учвршћује живот и срећу његову у њиховој привременој и вечној форми, уздиже вредност и достојанство личности до бескрајне више, овековечавајући у њему божанствено језгро.

На основу овог излагања може да се закључи да хришћанска љубав, као позитивна, активна и некористољубива манифестација, бескрајно превазилази будистичко беспринципијелно саосећање и будистичку

контемплативну љубав. Из овога треба закључити да сваки покушај стављања хришћанске етике љубави у било какву генетичку везу са будистичким моралом саосећања, као и покушај величања друге идејне стварности пред првом, не може да нађе научно оправдање и да рачуна на успех међу људима критичке мисли и будне савести.

Са бугарског:
Свештеник М. Михајловић

Да ли је тибетански будизам „хришћанство без Христа“ Професор Владимир Димитријевић

Већ годинама се у свету, па и код нас, тибетански будизам представља као нека врста "хришћанства без Христа", прекрасне далекоисточне духовности коју треба дубље упознати и, по могућству, њоме обогатити свој религијски опит. Колико је то могуће и пожељно, покушаћемо да кажемо у разматрању које предстоји; мада је тема захтевна и широка, трудићемо се да се зауставимо на најбитнијем.

Наше прво "мистичко" познанство са Тибетом дошло је преко једног фалсификата, који су 1982. објавиле "Дечје новине", ревносни пропагандисти далекоисточне мистике на овом терену. Сам тај фалсификат појавио се педесетих година у Лондону, и био је потписан са "Лама Лобсанг Рампа". Књига је запањила западне читаоце описом духовног живота у једном манастиру тибетанске престонице, Ласи, као и причом о отварању "трећег ока", после чега је могуће видети духовне облике људи и њихове тзв. "ауре". Заинтересована јавност почела је да истражује наводе књиге, и открило се да је њен прави аутор Енглеz Сирил Хенри Хоскин. Тако се испоставило да је "Лобсанг Рампа" у ствари нови "Карл Мај", а "Треће око" није био ништа друго до "Винету" у далекоисточном издању. Међутим, то није сметало да ова књига код нас буде јако популарна и читана.

Пропаганда тибетанског будизма нарочито се усилила од Бертолучијевог филма "Мали Буда", у који су уложене грдне паре, и за чије снимање је био веома заинтересован поглавар ламаизма, Далај-Лама, који живи у индијском граду Дарамшали, пошто се Тибет налази под окупацијом кинеских комуниста. Недавно се код нас појавила књига дописника "Танјуга" из Делхија, Божидара Француског, која се зове "Насмешени Бог: поруке будистичког поглавара Далај Ламе". У њој је овај вођ Тибетанаца, који је 1989. добио Нобелову награду за мир, представљен у најбољем светлу, као и његова религија, пуна сапатње и ненасиља.

У књизи сазнајемо да је Далај Лама, четрнаеста инкарнација Ченрезија, Буда Саосећања, вођа кога његови следбеници сматрају богом и краљем. Садашњи Далај Лама је човек који мисли да се пракса тибетског будизма може спојити са традицијама модерне науке Запада, што би значило веома важну синтезу која би помогла превазилажењу кризе у којој се нашло човечанство.⁵⁵ Од будистичке медицине до астрологије - све се да уклопити

⁵⁵ На Западу заиста постоји тенденција да се за науку нађе мистичка парадигма у будистичким учењима. Представници такозваног "холограмске философије", какви су Фритјоф Капра и Дејвид Бом, писали су студије о томе. Каприна књига "Тао

у научне системе. Он мисли да је видовитост уобичајен феномен, мада још недовољно научно истражен. Далај Лама је америчком медицинару са Харварда, др Херберту Бенсону, дозволио да осмотри физиолошке феномене који се збивају током медитирања. Бенсон је утврдио да током тантричких медитација долази до повећања телесне температуре, што медитантима омогућава да ноћ проведу у снегу без последица по здравље. Њихов број удисаја и издисаја смањује се на око седам у минути. Лама мисли да модерна техника и будизам више не противрече једно другом, јер су материја и енергија два аспекта исте стварности, о чему је учио и Буда. "Ствари које видимо само су различити прелазни феномени и тог вечног тока го кога потичемо и са којим ћемо се поново сјединити", додаје он.

Иако су га комунисти протерали са Тибета, Далај Лама сматра да је могуће направити синтезу марксизма и будизма, што би била добра политика: "Мислим да и марксизам садржи неку врсту будаства. Карл Маркс је испољавао велику бригу за права запостављених људи, мада је, са друге стране, због њега настало много мржње у свету (...) Мора се правити разлика између система и оних који те системе оживотворавају. Суштина марксизма није апсолутно анти-религиозна, па стога нема сврхе да верници буду подозриви према том учењу, јер тиме само јачају тензију и стварају опште неповерење (...)

Комунизам је био један од највећих људских експеримената свих времена и ја не могу порећи да сам био веома импресиониран том идеологијом". Међутим, чињеница да су кинески комунисти побили преко милион Тибетанаца и уништили преко 6000 будистичких храмова, наводи Далај Ламу да се ограда од насиља у примени марксизма, тако да би, кад би морао да гласа, гласао за неку од партија тзв. "зелених". Резерве према капитализму остају: "Ја немам ништа против капитализма све док води рачуна о хуманости, али ме моја верска убеђења много више упућују на социјализам и интернационализам, који су ближи будистичким принципима. За мене је једна од веома привлачних теза марксизма она према којој је човек коначно одговоран за своју судбину. Управо је такво и будистичко становиште".⁵⁶

физике" преведена је и код нас. По Капри, механицистичка слика света је нестала - сада је доба за тзв. "холистички", целовити приступ проблему односа материје и енергије. Коначна идеја која би увид савремене физике и тибетске мистике спојила јесте да је брахман - атман, да је унутрашње спољашње, да је космичко - божанско. То је својеврсни сцијентистички пантеизам. Капра сматра да нама није потребна синтеза науке и мистике, него "динамично међупрожимање између мистичке интуиције и научне анализе". Циљ таквог прожимање је да и научници схвате да њихове теорије више не могу подржавати друштво старог, механицистичко - фрагментарног погледа на свет. Наступило је време да се оствари "културна револуција", у складу са идејом новодопске "промене парадигме".

⁵⁶ Ламаизам и комунизам нису блиски само у ексцентричним изјавама Далај Ламе о његовим комунистичким симпатијама у младости. То се нарочито може видети ако се пажљиво прочита књига руског математичара и филозофа Игора Шафаревича, "Социјализам као појава светске историје" ("Светигора", Цетиње, 1997.), у којој он, на основу многобројних историјских анализа, показује да је циљ

Изгледа да остварење социјалистичко - интернационалистичких перспектива будо-марксистичке филозофије Далај Лама види у "новом светском поретку". Он каже: "Коначни циљ мора бити демилитаризација читаве планете - да не буде више оружја, армија, нација, већ само нека врста колективних светских снага под контролом Уједињених нација" (подвлачење наше, нап. аут.).⁵⁷

Што се тиче стварање светске религије, Далај Лама сматра да то није могуће, јер су другачијости религија на свој начин корисне. Уз то, "међу религијама постоје велике, чак фундаменталне разлике. Рецимо, са становишта једне религије која признаје Бога Творца, будизам је чисти атеизам, будизам уопште није религија. Са будистичке тачке гледишта, религије које признају Бога Творца греше, а тај погрешан приступ донеће и погрешан резултат".⁵⁸

социјалистичког утопијског пројекта - смрт човечанства. Он наводи једну есхатолошку визију Фридриха Енгелса који са некаквим мазохистичким уживањем описује како ће се после свих смена после свих смена формација, и после оствареног комунизма, наша планета охладити уз охладнело сунце, и како ће све нестати у леденој космичкој пустоши. Циљ будизма је лична и космичка нирвана - утрнуће, ма како лепо била сликана, и макар се бодисатве враћале да помогну људима који су у канцама карме да и они досегну спокој ништавила. Није случајно да су монголски бољшевици веома лако спојили будизам и комунизам. Вођа монголских комуниста Сухе Батор је саставио песмицу по којој партизани - бољшевици који падну у борби иду у Шамбалу. Најважнији детаљ, међутим, свакако је писмо које су тибетанска махатме, скривени велики учитељи, преко руског теозофа Николаја Рериха послали вођама Совјетског Савеза 1926, уз врећицу тибетанске земље коју је требало ставити на гроб великог "махатме Лењина". Ево како гласи писмо окултних тибетских вођа вођама комуно-сатанизма у Русији: "На Хималајима ми знамо ово што сте Ви учинили. Ви сте разорили цркву, која је постала расадник лажи и празноверја. Ви сте уништили тамницу васпитања. Ви сте уништили породицу лицемерја. Ви сте спалили војску робова. Ви сте згромили паукове саможивости. Затворили сте врата воћних јазбина. Избавили сте земљу од издајника за новац. Признали сте ништавност личне својине. Одгонетнули сте еволуцију заједнице. Указали сте на значење спознаје. Поклонили сте се лепоти. Деци сте донели сву моћ Космоса. Отворили сте прозоре дворова. Увидели сте неодложност градње домова Општег Добра. Ми смо зауставили устанак у Индији, кад је он био превремен, а признали смо правременост вашег покрета и шаљемо Вам сву помоћ, потврђујући Јединство Азије! Знамо да ће се многа остварења збити 28 - 31 -36. Поздрављамо Вас који тражите Опште Добро!"

Не треба заборавити да је Русија у то време била у мору крви православних, који су убијани ради "општег добра". Једна од веза између комунизма и будизма је такође, безбоштво што Далај Лама признаје, називајући будизам атеистичким. Комунистичка власт Совјетије као да није заборавила подршку тибетских махатми. Од почетка осамдесетих, кад се осећало приближавање перестројке, часопис "Наука и религија", који се бавио пропагандом "научног атеизма", почео је да, поред антихришћанских пасквила, објављује и чланке о будизму, индуизму и другим врстама паганске мистике као о нечем занимљивом и привлачном.

⁵⁷ Управо је то, изгледа, оно што се у свету заиста збива: државама се одузима суверенитет, а војска Уједињених нација, коју контролише САД, постаје светски полицајац. Нико нема право да води рат осим УН, које свуда у свету штите само "људска права"!

Божидар Француски сматра да је нама најближа основна Далај Ламина порука: "Није важно да ли неко верује у карму, Буду или Христа, већ да буде саосећајан и пун љубави према свим бићима. Свако дело учињено са племенитом мотивацијом је религиозан чин - и суштина свих религија". По носиоцу Нобелове награде за мир, "пошто ми, људска бића, долазимо из Природе, нема никаквог смисла да идемо против Природе. Због тога сматрам да покрет зелених није ствар ни религије, ни морала. То је луксуз, без тога можемо преживети. Али нећемо преживети ако наставимо да радимо против Природе".⁵⁹

⁵⁸ Кнез Николај Трубецкој о будизму пише: "Одбацивши свеблагот Бога, јединственог творца - Сведржитеља, човек неизбежно долази на мисао о самоубиству. А како вера у сеобу душа чини обично самоубиство несврховитим и бесмисленим, Индусу преостаје једино пут духовног самоубиства, које и јесте нирвана (...) Једино што је преостало да уради је да се, по могућству, колико - толико улепша тај мрачни положај. Због тога је духовно самоубиство добило поетско име - нирвана (нир - вана, у ствари - или "безветрица, затишје", или "гашење", "утрнуће"). О суштини овог стања, о томе да ли оно припада бићу или небићу, Буда Сакхјамуни забрањује да се пита: кад ти лекар даје лек са гаранцијом да ће ти он помоћи, не треба питати да ли је тај лек састављен од биљака или минерала. На тај начин, самоубиство се директно не спомиње, а око нирване се ствара поетски ореол. Будизам саблажњава управо својом уметношћу којом успева да да привлачни изглед свом одбојном, мрачном учењу (...) Печат сатане види се и у гордости будизма, гордости нечувеној, гордости која уздиже човека изнад богова, и која тврди да овај може сам да располаже својом судбином и својом улогом у космосу. На крају, претварање самопожртвовања, љубави према свему постојећем и свепраштања у психофизичке вежбе неопходне за успешно духовно самоубиство, посебно снажно сведочи о томе у којој је мери будизам прожет духом сатане."

Слично у свом "Теодулу" пише и Владика Николај Велимировић: "У Хималајске пештере затварали су се испосници, јоги, хиљадама и хиљадама њих, кроз векове и векове, да тешким уздржањем од свега, нечувеном аскезом и самомучењем, убијају у себи и најмању жељу за животом, како би по смрти престали рађати се и јављати у новим телима живота, и прешли у Нирвану. Затворени у пештере природе, или у озидане келије, у којима су себе живе погребавали, они су даноноћно понављали тајанствену реч " АУМ, ОМ, ОМ." чије значење нису ни сами знали нити знају до сада. На својим зазиданим пештерама или изиданим келијама они су остављали само малени отвор кроз који би могли примати само шаку пиринча, ако би им неко из милосрђа донео и пружио. Свеједно им је било, да ли би се њихов живот продужио или скратио. Годинама и десетинама година тако су се мучили. Овај живот они су сматрали несрећом од које се треба што пре избавити, а у будући бољи живот нису се надали. Циљ свих хималајских аскета, и тибетских и индијских, и будистичких и ведантистичких, био је - ослободити се од живота, и садашњег и будућег, уопште живота као зла. Јер живот је зло, и сви напори разумног човека треба да су упућени једном циљу - ослобођењу од живота. Значи - смрт је боља од живота? Да, одговарају хималајски аскети. Значи, небиће је боље од бића? Да, одговарају ти чудни и доследни аскети само-мученици. Значи, нема бога који може спасти људе од овога живота и увести у бољи живот? Нема, одговарају ови милиони исушених костура, све докле дах и језик у њима ради, јер и богови су несрећни као и људи. АУМ, ОМ, ОМ. Ко је "ОМ"? Нико. Шта је "ОМ"? Ништа. Вечно ништа и вечну смрт дисањем увлачили су и још иданас увлаче у себе милиони људских бића од најбоље расе на свету, са циљем да и они постану

Оснивач тибетанског будизма је полулегендарни Падма Самбава, који је изучио тантризам у Индији и дошао да га шири на Тибет 747. године. О Падми Самбави причају се многе легенде - почев од оне да је шашао из лотосовог цвета. Казује се како је, видевши једног краљевог сина, који је у претходном животу био куртизана (а та куртизана је навела будистичког монаха да прекрши завет целомудрености), бацио каменчић на муву која је била на челу малог принца - "пројектил" је убио и дете и муву. Кад су га оптужили за злочин, Падма Самбава им је објаснио да је мува на дететовом челу имала душу Падме Таслага, који је у претходном животу оклеветао самог Самбаву (учитељ тантре се онда звао Гаутама) за убиство, због чега је Гаутама погубљен. Убивши каменом муву и дете, оснивач тибетског будизма је, по сопственим речима, испунио "кармичку правду". Нису му баш поверовали, на су га затворили. Пошто није знао како да побегне. Самбава је са себе скжнуо одећу, ла се покрио окултним знамењима од људских костију и узео два магијска штапа. Попео се на кров затвора и, играјући као луд, погодио и убио жену једног од министара земље Ургњен и њеног синчића. И та је убиства извршио због "кармичке правде"! Пошто је Самбава био краљевски син, протерали су га, а нису га осудили на смрт.

Оснивача тибетског будизма иницирала је једна од женских божанстава - дакини, која је у рукама имала ритуални бубањ и зделу од људске лобање. Она та је посветила у тајне тантризма. После тога, Падма је, веле легенде, наставио да се бори против зла, појављујући се у разним облицима - као дете, муња, младић, девојка, птица, животиња, инсект, лекар и богаташ. Био је ветар, вода и брод. Затим је отишао на Тибет, где је почео да се бори са злим дусима. Победио их је и са њима склопио уговор: од тада демони треба да штите будистичко правоверје. Ламаистички монаси им се до дана данашњег редовно моле и приносе жртве. Самбава је основао и први манастир - Самја, а затим отишао са Тибета, "да се бори против зла" на другим местима.

Ширењу будизма на Тибету супротставља се домаћа религија бон, нека врста шаманизма у коме су боговима биле приношене и људске жртве. Међутим, индијски тантризам који је Самбава донео имао је пуно сродних елемената са боном, па је дошло до неке врсте синтезе.

Тибетански будизам је усредсређен на манастире и одржава га велики број калуђера, на чијем су челу ламе. После смрти водећег ламе, тражи се савет од пророка, и полази се у потрагу за дететом у који се инкарнирала душа покојника. Ако дете препозна покојникове предмете, оно је нови лама, и наслеђује власт. Садашњи Далај Лама (право име - Тензин Гјатсо) сматра

вечно ништа и вечна смрт - Нирвана".

⁵⁹ Већ поменути Капра објавио је, са Шарлином Спретнак, 1984. године књигу "Политика зелених: глобално обећање", у којој износи тезу да духовност покрета за заштиту животне средине не може да се утемељи на идеји хришћанског "мушког" Бога, Који је независан од окружења, него на монистичким концепцијама "међузависности" које цветају на Далеком Истоку. Капра и Спретнакова сматрају да је дошао крај "патријархалној цивилизацији". Када се ово има у виду, очито је да Далај Ламин став о екологији није једнозначан - у "покрету зелених" он види неки од могућих начина за ширење будистичке визије. Занимљиво је напоменути да "зелени" у оквиру Њу Ејџа имају своје значајно место залажући се, као и Далај Лама, за укидање великих војски и напуштање идеје о националној држави ради тзв. "регионализације".

се четрнаестом инкарнацијом Буде Саосећања. Он је и световни владар Тибета, зато што је петом Далај Лами, који је живео у XVII веку, монголски принц Гушри Кан предао државну власт. Тибетанци, иначе, сматрају да потичу из споја двају инкарнација -једна која је узела облик мајмуна, и друге у облику чудовишне звери која се храни људским месом. Ченрези, Бог малости, инкарнирао се на Тибету, после стварања света, као мајмун, који је живео целибатно и медитирао. Његова жена Долма узела је облик чудовишта, и тувовала што нема брачног друга. Тхубтан Јигма Норбу у својој књизи "Тибет" пише овако: "Мајмун се ожени чудовиштем и родише им се шесторо деце, која воде порекло од шест врста створова која насељавају овај свет: богова, полубогова, људских бића, духова и звери. Други, пак, тврде да су то шест различитих група људи који данас живе у Тибету". Немац Хајнрих Харер, европски учитељ данашњег Далај Ламе, од њега је, док је "живи Буда" био још дечарац, чуо чуђење поводом длакавости белог човека: "Хенри, па ти си длакав као мајмун". Харер каже: " Пао ми је на памет прикладан одговор, јер сам знао да једна легенда Тибетанцима приписује порекло из сусрета њиховог божанства Ченрезија са једном ђаволицом. Када се сјединио са женским демоном, Ченрези је узео обличје мајмуна, а пошто Далај Лама важи за реинкарнацију овог Буде, изречено поређење у себи није носило никакав увредљив призвук". Данашњи Далај Лама био је изабран по начелима реинкарнационистичке монархије. Тринаести Далај Лама, Туптен Гјатсо, умро је 1933. године, као 57-годишњак. Тело му је балсамовано, а глава леша окренула се, сама, према североистоку. Регент, који је и сам био Лама, гледајући у свето језеро Ламој Латсо, угледао је на површини света слова, а затим троспратни манастир у чијој близини је била кућица са необичном надстрешницом. Манастир се звао Кумбум, и био је у области Амдо, на североистоку Тибета. Изасланици су одмах кренули у потрагу. Нашли су и манастир и кућицу са чудном надстрешницом. У кућици су замолили да преноће. Најмлађе дете, садашњи Далај Лама, препознао је вођу групе, иако прерушеног у слугу и казао да је он из будистичког манастира Сера, што је било истина. Детету су понудили разне предмете. При додиру са било којим личним предметом претходног Далај Ламе, дете је викало: " То је моје!", а друге ствари није хтело ни да погледа.⁶⁰ И тако је изабран нови Богокраљ, који своје следбенике има у Лаосу, Камбоџи, Тајланду, Бутану, Индији, Монголији, Манџурији и Кини, са око 500.000 обраћеника на Западу: од С.А.Д до Француске.

Успомене Хајнриха Харера

⁶⁰ У једној цивилизацији која се заснива на веровању у свет демонских сила и моћи не би било нимало необично да се то покаже и на примеру "сећања на претходне животе" код деце која постају ламе. Отац Серафим Роуз у књизи "Душа после смрти" каже: "...Обавештења о претходном животу могу бити дата од демона./.../ Један амерички популаризатор окултних идеја верује да би "већина забележених случајева који сведоче о реинкарнацији у потпуности могли бити случајеви поседнутости". "Поседнутост" се, према овим окултистима, догађа када " мртва особа запоседне тело живе, - чија индивидуалност се при том мења - стварајући при томе утисак да се код те особе испољавају неке карактеристике из "пређашњег живота". Ова бића која "овладавају људима", јесу, разуме се, демони, ма колико се они маскирали у душе умрлих".

Књига већ поменутог Хајнриха Харера, под насловом "Седам година на Тибету", занимљива је као непосредно сведочанство човека који је живео на двору Далај-Ламе пред само његово бекство из Ласе. Године 1939. он је, са једном нацистичком експедицијом, био послат у истраживачки поход на Нанга Парбат. Чекајући у Карачију брод за повратак, дочекао је рат, био ухапшен од Енглеза и налазио се у заробљеничком логору у Индији, све док није побегао са још једним другом, Петером Ауфшнајтером, пребацивши се преко Хималаја на Тибет. После многих перипетија, постаје учитељ Далај-Ламе. Најзанимљивије детаље његовог казивања представимо нашем читаоцу, да се види како изгледа реинкарнационистичка монархија.

Харер је после дугих лутања са Ауфшнајтером успео да буде примљен код „Божје мајке“ – мајке самог Ламе. Ово му је омогућило да присуствује и неким обредима, јер им је, на мајчину интервенцију, влада одобрила слободно кретање. У тибетском главном граду, Ласи, упознали су многе значајне личности из племићких кругова, са неким су се спријатељили. Добили су могућност да присуствују дочеку нове године, „године ватреног пса“.

„Свуда су велике фигуре светаца од маслаца, које будистички монаси припремају за овакав дан. Када се појави Далај Лама, народ се дубоко поклања, испуњен страхопоштовањем. Сви који могу баце се ничице на земљу, а млади Буда разгледа фигуре од масла. Затим благосиља окупљене, и после обиласка, праћен гардом, враћа се у палату. А тада наступа руља: „Као пробуђена из хипнозе, маса од десетине хиљада баца се из савршеног реда у потпуни хаос. Прелаз је тако нагао да човек остаје забезекнут. Крици, дивљи покрети... Газе једни друге, а ускоро падају и прве жртве. До малопре још уплакани и задубљени у молитву, одједном постају прави дивљаци. На сцену ступају монаси – војници. То су крупни момци нагарављених лица и постављених рамена, што доприноси да делују још страшније. Безобзирно деле ударце штаповима по гомили. Свеци од масла су у опасности: свисе безглаво тискају као њиховим постољима. Ударци су већ пропраћени крицима и јауцима, али управо они који су већ добили по глави враћају се поново. Као да су **сви опседнути демонима** (подвлачење наше, нап. аут.). Јесу ли то исти они људи који су се до малопре клањали пред једним дететом? сад их благосиљају бичеви... Чађаве бакље над главама, болни крици из запенушане масе, понеко нагорело лице и стењање прегажених!“

Далај Лама је обоготворен. Његову носиљку носи тридесет шест људи у копоранима од зелене свиле, са шеширима на главама. Један монах над његовом главом држи штити од перја. Уопште, запажа, Харер, религија прожима сав живот Тибета. Све секте су у учењу сродне, разликујући се само по спољашњим обележјима. Нарочито је битно учење о реинкарнацији: „Већ након краћег боравка овде, нисам више ни муву могао тако да убијем. У присуству Тибетанаца, нисам се у усуђивао да ударим било каквог инсекта, и кад би ми несносно досађивао. Овакав став према живим бићима доводи до дирљивих сцена. Ако се на излету на пример, мрав успуже неком уз ногу, нежно ће га узети и склонити. Права мала катастрофа настаје ако мува случајно упадне у шољу чаја. Сви скачу и

спасавају је да се не удави, јер је то можда **реинкарнације нечије баке!** (подвлачење наше, нап. аут.)

Кад је мали Далај Лама три године медитирао, на читавом Тибету је била забрањена грађевинска делатност, „јер приликом земљаних радова, страдају неминовно инсекти и глисте, колико год се људи трудили да то избегну.“ Тибетанцима је било јако тешко да копају: стално су остављали алат и вадиле жива бића из груменова земље, да би их склонили. Харер наставља: „Сходно свему томе, на Тибету нема ни смртне казне. Убиство важи за најгнусније злодело, али убица бива једино избичеван, па му се окивају ноге. Ужасна казна бичевања заправо је мање хумана од смртне казне, јер им често осуђеници подлежу у страшним мукама. Али, при томе се нико није огрешио о правило вером прописано“ (подвлачење наше, нап. аут.)

На Тибету се у свему уздају у силу магије: кад нема кише, долази пророк из Гандона који пада у транс, и прориче дажд који ће прекинути сушу. Болесници бивају доведени код лама, које их мажусвојом светом пљувачком; или се мокраћа људи, које сматрају за свеце ставља у кашу и онда се то даје болеснику.⁶¹ Верује се у моћ амајлија, које су фигурице богова. Највећу моћ имају предмети које је у рукама држао Далај лама. Ништа се не ради без ослушкивања судбине – многе жене и мушкарци живели су од астрологије и врачања.

Харер је у манастиру Нечунг видео како изгледа прорицање званичног државног пророка, без кога ништа није предузимано у политици. То је био деветнаестогодишњи монах – медијум.

Пророчанства се дају тако што се у човека усељава "храмско Божанство". Ево како то изгледа: "Из храма је већ допирала пригушена, језовита музика. Унутра нас је дочекао сабласан приказ: са свих зидова кезиле су нам се ужасне гримасе и мртвачке лобање! У тешко окаћеном простору једва се дисало. Младог монаха управо су доводили из његових одаја (...) Медијум се задубио у концентрацију./.../ А онда, одједном, као муњом ошинуто извило се његово тело! Жамор је прострујао двораном: бог се уселио у њега! Медијум се све више тресао, крупне грашке зноја обливале су му чело./.../ Трзаји су му постајали све јачи, а обременена глава (са тешком пророчком капом, нап. аут.) заносила се исколачених очију.⁶²

⁶¹ Испада да обреди секте „АУМ ШИНРИКЈО“ која је за свој рад имала својеврсни благослов Далај Ламе, нису нимало „уврнути“, барем из перспективе тибетског будизма. Један до тих обреда подразумевао је испијање „свете воде“ у којој је било телесних излучевина Шока Асахаре.

⁶² Свети Јован Златоусти овако објашњава разлику између паганског и хришћанског прорицања: "У идолиштима, ако је неко бивао опседнут нечистим духом и прорицао, он је, као вођен и везан, био освојен духом и уопште није бивао свестан онога што говори. Гатару је својствено да буде у екстази, да трпи принуду и насиље, да буде занет и да лудује као ђавоиман. А пророк није такав, он све говори трезвене душе, 4 са здравим разумом, знајући шта говори... Ви сами знате да сте будући пагани, оновремено били вођени и занети... Чуј Платона који у апологији Сократа говори овако: "Прорицачи и гатару говоре много и добро, али сами уопште нису свесни онога што говоре"... Све то доказује и принуду са којом злодуси принуђавају и служе се, и насиље, какво људи трпе, кад им се једном

Наједном скаче - слуге му притрчавају, али им он измиче - и уз пиштање обоа почиње у екстази необичан кружни плес. Његово стењање и шкргутање једини су људски звуци у целом храму." Пророкове" неразумљиве речи и крике бележио је монах-писар, који је био у исти мах и тумач. Харер напомиње да су државни пророци на Тибету сменљиви - смењивали би их ако би дуже време прорицали лоше догађаје по државу. Немачки путописац је говорио да пророк изгледа нормално кад није у трансу, али, за Нову годину, приказ је био овакав: "Тетурао је улицама, док су га слуге придржавале са обе стране. На сваких тридесетак метара сручио би се у наслоњач који су носили за њим. Народ му се склањао с пута, у тишини посматрајући овај демонски приказ".

Пријем код Далај Ламе је значио много за људе који су са свих страна Тибета долазили, преваљујући на хиљаде километара, бацајући се у прашину и пузећи на коленима. Далај Лама је поклонике ударао по глави свиленом кићанком, а затим би им његови службеници давали малени црвени шал, који су верници "живог Буде" сматрали највећом светињом, носећи га као амајлију која штити од сваког зла. Што се тиче дарова који се доносе Далај Лами, они прелазе у власништво манастира или се поклањају заслужнима. "Једино врећице са златом које се стављају пред престо остају у личном власништву Богокраља. Оне долазе узлатне и сребрне ризнице Потале, у којима је вековима нагомилавано благо баснословно, предавано у наслеђе од једне инкарнације другој", каже Харер. Мада будизам проповеда ненасиље према глистама и мувама, у случају побуне против државног поретка правила постају нешто суровија. Године 1947. против актуелног регента се побунио бивши регент, Ретиг Рипмоче, који је желео да поново узме регентску власт, иако је на престолу до Далај Ламиног седео други. Њега су подржали монаси из манастира Сера. Ретиг је био ухапшен, а манастир Сера гађан хаубицама, док они који су дигли буну нису схватили да им је "лоша карма", и да немају наде на успех. Тамнице су се испуниле бунотовницима: "Влада је запленила и јавно распродала сва добра побуњеника. Ретигове куће и павиљони су порушени, а дивне воћке пресађене у друге вртове. Војници су безобзирно опустошили манастир. Још недељама су се по базару повлачили златни пехари, брокат и друге драгоцености".

Путовања Александре Нил

Александра Давид-Нил дошла је на Тибет са намером да изучи северни будизам; са европејском мешавином скепсе и инфантилног заноса пришла је тамошњој религији. У самом предговору, истиче да су Тибетанци, иако себе сматрају будистима, прихватили многа учења древне религије бон, тако да се ова мешавина разликује од изворног будизма. Један од главних, "криваца" је био отац тибетске духовности - Падма Самбава, врач - предају и кад се у то време лишавају здравога разума. Али код нас није тако. Пророци су прорицали са расуђивањем и сасвим слободно. Они су имали власт и да говоре и да не говоре; они нису били принуђени, него су са достојанством сачували и слободну вољу. Зато је и Јона бежао, и Језекиљ се уклањао, зато се и Јеремија одрицао (пророчке службе, нап. аут.) Бог их није принуђавао насилно, него их је саветовао, не помрачујући им расуђивање" (цитирано према књизи Ђакона Андреја Курајева "Сатанизам за интелектуалце").

чаробњак. Нилова сматра да је тибетску духовност исправније звати ламаизмом него будизмом.

За тибетски будизам карактеристично је велико поверење у магију. Једна домаћа изрека каже: "Ономе ко је вешт, биће удобно чак и у паклу". Карма се може побољшати магијским дејством.

Вера у реинкарнацију може довести до веома необичних моралних чинова. Ево примера. Прича каже да је на Тибету живео лама који се сматрао инкарнацијом угледног претходника. Имао је велику библиотеку и најбоље, учитеље, али није марио за знање – био је полуписмен и уживао у ленчарењу. Тај лама је непросветљен умро. У то време тибетским пустињама лутао је Дугпа Кинглес, "чудотворац и филозоф строгог држања". Наишао је на један извор, на коме је нека девојка захватала воду. "Филозоф строгог држања" је насрнуо на њу са намером да је обешчисти. Она се отела, побегла кући и све испричала мајци. Пошто јој је описала напасника, мајка је схватила да је то чувени дубтуб (мудрац - чаробњак) Дугпа, а дубтуби не могу бити тек тако склони насиљу.⁶³ На основу ламаистичке догматике, мајка је кћери дала овакав етички савет: "Кћери, човек кога си срела је велики Дугпа Кинглес. Све оно што он чини добро је. Врати се на поток, протри се пред њим и пристани на све што он буде желео". Кћи је послушала мајку, и срела Кинглеса како размишља на једној стени. Понудила му је своје тело. Међутим било је „касно“.

Дубтуб јој је рекао: „Дете моје, жене е побуђују никакву жељу у мени. Ал чуј: велики лама из суседног манастира умро је као незналица и водио је недостојан живот пошто је занемарио све прилике које су му биле пружене да се образује. Видео сам његов дух како лута кроз Бардо (област у којој душе обитавају у паузи између два тела, нап. аут.) привучен недостојним новим рођењем и желео сам а му из сажаљења омогућим ново људско тело. Али снага његових лоших дела ми то није дозволила. Ти си побегла и док си била у селу онај магарац и она магарица коју видиш тамо на ливади су се спојили. Ускоро ће се велики лама родити у виду магаренцета.“

Тибет и Хималаји су прожети магијом: лоптице а бројаницама се често праве од костију људских лобања; чудотворци могу да убијају људе на даљину и лете кроз ваздух... Самој Ниловој се чинило да јој некакви демони прете да неће обавити своју мисију и достигнути тајне због којих је дошла. Док је разговарала са Махараца ламом и опатом из Поданга, покушавала је да их убеди да је немогуће знати ко је Падма Самбава био као историјска личност. Тада је зачула један глас, који је долази од неког невидивог: „Ништа од онога што покушавате неће успети... Људи ове земље мени припадају... Јачи сам од вас“. Нилова је заборавила своје хришћанско наслеђе, макар и западно: није могла да претпостави чији глас то говори. Касније је од неких пустињака добила амајлију, која јој је, према тумачењу лама – стручњака за магију, „осигуравала присуство демона који ће јој уклањати опасности с пута и који ће јој служити.“

⁶³ Реинкарнационистичка етика савременог Њу Ејџа оправдава све могућности изопачености и злочине: хомосексуализам (две душе, које су у прошлим животима биле у телима мужа и жене, сад могу бити у два мушка или два женска тела); абортус (душа која је убијала бира да се телесно зачне у утроби жене које је решила да побаци - и тако себе кажњава за грех из "претходног живота), итд. О овоме пише Рандал Баер у својој књизи „У Њу Ејџ кошмару“.

Није се шалити са ламама! Лама из Чортен Њима био је жењени нгапа чаробњак који је имао себи потчињене сељаке. Кад је дошло време жетве лама је наредио сељацима да му пожању њиву, на шта су се неки сељаци узјогунили, плашећи се града. Отишли су да прво пожању свој јечам. Лама је, да би их казни, призвао своје „богове заштитнике“⁶⁴ и оживео торме, колаче купастог облика који служе за магијске операције. Торме су летеле, улетеле у куће непослушних сељака и направиле лом; послушни сељаци су били поштеђени казне.

Магијска сила⁶⁵ тибетског будизма заснивала се на вери у оно што би Јунг назвао "активна имагинација". Године 1912. Далај Лама је Александри Нил о томе рекао следеће: "Бодисатва је база из које могу да се створе безбројни магични облици. Снага коју она ствара из савршене концентрације мисли омогућава јој да истовремено створи фантом који је њој сличан међу хиљадама милиона људи. Она може да ствара не само људске облике, него и многе друге, чак и нежива бића као што су куће, ограде, шуме, путеви, мостови. Може да изазива атмосферске појаве, као и напитке за бесмртност који утољују сваку жеђ". Причало се да је Трачилама, побегавши из Шигатцеа, на свом месту оставио утвару која се понашала као и он, и све заваравала.

Александра Нил недвосмислено каже: "Тибет је земља демона. Када бисмо се ослонили на легенде и народна веровања, дошли бисмо до тога да је број демона много већи од броја становника. Попримајући хиљаде различитих облика, ова зла бића бораве на дрвећу, на стенама, у долинама, језерима, изворима.⁶⁶ Они прогоне људе и животиње да би им одузели "животни дах" и да би се њима нахранили. Они по својој вољи лутају степама и шумама и сваки путник може да се нађе лицем у лице са једним од њих на свакој кривини пута. Из таквог стања произилази да се Тибетанци веома много друже са злим духовима. Званични ламаизам је преузео на себе да их укроти, да их преобрази, да од њих начини себи подређене слуге и да их због непослушности онемогуће да наносе зло или

⁶⁴ У житију светог Јулијана (13. јули по Православном календару) наводи се да је Светитељ васкрсао сина паганског велможе Јовинијана. Када је младић устао из мртви, узвикнуо је велики Бог хришћански кога проповеда Његов слуга Јулијан!" А оцу своме је рекао: "Заиста све до сада били смо у заблуди не знајући Бога истинитога, јер богови које поштујемо стварно су ђаволи; јер ја их видим у паклу и гледах како они немају покоја и непрестано се муче у љутим мукама". Ту је тајна тибетских божанстава.

⁶⁵ Црномагијске моћи злих волшебника познате су и Православној Цркви. Пре него што се обратио Христу и примио Крштење, Свети Кипријан (2. октобар) био је црни маг. На гори Олимпу, где се сматрало да обитавају јелински богови, од магова је научио да изазива промене у ваздуху, пушта громове и кишу, да прави штете воћњацима, баштама и пољима, да на људе наводи невоље и болести. Тибетски чудотворци, који су се сасвим предали сатани, могу да чине сличне ствари.

⁶⁶ Демони имају "протејске" моћи: могу се јављати у обличјима ангела, светаца, Богородице, па чак и Христа: могу се јављати у обличјима лепих жена и мушкараца, када наводе на блуд; ради застрашивања, могу се јавити у обличјима звери; могу се јавити и као "ванземаљци", мали зелени". Очито је да су се паганима јављали као њихови богови.

да их потамане". Тибетански мистици се, духовно вежбајући, друже са демонима -да би их изазивали или да би им дали милостињу. И то учитељи саветују ученицима: лама из Амдоа је свог младог ученика принудио да оде у једну пећину, сам себе веже за стену и целе ноћи пркоси злodusима, и то онима који су представљени на сликама како сишу људски мозак. Пустуњак Кушога Ваншен је Александри Нил објаснио да изненадне смрти приликом дозивања демона последица страха, јер ако неко не верује у демоне, неће му бити ништа. То је слично као са децом која су наша, па нам измакну контроли - мисли се објективизују, постају демони и убијају страшљивце.⁶⁷

Обред гчога подразумева мистичко раздјељивање себе демонима. Често монаси (трапе) по седам дана једу и пију поред леша, читајући молитве за покојника. Затим се његово тело оставља као милостиња лешинарима. За Нилову је обред у коме је један трапа пао у транс аутохипнозе, ипак био превише. Он је урлао: „Дођите изгладнели демони. На овој гозби моје ће се месо претворити у било који предмет ваших жеља.“ Покушала је да га изведе из трансa, али он је у за њу помислио да је демон, па јој је понудио своје месо и крв.

Један од посебних тантричких обреда подразумева и људождерство. На Тибету се прича о великом ламу Гогс-тсангу, који је ноћу, са својим слугом, дошао до једне реке. У реци су нашли леш. Лама је рекао слуги: „Извучи нож, исеци комад меса и једи“. Овај то није могао, али је лама јео, рекавши да има пријатеља у Индији који му сваке године на тај дан шаље обед. Кад су се враћали у манастир лама је казао слуги: „Желео сам да са тобом поделим благодатност и изванредне плодове овог мистичног оброка, али ти га ниси достојан.“

Како ритуално људождерство тумаче представници ламаизма?

Овако: „Постоје бића која су, пошто су достигла веома висок ступањ духовног савршенства, претворила супстанцију свог тела у неку тананију природу, која има својства различна од обичног меса. Међутим, већина нас није способна да разликује ту промену.

*Појести залогај тог промењеног меса значи доћи у екстазу и досећи наднаравна знања и моћи (подвлачење наше, нап. аут.)*⁶⁸ У оквиру обреда

⁶⁷ И ово је једна од заблуда тибетског будизма: демони, мада упливишу на људске мисли, уопште нису творевина мисли него *реална духовна створења* која мрзе Бога и желе да науде човеку. Велики оптички Старац Варсануфије имао је доброг пријатеља, музичара Пасхалова. Пасхалов није ишао у цркву, али је решио да се исповеди и причести, што дуго није чинио. Међутим, извршење своје одлуке је одуговлачио. Ево шта старац Варсануфије каже о његовој судбини: "Једном је у позну вечер дошао к мени и заповедио мојој служавки да изађе на улицу и исплати кочијаша. Када је ова изашла, и видела на месту кочијаша неко ужасно чудовиште, уплашила се веома и пала онесвешћена на улицу. Куда је нечастиви возио Пасхалова, остала је тајна, само је он следећег дана изненадно скончао, а његова се душа изгубила заувек. Жалим за њим целим својим бићем. Нечастиви свуда разапиње своје мреже. Он жели да уништи човека и недовољно пажљиви се, на своју погибао, хватају у његове замке“.

⁶⁸ Гилберт Честертон, познати енглески романиста и хришћански апологета (ово је релативан појам, јер он није припадао истинском Хришћанству – Православљу – примедба уредништва Одговора) сматра да канибализам међу паганима није присутан код оних најпримитивнијих, него, напротив, код оних цивилизованих,

овог будизма постоји и обред оживљавања мртваца магијском формулом, после чега се чупа мртвачев језик који се суши и служи као моћно магијско оружје. Од магијских вештина упражњава се и лебдење, а женске богиње, дакини, које дају тантричке иницијације су старице са зеленим или црвеним очима...

Александра Нил је желела да се научно, објективно изучавање будизма настави. После свега што је описала, међутим, чини нам се да је њен суштински научни закључак, ипак реченица: „Тибет је земља демона“.

Истраживања В. Ј. Еванс - Венца

Један од оних који су истраживали тибетански будизам и били за њега животно заинтересовани је и В. Ј. Еванс - Венц, који је 1917. отишао у индију. Он није био објективан и хладнокрван научник, него је учествовао и у обредима који су му били понуђени. Тако је 1918. отишао да посети Шивину пећину Амар Нат; живео је у прашумама горњег Ганга као пустињак. Упознаје ламу са Тибета, Кази Даву Самдупа, и постаје његов ученик, све до 1922. када је лама умро. Плод дружења је књига „Тибетанска јога и тајна учења“. Венц је веровао да ће ова древна знања помоћи европском човеку у потрази за „неугасивим Светлом Истока“. Поред овога, Еванс-Венц је приредио „Тибетанску књигу мртвих“ и књигу о јогину Миларепа.

Тибетански будизам се развио из става махајана-будизма да се сви путеви могу употребити да би се дошло до циља: постајања Будом и помоћи осталим бићима у достизању будаства. Учитељ је онај који представља Буду, и он се мора слепо слушати, да би ученику заузврат дао прави пут ка будаству. Свако религијско веровање и метод могу се употребити на тој стази - то је разлог због кога је прихваћена и тантра.

Обред који Еванс-Венц описује подразумева сечење и комадање себе да би се демони нахранили и тако им се дала шанса да се ослободе овог света и крену ка будистичкој нирвани. Суштина обреда је у распаравању свог стомака, давању крви злодусима, и затим зашивању ране магијским силама. То је тзв. „краћи пут“ ка достизању нирване.

Ритуал чода је праћен магијским плесом, свирањем у трубу канглинг којом се призивају духови и ударањем у бубањ дамару, прављен од људских лобања и превучен људском кожом. Еванс - Венц каже да је са овим обредом некад било повезано једење људског меса и пијење крви жртве, али је то укинато кад је дошао будизам. Па ипак, једна од инвокација Чода гласи овако: „О, ви гости, дођите на велику гозбу. Бубањ од лобање, најбољи и најређи од бубњева, има јасан звук; столњак од људске коже (на коју је гозба постављена) је диван за посматрање; труба од људске кости испушта мелодичан звук“.

Тибетански будизам је заувек прожет утицајима шаманистичког бон веровања, о чему говори и Идрис Шах у својој "Оријенталној магији". Бонистички обред подразумева кађење демонима, дување у рог од кости,

који се свесно опредељују да служе демону. Они не поступају као незналице, него као они који желе да свом господару, кнезу таме, угоде највећом жртвом: „Они то не раде зато што не знају да је то лоше, него управо зато што знају да је лоше, они се понашају као париски декадент у току црне мисе,“ каже Честертон.

после чега сви жреци призивају злодуха Јаманатаку са његовим друштвом, да узме месо, вуну и кожу говечета јак. Њихов "бог" има главу бика, очњаке и рокове. Ногама гази људска тела. Украшен је лобањама и костима, а око њега гори пламен.

Тибетански будизам постао је популаран на Западу преко теозофије Јелене Блавацке, преко Ане Безант, Јелене и Николаја Рериха до савременог Њу Ејџа све више људи се занимало за "махатме" који са Хималаја управљају спиритуалном еволуцијом човечанства. Шамбала је духовни центар и штаб из кога ће доћи месија човечанства - Мајтреја.⁶⁹

Николај Рерих је тврдио да се Шамбала налази у подземљу, и да из ње "владар света" излази у обилазак ламаистичких манастира.

Фердинанд Осендовски, русификовани Пољак који је био министар фшансија у Колчаковој влади, после пораза белих нашао се у Монголији, а затим и на Тибету. 1922. издао је књигу "И звери, и људи, и богови", у којој је писао о подземном свету Шамбале и њеном господару, о коме су му причали ламаисти. Јелена Блавацка тог господара описује са четири руке, од којих су две на грудима, једна држи лотос а једна змију. Има бројанице око врата и треће око Шиве. Називају га "покровитељем Тибета" и "спаситељем човечанства". Тибетанци га зову Жигтен Гонпо. Цар света, сматра се, зна помисли свих владара, и помоћу магије управља поступцима њиховим.⁷⁰

Очито је да овакав "господар света" својим поклонцима намеће религиозност која не може проћи без људских жртава. Можда се неко пита откуд трубе од људских костију и столњаци за чод обред од људске коже. Будистичко објашњење вели да то означава презирање материјалне егзистенције. Кости од којих се праве бубњеви и свирале могу се, додуше, узети од мртвих. Али није баш увек тако.

Код северних будиста људске жртве су постојале све до XX века. Један од оних који су их упражњавали био је и Тушегун-лама (или Џа-лама), који је себе сматрао инкарнацијом Махакале, великог црног бога смрти, владао је степом скоро пола века. У августу 1912. када су Монголи освојили кинеску тврђаву Кобдо, било је ухваћено 35 кинеских трговаца. Требало је да они послуже као материјал за обред великог "освећења застава". Сабирајући народ, ламе су свирале у трубе и ударале у бубњеве. Кинески трговци су били скинути до гола, руке и ноге су им везали на леђа. Док су ламе певали и носили посуднице са крвљу за демоне, Џа-лама је предводио поворку. Спустио се на колена пред првим Кинезом, изговорио обредне формуле, а затим му у груди зарио срполико сечиво. Извадио му је срце живом и ставио га у пехар направљен од сребром окованог горњег дела људске лобање. Монголи су крвљу која је текла из груди петорице Кинеза

⁶⁹ Далај Лама уопште не сумња у постојање Шамбале и њен духовни уплив. Међутим, он каже: "... Шамбала постоји, али не у било ком конвенционалном смислу" (као географски простор, нап. прир.) Вероватно је Далај Лама познаје као област духова, "махатми" о којима су говорили теозофи, тзв. "Велико Бело Братство" које управља духовним развојем човечанства.

⁷⁰ Светом Андреји Јуродивом један демон је, на питање како он "предвиђа будућност", јер је не зна по предзнању, одговорио: "Наш најмудрији отац - сатана - боравећи у паклу, гата о свему помоћу мађија и нама предаје". Одатле знање "господара Шамбале"!

које је лама жртвовао исписивали знамења на својим заставама, док је маса урлала у заносу.

Чиновник локалног кнеза дошао је до места покоља и покушао да спречи даље лудило, јер "жута вера" не дозвољава људске жртве. Међутим, рекли су му: "Џа-Богдо-лама врши тантра-жртвоприношења по стародревном обичају, како предају негласна, тајна предања. За нас је његова наредба - главна! Тако Махакала каже да треба поступати са непријатељима религије."⁷¹

Руски религиолог Ломакина каже а Џи лама као будистички „светац“, није ни пио, ни пушио. Као инкарнација Махакале, он је, у ствари, био сматран инкарнацијом Шиве, великог разоритеља космоса. Ламе-сликари, Махакалу представљају са мачем или ножем, спремним да прождеру непријатеље жуте вере. Он осећа блаженство кад види како се муче „носиоци зла“.⁷² Сматра се да жртвовање које је вршио Џа-Лама не може да врши свако, него само високо посвећени тантриста, који је достигао дубину мудрости. У тантризму се мисли да они који су достигли савршенство убијајући људе, истима помажу да се њихове грешне душе очисте за боља рађања (сетимо се како је убијао Падма Самбава!). Осендовски каже даје Џа-Лама био близак пријатељ самог Далај Ламе; он је за себе говорио да је једини који је видео „цара света“, господара Шамбале.

У часопису „Пламенови Сибира“, 1927. године А. Бурдуков је објавио истраживање „Људске жртве код савремених Монгола“. У једној бици 1913 године, Монголи су по наређењу Џа-Ламе, здрали кожу са рањеног Киргиза, коме је будистички жрец претходно извадио срце, пошто је Киргиз био велики јунак. Одерана кожа је била посољена и висила је као „тулум“ у Џа-Ламином шатору. Руски одред је „Махакалу“ ухапсио у марту 1914, носећи

⁷¹ Ламаисти желе уништење својих непријатеља. А хришћани? Ево шта Владика Николај у свом „Охридском Прологу“ пише у житију Светог Апостола Карпа (25 мај): „Грешнику не треба желети смрт но покајање. Ништа тако не жалости Господа, Који је на Крсту за грешнике пострадао, него када га ми молимо, да смрћу умори неког грешника, и тако уклони нам га са пута. Десило се једанпут да је Апостол Карп изашао из стрпљења и почео се молити Богу да пошље смрт на два човека грешника: једног незнабошца и једног одступника од вере. Тада му се јави Сам Господ Христос и рече му: „Биј Мене – ево готов сам за спасење људи да се опет распнем“. Овај догађај саопштио је Свети Карп Светом Дионисију Ареопагиту, а овај га је записао и оставио Цркви на поуку свима, да се за грешнике треба молити да се спасу, а не да погину, јер Господ неће да ко погине, него да сви дођу у покајање.“ (2 Петр. 3:9)

⁷² Православни свети подвижник наших дана, светогорски Старац Силуан, о љубави према непријатељима говори овако: „Душа не може имати мира, ако се не моли за непријатеље. Душа која је благодаћу Божијом научена да се моли, воли и жали сваку твар, а највише човека, за кога је Господ страдао на Крсту и који је за сваког од нас толико пропатио... Ако се будеш молио за своје непријатеље, мир ће се уселити у тебе. А када будеш заволео непријатеље, знај да ће још већа благодат Божја живети у теби. Још нећу рећи да је савршена, али је довољна за спасење. Ако нападаш своје непријатеље, значи да зли дух живи у теби, и убацује ти у срце зли мисли, јер, као што је рекао Господ, из срца излазе и добре и рђаве мисли“. Очито је да се однос према непријатељима у хришћанству и будизму веома разликује...

ову кожу као доказни материјал о суровости црног мага. Лама је успео да побегне у Монголију кад је почела бољшевичка револуција.

Зашто је била потребна кожа човека? Она симболизује кожу Мангуса који је инкарнација зла. Када се прави нови манастир, људска кожа се користи за нека од великих молепствија, тзв. хурала. Бурдуков каже да ламе нису волеле свог колегу, али су га признавале као ученог и посвећеног у тајне. Тулуми од људске коже су код већине будистичких жреца замењивани белим латном, али су у главним храмовима Ласе, тамо где је бивао Далај лама, за молитве страшним боговима коришћене управо људске коже.

Године 1921, када је избио бољшевички устанак Монгола, одред команданта Максаржова упао је у борбу против белог гарнизона атамана Казанцева. Монголи су однели победу. Чеџин-лама, који је пратио револуционаре тражио је да есаул Ванданов, Бурјат-будиста буде убијен а његово срце принето на жртву. „Божанство“ које је било у њему, захтевало је овакав поступак. Ванданова су стрељали; његово топло срце прождерао је лама.⁷³

Извршитељи овог дела су Бурдукову причали да су есаулово сало и месо поделили ради справљања лекова, што је пракса тибетанске медицине. Иста ствар се десила са подофициром Филимоновим: Чеџин-лама је његово срце принео на жртву црвеној комунистичкој застави Монголареволуционара, а затим га појео. Не треба заборавити да је командант бољшевика Максаржов био својевремено саборац Џа-ламе.

Ово, дакако, није случајност, него традиција. Угледни градови имају заштитника. Античка Атина је имала као покровитеља Паладу Атину, богињу мудрости; хришћански Солун до дана данашњег штити Свети великомученик Димитрије... Заштитница светог града Тибета, Ласе, је богиња Ламо. Она се представља како скаче по мору крви на мули, покривеној тулумом од коже њеног сина, који је издао "жуту веру".

У интервјуу који је дао Џ. Аведону, објављеном у руском часопису "Пут ка себи" бр. 3/95, садашњи Далај Лама говори о нарочитој везаности инкарнација Буде саосећања са Махакалом, богом смрти. Каже: "Пошто сам се родио, на крову наше куће населио се пар гавранова. То је нарочито занимљиво, јер се исто десило и после рођења првог, седмог, осмог и дванаестог Далај Ламе. Касније, када је Далај Лама Први порастао и достигао висину у својој духовној пракси, за време своје медитације успоставио је непосредни додир са божанством - заштитником Махакалом. И тада му је Махакала рекао:

"Онај ко, попут тебе, утврђује учење будизма, има потребу за заштитњом какав сам ја". Носилац Нобелове награде за мир у својим медитацијама комуницира и са злим божанствима са којима је Падма Самбава постигао договор о заштити тибетанске ортодоксије. У разговору са Аведоном он вели:

⁷³ У Другом светском рату забележени су случајеви усташких злочинаца који су, попут Љуба Милоша, пили крв својих православних србских жртава. Такође, било је и случајева усташког канибализма. Очито је да ђаво, који неизмерно мрзи људско тело, у које се Господ оваплотио ради спасења читаве твари, преко својих слугу покушава да то тело на сваки начин понизи и оскрнави, а последњи стадијум демонијаштва је - канибализам.

"Да би се могао имати посао са такозваним гневним заштитницима, ми сами морамо достићи одређени ниво унутрашњег развоја. Кад човек достигне неке резултате, или стабилност у својој јога - пракси, нарочито у јоги божанстава, и код себе развије гордост тог божанства, он стиче могућност да користи разне заштитнике и божанства. То је управо исправан пут... Ја сам изводио иницијација Калачакре. При том сам увек духовно себи представљао разне заштитнике тибетског народа, тибетског друштва... Та божанства могу да утичу на догађаје који се у свету збивају".

Тантризам је, продирући у будизам, Тибетанце везао са култовима Шиве и Шакти, који су све само не нормални. У својој књизи "Посвећење и посвећеници Тибета" Александра ДавидНил наводи један овакав тантра-будистички ритуал: "Када се период затвореништва завршио, и били обављене све неопходне иницијације мужа и жене, Марба се затворио скупа са својом женом Данмедма у својој молионици. Лама је заузео ритуално место са својом супругом-дакини, а Нгог Чојдор и његова жена су загрљени седели крај његових ногу. Марба је излио своју сперму у чашу од људске лобање и, помешавши је са разним састојцима, који тобож имају магијска својства, дао ученику и његовој жени да смесу попију. Тај необични ритуал познат је малом броју лама. Према сведочанствима која сам ја скупила, изводи се врло ретко. Говоре да само они који су били иницирани у најскривеније тајне езотеричког учења имају право да га врше. Било ко други, ако се усуди да то учини, родиће се (у наредном животу, нап. аут.) као демон".⁷⁴

⁷⁴ Што се тантризма тиче, Мирча Елијаде верује да је реч о духовном противнападу култа мајке - богиње који су упражњавали индијски домороци Дравиди пре но што су стигли ратнички орјентисани представници беле расе, Аријевци, који су упражњавали соларне култове и прогонили домородачку религиозност...

Основни тантристички став је, као и код осталих пагана, да је стварност - једна и јединствена, а да је дуалитет - лила, игра божанске свести. За разлику од традиционалног индуизма, тантризам сматра да велови маје, материјалне обмане, могу бити коришћени на путу ка просветљењу. Користећи силе маје, тантриста надилази и саму илузију, и враћа се првобитној једноти, која је "Бог". Ова првобитна једнота, океан чисте потенције, без облика и пројава, постојала је све док нешто није узнемирило равнотежу, после чега се божанство дели на мушки и женски пол. Узнемирење "Бога једноте" у тантризму се сматра неком врстом "божанског лудила", које је постало основа за настанак творевине... Што је време више пролазило, од сат-југе (златно доба) до кали-југе (доба пропасти), творевина се све више дегенерисала, и у кали-југи велови маје постали су готово непрозирни. Једини начин да се све уреди је уништење творевине. Зато је покровитељ већине тантриста Шива, бог уништења, и његова жена Кали, богиња смрти. Неке од тантричких секти, какве су "тхуг" и "пиндарис", због оваквог "религијског става", увеле су приношење људских жртава као део својих обреда. Шива је, уз то, бог екстазе, божанског лудила. Он персонификује лилу тј. божанско лудило.

Тантристи га обожавају да би "полудели" скупа с њим, и тако продрли са оне стране постојања. (Сличан је био култ Диониса, бога вина и разуданости. У култу Диониса-Загреја, кога су убили и раскомадали Титани, упражњаван је ритуал

Осендовски је једног дана дошао код Далај Ламе који му је рекао да је то велики даи, кад се празнује победа будизма над осталим религијама. Предање везано за овај празник каже да је велики Кублај Кан на свој двор позвао жреце разних богова, и тражио да му сваки изнесе своју веру. Један лама се подругљиво осмехивао, ћутећи. На крају, рекао је: "Велики царе! Нареди сваком од нас да покаже моћ својих богова, учинивши чудо, и затим суди чија је вера боља". Сви жреци су ћутали, а будиста је учинио тако да посуда слатког напитка са стола сама долети до уста Кублај-кана. Отпивши из ње у чуду, цар је рекао: " Твој бог постаће мој бог; њему ће се молити моји поданици. Али реци какве си вере? Ко си и откуда си?" Овај је рекао: "Учење најмудријег Буде - моја је вера. Сам ја сам пандита-лама,

омофага. Приношена је људска жртва, њено тело је комадано, а учесници су, једући меео, учесовали у "божанској" природи Диониса-Загреја. Овај обред је у Риму, у трећем веку после Христа, због сгравичних злочина, био забрањен. Коментаришући забрану Дионисовог - Бахусовог култа, Плиније вели да се у баханалијама, убијати човека смарало "најузношенијим религиозним чином, а појести његово тело - најпохвалнијим").

Тантра има за циљ буђење кундалини-енергије која, склупчана на дну кичме, почива у виду змије. Она се пробија кроз седам енергетских чакри, да би се сјединиласа Шивином чакром ("треће око") на челу. Брукс Александер о томе пише: "Када се бог и богиља сједине у сексуалном загрљају, наступа просветљење, ишчезава илузија, и све је само Једно". Циљ тантризма је веома практичан: прозводља одређеног стања свести. Пошго и тело и душа кореспондирају са поларитетом космоса, и само тело треба користити у обредима за буђење надсвести.

Тантрици користе мантре (магијско певање), јантре (магијске цртеже и симболе, попут мандале), као и јогу, најпре хата-јогу, јер је она физичка. Хата-јога подразумева вежбање асана (положаја тела), мудре (ритуалних гестова) и пранајаме (контрола дисања). Неопходан је и гуру, који тумачи тајна значења тантричких списа и предаје динамизам тантричке традиције. Гуру приликом иницијације ученику налаже да му се поклони и обожава га, предаје му семе "моћи" - мантру, са упутством за коришћење; даје му савете за вежбе визуализације и божанство коме иницирани нарочито треба да се обраћа. Ученик добија и ново име...

Сексуални однос у тантризму се зове "маитхуна";. Циљ вежбе је постазање "троструке непокретности" - семена, дисања и свести. У току полног односа, пред његов врхунац, тантриста има задатак да заустави дисање и спречи ејакулацију, што, тобож, доноси "просветлење" (мада може бити узрочник смрти.) Тантристи се деле на тантристе леве руке и десне руке; леви су црни или црвени, а десни бели. Леворукаши полни чин описан у књигама схватају буквално, а деснорукаши фигуративно. Духовни центар тантре леве руке је Шамбала, а десне руке Агарта. (Према томе, тибетски будизам се јасно определио за тантру леве руке.)

Језик тантричких списа је намерно неразумљив и вишесмислен, да би се тајна чувала од непосвећених. Само гуру и иницирани знају шта то у ствари значи. Ученици сатанисте Алистера Кроулија веома се често служе овим тантричким триком: кад он, на пример, описује жртвовање детета у неком обреду, кроулијевци кажу да се мисли на полни одос, и да дечак кога треба жртвовати значи фалус. Овај тзв. "интенционални језик" ("сандха-бхаса") има за циљ довођење ученика у "парадоксалну ситуацију". Према Елијадеу, разбијање језика води "уништењу" профаног универзума и замени тог уннверзума неким другим, "просветљеним". Елијаде каже: "Било који еротски феномен може да означава у том "интенционалном језику" једну хатха јогистичку вежбу или једну етапу медитације, као што се било коме симболу, било коме "светом стању", може

Туржо Гамба, из далеког и славног манастира Сакиа на Тибету, где у људском телу обитава ваплоћени дух великог Буде, његова мудрост и сила. Знај, царе, народи који су примили будизам прошириће своју власт на земље Запада, и тачно кроз осам столећа и једанаест година наша вера ће победити све остале вере". Кублај-кан је владао од 1250. до 1260. године. 811 година од тада - пада у другу половину XXI века. Али већ почетком XX столећа руски теозоф Николај Рерих сматрао је да је доба ламаизма наступило - тако су му говорили тибетски посвећеници...

Осендовски пише да се служба у којој Далај Лама служи завршава тиме што Далај Лама благосиља присутне, окрећући се на све четири стране света. На крају пружа руке према северозападу, то јест према Европи, где по пророчанству треба да се шири учење најмудријег Буде...

На Западу, сматра се, има око 500000 људи хришћанског наслеђа обраћених у будизам. Шоко Асахара, коме је Далај Лама дао благослов за рад и који је 1995. потровао путнике у токијском метроу, највише следбеника имао је у Русији - око 30000. Тамо је сарађивао са секретаром

придодати 'еротски' смисао"... А полни чин? Елијаде каже: "Сексуално сједињавање се претвара у ритуал у коме људски пар постаје божански". Тантристички морал подразумева двојност: оно што је за неке пропаст, за друге је спасење, макар то био и злочин. Ево шта каже Елијаде: " Тантристички текстови често понављају изреку: " Истим оним актом због кога неки људи бивају у ватри пакла током милиона година, јогин добија свој вечни благослов". То је, као што знамо, основа саме јоге коју излаже Кришна у "Багавад - гити": " Онај кога егоизам не одведе на криви пут и чија је свест остала непомућена, убио неког или не, неће тиме бити (кармичким ланцем) свезан" (XVIII, 17). Већ се у Брахадарнјака - упанишади (В, 14,8) тврдило: "Онај који то зна, какав год грех да на изглед учени, све поднесе и остаје прочшпћен и неупрљан, не стари и остаје бесмртан". Као наследник ове традиције, Шоко Асахара је чврсто веровао да је изнад карме: трујући путнике у токијском метроу, он, по свом уверењу, није чинио грех, него нешто за њихово добро. За тантристу оргија, канибализам и свако зло могу бити "религијски чиновни".

Уосталом, верује се да је сам Буда сексом савладао демона Мару. То се звало "вежбе на кинески начин". У једној тантри, Вашиста, син Брахмана, одлази да пита Вишнуа у облику Буде како може стећи наклоност богиње Таре. Кад је стигао у Кину, угледа Буду како ужива са хиљаду жена, у еротској екстази. Запањен, он узвикује да је то супротно Ведама, али му неки глас каже да се наклоност Таре може стећи само коришћењем "кинеске технике". "Мудри" Буда му поручује: "Жене су богови, жене су живот, жене су драгуљи. Треба увек у мислима бити међу женама". Кад је умрла жена Јен - Чуа, која је целог живота своје тело давала младићима, открило се да је она то радила као "просветљени Бодисатва"... Елијаде каже да се у вишнуитском кришнаизму за идеал љубави узима "илегална". "антисоцијална", љубав Кришне и Радхе, која означава потпуни раскид са нормама друштва који захтева аутентично религиозно веровање. Он сматра да Индусима хришћанска мистика, у којој је Христос чедни Жених, а душа невеста, није довољно "јака", зато што "недовољно истиче напуштање свих социјалних и моралних вредности које налаже мистичка љубав". Из свега што смо о тантризму написали јасно је да упражњавање тибетанског будизма није нимало безазлено, и да изјаве Далај Ламе о "миру и љубави" не треба схватати увек најбуквалније. Тибетанци под миром и љубављу могу подразумевати сасвим другачије ствари од оних које на уму имају Хришћани.

Јељциновог Савета безбедности, Олегом Лобовим. Његов поклич је био: "Претворимо Русију у Шамбалу!".⁷⁵

Руски философ Соловјов је, видећи ширење теозофије, претече данашњег Њу Ејџа, тврдио да је то нешто што се не збива без знања и благослова тибетског будистичког врха. Братство келана, коме је слушао католички мисионар на Тибету Гике у XIX веку, имало је за циљ освајање власти у домовини а затим у Кини, после чега би било освојено Руско царство и остатак света, што би претходило победи жуте вере и доласку Буде - Мајтреје. За келане се причало да имају велике окултне моћи.

⁷⁵ Далај Лама у Холивуду: Највеће Холивудске звезде појавиле су се на вечери организованој у част Далај Ламе у једном хотелу хотелу на Беверли Хилсу. Цена овакве забаве је између 300 и 1000\$ по особи. За главним столом нашли су се организатори Ричард Гир, Харисон Форд и његова супруга, Мелиса Метисон Форд, Стивен Сегал, Шерон Стоун, Мег Рајан и Денис Квејд. Међу осталим звездама које су се трудиле да скрену пажњу Његове Светости били су Оливер Стоун, Ширли Мелејн, Стивен Дорф, Лионард Нимој, и Мајкл Стајп. После вечере, Далај Лама се обраћа скупу, прво преко преводиоца а затим на свом, како сам признаје, лошем енглеском, користећи неформалан начин обраћања који делује прилагођено холивудској публици. Они, додуше изгледају срећније за време прве половине његовог, читав сат дугог говора. Далај Лама, прогнани лидер тибетанских будиста одједном је постао популарнији од Била Клинтона међу холивудском елитом. Штавише, док је Клинтон добијао само донације за кампању, Далај Лама је доживео највеће могуће признање: тренутно се снимају два ривалска филма о његовом изузетном животу, - "Seven years in Tibet" Жана Жака Аноа, са Бредом Питом у главној улози, и "Кундун" Мартина Скорцезеа. Али ова два можда представљају само почетак жанра: откупљена су и права за роман француског авантуристе Мишела Пеисела "La Tibetiane" а Сегал припрема акциони филм чија радња се дешава у Тибету 60-гих година. Чак и лик у његовом последњем филму "The Glimmer man" између карате удараца проповеда ненасиље. Објекат оволике пажње, Тензин Гиатсо постао је 14. Далај Лама када је серија чудесних знакова показала да је баш он реинкарнација тибетанског духовног вође. Преузео је вођство у покороном Тибету када је имао 15 година, а Кина отпочела бруталну окупацију земље. Далај Лама и око 100 000 његових следбеника пребегло је у Индију, где су 1959. формирали избегличку владу. После тога, Кина је, уводећи комунистички режим, почела да насељава Кинезе, забрањује религију, мучи и убија дисиденте.

Ипак, Далај Ламина сензационална популарност у Холивуду не може се сасвим објаснити чињеницом да су људска права слаба тачка посланика индустрије забаве. Свако ко га је срео зна да он има харизму. Његово понашање је тако природно и једноставно да се, уз сво дужно поштовање према његовој мудрости и положају може рећи да је слабак. Он је весео, срдчан момак и није чудо што они који су га упознали имају обичај да кажу "мој пријатељ, Далај Лама". "Будимо искрени, Далај Лама је сјајан тип за дружење. Топао је, срдчан. Уосталом од друге године је учио како да постане сјајан тип, и то од најбољих учитеља. Он је научио да у свакоме види Буду", каже његов следбеник познати. Новинар Бил Хигинс. Др Пратападитја Пал, експерт за тибетанску уметност тврди да је Далај Лама геније за односе са јавношћу. Један од његових монаха се рукује са Шерон Стоун, и са њом позира фотографу. "Ово је невероватно. Тибетански монах не сме ни да дотакне жену!", запањен је Пал. Али, Далај-Лама је схватио колико су оваква познанства корисна и замолио је Ричарда Гира да му их омогући. Гир је, наводно, далеко догурао у мистичној хијерархији, и стигао до неких "тајних" знања. Мада се не

Русија и свет су пуни људи који чврсто верују да је Далај Лама предводник религије која је најмирољубивија на свету. Далај-Лама предлаже укидање војске и стављање света под команду Уједињених нација. За то време, Махакала се радује у свом подземном царству, Шамбали. Његови учитељи, какав је лама Јешеј, у свом "Уводу у тантру", препоручују човечанству: "Неопходно је у себи развити осећај божанске гордости. Божанска гордост се састоји у томе да осећате како сте ви потпуно просветљено тело еманације буде, и да је ваш ум апсолутно слободан од свих предрасуда и ограничења" ...⁷⁶

Међутим, макар "жута вера" привремено тријумфовала, на крају ће победити Онај Који је рекао: "Блажени ништи духом, јер је таквих Царство

зна тачно о каквим се то знањима ради, помињу се левитација, телепатија, контрола телесне температуре, чак и могућност да се пролази кроз зидове. Ипак, ривалитет између два велика пројекта инспирисана Тибетом није баш у складу са будистичком учењем. Своди се на борбу на живот и смрт око термина и ко на шта има право. "Кундун" студија Дизни је Далај Ламина биографија, написала је Мелиса Метисон Форд, и тренутно се снима у Мароку. Екипа филма "Seven years in Tibet" је сумњиво отсутна са овог окупљања. "Нисмо дошли зато што је организатор Мелиса Метисон. Али Далај Лама нас је благословио", каже један од продуцената. Цифра од 650.000\$ прикупљена само за једно вече доказује да је Далај Лама способан колико и симпатичан".

Овако пише дневник "Демократија" од 13.02.1997. Крајем септембра 1996, из ТВ-програма који нуди " Политика експрес", сазнајемо да је један од најпознатијих савремених глумаца, Ричард Гир, који је од протестанта-методисте постао будиста, променио веру зато што у хришћанству није нашао задовољавајуће одговоре. Сматра да се преко мантре, коју свакодневно понавља, ослобађа свог егоа. Са Далај Ламом је обилазио Европу и излагао своје фотосе о Тибету. Основао је Гир фондацију за помоћ тибетанским избеглицама, а око врата "носи огрлице које му је поклатио Далај Лама и које га штите од беса, љубоморе и свих негативних емоција". У дневнику "Блиц" од 7. новембра 1996. тврди се да су од 600.000 европских будиста половина Французи. То су углавном средовечни људи, високе стручне спреме, сами или у ванбрачној вези. Године 1994. на питање "Фигароа" која им се религија допада, два милиона Француза је рекло: будизам. Тридесеттворогодишњи информатичар Ноел, на питање зашто воли будизам и зашто га упражњава, каже: " Будизам ме је "помирио" са религијом: почива на искуству, трпи критику разума, не позива ни на шта изван нас самих (подвлачење наше, нап. аут.) Нема свемогућег Бога, нема наметнутих моралних догми од споља". У исто време, омогућава рад на себи и предлаже строг морал, али применљив на сваки појединачан случај. За Франсоа, зен-будизам значи опуштеност, нема стреса... Он је пажљивији и ужива у садашњем тренутку. Запад је, заиста, све вшпе будистички. Као да се испуњавају снови шамбалиста...

Тантра и тантрички будизам били су повезани са свим већим окултним покретима XX века. Гурџијев, Кроули и његов ОТО, Хабардова сајентологија... Хипи-револуција шездесетих у тантри леве руке имала и свог савезника; на име, и тантристи су користили дроге, нарочито марихуану, ради измене стања свести, Гуруи нарко - револуције, Тимоти Лири, Ричард Олпорт и Ралф Мецаер, своја "психоделична искуства" са LSD-ијем објавили су 1964. као коментар "Тибетанске књиге мртвих". Скоро све што се у хипи-ери говорило о сексу, дрогама и просветљењу имало је тантрички призив. Чувева Морисонова песма "Light My Fire" је својеврсни позив јогина да у рок-јогију пробудв кундалини...

Када су Кинези освојили Тибет, много тибетских будиста, међу којима су били и велики магови - мудраци, стигли на Запад. Тартханг Тулку је основао на Берклију медитациони центар још 1969. године, а Чогјам Трунгпа је то учинио у Вермонту и Колораду. В. Андерсон у својој књизи „Откривене тајне: западни водич за тибетански

Небеско"... Њему, Богочовеку Христу, по речима Владике Николаја, нису потребне брзе, него трајне победе.

Пут јоге или пут роге (пада) Јања Тодоровић

будизам" истиче да је ова врста будизма веома много утицала на Америку, и да многи савремени интелектуални и социјални правци, као и хуманистичка психологија, имају везе са ламаизмом: покрет људског потенцијала, западна феноменологија, јунговска психологија, теоријска физика, покрет зелених... Године 1984, по цени биоскопске улазнице милиони Американаца и осталих заинтересованих могли су да се, макар на први поглед, упознају са тантризмом: „Индијана Џонс и храм проклетства“ описао је борбу Индијане Џонса за враћање „шива лингама“ (у филму названог „камен шанкара“) групи десних тантриста, пошто су овај камен моћи (симбол фалуса) узели леви тантристи... Књиге о тантра секти са насловима какви су „Секс и јога“, „Алхемија екстазе“, и слично, могу се наћи у свим књижарама...

Нингма институт који је основао лама Тартханг Тулку је од почетка седамдесетих до почетка осамдесетих САД-у дао 15 хиљада људи који су дипломирали тантричку медитацију, уметност и психологију. Њихова издавачка кућа, „Dharma press“ издала је у 120 томова тибетске списе, као и 40 текстова о тантричком будизму... Седамдесетпет северноамеричких универзитета се, према подацима из 1983, бавило изучавањем будистичких списа... Трунгпа Тулкуов Наропа универзитет, отворен за студенте разних факултета преко лета, привлачио је многе значајне личности, од Алена Гринберга до Нормана Мајлера. Само 1985. за време ферија га је походило 600 студената, који су поред читања и слушања предавања медитирали... Трунгпа Тулку је организовао, са неким католичким и протестантским свештеницима, курсеве „хришћанско-будистичке медитације“, а Тартханг Тулку је направио својеврсну „Нингма терапију“, као специјални семинар за психологе и психијатре. Мада Далај лама тврди да нема намеру да преобраћа запад, његове ламе мисле овако: „Ако будизам (на западу, нап.аут.) постане црква, то ће бити неуспех: ако је духовна пракса, имаће велики утицај у свим областима: уметности, музици, психологији.“ Ламаисти нуде помоћ у програмима "природног лечења", "уметности умирања" (за старе). Лама Анагарика Говинда тврди да је Христос - просветљени будиста... Једном речју, Запад полако нестаје у таласима "жуте вере".

⁷⁶ За тибетанског будисту гордост је "божанска особина", а за православног Хришћашна - кључна особина сатане. Свети старац Силуан је говорио: "Сва наша борба је да бисмо се - смирили. Зли дуси су пали због гордости и њоме хоће да нас одвуку у пропаст. Али, братијо, смиримо се, па ћемо још овде на земљи видети славу Господњу (Мт. 16, 28); (Мк. 9,1). Јер, Господ смиренима даје да Га Духом Светим познају (...) Нема ништа боље него живети у смирењу и љубави. Ако будемо волели своје непријатеље, у нама неће бити места за гордост, јер Христова љубав не зна за охолост. Гордост као огањ спаљује свако добро, а смирење Христово је неизрециво слатко. Када би људи то знали, сва би се земља учила тој науци". На жалост, савремени човек, умисливши да је бог, одавно је заборавио науку смирења. и тражи путеве магијског, сатанског обоготворења. Али истина о смирењу као путу Божјем остаје. Свима нама, и целом роду људском, Љубављу ће судити Онај Који је рекао: "Научите се од Мене, јер сам Ја кротак и смирен срцем, и наћи ћете покој душама вашим". Његов позив важи и даље...

Јога је стара наука, настала неколико хиљада година пре Христа, чије корене налазимо у мистичним индијским списима јога-Сутрама, Ведама и Упанишадама.

У својој основи учење јоге је - пут самореализације, тј. реализације сопственог бића путем просветљења чији је крајњи циљ сједињење са Апсолутом.

Учитељи јоге кажу да је Јога једна, а путеви ка самореализацији многобројни. Тако се Јога дели, по личним склоностима аспираната на следеће подврсте: гјана-јога (пут знања), хата-јога (систем физичких вежби), бакти-јога (пут љубави и преданости), карма-јога (пут служења и одређивања карме), мантра-јога (пут прочишћења надија понављањем мантри), рађа-јога (свеобухватни пут ослобођења ума до просветљења), тантра-јога (трансформација сексуалне енергије у спиритуалну)...

Јоги који креће спиритуалном стазом изабара по свом унутрашњем позиву један од ових путева, или примењује неко-лико комбинованих техника истовремено, које напорно, дуготрајно систематски вежба под вођством гуруа (учитеља).

Свака од поменутих врста има своје особене технике које подразумевају добро познавање физичких, психичких и спиритуалних способности човека, а које редовним вежбањем и јогичким начином живота треба трансформисати. Јога има задатак да нижу, анималну природу човека профини и преобрази у вишу - суптилну, спиритуалну вибрацију којом вибрира видљиви и невидљиви универзум. Учи нас да сопственим напорима енергетске центре (чакре), психичке канале (надије), физичко тело и астрално, невидљиво духовно тело, једном од поменутих техника прочистимо како бисмо просветљени обитавали у сталној нирвани.

И поред многих разлика, постоје основна правила у практиковању јоге, заједничка свим правцима, на које ћемо се у следећем излагању критички осврнути.

Просветљујући блесак

Почетни, најнижи ступањ, са којим се суочавају љубитељи јоге, познате као хата-јога, представља прост систем физичких вежби са јасним циљем: добро психо-физичко стање и здравље, лепо обликовано тело и кондиција, које се дугом применом углавном и задобија.

Особе неупућене у суштину и смисао јоге, ову симпатичну источњачку вештину прихватају као неку врсту тренинга аеробика или гимнастике. Не слуте да је суштина и смисао практиковање јоге прихватање многобожачких култова Истока, који се суптилно намећу испод маске научног приступа тајни људске природе.

Иницирани јоги вежба годинама и деценијама, не ради здравља и лепоте, већ да задобије оно ради чега је и кренуо на овај мукотрпни пут, а то је - просветљење, Вежбе само по себи немају превише изазова у смислу духовне праксе. Занимљиво је оно што оне нуде упорним понављањем, а то су - сидији (моћи), У сваком приручнику наћи ћете јасна упутства: ако радиш то и то, задобићеш то и то! Односи се углавном на моћи и натприродне феномене. То је "комуникација са вишим силама", "егзистирање на вишем нивоу свести", или - обитавање у другим световима,

на некој од седам "лока", од којих је најпримамљивија Брахма-лока, или Кришна-лока где живот траје 4 300 000 пута 12 пута 100 година, али се ипак и тамо завршава.

Упорни и истрајни, предани гуруу, заиста задобијају психичке моћи: видовитост, телепатију, читање мисли, предсказујуће снове, комуникацију у сну са учитељем, левитацију, "материјализацију" предмета и људи (наравно, ово последње се стиче на највишем нивоу). Инструктори јоге ће вам рећи да моћи нису циљ, иако ће сами, увек кад могу, применити нешто од добијеног знања да "чињеницама" поткрепе своје учење.

Кажу да се не треба зауставити на овом ступњу већ наставити даље. У пракси се дешава супротно: многи аспиранти напуштају своје учитеље који коче даљи развој, те одушевљени невероватним могућностима јоге почну примењивати стечено знање, постајући сами учитељи неискуснима.

Управо то се збива на овим нашим просторима. Стручњаци јоге своје "дипломе" стекну за 5-6 месеци обуке у неком центру на Западу, или ашраму у Индији, па дођу у Србију да лове неопредељене душе гладне духовне хране, које не знају у шта су се упустиле. Користе их за своје себичне циљеве под маском рада на свом духовном бићу.

Баве се црном, белом, црвеном и зеленом магијом, постају екстрасенси, биоенергетичари, видовњаци, манипулишући људима за личну славу и богаћење. Или још горе, остају у тајности; тобоже, то је најбоље за њихов спиритуални напредак, док своју покорну војску шаљу у свет да им доводи жртве. Највеће жртве су млади између 15 и 25 година, као и друге неоформљене личности, којима узимају куће, станове, имања, новац, уметничке предмете, злато; они који немају ништа од свега тога - личним радом, служењем и пожртвованошћу за опште добро могу помоћи заједници. Као да је у питању нека масовна хипноза, сви пристају на те услове, верујући да чине добро.

Пут јоге не изгледа опасан по душу. Напротив! Истинит, очаравајући, тајанствен, недокучив!

Многа нејасна питања на која заувек остајете без одговора, објашњавају се сложеношћу самог учења, и ограниченошћу људског ума да разуме ту Стварност.

Има пуно ствари које уливају поверење в држе човека у уверењу да заиста иде путем спасења. Строга правила начина живота који подразумева вегетаријанску исхрану, мало спавања, одрицање од свега материјално сувишног, умну контролу негативних мисли а емоција, морално исправан живот у теорији, свеједно што у пракси није тако, безрезервну потчињеност гуруу који је твој водич у друге светове и без кога не можеш никуд стећи... Све је озбиљно, узвишено, другачије него у свету. Ко примени све научено и задато, сигурно ће убирати плодове свога рада.

Медитација је пракса која редовно прати јогички начин живота. Медитација смирује ум и јаком концентрацијом усмерава га на безлични Апсолут, са којим се у нирвани, тј. стању без ума, треба сјединити и изгубити своје јаство, своју личност.

Обезличеност човека у практиковању јоге се посебно наглашава. Особа са развијеним умним, душевним и делатним способностима, представља препреку просветљењу, јер наглашен его и индивидуалност нису погодни за духовни напредак. Често се види супротан ефекат овако схваћеног

спиритуалног рада: безвољне, апатичне, укочене, хладне, неактивне, умртвљене личности, које нису развиле природне потенцијале у себи; а нису ни исправним духовним приступом преобразиле старог човека-у новог - по хришћанском учењу.

Уз медитацију обавезна пракса је визуелизација: јантри (концентричних квадрата, троуглова и кругова са мистичним значењем), понављање мантри, и држање мандала, слике гуруа или божанства које обожаваш у уму. На овај начин си стално у додиру са вишом реалношћу. Седење у медитативној пози од пет до десет сати дневно истински мења свест човека. Медитант осећа да је веома "узнапредовао", да борави "у повишеном стању свести" које се веома разликује од природног. Себе доживљава на нов начин и сматра се посебним, изузетним, продуховљеним, почиње да презире и избегава људе "немирног и растрзаног ума", које назива духовно заосталим, и који су препрека његовом божанском миру. Његов циљ је сатвично тело и ум, без осећања и мисли, које пребива у висинама духа неизмењено. Свет Маје (обмане), окови породице и посла препрека су самореализацији, које треба напустити, што следбеници најчешће и чине. Твоја истинска слобода је у слободи од свих жеља овога света, од сам-сара које држе ум заробљеним.

Због извесних слољашњих сличности будистичког учења и јога-филозофије са хришћанством, иако различитих по суштини и циљу, постоји правац, посебно намењен Христовим следбеницима који се зове, "хришћанска јога", Њени проповедници кажу: није важно коме се богу клањате, јер су сви богови Једно, важно је да практикујете јогу као универзални пут ослобођења! Ово је још једна у низу порука која поравнава пут Антихристу, том "Једном" који ће бити "бог свих религија". И још, јога истиче чињеницу да је човек - бог, само треба да открије и живи своју божанственост.

Блесак просветљења!

"Просветљење" је врхунско достигнуће малог броја аспираната! То је главни мамац, главно обећање због кога вреди жртвовати све и коме се надају сви!

Бљештава божанска светлост у којој се купаш као у океану без почетка и краја! Незнање себе, самозабрав, јер ти престајеш, почиње Апсолут са којим си једно. Сличне феномене у свести доживљава наркоман при коришћењу јаких дрога... Сваки јоги има повремено искуство просветљујуће светлости која га држи у уверењу да је оно могуће.

Учитељи јоге споро напредовање човека и човечанства у спиритуалном расту, које посматрају еволуционистички, сматрају природним, утемељеним на вековном искуству хиљада генерација Истока. Ипак, доштено признају да не знају кад ће просветљење доћи. Можда одмах, можда на средини вашег пута, или вас чека на врху стазе, не зна се. Можда - никад! Божански Апсолут даје га коме хоће и кад хоће, по њему знаним законитостима. Али најчешће, не у "овом животу!" Јер, до сада би већи део човечанства био просветљен, а није...

Зато наука јоге почива на теорији реинкарнације, која подразумева сељење душе из живота у живот, у разне облике постојања: људске,

животињске, биљне и минералне - све зависи од карме коју си зарадио у свом претходном достојању.

Пошто не признаје моралну категорију греха и значај борбе против истог за духовни живот човека, то не прихвата ни човекову одговорност за почињена дела, а самим тим ни слободну вољу која опредељује ток његовог живота избором добра или зла. Заснива се на предодређењу, карми које је узрок-последница, учвршћена на слепом и неумитном фатуму.

Са практиковањем јога треба почети у овом животу, јер ћеш у следећем наставити тамо где си стао, и твој труд никад неће бити узалудан. Циљ сваког рођеног на земљи је да својим напорима точак карме, точак рађања и смрти, заустави, јер онај, ко на пут није кренуо, не може очекивати да стигне до циља. И рађаће се у овом свету патње и бола хиљадама пута - све док се не просветли!

Зато, кад постанеш спиритуално зрео, кад ти се ова велика тајна открије, кад сретнеш учитеља, дужан си да одбациш све окове традиције и вере, положаја и порекла, знања и имања, које те везују за свет маје, и да кренеш путем - ослобођења!!!

Кад си сагледао обману света, потражи крајњи циљ пута: не-ума, непостојања, незнања, не-бивања, не љубави, који је у превазилажењу дуалности, негације и супротстављености. То је стање апсолутно целовите и јединствене свести, стање нирване, сједињење са Апсолутом, Божанским, Брахмом!

Иначе, о Апсолуту се ништа не зна. Он се дефинише као "океан блаженства", "бљештава светлост", "јединствена свест", "космичка енергија", "ништавило и празнина" итд...

То изузетно стање достижу ретки појединци!

То су учитељи учитеља, то су зачетници нових праваца у историји човечанства, то су аватари!

У историји људског рода било их је много и биће их још. То су буде, кришне, шиве, мухамеди, исуси! И њихови врхунски следбеници! И следбеници следбеника! То може постати неко од вас, ако кренете стазом самореализације, ако жудите за обоготворењем, поручују јогини.

Ово би у главним цртама било општа места јогичког учења, конципирано са великим напором, јер у самој суштини, праваца јоге има онолико колико учитеља. Свако ко се упустио у проучавање ове науке морао се озбиљно замислити пред лавиринтом њених несагледивих путева, и крајњим смислом тога. Спасење или просветљење? Реинкарнација или васкрсење? Где је одговор?

Сви пагански богови су демони

Филозофија јоге је, поред астрологије коју подржава као пут мудрости, један од најуспелијих и најраспрострањенијих духовних покрета свих времена!

Народи Истока је практикују вековима трагајући за путем просветљења и обоготворења, а народи запада и остатка човечанства отворили су у данашње време врата мудрости истока, од које такође очекују да просвети, атеизмом и материјализмом замрачени, такозвани цивилизован свет.

Крштена Европа је скренула са изворног Христовог Пута Истине и Живота одавно, и у лавиринту свог беспућа, пипајући у мраку духовног незнања, заблуда и јереси, тражи нове путеве, "широке стазе којима иду сви", али које воде "у пропаст и вечну муку". Ступа путем Јоге, који за нас хришћане, постаје пут роге (пада). Овим егзотичним путем још није ходила, још га није употребила и потрошила, као и друге вредности овога света, као и друге људске мудрости које лако усваја и још лакше одбацује. И од свега прави уносан бизнис скупо продајући "просветљење" као и "опроштај грехова".

А ми, малOVERни, и неверни Богу предака наших, прихватамо Јогу као племениту вештину која ће вежбом пробудити божанске моћи у нама, као део "религије новог доба", религије лажне љубави и мира, са циљем задобијања земаљског царства. Духовна учења Истока, прилагођена потребама савременог човека у радионицама Запада, купујемо не питајући шта кошта; и плаћамо ониме што нема цену, јединим чиме ћемо изаћи пред Господа, душом! "Духовно осиротела блудница која је на умору", како ју је још средином века доживео Свети владика Николај, потура лажна учења, да заборавимо оно право које имамо.

Срби и Јога?

Свети Сава и Буда?

Оба су били принчеви који су се одрекли престола и земаљске славе, ради задобијања вечности. Док ми поштујемо и славимо Светога Саву као угодника и свеца Божијег, дотле Буда постаде бог за његове следбенике. Где нема Бога - човек заузима његово место! Свети Сава је, пак, проповедао Христа и живот, а Буда нирвану и смрт!

Србија, која вековима слави крсну славу и светитеље, слуге Божије, знајући да су то људи, а не богови, који су својим животом и делом угодили Господу, данас шаље своју децу у Индију да се "просветле" клањајући се лажним боговима, обоготвореним људима и њиховим философијама.

Србија, која мученички пострада "за крст часни" и преживе страшну Голготу неправде и понижења света, за правду и истину вечну, данас поклони веру "вуцима у јагњећој кожи", а који су војска ђавоља што јуриша са Истока и Запада да уништи свету веру православну.

"Сви пагански богови су демони", певао је псалмопевац десет векова пре Христа, а Индија, и ми који се клањамо боговима-демонима, то не знамо ни данас. Иако је очигледан сав бесмисао вере која обожава краву као свету животињу; поштује тигра као неко божанство; клања се змијоликим змајевима и киповима који "њихове молитве нити чују нити испуњавају"; која слави божанство смрти (Кали, Јамантаку), греха (Папа Пуруша); или има следбенике и обожаваоце фалуса, чији верници у процесији иду градом за својим богом (шиваисти); и има друге смешне и незамисливе богове - духовно болесна цивилизација која умире одрођена од Јединог Живот и Истинитог Бога, у празноверицама тражи смисао и оправдање свог постојања.

Традиција и култура Индије нуди оно што има! Није она крива што не може да понуди спасење и лек болесном човечанству, јер она не познаје Спаситеља света Господа Исуса Христа, Сина Божијег Који свој живот даде за спасење свих људи, и Свету веру хришћанску, чији су светитељи "со земљи и светлост свету", а која победи грех, ђавола и смрт.

Гордо самооправдање грешног живота, опсенара Саи Бабу, јогина и мудраца, проглашава аватаром, инкарнацијом Бога на земљи, Месијом, јер се тобоже, сваке 2000 година јавља нови месија који спасава свет. И овај чини чуда која је и Христос чинио: материјализује сребро и злато (али не може хлеб и вино) и змијски прахак "вибути" који је нека врста "причешћа" за његове следбенике. Задивљује лаковерне факирским триковима, али не све. Над крштеним хришћанима који се причешћују и живе литургијским и црквеним животом, његове опсенарске моћи немају власт. Они виде људе и догађаје онаквим какви су уистину, а не каквим се представљају.

Зашто се човек не спасава филозофијом и праксом Јоге?!

Ономе ко познаје узлазну стазу спасења овакво питање је излишно и сасвим непотребно. Али, има много људи који не разликују истину од лажи, који верују у реинкарнацију, просветљење, нирвану, који верују да је прича о свим боговима прича о једном богу, који не разликују духове злобе од Духа Истине.

Опет се позивамо на владику Николаја, који је познавао индијска учења и кроз "Индијска писма" и "Теодула" разобличавао знање штетно за душу човекову говорећи: "Незнабошци не разликују демоне од богова, те им се клањају, моле и жртве приносе, док хришћани воде најогорченију борбу против демона".

Ограничено знање о човековој природи и сопствени напор да се човек уздигне из стања пада, без Божије благодати, без милости Творца - није могуће! Наука јоге не познаје Бога Који је јавио Себе, и преко пророка и Сина Божијег, дао људима се што је потребно за њихово спасење; познаје и признаје више стотина богова хиндуистичког пантеона, и "несвето тројство" Брахму, Вишну и Шиву - у међусобном рату и сукобу, јер што један створи, други разори. Зато што није дата од Бога, људе не може привести Богу! Она је људско умовање које се није приклонило Спаситељу света и своју мудрост ставило под ноге Његовој сили која благодаћу спасава човека, не од карме, него од вечних паклених мука.

Коначно, крштени и Богу верни морају знати да је то још један облик служења "оцу лажи који вара сав васиони свет", који је првим људима, Адаму и Еви обећао да ће бити "равни богу" ако преступе заповест Његову, а то исто обећава и данас онима који ће просветљењем, медитацијом и самоспознајом, открити божанске моћи у себи, и постати богови на земљи,

Разне истине, уситњене у мноштву знања и многобројних путева и начина спасења, нису ништа друго до полуистине и лажи, којима се служи "мрзитељ рода људског од постанка" како би свргао душе у ад (дакао). Систем јогичког учења донекле опонаша савршенство вечне и непролазне Истине Божије, Речи Светог Писма, како би своје знање учинио уверљивим. Све је слично-само мало другачије. А то "мало" је оно најважније...

Заповести Новог Завета које нам је Исус Христос дао (а ко Њега љуби заповести Његове држи!) јасно говоре да друге неће бити дате људима до краја времена. А људи чекају "новог Месију и нове заповести Новог доба." Исти јогини тврде у својим књигама староставним да је до сада било на хиљаде аватара и да ће их бити још толико.

Богови и аватари хиндуизма нису само персонификације природних сила и људских особина, како мисле модерни интелектуалци који се окрећу окултизму. Успут, многи од тих интелектуалаца "знају" и јавно говоре шта су били у својим "ранијим животима": краљеви, ратници, велики уметници или славни гуруи и чаробњаци. Нико још не рече да је био свиња или магарац. Многобожачки култови су укинати рођењем Сина Божијег "коме се даде свака власт на небу и на земљи", нарочито над демонима "који верују и дрхте" јер знају шта их чека на крају времена. Кроз Христа се пројави Света Тројица у заједништву и љубави; то је јединствена вера, међу свим другим веровањима која не познају ову велику тајну неба и земље.

Отуда један од великих јогина данашњице, Сатјананда, који има следбенике свуда по свету, па и код нас, у једној књизи поставља питање: "Како да практикујем - љубав"? Могу се практиковати све технике, свих облика јоге, све ђапе и ађапе, све нијаме и пранајаме, али техника љубави - не постоји!

Јоги-учитељ је овим питањем исказао суштину јога филозофије-непознавање Бога Који је љубав, и непознавање двеју еванђелских заповести о љубави према Богу умом, срцем, душом и целим бићем, и према човеку као према себи самом, у којима су садржане све остале заповести Божије. Истовремено, то је непознавање пута задобијања Божијег царства и спасења. Зато јоги не може да практикује љубав! Јер дар љубави долази од Бога Који је Личност, и Он је дарује онима што Га траже и воле.

Практиковање јоге као спиритуалне стазе обоготворења не може ни у ком свом облику бити подржано као пут избављења. Многи искрени боготражитељи, заведени мистиком Истока на странпутице, искусили су узалудност свог трагања, без јасног циља и смисла, без представе о почетку и крају тог пута, мудровања које прија сујети, док им учитељи "голицају уши" причајући оно што би волели да чују о себи, а не онако како јесте.

Нећу рећи да рођени Индуси то раде са злом намером, напротив! Труде се много, упрегнути у ђавољи јарам, труде се око непотребног. Узалуд! Свети Оци Православне Цркве кажу да ће Бог, видећи њихов труд и муку, њихове молитве изречене пред мртвим киповима од камена и дрвета, примити као да су Њему упућене. А како ће им судити - то је само Њему знано. Али ми, православни хришћани, који смо примили и познајемо Закон по коме ће нам бити суђено, не смемо да губимо драгоцену време на залудна учења.

Сложеност и компликованост система јоге није због њене несазнајне дубине, већ због нејасноће и обмане. Свако ко је читао Еванђеље, Радосну вест о спасењу рода људског, зна да су и најдубље истине просте, разумљиве неугом једнако као и ученом, јер се разумевају Духом Светим. Јогу ни сами њени оснивачи не разумеју до краја. Најревноснији следбеници напуштају јогу кад дођу до врха или до дна.

Лукави ђаво многе своје следбенике одводи у смрт, лудило, или духовно мртвило, у крајњу апатичност и потиштеност, кад сагледају да нису у стању да испуне задатак који се од њих на овом путу очекује. Они који живе у уверењу да су се просветлили налазе се на врхунцу самообмане и прелести.

СТИЦАЊЕ "ПСИХИЧКИХ МОЋИ" КОЈИМА ЧОВЕК ПОСТАЈЕ "КАНАЛ ВИШИХ СИЛА" ЈЕ ДРУГО ИМЕ ЗА ПОВЕЗИВАЊЕ СА СВЕТОМ ПОДНЕБЕСНИХ ДУХОВА ЗЛОБЕ, ДЕМОНА И ПАЛИХ АНЂЕЛА, СА КОЈИМА СТУПА У КОНТАКТ И ОД ЊИХ ЗАДОБИЈА СИЛЕ. ПРЕКО ГУРУА ЈЕ УКЉУЧЕН У ЈЕРАРХИЈУ ДЕМОНСКУ КОЈОЈ СЕ ДОБРОВОЉНО ПРЕДАЈЕ И ПОТЧИЊАВА. ВИДОВИТОСТ, ТЕЛЕПАТИЈА, ЛЕВИТАЦИЈА ИЛИ МАТЕРИЈАЛИЗАЦИЈА СУ ДОБИЈЕНА ЧУДА КОЈА СУ НЕКОРИСНА ЧОВЕКУ, ОСИМ ДА СЕ ЈОШ ВИШЕ ПОГОРДИ И ПОВЕРУЈУ ДА ЈЕ БОГ.

ХРИШЋАНСТВО ПРИЗНАЈЕ ПРОЗОРЉИВОСТ, ИСЦЕЛИТЕЉСТВО, ПРОРОШТВО, АЛИ САМО У КОРИСТ И НА СПАСЕЊЕ ЉУДСКЕ ДУШЕ И ТЕЛА, А НЕ РАДИ СЛАВЕ ОВОГ СВЕТА. СВЕЦИ ХРИСТОВИ ДО ДАНАШЊИХ ДАНА ЧИНЕ ЧУДА: ВАСКРСАВАЈУ МРТВЕ, ИСЦЕЉУЈУ БОЛЕСНЕ, ГОВОРЕ О БУДУЋИМ ДОГАЂАЈИМА ДА БИ СЕ ЉУДИ КАЈАЛИ ЗА ГРЕХЕ И ПОПРАВЉАЛИ; ВИДЕ И ЗНАЈУ НЕВИДЉИВО И НЕСАЗНАЈНО ДАРОМ ДУХА СВЕТОГ, И СИЛОМ БОЖИЈОМ.

ПРЕТЕРАНО ПОСВЕЋИВАЊЕ ПАЖЊЕ САВРШЕНСТВУ ТЕЛА КРОЗ ВЕЖБУ И ИСХРАНУ, ПРЕСТАВЉА ГУБИТАК ДРАГОЦЕНОГ ВРЕМЕНА ПОТРЕБНОГ ЗА ОЧИШЋЕЊЕ ДУШЕ. ПРИВИД САВРШЕНСТВА ВОДИ У СУЈЕТУ, САМОЗАДОВОЉСТВО И ГОРДОСТ - ИЗВОР СВИХ ЗАЛА, ЗБОГ КОЈЕ ЈЕ И САТАНА ПАО СА НЕБЕСКИХ ВИСИНА. УМЕСТО ЉУБАВИ СТИЧЕ СЕ САМОЉУБЉЕ.

ПЛОДОВИ МЕДИТАЦИЈЕ ВРЕМЕНОМ ПОКАЖУ ЛАЖНИ МИР - КОЈИ ЈЕ У ГЛАВИ А НЕ У СРЦУ. ОН МЕДИТАНТА ЧИНИ НЕПРИРОДНИМ И ОТУЂЕНИМ ОД СВОЈЕ СУШТИНЕ. ОД ОВЕ УМНЕ ПРЕЛЕСТИ ЧОВЕК СЕ ТЕШКО МОЖЕ ОТРГНУТИ ЈЕР НЕПРЕКИДНИМ ИЗГОВАРАЊЕМ МАНТРЕ, КОНЦЕНТРАЦИЈОМ НА ЈАНТРУ И МАНДАЛУ, ПРИЗИВА ДЕМОНЕ И ПОТВРЂУЈЕ ДА ЈЕ СА ЊИМА У СТАЛНОЈ ВЕЗИ.

СВЕТЛОСТ У КОЈОЈ ТРАЖИ УТОЧИШТЕ НИЈЕ БОЖАНСКА ВЕЋ ЛУЦИФЕРСКА, ЈЕР СЕ ОН САМ ПРЕТВАРА "У НОСИОЦА СВЕТЛА". ТО СУ САМО СПОЉАШЊИ ФЕНОМЕНИ, БЕСМИСЛЕНИ И ЈАЛОВИ, КОЈИ НАВОДЕ ЧОВЕКА ДА ПОВЕРУЈЕ ДА ДОЛАЗЕ ОД БОГА, И ДА ЈЕ ТО НЕКИ ПОСЕБАН ЗНАК ЊЕГОВОГ СПИРИТУАЛНОГ НАПРЕТКА.

БЛЕСАК ПРОСВЕТЉЕЊА НИЈЕ НИШТА ДРУГО ДО ВРХУНАЦ САТАНСКЕ ГОРДОСТИ И ЊЕГОВЕ ВЛАСТИ НАД ДУШОМ КОЈА СЕ У ПОТПУНОСТИ ПРЕДАЛА СВОМЕ БОГУ И СЈЕДИЊЕЊА СА ЊИМ!

А ЖУЂЕНА НИРВАНА ЈЕ ПРАЗНИНА И НИШТАВИЛО БЕЗ БОГА! БЕЗ ИСТИНЕ! БЕЗ ЉУБАВИ! БЕЗ ЦИЉА И НАДЕ! БЕСМИСАО...

БЕЗЛИЧНИ АПСОЛУТ НИЈЕ ТРОЈИЧНИ БОГ КОЈИ ЈЕ ЉУДИМА КРОЗ ХРИСТА И РЕЧ БОЖИЈУ СВЕТОГ ПИСМА ЈАСНО ОТКРИО СЕБЕ КАО ОЦА И СИНА И ДУХА СВЕТОГА. ЗАТО ВЛАДИКА НИКОЛАЈ КАЖЕ ДА ЈЕ "ФИЛОЗОФИЈА ХИНДУИЗМА УСТВАРИ ФИЛОЗОФИЈА ПЕСИМИЗМА БЕЗ БОГА И НАДЕ У ВЕЧНО СПАСЕЊЕ".

СВИ ВИ КОЈИ БОГА ТРАЖИТЕ - ОДВРАТИТЕ ЛИЦЕ СВОЈЕ ОД ИКОНЕ ЗЛА, И ПРИКЛОНИТЕ СЕ СРЦЕМ, ДУШОМ, УМОМ И ТЕЛОМ САВРШЕНОЈ ИКОНИ ДОБРА, ЈЕДИНОГ ЧОВЕКОЉУПЦА ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА! АМИН.

Постоји ли идеја сеобе душа у Библији? Ђакон Андреј Курајев

НЕ МАЛО НОВОПАГАНСКИХ СЕКТИ ДАНАС ПРОПОВЕДА СЕОБУ ДУША. ПРИ ТОМ ОНИ ОВУ ИДЕЈУ ПРОПОВЕДАЈУ НЕ У СВОЈЕ, НЕГО У ИМЕ ХРИШЋАНСТВА. ПО ЊИХОВОМ МИШЉЕЊУ, ИДЕЈА РЕИНКАРНАЦИЈЕ ЈЕ БИЛА "ТАЈНА ДОКТРИНА ДРЕВНОГ ХРИШЋАНСТВА", КОЈУ СУ "ЉУДИ ЦРКВЕ" ПОСЛЕ ЗАБОРАВИЛИ.

ПРЕ СВЕГА, ОВДЕ НИЈЕ ЈАСНО ЗАШТО БИ ИДЕЈА РЕИНКАРНАЦИЈА МОРАЛА БИТИ СКРИВЕНА. ТУ СУ ИДЕЈУ СВИ ЕВРОПЉАНИ ВЕКОВИМА ПРИМАЛИ СА ЕНТУЗИЈАЗМОМ - ЗА РАЗЛИКУ ОД ИНДИЈСКИХ РЕЛИГИЈА КОЈЕ СТЕЊУ ОД МРАКА БЕСКОНАЧНИХ ПРЕВАПЛОЋЕЊА И ТРАЖЕ НАЧИНА ДА СЕ ОСЛОБОДЕ ТОЧКА САМСАРЕ.

Окултизам је увек био врло тражена роба на тржишту. Апостоли би били осуђени на успех, ако би сачинили било какву "тајну доктрину" с кармом, астралом и вашарским обиљем "еона".

Не, није "корист" и настојање да се то учење "заштити од гомиле" наводило хришћане-мученичког века да се клоне опште раширеног окултизма позне Римске империје. Њихова вера је стварно била "друга", "ново учење" (по признању како пагана - Д. Ап. 17, 19, тако и Јудеја, - Мк. 1, 27).

Сва савремена "езотеријска" пропаганда гради се на уверености у невероватну глупост својих "катикумена" (оних којима се проповеда, нап. прев.). Али, у самој ствари, - како је, с једне стране, могуће уверавати да је то "тајна доктрина" зато што ју је било опасно дати у руке религиозно незналачке руље (и притом је реч о "руљама" које су живеле у епохама чија је религиозност сасвим неупоредива по квалитету са нашим материјалистичким веком), и при том издавати уџбенике "Езотерија за почетнике"? Шта се то десило са људима па су после седамдесетогодишњег атеистичког деградационог одједном постали способни за примање "највиших тајни" религиозног живота?

Треба бити идиот па да се не схвати да "Тајна доктрина" која се штампа у милионском тиражу заиста не може бити тајна, него је реч о пукој пропаганди.

Начин на који теозофи тумаче Свето Писмо да би у њему нашли доктрине сеобе душа и карме сасвим је далек од научног. Прво, они не примећују најочитија супротна сведочанства Писма, на пример: "Људима предстоји једном умрети, а потом суд (Божји)" (Јев. 9, 27).

Друго, они не обраћају пажњу на то да је старозаветно учење о смрти било толико неразвијено да није омогућавало врло сложено кармичко учење. Стари Завет не наглашава чак ни идеју о посмртној награди праведницима и казни за грешнике.

Стање у коме су обитавале душе умрлих у старојеврејском језику је означавамо речју "шеол" - непрозирно, сумрачно и безоблично место, у коме се ништа не види (Јов 14,12) него место неких конкретних мука. То је "царство сенки". Тај привид својом фатаморганичношћу скривао је људе од Бога. Најстарије старозаветне књиге не говоре о идеји посмртне награде и очекивању раја.

Пошто до Искупитељеве Жртве нико није могао да раскине окове духовне смрти, Промисао је спустио покров ћутања на тајну живота после живота. Говорити људима Старога Завета истину о мраку шеола значило би изазивати код истих наступе безизлазног очајања или силовитог епикурејства: "Једимо и пијмо, јер ћемо сутра умрети!" Како о томе вели Свети Теофан Затворник: "Без Еванђеља би буђење нашега духа било погубно, јер би нас неизбежно бацало у очајање".

Кад би у библијској религији постојала идеја сеобе душа, онда у оквирима званичне јудејске религије не би могла да постоји садужејска секта, која је радикално порицала бесмртност душе. Ако би у јудаизму постојала идеја реинкарнације, онда је постојање "садужејске јереси" у свештеничкој средини, у синедриону, сасвим неразумљиво.

Било како било, Јудеји се нису надали у посмртно лутање душе, него на васкрсење у свом сопственом телу. Управо то - телесно васкрсење пророка - су и

очекивали становници Палестине, настојећи да сазнају да ли им је поново дошао Илија. Та вера израилскога народа може да изгледа као варварство тананим хималајским спиритуалистима, али се историјске реалије не могу уклањати по свом нахођењу. Јевреји и хришћани су чували древну веру у телесно васкрсење и одбијали помодну метемпсихозу - и на то су имали пуно право. На крају крајева, у самој Индији вера у реинкарнацију била је непозната у најстаријој епохи састављања "Ргведа". Не називају Упанишаде случајно учење о преваплотењу "знањем које није пребивало ни са једним брахманом" (Бр. Уп. VI, 2, 8).

Заступници реинкарнације се позивају на изабрање Јакова уместо Исава - тобож, за заслуге из претходног живота. Ипак, о том догађају Апостол Павле пише другачије: "Јер док још дјеца не бијашу рођена, ни учинила добра ни зла, да остане онако како је Бог по избору одредио, не због дјела, него због Онога Који призива, рече јој се: Већи ће служити мањему. Као што је написано: Јакова завољех, А Исава омрзох. Шта ћемо, дакле, рећи? Зар има неправде код Бога? Никако! Јер Мојсеју рече: Помиловаћу кога помилујем, и сажалићу се на кога се сажалим. Тако, дакле, није ни до онога који хоће, ни до онога који трчи, него до Бога Који милује" (Рм. 9, 11-16). Тако, дакле, "не због дјела", то јест није од "кармичких заслуга" претходнога живота зависило изабрање, него од Божјег предзнања будућих судбина тих близанаца и њиховога потомства.

Тако је епизода са Исавом и Јаковом појмљива без "кармичке мудрости" - и појмљива је управо из сопственог и целовитог контекста Библије.

У резерви теозофа стоји још и питање о Јовану Претечи. Ако га је неко сматрао Илијом, значи, веле они, Јевреји су претпостављали могућност реинкарнације Илијине душе у Јованово тело.

Али, као прво, ако неко из масе пита о нечему Јована или Христа - то не значи да се упитани слаже са теоријом на којој се питање заснива. Мене на предавањима често питају о НЛО-има, али то не значи да ја заступам уфологију или да је уфологија - традиционална и народна религија Русије.

Међутим, ни из чега се не може видети да су и сами питаоци полазили од теорије реинкарнације (Јог Рамачарака "Живот Исуса Христа у окултном обасјању").

Друго, господа теозофи би требало да чују одговор самога Јована на постављено питање. На директно питање да није он Илија, Јован одговара да није (Јн. 1, 21).

Сведочанства Писма по том питању толико су јасна да чак ни Ориген, склон идеји преваплотења, одлучно одбацује идеју о могућности да се Јован Крститељ сматра за инкарнацију Илије.

Да би потврдили своју идеју о томе како је Библија упозната са идејом сеобе душа, теозофи воле да се позивају на речи Христове о Јовану: "Али кажем вам да је Илија већ дошао, и не познаше га" (Мт. 17, 12). Друга сведочанства Еванђеља о Илији и Јовану, са овим повезана, наравно, теозофи прикривају. Не говоре о томе да је Претеча дошао у "духу и сили Илијиној" (Лк. 1, 17). Зато што Јудеји нису могли да приме Месију пре кога није проповедао Илија, Исус је требало да укаже на онога који је испунио службу Илијину. Јован Претеча и Илија имали су једну службу, једну функцију - да људима укажу на истинитога Месију. Зато их Христос и поистовећује - не као личности, него њихову службу - "у духу и сили Илијиној".

Поново подсећам: Илија није умро. Где је, онда, тело Илијино пребивало ако се његов дух ваплотио у Јована Крститеља? И зашто се у време Преображења Господњег (Мт. 17) Илија није јавио у свом последњем ваплоћењу, него у свом "старом" телу?

Уопште, гора Преображења представља озбиљну препреку теозофима. Ствар је у томе што је, осим Илије, тамо био још и Мојсеј. Он се, очито, тим поводом није саветовао са духом Јелен Рерих, руске окултисткиње и теозофкиње, зато што је последња, слабо се сећајући Еванђеља, после двадесет столећа забележила: "По најстаријим јеврејским списима, Месија у књизи својих јеврејских живота мора имати такве инкарнације какве су Мојсеј и Соломон". Није јасно какве списе има у виду Јелена Рерих, али испада да је Мојсеј на гори Тавору срео сам са собом - у два тела истовремено...

Али Јелена Рерих, која Христа схвата боље од хришћана, Буду боље од будиста, "Веде" боље од брамана, сасвим тачно зна да у Еванђељу има онога чега нема. И зато она заповеда еванђељској причи о слепорођеноме да буде потпора реинкарнационистичкога мита.

У њој ученици питају Христа: "Ко сагреши: он или родитељи његови?" (Јн. 9,2). Коментар теозофа је јасан: ако је човек био слеп од рођења, како је он сам могао да сагреши? - Никако другачије него у прошлом животу.

Али какав је био Христов одговор? - Исус је рекао: "Не сагреши ни он, ни родитељи његови, него да се јаве дела Божја на њему". И излечио је слепога. Тако Христос пориче грехе слепорођенога пре рођења. И "кармичка мудрост" опет не стаје у Еванђеље. Али на исти начин на који теозофи не слушају Јованов одговор, не слушају ни Христов.

Тада се Јелена Рерих хвата за последњу сламчицу. "У речима "опет у мукама рађам" (Гал. 4, 19) потврђује се закон реинкарнације". Ево целог текста обраћања Апостола Павла ученицима: "Дечице моја, коју опет с муком рађам, докле се Христос не уобличи у вама! Хтио бих пак да сам сада код вас". Зар је брига учитељева - реинкарнација? И то ли је "истински научно истраживање Еванђеља"?

Јог Рамачарака, наводећи два новозаветна текста из којих окултисти настоје да сваре "езотеричко хришћанство" (питање о Јовану Претечи и случај слепорођенога), сасвим разумно сматра да брзо треба напустити поље библијских истраживања...

са руског:
Владимир Димитријевић

О реинкарнацији или преваплотењу Архиепископ санфранцискански Јован Шаховској

Теософ. Недавно сам имао прилику да разговарам са једним хришћанином, који ме је све време убеђивао да хришћанска вера одбацује идеју реинкарнације (преваплотења), а зашто то -нисам могао да схватим. Указивао ми је на једну главу из Посланице Јеврејима, и упорно остајао при томе да се човек поуздано рађа и умире само једанпут. Али ме није убедио. Мој разум говори нешто друго, а ја не могу искрено усвојити оно што не разумем. Ја не разумем у чему познавање кармичког закона реинкарнације (преваплотења) противречи хришћанском вероучењу. Тај закон карме

свестрано објашњава космичку божанску еволуцију човечанства ка Добру, отклањајући све противречности, све сумње око тога да ли је човекова вечна судбина правично предодређена. Не може се не признати да је то Закон свеопштег спасења, свеопштег успона ка Добру и Истини. Не успе ли човек у једном животу да постане бољи - има шансу у следећем животу, има нову могућност за самопоправљање...

Хришћанин Да, то далекоисточно учење о многим животима једног човека одушевљава само оне који верују да човек сопственим силама постаје све бољи. То одговара многим који се не уздају у Творца, но у личну моћ усавршавања. Могу вам одговорити да сумње у "правичност вечне човекове судбине" код хришћанина просто не може бити, када се зна Ко је створио човека, и Ко је променио воду у вино, а затим вино у Крв Вечнога Живота. Хришћанину уопште није потребно да помишља разне сложене системе да би извукао из безизлаза свој слабачки разум, који је препун недостатака, чак и у нижој области земаљског живота - а камо ли да тај разум гради небеске планове... За небо је неопходан нарочити вид.

Теософ. Но зар није могуће олакшати пут ка Богу?

Хришћанин Ономе што је здраво и исправно не требају никакве протезе. Ако човек нема вид (детење срце пуно поверења) никакве вештачке очи неће помоћи. Ту треба умрети за себе и васкрснути у другом свету. Сложитеће се да "вера" није само вера у Бога, него и веровање Богу.

Теософ. Али, Господ је свугде, Он је и у нашем уму. Ми смо - искре Божанства, зраци Бога...

Хришћанин. Ми јесмо искре саздане Богом, али никако нисмо "зраци самога Бога". Зрак Бога је - Сам Господ Исус Христос, и једино тај Зрак не може бити помрачен. А ми људи јесмо помрачени. Зар ви не осећате да је човек помрачен? Он је створење које је себе добровољно помрачило нељубављу, неповерењем према Творцу, а сада се то створење кроз Цркву призива у очишћење, у љубав, у веру (поверење!). Зашто ви називате Оца Небескога "Божанством"? То је тако хладно, безлично.

Теософ. Сматрам да је могуће уздићи се изнад човеколиких (антропоморфних) представа. Божанство је тако узвишено да, ма како Га ви назвали, нећете изразити Његову суштину.

Хришћанин. Свакако. Али разумевање Божанства уопште није ствар уздизања над људским начином поимања. Јер тог земаљског поимања нећете се ослободити прелазећи из земаљског света појава у мртви свет апстракција. За делимично поимање Бога незаобилазно је Богом дано откривење. Само кроз откривење Божије знамо да је Бог триличностан: Отац, Син и Свети Дух... А молити се можемо само Живој Личности, Живоме Богу, а не безличном "Божанству"...

Теософ. Ја бих желео да од вас добијем конкретан одговор на моје питање: зашто се међусобно искључују хришћанско откривење и окултно знање карме као закона реинкарнације?

Хришћанин. Ја сам вам већ одговорио најозбиљнијим аргументом: треба не само веровати у Бога, но и веровати Богу. И треба да оставимо по страни свако наше земаљско мудровање о небеској правичности. Морамо имати апсолутно поверење у правичност Бога. Јер и није тако тешко поверовати да је тамо она у неизрециво чистијем и узвишенијем облику, него овде, у нашим земаљским осећањима и мислима. Не треба губити време на такве ствари. Смешно је када се човек прави умнијим и правичнијим од Бога.

Ако до врхова Хималаја човек досеже великим напорима и кроз велике опасности, колико је тек мање способан да својим земаљским разумом досегне небеске тајне. Изучавање "закона карме" је жалостан покушај човековог разума. А тај "закон" потпуно је неоснован чак и са рационалне стране... Шта ви мислите, да ли је човек слободно биће?

Теософ. Да, слободно је.

Хришћанин У том случају ви јемчите да ће сви људи, у својим будућим животима на земљи неизоставно изабрати оно што је боље, а не оно лоше? И да ли ће у бесконачности желети то боље?

Теософ. Разумем - ако је човек слободан онда усмеравање слободне воље не може бити предвидиво.

Хришћанин У том случају, тешкоћа коју ви запажате у хришћанском спасењу кроз благодатно усавршавање у једном једином животу на земљи, само се растеже на бесконачан број делића истог тог живота. И где је ту излаз, где спасење?

Теософ. ?

Хришћанин. Ви хоћете да некако теоријом реинкарнације (преваплотења) објасните сва противречја живота, а уствари само их запетљавате. Ви бисте ми вероватно сада морали одговорити да је човек предодређен и нема слободе, да се креће механички, по у њему скривеним законима, неминовно у добром правцу - и на тај начин ће сви људи, независно од њихове воље неминовно достићи савршенство.

Теософ. Да, тачно. Слободу не треба схватити као безусловну. Човек је одређен за Добро.

Хришћанин. Али ако се све креће путем неизбежне еволуције ка Добру, не разумем зашто онда људи постају све гори: гордији, бездушнији, а црни апокалиптички облаци све више надвијају се над човечанством? Такође не разумем чему онда служи мноштво одломака живота, ако се ни у једном не изражава човекова слобода, ако нема тог јединог израза но коме је човекова личност боголика?...

Ако је све "механизам", ако Бог није Живи Отац Небески, него апстрактно "божанство", чему онда уопште сва наша трагања за Истином? Крај ће за све бити једнак. А кукавна бесконачност низа многих живота у времену чини у вечности сав тај живот, у суштини, као један трен! И зато је сасвим неразумно, чак и са философске тачке гледишта, тражити разрешење тајне грешног живота у теорији трајућих у простору и времену преваплотења (реинкарнација).

Теософ. Али и само Еванђеље говори о реинкарнацији. Отворите 17. главу Евангелија по Матеју (стих 12). Христос ту каже: "Али Илија је већ дошао, и не познаше га..." Он је то говорио о Јовану Крститељу, показујући тиме да је Јован Крститељ реинкарнирани Илија.

Хришћанин. Молим, молим, али то се никако, ни философски ни емпиријски не може поткрепити. Ајде-де и неког другог, али пророка Илију Господ никако није могао сматрати "преваплоћеним" (реинкарнираним), јер је пророк био у телу узет на небо. То као прво. А друго, баш је пророк Илија лично стојао са Мојсејем уз Спаситеља на Гори Преображења, на према томе, значи није био уништен као личност. А јављање пророка Илије на Гори Преображења збило се после рођења на земљи Јована Крститеља!

Теософ. Па како онда треба схватити речи Христове?

Хришћанин Оне се могу схватити без великих тешкоћа, ако се погледа на друго место у Еванђељу. Господ је рекао: "Ако хоћете примити", то јест - указао је на то да Његове речи имају преносно значење. И уопште, не саветујем вам да Еванђеље користите у одломцима или пасусима. Једним одломком (ван контекста) било које књиге, може се доказати све што се жели.

Истински научно проучавање узима текст у контексту. А контекст тога стиха који сте навели можете наћи у 11. глави Евангелија по Луки, где се говори да Јован Претеча треба да дође "у духу и сили Илијиној". А зар не објашњава све: "у духу и сили..."? Напомињем још да су Јудејци сваког благочестивог и доброг цара називали Давидом, али су га тако називали без икакве мисли о реинкарнацији, него је то била једна особина јеврејског језика. Мисао о реинкарнацији исто толико је страна Библији колико и мисао о безбожју. Напротив, идеја Васкрсења - предосећа се у Старом, и блиставо се открива у Новом Завету. Та идеја је нешто сасвим различито од идеје реинкарнације.

Теософ. Али како су онда ученици могли питати Учитеља за слепорођеног: "он ли сагреши или родитељи његови?" (Евангелије по Јовану 9. глава). Ако је "он" сагрешио, онда је то, свакако, могао учинити само у претходним својим животима, зар не?

Хришћанин То ни најмање не проистиче из овога стиха. Прочитајте Еванђеље, прочитајте целу Библију, али ни трага нећете наћи од реинкарнације. Међутим, у Библији громогласно одјекује трагедија прародитељскога греха, као и тешке последице тога чин! "Гле, у

безакоњима бејаш зачет и у гресима роди ме мати моја" (Псалам 50.). Овде се пророк Давид каје за првородни свој грех, за који и себе сматра одговорним, јер представља живи делић целокупног тела човечанства. И апостоли, када су питали Господа за слепорођеног, баш на то су мислили, као да кажу: "Да ли је његово слепило последица првороднога греха у њему лично, или због личних грехова његових родитеља?" Али Спаситељ преноси питање на сасвим другу раван и указује не на узрок слепорођености, но на оно што из ње треба до Промислу да произиђе - на Славу (благодат) Божију, која је исцелила слепорођенога. Тиме нам је Господ заповедио да више пазимо на то како се остварује и усваја Слава Божија у нашем животу, него ли да радознано испитујемо узроке скривених појава. Правда и Љубав - за нас људе неспојиве врлине - једино у Богу се поклапају. А ни најпааметнији човек није у стању да психоанализира Бога.

Теософ. Пре 2000 година човечанство још није било сасвим зрело да прихвати пуноту Откривења. Тајна реинкарнације (преваплотења) је последње и врховно откривење, а притом је оно одређеном степену есотерично (за мали број посвећених), она је тај нови тон - намењено само зрелим и изабраним.

Хришћанин Баш у то је тешко поверовати. Ниједан човек библијске вере, ма и мало духован, неће поверовати да су вапш теософи (Јелена Петровна Блавацки, Аница Безант, Кришна Мурти и пуковник Олкот) били зрелији и богоугоднији, него сви они пророци, апостоли, мученици и безбројни светитељи Цркве Христове - из прошлих четири миленијума. Напротив, можемо се врло лако уверити у супротно: да ти ваши самозвани пророци "нове религије" не само да стоје ниже од наших светлих пророка Христовога Духа, него се још показују као људи које је нечиста сила таме отворено гурнула у борбу против светле тајне хришћанства. По учењу Самоистине (Христа), касније новозаветно Откривење никако и ни у чему не може да противречи ранијему (старозаветном). Зато апостол Павле - надахнут Духом Светим - изриче анатему (одлучење од Истине) на свакога, чак и ангела са неба, који би се дрзнуо да проповеда вероучење противречено апостолском благовестију. Јер апостоли су, свакако, знали, Господ их је упозорио, да ће се током историје света појављивати многи лажни пророци, вукови у овчијој кожи који прикривају своју духовну таму изгледом "светлог ангела" (2. Кор. 11:14). Зли духови делују вешто и лукаво, а понекад и грубо, рачунајући на лакомисленост и глупост људску као и на њихов немар да траже Једино Откривење са Неба.

Теософ. Али зашто нико од хришћанских учитеља Цркве није до сада објаснио све те дубоке метапсихичке појаве које се збивају у човеку, а н»их сада проучава наша окултна наука - која је проникнула до у област подсвесног и надсвесног? Ово је доказ очитог развоја духовних и психичких знања на основу којих окултизам постаје солидна наука.

Хришћанин. Опростите, не желим лично вас било чиме да увредим, у толико пре јер видим да не знате свето Откривење Хришћанства. Међутим, то што ви називате "окултна наука" - "само је демагогија духа. Као што се у

политици, ради веће популарности у масама, разне партије упињу да се представе као заштитнице интереса већина, тако и овде, знајући да већина савремених људи има више поверења у своју човечију "науку" него у богооткривену веру, окултисти то користе и себе називају људима од "науке", да би тиме привукли полуобразоване људе. Заоденувши се у привидну "научност", окултисти олако стичу ауторитет у очима духовних слепаца. Јер онај који поседује духовни вид одмах прозире да је овде посредни демагогија, значи - замка. Заиста, нема ничега заједничког земаљски, научни, приземно емпиријски и рационални сциентизам са истинским познањем Духа. Заиста, мистичко познање нестворенога Духа Божијег предпоставља метафизичко узлетање изнад свих нижих емпиријских и рационалних сазнајивости. У томе и јесте сав смисао вере као поверења Божијој Речи у Откривењу.

Наука духа заиста постоји и веома је дубоко разрађена у делима светих отаца Православне Цркве, али она нема ничега заједничког са земном окултном "науком" укорењеном у старој, непреображеној човековој природи која досеже само до области "душевног", а та област сачињава, - после телесног спрата - тек други спрат човековог бића, где нема истине. Врховни, трећи спрат је област "душевног", способан је да прими у себе Истину - Христа (свети Павле је разликовао три врсте људи: телесне, душевне и духовне).

О, када бисте ви знали какве су дубине небескога знања откривене у Еванђељу, у апостолима и у хришћанским подвижницима, као духовним (а не душевним) људима, људима Божијим! Али се до тога знања може доћи само путем једино правога, царског есотеризма, наиме, есотеризма праве вере, чистоте срца и крсног самоодрицања у благодати Духа Светога." "Блажени су сиромашни духом и.- блажени су чисти срцем..." То је нови поредак ствари, нови свет усиновења Богу.

Окултна наука је аутономна наука која потиче из ограниченог човековог ума. Њоме се може бавити чак и атеиста, а да притом не напусти свој безбожни начин живота. (У теософском друштву "Јутарња Звезда" атеизам се признаје на равној ноzi са другим верама!) Сваки духовни светац може и грубим питањем приземне логике разголитити тај мртви есотеризам окултиста. Међутим, стање је другачије у правој науци духа... Ту се знање стиче не кроз спољашње, једино од човека зависно изучавање, и не само кроз механичке јоги-вежбе, но рођењем кроз благодат Духа Светога, кроз Сина Божијега, кроз Оца Небескога - у Тројици слављеног и познативог Творца.

Овде, на трећем духовном спрату, човек напредује покајањем кроз сазнање свог духовног сиромаштва, и одбацивањем своје саможивости стиче чистоту срца, а по мери чистоте (мери љубави према Богу) открива му се и нестворени, вечни духови свет. Тако има два супротна пута. Један је пут таме којим иду јогини, окултисти са њиховим замршеним "наукама". Други је пут светлости, којим иду хришћански подвижници духа. Према искуству ових испосника, "научни" продор окултиста у виши свет духова је пад у прелест (обманутост) телесног и лажног знања, пут који је Црква одбацила у првим вековима Хришћанства као пут "паганствујуће јереси". Зато је целокупна дијалектика "спасења" кроз реинкарнацију, са гледишта

Хришћанства, најобичнија јерес, духовна лаж, која потпуно разоткрива окултизам као знање непреображеног нижег реда.

Теософ: А како, конкретно, хришћанска мисао објашњава такве феномене да људи препознају места која су раније видели, а у свом животу никада раније нису ту били?

Хришћанин. Прво, сваки човек наслеђује целу природу Адамову. У генима наслеђује сво памћење расе. Проблем сећања је проблем понирања у дубину своје личности а не у митолошко умножавање живота и сељакање свога "ја" кроз многа тела реинкарнације...

Друго, то сећање на места у којима човек раније никада није био објашњава се и тиме да човечији дух (када досегне до трећег спрата духовности) живи ванвремени простор, и зато може и да се присећа прошлости, и да предвиђа будућност, јер је све земаљско (како прошлост тако и будућност), само један трен садашњости, односно вечности. И зато врло често у животу човека оштро избије "сећање на будућност", то јест он у сну, или чак на јави свесно или несвесно, памти будућност, а затим је се лако "присећа". Та је појава сасвим у природи човека.

Теософ: А како човек понекад указује на неке детаље који нису присутни у његовом времену, него су постојали раније, у давна времена? Рецимо, неко се сећа да је на том и том месту старог замка то и то узидано...

Хришћанин: Ни та појава не претпоставља претходне "раније животе" човека на земљи. По хришћанском вероучењу и по истинитом духовном знању, познато је да около човека, а често и у њему делују силе невидивог света духова. Те силе, како светле, тако и тамне, налазе се изван човековог времена, и човек веома често потпада под њихов опипљиви утицај. Такозвана појава "двојника" - раздвојене личности - заснива се на томе утицају злих духова. Такође, сви видови бесомучности, као поседнутости од демона. Ови нечисти духови дају уображеним људима дар видовитости и предсказивача.

Теософ. Зар различити број талената и дарова са који-ма се човек рађа не сведочи о његовом претходном животу, о његовим ранијим способностима?

Хришћанин. Не, никако. Ви сами тачно говорите, када кажете: "Таленат, дар..." То управо указује на Онога Ко је дао таленат, Ко је подарио одређени дар. Прича о талентима у Евангелију потпуно открива и објашњава ту тајну - да Бог даје човеку таленте као дарове.

Хришћанском благодатном сазнању је до те мере страна мисао о реинкарнацији да је и најмања напомена те заблуде код Оригена, - кад он говори о препостојању (преегзистенцији) људских душа (до њиховог уселења у тело) - била једнодушно одбачена на Петом Васеленском Сабору. Хришћани свих векова потпуно јасно осећају безмерну вредност не само једнога живота, ма и најкраћег, но и сваког тренутка тог живота чији

смисао уопште није у коначном самообожењу човека овде на земљи, него у јасном одређењу слободне човекове воље за Бога или за сатану (у стремљењу срца). Ми долазимо овамо да као троструко биће (духовно, душевно и телесно) полагамо испит слободе. Да ли смо за несебичну љубав Бога, или за себичну љубав сатане? Види се кроз наш избор да ли смо пшеница или кукољ... Између тога двога је избор. И кроз то слободно одређење се остварује тајанствени закон спасења у коме се сједињују пунота човекове слободе и пунота Божијега Свезнања. Окултисти хоће да приморају човека на бескрајно гњурање у земљу, зато што не знају истинске путеве човековог усавршавања. Али до тог савршенства стиже се не "научним" путевима земног самоусавршавања (чему ни бескрајни циклуси вечности не би били довољни!), него тамо се стиже Јединим Путем, кроз Једине Двери, кроз Христа - Спаситеља, који избавља сваког смиренога грешника са његовог животнога крста, и из понора привидне карме. Он одмах са крста носи душу у Царство Небеско! Зато је Господ рекао на Велики Петак покајаном разбојнику са десне стране: "Већ данас ћеш бити са Мном у Рају!" (Значи, не постоји никаква сеоба душе из једног тела у друго, не постоји никакво "чистилиште" кроз реинкарнацију).

Теософ. Али по мом осећању морала, чини ми се да је недопустиво да због само једног кратког живота на земљи човек може пропасти заувек.

Хришћанин Али погледајте то питање мало другачије. Најпре, немојте га гледати са становишта своје мале "овоземаљске праведности". Ослободите се бар на тренутак "свог" моралног комплекса да сте ви врховни и непогрешиви судија. Знајте да је сваки "Ваш лични" осећај правде ограничен и недовољан за решавање небеских питања и загонетки. Верујте да мудрост није у тражењу људских објашњења, него у потпуном синовском поверењу у недогрешиву Праведност Оца Небескога. Ако бар на тренутак предпоставите да Господ Бог није безвољни, беживотни, кармички "Принцип живота", но Живи Отац Небески, Творац видивог и невидивог света, па и ваш - Он види и вашу Слободу, вашу вољу: да ли је она синовска или демонска, да ли сте ви пшеница или кукољ...

Ако ми, људи, снимамо фотографским апаратом живот у покрету, у једном трену, колико ли савршеније може Бог Отац моментално снимити и одредити нашу слободу и њено могуће застранење - недокучивим за нас путем Свезнања Свога.

Теософ. У реду. То се да предпоставити.

Хришћанин. Ето, видите. И то је оно најважније. А сетите се и онога о чему смо већ говорили и са чиме сте се сложили: да су како једна секунда земаљског времена, тако и милијарде векова тог истог времена - потпуно једнаки пред вечношћу нествореног Божанства, пред оном Светлошћу Небеском Тројице Свете, која нас тражи и зове у блистави загрљај обожења. Зато не треба да бежимо од те вечне Светлости у овај сиви свет бесконачног сумрака и таме.

А усавршавање изван и изнад ових земаљских предела је не само могуће, него је оно начин живота у небеском царству, чији долазак у сили Апостоли већ најавише, и то Царство незаситивог напредовања у Обожењу није некакво

нирванско море небитија, него је оно океан преизобилног живота "синова Божијих". Тај њихов живот вечни се разраста у љубави према стваралачком раду. "Љубав - говори преподобни Јован Лествичник - је вечно усавршавање ангела".

Теософ: И ви поуздано тврдите да је теорија реинкарнације неистинита?

Хришћанин. Теорија реинкарнације (преваплотења) је апсолутно антихришћанска теорија. И стварно, не греше неки хришћани када је називају антихристовом. Прави хришћани верују да постоји само један ваплоћени Бог, Исус из Назарета, и да је Он неупоредиво узвишенији од Јелене Блавацке и Рудолфа Штајнера - колико небо од земље.

Антихрист, по Светом Писму, има на крају да дође. Он ће покушати да путем пантеизма и синкретизма уједини све вере. Само мањина, а то ће бити православни хришћани, неће поверовати у њега као Христа Бога. Зато ће се он старати и покушати "да превари, ако је могуће, и избране" (Мт. 24:24). С тим циљем он хоће да раније убеди цео свет да постоји нека праведнија (праведнија и од Евангелија!) и "научно" доказана "истина" о реинкарнацији, по чијим законима ће и наступити други долазак "Христа".

Али прави хришћани, који знају тајне своје вере, никад у тако шта неће поверовати, јер добро знају да ће се Други Христов Долазак догодити неочекивано и као Последњи Суд над целим човечанством. Тада ће Господ у надкосмичком блистању Славе доћи у Свом Васкрслом и Преображеном Телу (које и сада постоји, јер га је Господ узнео на престо Оца Свога), "да суди живима и мртвима" - после чега ће настати нови свет, нови живот човечанства у Оцу и Сину и Светоме Духу.

Међутим, Антихрист (отац лажи) ће успети да обмане све оне који су се занели окултним "наукама" о тобожном реинкарнирању многобројних Месија. Теософија и данас преноси стару отровну мисао-веома опасне секте гностика, који су учили да има 365 небеса (уз друга псеудонаучна фантазирања), тврдећи да је дух Месије - Христа сишао на "Исуса" при крштењу. И сада, у новом циклусу времена (у новом аватару) исти тај дух Месије - Христа сићи ће (кроз реинкарнацију) на неког другог "Великог Посвећеника". Недавно је уображена гаталица, Аница Бесант, уверавала многе да је "Учитељ света већ овде", да је дух Месије (каква хула за нас хришћане!) сишао на индуског младића Кришна Муртија... Међутим, касније се и сам Кришна Мурти одрекао таквог високог ранга.

Индуски гуру Вивекананда је лицемерно наступио у Америци (где је изветрила свака хришћанска мистика и озбиљност) говорећи да су све религије једнако добре. Али када је био насамо са својим обраћеним Американцима, онда је тек откривао своје право лице и говорио им да је индуска вера најбоља...

И Махариши и Мун из Кореје, разметали су се као да су велики усрећитељи човечанства. Али ће доћи други још опаснији који ће засести на високи престо васеленскога царства. На њих је Господ мислио када је рекао: " Тада ако вам ко рече: ево овде је Христос, или онде, не верујте. Јер ће се појавити лажни христоси и лажни пророци, и показаће знаке велике и чудеса, еда би преварили, ако је могуће, и избране. Ето вам казах унапред.

Ако вам, дакле, кажу: ево га у пустињи, не излазите. Ево га у собама, не верујте" (Мт. 24).

Пропаганда о томе да се људи и христоси реинкарнирају - вешта је припрема за појаву сваког лажног христа. Јер без те лажне вере у реинкарнацију, лажни христос и не може да се наметне свету. А кад људи верују у реинкарнацију - његова победа је већ осигурана. Из "овога је јасно да се прихватањем вере у реинкарнацију (преваплотење) човек одриче хришћанске вере у Ваплотење Бога (Инкарнацију Бога), Који се - једном и заувек - ваплотио (телесно родио) од Јеврејке Девојке, Богородице Марије и Духа Светога. Тим Својим телом Он је страдао и васкрсао из мртвих, а затим се у телу вазнео на Престо Божанства. То је разлог, да се вера у реинкарнацију и вера у Христово Васкрсење међусобно искључују.

Ни један од лажних богова Индије није умро из љубави према човечанству, а није ни победио смрт васкрсењем - као једини човекољубиви Бог, Исус Христос. Из овога се види да онај човек који верује у реинкарнацију, самим тим одриче се и најсветије Евхаристијске Тајне Тела и Крви Христа Бога, одриче се Причешћа Телом Новог Адама које се "дроби, али се не цепа"... Човек који верује у теософију и антропософију одриче се и свога хришћанскога Крштења, заснованог на апостолском Символу вере. Одриче се чак и вере у непоновивост сваке личности човекове, вере у јединитост личности свакога светитеља и свих људи уопште, било живих било преминулих. Ми видимо у Богу највећег Уметника, који ваја свако тело и сваку душу једне личности - као уникат. Зато је за нас неприхватива окултна, лажна теологија која празним гатањем жели да раствори непоновивог пророка Илију у "личности" Јована Крститеља...

Када бисмо ми прихватили митологију реинкарнације, онда се не бисмо могли молитвено обратити поименице ни једном светитељу, и не бисмо могли молити се на Задушнице ни за једног нашег покојника - које ми по вери православној можемо волети и преко гроба, - очекујући да се сретнемо са њима у Дан општега Васкрсења...

О свесним слугама те далекоисточне вере у реинкарнацију - не вреди ни говорити. Они су синови таме, слуге оне тајне безакоња која "већ дејствује" (2. Сол. 2:7): они су пропагандисти оног Антихриста који, по речима апостола Јована Богослова, "долази и сада је већ у свету". Апостол Љубави, Јован Богослов дао нам је савет и упозорење како да се држимо према тим људима сажежене савести: "Вољени, не верујте свакоме духу, него испитујте духове јесу ли од Бога; јер су многи лажни пророци изишли у свет. По овоме распознавајте Дух Божији: сваки дух који признаје да је Исус у телу дошао (то јесте да се стварно и заувек ваплотио), од Бога је. А сваки дух који не признаје да је Исус Христос у телу дошао, није од Бога; и то је дух Антихриста за којег сте чули да долази и сада је већ у свету" (1. Јов. 4:1-3).

Међутим, несвесне слуге Антихристовог безакоња - треба сажаљевати. Клањајући се долазећем Злокобнику, они мисле да творе "дело Божје". Они су се занели човекомудријем (антропософијом). Завртеле су им мозак и узвишене фразе, привлачне, апстрактне мисли и опсене. Они се теше да иду путем "хришћанског есотеризма". Њих предводи лажна богиња безличне "Истине", уместо Лик живог Бога.

Њих - гладне и жедне Истине - треба увести у крило Једине Свете Христове Цркве, да их Она напоји чистим духовним млеком Лепоте Откривења... Да би и они могли са нама приступити светој Чаши Живота, говорећи ову покајничку молитву:

"Прими ме данас, Сине Божији, за причасника
Тајне Вечере Твоје.
Јер нећу казати тајну непријатељима Твојим
Нити ћу Ти дати целив као Јуда,
Но као разбојник исповедам Те:
Помени ме, Господе, у Царству Твоме."

са руског:
А.М.

Писма из Индије: О, Бенарес Томас Молнар

Посетио сам неколико светих традова: Рим, и Јерусалим, и Каируан у Тунису. Могао сам да осетим светост у Риму и Јерусалиму, упркос бучним веспама у првом и скупим собама за смештај у другом. На четвртом светом месту, у Делфима, утисак светости дошао је и био јачи но игде,⁷⁷ можда зато што није било бучних трговаца у зору нити у сумрак који би упропастили нечије дивљење пред долином и дубравом.

У Бенаресу, светом граду индијске државе Утар Прадеш, утисак је био страхан, у одречном смислу речи. То је хиндуистичко и будистичко свето место. Десетине хиљада верника стиже овде сваке године да се очисте у реци Гангу, да ту проведу своје последње дане, и да буду спаљени на погребним ломачама на обалама реке, тако да би њихов пепео могао бити развејан понад тих вода испуњених отпацама. Хиндуси верују да ће онај који умре у Бенаресу бити спасен.

То је оно што нам кажу бедекери. Не помињу истински ужас. Као овејани путник, видео сам страшне ствари. Био сам у Калкути у друштву хиљада и хиљада тела (живих? умирућих? мртвих?) која су лежала на улицама, по алејама, у јарковима. Али Бенарес је учинио незнатним све што сам до тада видео.

Рано је јутро. Возили смо се пет миља од хотела до реке. Гужва је неописива: али то није здрава активност града који се буди. То је бесциљно лутање живих лешева сабијених у масу. Ево "егзотичног Оријента": радње са кројачима који одшивају и зашивају, пискаралима који другама пишу писма; Краве у лаганом ходу, бикови прекривени блатом на путу за реку, магарци који се, претоварени, од товара не виде, камиле злокобног изгледа, чак и

⁷⁷ Читалац је до сада већ приметио да се критеријум писца о „светости места“ никако не може сложити са становиштем Православне Цркве. Међутим, можда је и још значајнији његов став који износи, пошто неки људи могу да оптуже црквену свест да је одвећ „политички некоректна“ и уских погледа... (примедба уредништва Одговора)

слонови, са црвеним сурлама.

То може бити живописно; али није. То није "неразвијеност" која ствара ужас, одбојност, смрад; то је, кад се све каже и учини, религија, која толерише ову запуштеност, прљавштину, деградацију и животињство. То није убогост сиротињских четврти града, чак ни "villas miseria" или "fevellas" Лиме и Рио де Женеира. То је прихаваћено и природно стање ствари неколико призора није могло а да не остане незабележено фотоапаратом: жена у ритаму која на струни носи два пацова; туцета изнурених несрећника, мушкараца и жена, који су седели и просили у прљавштини од које би се човек, због страха од заразе, плашио да у њу крочи, а они су, у тој прашини, практично били голи; млади просјаци чије је удове појела губа, а који настоје да вам обгрле ноге. Требало би имати душу мајке Терезе⁷⁸ да се не би умакло од њиховог покушаја.

Дошли смо до Ганга и платили возњу чамцем. Све зграде које смо могли видети с реке биле су у различитим стадијумима рушеврсти. Врућина и влага разједају камен, циглу и креч; све је рошаво, огубано, чак и с пажњом прављене зграде, пошто, у тропским земљама, о њима нико не води рачуна, и све пропада.

Према реци на камењу обалском налазе се масе људи. Поклоници и домаћи живаљ ту... - како би се њихова делатност могла назвати? - живе својим приватним животом. Прљаво-зелена река постаје купатило, нужник, средство за испирање уста, праоница рубља, извор питке воде за људе и животиње. Сасвим или само до пола заронивши, људи перу косу, доњи веш, плачу уста, врше нужду, о чему сведочи измет који слободно плива... Све то са крајњом отвореношћу, без икакве збуњености. Наш веслач, знојећи се на сунцу које жеже, нагиње се преко ивице и, захватајући дланом, срче воду реке.

На овој страхотној пловидби чамцем, нисам више знао да ли пловимо реком Стикс или клизимо са Дантеом кроз течни огањ пакла. Угледали смо погребне ломаче. На путу за Бенарес прошли смо поред камиона пуних у бело умотаних лешева, које су породице покојника довлачиле из далеких села. Читавог дана ломаче горе, и свака три сата отприлике у бело или у црвено умотан, прекривен венцима свећа, леш лежи на врху ломаче. Ту горе сатима.

Сећате ли се Херодотовог описа од кога сте се најежили - извештаја о племенима која остављају своје старе на улицама да их растргну псилуталице? Древно доба, далека места... Али лешеви који горе у пословно подне на обалама Ганга у Бенаресу довољни су да вам се утроба преврне. Није у питању чин спаљивања по себи. У питању је призор крајњег понижења: прљавштина, вршење нужде, хашиш, гнојаве ране на леђима индуских светаца, поклоници који се гурају и гомилају по храмовима у којима преовладава слаткасти воњ - све то, плус мртви.

Било је тешко, после, да разврстам утиске, да их саберем у једно. Пол Клодел је својим пријатељима једном писао, током путовања и амбасадорских послова на Далеком Истоку, да су оријенталне религије

⁷⁸ Став заснован на општем, хуманистичком уверењу које влада... Истински хришћани свих времена су у овај свет ишли као у арену са лавовима, а њу цео свет хвали и воли. Зар ту нешто није чудно. Такође, зашто она великим човеком, сматра злогласног гуруа Шри Чинмоја?

ђавољи изум. У овим екуменистичким временима не очекује се да човек каже тако нешто. Па ипак, то је мој неизбежни закључак. Вера поклоника је, без икакве сумње, искрена, чак и ватрена. Они је преводе у дела недомисливо часно. Али предмети поштовања су сурова, нељудска божанства која знају како да заплаше, казне, да се освете, исмеју и преваре, а не како да узвисле и опросте; и опрема која окружује поклонике пре одбија него што привлачи: језиви, са гримасама идоли, лукавих или окрутних погледа; невероватно свечано просташтво, мајмуни који полно опште, краве које балегају, блато, смрад, ђубре.

Хипици су привучени овим вештичјим напитком, а разлог није тешко наћи. Куће у Бенаресу пружају уточиште (ако је то права реч) хордама хипика из Скандинавије, Холандије, Америке и са свих других страна. Висок и плав, просечан хипик стоји у друштву са дрогираним возачима рикши и осталим припадницима овог подземног света са реке Ганг. Оно што их овде привлачи и задржава је понижававање: разума, самопоштовања, животних снага, вере у Бога и у човека. Овде налазе безброј богова и ниједног бога, на крају крајева; свако може да обавља своје попут крава или мајмуна, тонући у Гангу или у Нирвану. Разумност и сврховитост распадају се на гомилама ђубрета, тело труне док се не сједини са друмом, са травом, са балегом. Велико ништавило све обухвата, а пепео одлази у реку.

Са енглеског:
Владимир Димитријевић

Рат Индије и Европе професор Владимир Димитријевић

Керил Матришијана, рођена као последње британско дете у Индији пре проглашења исте независном од британске колонијалне управе, један је од најугледнијих западних истраживача феномена "Њу Ејџа", аутор бројних књига, од којих су "Богови Новог доба" (и књига и филм) леп пример познавања области о којој се расправља на једној и личног ангажовања на другој страни. Сама Матришијана је са родитељима дуго живела у Индији и, штоно реч, упознала је изнутра; касније, у доба хипи-револуције, ушла је у њуејџерски мистицизам, видела и доживела доста тога, да би се "освестила" у сусрету са Светим Писмом (данас је протестантске вероисповести.)

Матришијану је, између осталог, духовности Њу Ејџа пришла и под утицајем популарног мјузикла "Коса", који је режисер Милош Форман претворио у култ-филм хипи-поколења. У "Коси" се појављује мантра "Харе Кришна"; јунак "Косе" у песми "Donna" изјављује да жели да види "светлост јоге", а једна од кључних песама, "The Age of Aquarius" ("Доба Водолије") права је химна новодопске духовности. Она, у преводу, гласи овако:

Када је месец у седмој кући,
и кад се Јупитер слаже с Марсом,
тада ће мир управљати планетама
и љубав ће усмеравати звезде!
То је свитање Доба водолије!

Хармонија и разумевање,
саосећање и изобиље поверења.
Нема више лажи ни подела.
Златни живи снови визија,
Мистична откривења помоћу кристала,
И истинско ослобођење ума.
Водолија! Водолија! Водолија!

Овај наивни "мистички" оптимизам, жеља да се ре постигне олако и без напора, навеле су Матришијану да напише "рецепт" за „Ново доба“: две шоље наде (пажљиво уклоните сваки страх), две шоље измењене свести (јога, дрога или медитација - по укусу), три кашике самосвести, самоповерења, самопоштовања (уверите се да нисте ставили нешто негативно), пуна кашичица миротворства, велико парче љубави, на врху прстију хуманизма, источњачке мистике и окултизма, шака холизма, кашика мистичког искуства. Снажно промућкати. Пећи у топлом, пријатељском окружењу. Филовати најизазовнијим сновима. Богато гарнирати позитивним мишљењем и добрим вибрацијама".

Њу Ејџ има за циљ само-остварење, исто оно што је сатана понудио Адаму и Еви у рају. Зато је за ново-допце Бог - безлична сила, човечанство - по природи божанствено, свет - илузија (маја), спасење - просветљење као схватање своје божанскости, добро - знање, а зло - незнање, које за "просветљенога" ни не постоји јер је он, тобож, надишао морал. Све ово, гордо до луциферијанства, премазано је шећерним преливом "срећније будућности" Новог доба, "Доба водолије". Матришијана с тим у вези примећује: "Кашичица шећера помаже да се прогута лек: али помаже да се прогута и отров".

Ауторка књиге "Богови Новог доба" каже да би требало, пре но што човек крене да трага за "Истином" у индуизму, погледати шта је индуизам донео самој Индији. Донео јој је богове које Матришијана описује овако, сећајући се свог дечјег сусрета с њиховим ликовима: "Неки богови су имали полуљудска - полуживотињска или полубиљна тела. Неки су имали лица мајмуна и слонова. И увек је ту била змија. Некад се увијала око богова. Некад их је наткриљавала ради заштите". Њено детињство донело јој је болне призоре кастинске подељености индијског друштва. Верујући да су брахмани, свештенички слој, настали од Брамине главе, кшатрије, краљеви и ратници, од његових рамена, вајшије, сељаци и трговци, од његовог стомака, а шудре, радници и слуге, од Браминих стопала, Индуси су се крајње нечовечно понашали према представницима најнижих касти. Матришијана је, као девојчица, гледала како туку једног слугу - шудру који је све покорно примао, никад није јео са осталом индуском послугом Матришијанине породице, а дете га је неки пут виђало како, да би показао своју покорност, буквално пузи на све четири ноге. Матришијана се сећа како је гледала Индускиње да целивају лингаме (камена и древна изобраења фалуса), да би добиле мушку децу; гледала је како се људи клањају крави као божанском бићу; гледала је храм подигнут пацовима, пошто су Индуси веровали да се божанство може јавити и као "пацов". Пацовима је доношено свеже млеко. Они су

се, на хиљаде и хиљаде њих, котили у свом "храму", док су зато време од глади умирали многи Индуси који нису имали млека.

Индуисти су пили "божанску" крављу мокраћу; шиваити су лудило сматрали врховном пројавом божанске свести; за "холи", празник боја, жене су могле да блудниче с ким хоће и колико хоће. Фестивал шума, у коме се прославља буђење Мајке Земље, такође је био пун наopakости која се прикривала маском "духовности". Гледала је и фестивал посвећен Кришни, који је нарочито "весело" у селима где су, по легенди, живели Кришна и његова жена Радха. Сви, од деце до старица, тада су узимали нарочиту врсту хашиша звану "бханг", и мешали су је са напитком званом "тхандаи" (мешавина млека, ораха и обраног кајмака); после играња и певања у шареним оделима, падали су од умора. Увече, дрогиране жене би плесале, верујући да су ове Радха, Кришнина драга.

Када су Британци дошли у Индију, ослободили су је од: спаљивања жена приликом смрти мужа, ропства у ланцима, принудног рада деце, киднаповања дечака ради култног злостављања у хомосексуалним обредима, као и људских жртава, каје су приносили следбеници богиње Кали. Па ипак, Ганди је писао Стенлију Џоунсу да ће у Индији мисија Хришћанства, као "колонијалне" религије, бити забрањена и да ће све сви Индуси вратити својим обичајима. Пре него што је постао политички лидер, Ганди је упражњавао "kriya yogu" и био гуру који је имао свој сопствени ашрам. Да би показао како је "надишао пожуду", спавао је са младим девојчицама, не додирујући их (још један од наopakих облика индуистичке "аскезе").

Међутим, ивдуизам вкје остао само на одбрани Индије од "негативних утицаја Хришћанства". Индуисти су решили да освоје свет, и то у* помоћ индијских званичника. 1979. године у Алахабаду одржав је еветски хинду-конгрес, на коме је учествовало око 60000 људи. Скуп је организовала групација "Вишна Хинду Нарншад", међудародни мисионарски савез за пропаганду индуизма. Према статуту, ова организација има за циљ:

1. Предузимање корака за ојачање хинду-друштва;
2. Заштиту, развој, ширење индуистичких вредности живота, етичких и духовних;
3. Установљавање мисионарског реда од лаика и иницираних, ради пропаганде динамичког индуизма који представља темељне вредности живота онако како их поимају разне вере и деноминације, укључујући будисте, џаинисте, Сике, лингаисте, итд, и отварање, управљање или сарадња са школама или центрима који такве мисионаре обучавају;
4. Ширење знања и проповедање о етичким и духовним начелима и праксама индуизма прилагођеним савремености у свим деловима света да би послужиле као водиле ради добробити човечанства у целини.

Чланови организације "Вишва Хинду Паришад" су: Рамакришна мисије и друштва Веданте широм света; братство Јогананде за самоостварење; Међународно друштво за свесност Кришне (Харе Кришна); Свами Шивананда и његови следбеници; Сатја Саи Баба; бели Сики; теозофска друштва; будисти. Конференцијом 1979. је председавао Далај Лама.

Ово откриће је врло важно за изучавање феномена ширења индуизма у савременом свету, пошто се далекоистичне секте прикривају својом

привидном "спонтаношћу" у настајању и окупљању око гуруа. Стварност је, међутим, друкчија: иза њих стоји моћна мисионарска организација, коју потпомажу и неки државни званичници Индије.

Могућности да се скупе гуруи са свих страна света пружају се и у току тзв. "Кумб-Мела" фестивала ("Khumbh-Mela"). Око 20 милиона индуста се нађе на овој свечаности, чији је врхунац ритуално купање у реци Гангу. Гуруи долазе ношени на носилкама, слоновима, у колима и први улазе у воду. Обожавање гуруа у индуизму је огромно. Индуистички списи веле да је гуру већи "од бога". Тако "света књига "Гуру-гита" каже: "Непрестано медитирајте о облику гуруа, увек понављајте његово име. Испуњавајте његове заповести. Не мислите ни о чему осим о гуруу... Кроз службу крај стопала гуруових душа у телу се прочишћује". Људи се у току "Кумб-Меле" помазују прашином испод ногу њихових, љубе им трагове, носе тај прах својој кући. И сама река Ганг је обоготворена: сматра се да она помаже духовном животу, скида чини, одгони зле духове, доноси плодност њивама, лечи; сипа се мртвима у уста ради загробне среће. Табу је рећи да је река загађена, мада је загађују и индустрија и људске фекалије. Водом се пере посуђе, у њој се купају и пију је.

Циљ индуизма је одвраћање погледа од стварности ради путовања у духовност "паралелног света". Тако Махариши Махеш Јоги каже: "Гладан човек може бити срећан гладан човек ако медитира. Да гледа у себе, где лежи царство небеско... Кад се ја оствари, сав бол и патња ишчезавају ... патња је уназађење -идење назад у еволуцији. Патње је резултат греха. А медитација начин да се приближиш капији". Иако постоје разне врсте јоге, Матришијана сматра да су све оне магијске - тантричке. Циљ јоге је буђење змијске енергије - кундалини - преко отварања тзв. чакри. Шакти, женска енергија, представљена у виду змије, буди се и преко кичме пење ка трећем оку, који је "њен љубавник". Кад се споје, наступа просветљење, које се доживљава као "космички оргазам".

Зар је онда случајно што је циљ индуизма, религије змије, уништење Хришћанства? Тако је један од челника трансцеденталне медитације изјавио да је циљ ове секте, маскиране као "средство опуштања", "победа над демоном Хришћанства који се непрестано шири". То је један од разлога због кога гуруи тврде да је и Исус био у Индији, и тамо учио - на тај начин маме људе хришћанског корена и уверавају их у очиту лаж. Јер, да је Христос посетио незнабожачку Индију, Јудеји му никад не би дозволили да присуствује службама и чита у синагоги, с обзиром на чињеницу да се они нису дружили ни са "умереним" паганима Самарјанима, сматрајући да се погане у додиру с многобожним људима.

Истраживање госпође Матришијане значајно је и због тога што она доказује да оријентални секташи могу да буду крајње "немирољубиви", иако непрестано причају о својој "ненасилности". "Кливланд Прес" од 15. новембра 1978. године објавио је о сексуалном злостављању, коришћењу дрога, премлаћивању и бацању "непослушних" у базене међу следбеницима гуруа Махараџ Џија; следбеници "Ананде Марге" су се спаљивали, поливени бензином, да би обратити пажњу људи на своје учење; следбеници "Харе Кришне" у Индији су пуцали на своје суседе, којом приликом су ранили 18 људи, од чега троје деце. Међународна полиција Немачке, САД и Канаде ухапсила је многе кришнаисте под оптужбом за

различите преступе: од шверца дроге до киднаповања и незаконитог поседовања оружја. Један од 11 главних гуруа ухапшен је због преваре. Оснивач "Харе Кришне", Прабхубада, умро је пре процеса; сматрало се да је био повезан с ланцем нарко-дилера. Огромне количине оружја откривене су на кришнаистичким фармама у Калифорнији и Западној Вирџинији. Оправдање секташа је било да је оружје ту због "самоодбране"...

Истраживања Керил Матрншијане веома су леп пример дубљег увида у праву природу секташког хиндуизма који се нуди савременом свету; она су ту да би нас подсетила да у духовности "Новог доба" све смрди на древну, лукаву змају, сатану, и да ту нема Нечег новог, осим "пост-модерног" мамца за лаковерне и медијске кампање невиђених размера.

Како смо се срели са Харе Кришном?

Појавили су се средином осамдесетих у Словенији и Хрватској. Тамо су штампали прве књиге, ослобођене пореза на промет. Мало - помало, почели су да продиру у Србију, како у Београд, тако и у провинцијска места. Носили су са собом "Бхагавад - гиту каква јесте", "Шримабадгаватам", "Савршена питања - савршене одговоре"...

Нудили су мирисне штапиће од сандаловине и бројанице за понављање мантре: "Харе Рама, Харе Кришна..." У часопису "Тајне" (број 25) наше читалаштво је сазнало о њима као веома симпатичним, мирним људима, који проповедају вегетаријанство и ненасиље. Могли смо прочитати да се Алфред Форд, наследник "Форд - мотор компаније", претворно у Амбаришу Даса, н да се, на кришнаистички начин, венчао са Сваха - деви даси, негде у околини Сиднеја. На вегетаријанској свадби било је око хиљаду гостију. У истом чланку се види да је бивши "Битлс", Џорџ Харисон, са бактама још 1969. године снимео маха - мантру и албум "Godess of Fortune" ("Богиња среће")- Песме "All Things Must Pass", "Living in a material World" и "My Sweet Lord" биле су кришнаистичке.

Харисон, који је дао 190 000 долара за прва издања кришнаистичких књига, у то време је говорио: "Радије бих био један од бакта, него један од исправних, тзв. нормалних људи који не знају да је човек духовно биће, да има душу". Са Леноном је у то време по шест сати певао Кришни. "Били смо усхићени, били смо срећни", говорио је. Плочу "The One" Пол Макартни је обложио омотом на коме Кришна свира, а лабуд га носи... Са њима су се дружили Ени Ленокс, Нина Хаген, Бој Џорџ... Толико имена привлачних младима широм света данас их пропагира...

Касније се, међутим, сазнавало да су припадници "Харе Кришне", који су већ почели да плешу по Београду, ударајући у бубњеве и певајући: "Харе Рама, Харе Кришна", имали и другачијих детаља у својој прошлости. Један од наследника оснивача секте, Свами Прабхубаде, амерички гуру Кеит Хам, стрпан је у затвор због убиства четворице чланова који су покушали да групу напусте, а учествовали су у прљавом бизнису који није имао везе са просјачењем и продајом мирисних штапића. На суду је Хам изјавио: "Зашто се узбуђујете због четири леша када се у грађанском друштву свакодневно убија, па се лешеве не могу ни избројати?" Многи од наследника Прабхубаде завршили су у затвору - што због насиља, што због трговине дрогом. Сама секта је, после читавог низа скандала, решила да се јавно

"поспе пепелом": тако је према писању "Берлинског дијалога" (1/95), у Немачкој Академија за ваишнавску културу одржала скуп на коме је признато да су "Харе Кришне" некад поседовале оружје. Почетком седамдесетих, у њиховом немачком темплу, приликом полицијског претреса нађено је осам стотина хиљада марака нејасног порекла, као и два пиштоља и две пушке (иначе, кришнаисти не служе војску!) Пошто је председник темпла узео на себе кривицу за оно што је полиција открила, осуђен је на мин-ималну казну. Инсистирају на томе да таквих проблема више нема, ни у Немачкој, ни у свету. Кад су у питању породице и институције, и ту је, веле, било грешака, али више их неће бити: сада се малолетници смеју прикључити ашраму само са дозволом родитеља, а никог неће бити принуђен да напусти школовање пре времена.

Изгледа да се углађени стил, међутим, не односи на Русију, у којој кришнаизам, са дозволом власти, делује од почетка седамдесетих година. Садашњи кришнаисти тврде да су сила и да их на територији Русије има 250000 (по, очито грандоманском, саопштењу Анта - Даса, вође московског центра.) У највећој православној земљи света бакте сарађују са покретом за препород словенског-ведског-паганизма, из кога проистичу и многе партије са симпатијама према нацизму. У оквиру хуманиратних програма у ратом захваћеној Чеченји, према тврдњи Нулцара Чаргазије од 12. јуна 1995, поделили су, у сарадњи са локалним властима, око 2000 прасадама дневно (прасадам -храна која се претходно жртвује Кришни.)⁷⁹

Од 19. до 15. јуна 1996. московски кришнаисти су славили 25. годишњицу постојања у Русији и стоти рођендан Свами Прабхубаде. Имали су свој фестивал у бившем дечјем одмаралишту у Сахареву. У Петрограду су организовали процесију која је трајала осам сати, и завршила се на Невском проспекту. (Православни су организовали контра-демонстрације.)

А у Србији? Према писању О. Николића ("Родитељи неће Кришну", "Политика", 20. јун 1996.), родитељи чија су деца, преко секте, одведена у иностранство, организовали су протестни скуп, жалећи се београдској градској скупштини. Секта је одговорила на нападе тврдњом да је њихово деловање регуларно. Према тврдњи гуруа Панду Даса (И. Анојчић, "Разумевање за другачије мишљење", "Политика", 5. јул 1996.) секта је регистрована 1989, и од тада је све како треба. Мада су грађани МЗ "Партизански пут" узнемирени, кришнаисти су формирали савет од 20 родитеља који су од Министарства вера тражили да "Харе Кришну" не пореди са сатанским сектама. Једна од мајки, Мирослава Нејков сматра да је секта позитивно утицала на њеног сина. Београдски кришнаисти имају хуманитарну организацију "Храна за живот" и наступали су у "Сава-центру" неколико пута...

Шта је истина?

О томе ће читалац моћи да сам донесе закључак ако прочита текстове који следе. Први текст припада протојереју-ставрофору др Лазару Милину, најугледнијем нашем апологети, и говори о кришнаистичкој теологији (боље рећи, митологији.) Затим је дато неколико увида у свет Кришниних

⁷⁹ Православни хришћанин нека има на уму никад не треба да узму храну коју нуде кришнаисти - јер је они увек претходно жртвује идолима.

следбеника. Текст др Александра Дворкина "Тоталитарне основе међународног кришнаизма" говори о систему "варнашрама", то јесто кастинском систему који би кришнаисти увели у друштво кад би дошли на власт. Да они то озбиљно мисле, показује и домаћа кришнаистички часопис "Атма" који манифест кастинског система, из пера Харикеше Свамија, наследника Прабхубаде, доноси у виду фељтона. Одмах затим следе исповести бивших чланова секте, православног Американца Макарија Кардоне и православне Српкиње Љубице Шапоњски...

Библија и Индија⁸⁰
Христос и Кришна
Протојереј ставрофор др Лазар Милин

Поштовани слушаоци,

Излазим пред вас са једном темом коју лично никад не бих поставио, јер је сматрам за грешну. Реците и сами, зар није грех ставити на исту раван конкретну историјску личност вечно живога, васкрслога, Господа Исуса Христа и исфантазиранога бога Кришну, шумског љубавника спрам којег је Казанова тек незнатни шегрт. Јер по сведочанству најистакнутијег гуруа Шриле Свами Прабупаде који је 1965. године напустио Индију, стигао у Америку (Бостон) да њу просвећује индуском религијом, а његови ученици осамдесетих година стигоше и у Србију да нама кажу своју "истину" о Богу, о души, о земаљском и загробном животу - тај Кришна је на земљи имао шеснаест хиљада и сто осам жена. Па и сада после свога земаљског боравка у којем је доживљавао стотине љубавних свађа и скандала са својом најмилијом љубавницом пастирицом Радхом, и гопијама (пастирицама) проводи своје љубавне забаве у свом најинтимнијем пребивалишту Вридавани. Но кад су његови ученици већ стигли међу Србе да нас упознају са "правом истином" о Богу, о свету, о човеку и његовој судбини, молим вас за мало стрпљења да саслушамо шта то Индија има да каже Библији, шта Кришна Христу, шта Индус Хришћанину.

Развој религије у Индији

Библија нас обавештава да су се Адам и Ева учинивши први грех, и чувши глас Божји, сакрили у рај међу дрвеће, да их Бог не би нашао (Пост 3, 8-10). Значи, њихов разум и религијско осећање које им је пре греха било савршено чисто и јасно, помрачило се, извитоперило се, те заборавише да је Бог свезнајући, свевидећи и свудаприсутан, па да се од Њега нико нигде не може сакрити. Ако читамо даље Библију, а и историју светских религија, видимо да се та помраченост ума и срца се више ширила, појачавала, тако да апостол Павле пишући посланицу Римљанима каже за многобошце: "Залудјеше у својим мислима и потамне неразумно срце њихово. Кад се грађаху мудри полудеше и претворише славу вечнога

⁸⁰ Предавање одржано у Новом Саду 17. априла 1994. године поводом књиге "Наука о самоспознаји" од Шриле Прабхупаде".

Бога у обличје смртнога човека и птица и четвороножних животиња и гадова" (Рим. 1, 21-23).

Ова библијска истина толико је очигледна да је видимо на сваком кораку и кроз историју човечанства а и у садашњости. Ради илустрације ево само неколико примера.

Стари Грци и Римљани били су врло културни. А каква им је била религија? Јад и покор! Њихови многобројни богови се свађају, туку, подваљују једни другима, опијају се, блудниче једни с другима.

У многим религијама старога света било је на молитвеним скуповима приношење људи на жртву. У том погледу су ваљда најдаље дотерали Индијанци из Мексика. Када се 1454. године император Мексика уплашио да су се богови нешто наљутили на његову државу, и почели слати разне недаће на Мексико, тада је он објавио рат околним индијанским племенима да би тако додавио велику количину заробљеника које ће све до једног жртвовати врховном богу Хицилопохтлију. И заиста, 1487. године приликом освећења храма Хицилопохтлија, 19. фебруара жртвовано је 20000 (двадесет хиљада) ратних заробљеника. То је био читав покољ! Клање је вршено у 13 храмова, а трајало је четири дана. Сличних појава, у мањој или већој мери било је и у Индији.

Прегледајмо изблиза како је текао развој религије у тој земљи старе културе.

Свете књиге Индуса

Најстарије свете књиге Индуса зову се Веде. У њима има не само религиозног песништва него и философије разних праваца: теизам, пантеизам и атеизам, чак и скептицизам, затим у делу које се зове Атарва Веда има и мађијских формула и заклињања. Осим тога, има у Ведама и обичних световних песама, чак и крајње непристојних стихова.

Књиге које сачињавају збирку Веда писане су као и Библија, као и Талмуд, у једном дугом временском размаку, од стране многих писаца. Објективној науци није пошло за руком да тачно утврди време постанка Веда. Неки научници сматрају да су Веде написане најраније 1.100 година пре Христа. Дакле, отприлике у време цара Давида Псалмопевца. Други, пак, држе да су оне старе чак 4.000 година пре Христа. А Шрила Прабупада, тај савремени мисионар хиндуизма међу хришћанима, сведочи нам сасвим озбиљно да "ти списи постоје од почетка стварања света" (стр. 22).

Оставимо тај проблем научницима и стручњацима нека се њима позабаве, а Шрили Прабупади кажимо отворено да ниједан разуман човек не може у то веровати.

Као што европска историја има стари, средњи и нови век, тако и културно-религијска историја Индије има три периода који постепено прелазе један у други. То су: стари период назван ведизам, средњи период назван браманизам, и најновији још и садашњи период назван хиндуизам.

У браманизму се старом-кодексу светих књига Ведама прикључују нови списи Упанишаде. Реч Упанишаде значи отприлике "тајно заседање", то јест седница философа и њихових ученика. Основна философија Упанишада јесте пантеизам. У њима се расправља такође и о многим проблемима

живота и смрти. У једној Упанишади која се зове Каушитаки-брамана први пут се спомиње вера у реинкарнацију, или у сеобу душа. То место гласи: " Сви који напуштају овај свет падају на Месец који се у својој првој, светлој половини надме од њиховог даха. А у другој, тамној својој половини Месец их припрема за ново рођење у виду црва, мољаца, риба, птица, лава, дивље свиње, дивљег магарца, тигра, човека или било ког другог бића у овом или оном стању."

Мануов законик

У религиозно-философску литературу браманског периода спада и такозвани Мануов законик. У њему је вера у сеобу душа, или реинкарнација, систематски изложена и до ситница разрађена.

Ко је то Ману чије име носи овај законик? Према тврдњи Рг-Веда, то је родоначелник људског рода, као библијски Адам. По другим списима то је човек који је са осам мудраца преживео потоп, као библијски праотац Ноје. А до тврдњи самог Мануовог законика Ману је манифестација апсолутног Бића, Бrame. Очигледно је, дакле, колико те "свете" књиге противрече саме себи.

У том законуку је тачно, такорећи таксативно, набројано шта ће се десити са којим човеком у поновном рођењу. Разбојник ће се поново родити у виду грабљиве птице. Ко краде жито, родиће се као пацов. Ко краде месо, родиће се као јастреб. Ко убије брамана, родиће се као пас или као магарац. Брамман, ако је пијаница, родиће се као смук; ако је лопов, родиће се као мољац. Ко заведе жену свога учитеља, родиће се у виду трна, или чкаља, или крвожедне звери.

Потоп

Како је и зашто настао потоп? Десило се да се Брама одмарао, па ваљда мало придремао, а један демон по имену Даинт-Хаџагрива украде му из руку Веде. Људи после тога заборавише за Веде, постадоше зли, па је зато наступио потоп.

У трећем културно-историјском периоду званом хиндуизам, појављују се нове "свете" књиге и то две Рамајане. Она старија потиче од песника Валмикија, а она новија из 16. века хришћанске ере потиче од песника Тулзи-Даса. Обе говоре о Рами који је инкарнација бога Вишну. Још значајнији је за религију хиндуизма спис "Махабхарата". То је највећи еп у индијској књижевности. Она име 2.109 певања и 100.000 двостиха. Све те песме прикупио је у једну целину митски певач Вјаса, као што је "Илијаду" и "Одисеју" прикупио Хомер. За историју религије најважнији је онај део "Махабхарате" који носи назив "Багавад-Гита". Њу често цитира и споменути пропагатор кришнаизма Шрила Прабупада.

У овом хиндуистичком периоду појављују се и списи под називом Пуране у којима се говори о космогонији. Нарочито су познати списи Тантре, чији се поједини стихови зову мантре, што је дало повода српским шаљивцима да створе израз "тандара-мандара", кад хоће да прикажу бесмисленост и безвредност неког списка или говора. И заиста, Тантре управо и јесу то. У њима је пуно магичких формула такозваног тајног култа

који је у Индији раширен. То је нека врста еротичног мистицизма. Таквих секти је било и међу хришћанима, на пример стари николаити још из доба св. Јована Богослова, па акулџиновци у 16. веку у Русији, па следбеници Еве Бутлар у Немачкој, па "Храм народа" у Америци, па "Бело братство" која су ових дана чинила нереде по Украјини и још многи други. У Тантрама су детаљно описане теревенке и авантуре које је Кришна водио са "гопијама" (пастирицама) и посебно са лепом Радхом, са којим, по сазнању Шриле Прабупаде, и данас живи у Врндавани (стр. 220).

Божанства у Индији

Тешко је наћи шаренији и фантастичнији политеизам (многобоштво) него што га је створила народна машта Индије. У ведској теологији обично се набрајају тридесет и три бога, који су подељени на богове неба, ваздуха и земље. Али у једној песми Веда говори да су се богу Агни поклонили 3.339 богова.

У прадавно, преведанско доба, Индуси су знали само за једног Бога, кога су звали "Дијаус-Питар", што значи Небески Отац. Чувени историчар религије Макс Милер каже да је то доказ давнашњег, већ заборављеног једнобоштва. У веданском периоду њега су заменили многи богови и полубогови, међу којима су се највише истицала три бога: Варуна као Господ неба који влада светом, затим Агни који је најприснији са људима и Индра који је био посебно омиљен у војничкој касти кшатрија, јер је он замишљан као непобедиви борац. Кад се једном приликом докопао свога највећег непријатеља, ваздушног чудовишта, старе змије Вритре, тада се развила тако страшна борба да су сви богови у страху побегли са небеса куд који, а бог Твастар, који је као божански ковач исковао за Индру копље и оружје, није стигао ни да побегне него се од страха просто онесвестио.

А што је Индра могао да поједе и да попије, ту му није било равна! Соме је божанско пиће. Индра попије пуно језеро соме па збрљави и целу ноћ онако пијан лута испод неба не успевајући да пронађе небеска врата. А ни у браку није баш беспрекоран па његова жена мора много пута да му прогледа кроз прсте.

Ево још једног божанског скандала из веданског периода. Ради се о рођењу бога Рудре, једног злог и пакосног бога који шаље болест и пушта смртне стреле у људе и стада. Он је постао тако што је бог Праџапати извршио родоскврњење са својом ћерком коју је силовао. Богови згранути над таквим грехом решише да створе једно биће које ће бити исто толико зло као и сам тај грех. То биће је бог Рудра. Касније у хиндуизму Рудру ће заменити и наследити бог Сива.

У периоду браманжзма стара веданска божанства одлазе у позадину. Народ их заборавља и замењује новим божанствима. Тако Варуну замењује Брама, Агнија Вишну, а Индру и Рудру Сива. Реч "брама" првобитно је значила молитва. Затим се у Упанишадама употребљава у средњем роду у смислу пантеистичком, као Апсолутно Биће. Најзад је у фантазији народних маса он постао лично биће мушког рода, па су га чак и оженили божицом Сарасвати. Он је у браманизму био највише божанство и називан је каткад и Васвакарман, а некад и Праџапати. Он је Бог саздатељ, тако да није

јасно да ли та три имена означавају три различита бога, или су само три имена за једну исту божанску личност.

Али, у свету не постоји само стварање и живот. Очигледно је да у свету има и смрти и разарања. Тим процесом руководи један такође моћан али зао бог. То је Сива, чија се жена зове Парвата, Кали, Сакти.

Но далеко најбољи је бог Вишну, који је у свему наследник веданског бога Агни. Вишну је пун љубави и благости. О томе сведочи "доживљај" философа Бхригу. Једном су се философи препирали који је од три бога (Брама, Сива и Вишну) највећи. Философ Бхригу је решио да то утврди емпиричким начином. Он ступи пред Брамом не поклонивши му се. Брама се јако разгневи, али се напослетку ипак смири. Затим оде ка Сиви. Њему чак ни на поздрав не одговори. Сиву спопаде бес. Зграби свој трозубац и хтеде философа смождити. На сву срећу умеша се Сивина жена Парвата и једва га некако умири. Напослетку дође философ на небо бога Вишнуа. Нађе га да спава, па га свом снагом удари ногом у груди. Вишну се пробуди и поче се философу извињавати што га је дочекао спавајући. Тада философ донесе овакав закључак: ово је најмоћнији бог, јер савлађује своје непријатеље пријатељством и великодушношћу.

У периоду хиндуизма бледи значај богова из браманског периода. Брама се више не зидају пагоде. Његов кип сада се прави само са 4 главе. Пету главу откинуо му је Сива зато што се хвалио да је већи и јачи од Сиве. У хиндуизму Вишну избија у први план. Он наслеђује све симпатије које су имали некадашњи Индра и Агни. Крај његовог кипа на врежи лотоса, која му расте из стомака смештена је сићушна фигура Бrame.

Хиндуистичка теологија коју представља и споменути пропагатор хиндуизма код нас Шрила Прабупада, доказује човекољубље Вишнуово у његовим многим инкарнацијама, или оваплоћењима. Он се први пут оваплотио у виду рибе, други пут у виду корњаче, трећи пут у виду вепра, четврти пут у виду полу-лава полу-човека. Пети пут у виду кепеца. Шести пут у виду Парашу-Раме, седми пут у виду хероја Раме (отуда назив онога спева Рамајана). Осми пут у виду Кришне, и девети пут у виду оснивача будизма, Сидарте Гаутаме Буде.

Ово последње тобожње оваплоћење у личности Буде није ништа друго, него израз источњачког лукавства за време борби хиндуизма и будизма. Наиме, у почетку своје историје будизам се почео нагло ширити у Индији, тако да је озбиљно угрозио и потиснуо хиндуизам. Да би ослабили његов утицај, хиндуистички гуруи се сетише спасоносног лека: против Буде се не треба борити. Па он је управо оваплоћени наш бог Вишну!

Сличну тактику су применили будистички калуђери бонзе у Јапану где су се сукобшга са домаћом религијом шинтоизмом. Они су објаснили Јапанцима шинтоистима да њихови шинтоистички богови, ками, толико воле и цене Буду, да су изјавили да ће сви листом прећи у будизам. Кад је јапански император Шому, као ватрени будист, хтео да подигне у граду Нарии велики будистички храм Тодаи са огромним Будиним кипом, морао је за ту идеју задобити врховног шинтоистичког свештеника који је столовао у Изи. Он је тамо послао бонзу Гоги, да издајствује пристанак првосвештеника шинто религије. И шта је тај урадио? Ту у храму шинтоистичке врховне божице Аматерасу он је седам дана и ноћи медитирао и молио се. Најзад је "чуо" глас божице Аматерасу која му је

отворено рекла да јој је врло драга и пријатна царева намера да подигне Будин храм.

Дакле, чујте шинтоисти, ако ваша врховна божица Аматерасу нема ништа против Буде, чак јој је и драг будистички храм; ако ваши богови ками желе да пређу у будизам, шта онда ви оклевате, шта чекате?!

Сличну, па скоро и исту тактику примењује и Шрила Прабупада међу хришћанима. По његовој тврдњи Христос и Кришна су исто лице и исто биће, позивајући се на сличност речи Крист и Кришна. Обе речи значе исто: привлачност. Он буквално каже: "Кад се обраћамо Богу са Христ, Крста или Кришна, подразумевамо исту свепривлачну Свевишњу Божанску личност."

Дакле, исти лукави метод као и са Будом и са Аматерасу. Метод којим наивне и неупућене може врло лако да придобије.

Покрај Вишнуа у данашњем хиндуизму се сачувао исто тако раширен и култ бога Сиве. Тако је данашња Индија пуна разних секти двају праваца сиванзма и вишнуизма. Можда се чак и више поштује Сива као страшни бог рушилац. Он се још назива Махадева што значи велики бог, и Исвара што значи Господ. Назива се још и Господар планина јер живи у планини Каиласи у Хималајима. Представљају га у разним облицима и симболима. Он има три ока, тело увијено змијама. Око врата има ђердан од лобања јер је бог смрти. Али Сива се још чешће представља у виду линге или фалуса то јест мушког сексуалног органа јер је он бог који не само руши него и обнавља. А зачеће је символ обнове.

Он лута по горама праћен пијаном гомилом разузданих бића одајући се и сам вину и игрању и разврату са женама. Такав какав је, он служи као пример за углед многим распусним бандама. Поштују га и учени брамани а и најраспуснији олош, као на пример једна секта лингаита на југу Индије, коју је основао Базеба у 12. веку. Они стално носе уза се малу фигуру фалуса као какву амајлију да их "штити" од несреће.

Култ

Као што су се у дуготрајној историји Индије мешала божанства тако се мењао и култ посвећен појединим боговима. У доба ведизма култ се обављао у слободној природи. У доба хиндуизма култ је везан за величанствене храмове и сложени церемонијал. Облик култа зависи од тога коме је култ посвећен, да ли богу Сиви или Кришни или Сивиној жени Сакти.

У једном сиваистичком спису говори се о свештеним обредима да се они не састоје само из жртвоприношења, молитава и свечаних литија него и из смеха, певања, играња, и чак из хркања, дрхтања, љуљања, еротичних и безумних покрета тела, брбљања бесмислених речи, и у свим могућим изразима болесне екстазе - као што видимо код присталица рок музике на телевизији.

Друга карактеристика хиндуистичког култа јесте окултизам. Сав је испуњен магијом и магијским формулама. Тантре и мантре су главни текст. Тај магизам и окултизам нарочито је примењен у култу Сивиној жени божици Сакти (Парвати). То је култ који се обавља тајно, такозвани култ леве руке у којем достиже врхунац сексуална распусност и гадости

примитивних култова. Тај култ нас подсећа на средњовековне црне мисе тадашњих сатаниста. У светлости ноћне ватре поштује се женски принцип у виду наге жене. Њој се приноси на жртву вино и месо и дели се присутнима ради угошћења. Цело празновање се завршава дивљим развратом. Тај култ је често спојен и са приношењем људских жртава. Постоје сведочанства да је тога било, иако су некадашње енглеске власти то законски забрањивале и спречавале.

Додуше, као што покрај развијеног многобоштва има у хиндуизму и трагова монотеизма, тако у понеким култовима има и узвишених молитава. Постоји и оваква молитва у стотрама: " Ти Господе, нека си увек хваљен. Сав живот је у теби. Ти си мој родитељ, ја сам твоје дете. Сва срећа излази из Твога милосрђа. Нико Ти краја не зна. Највиши Господару, Ти управљаш свим што постоји, и све што има почетак послушно је вољи Твојој."

А мало пре споменути песник Тулзи Дас, писац Рамајане, има и овакву личну молитву: Господе, погледај на мене с висине Твоје. Ја сам од себе не могу ништа учинити. И коме бих пошао? Коме ја могу поверити своје брига?... Ти, источниче милосрђа не одвраћај лица свога од мене."

Таквој молитви не би могао ни један хришћанин ништа замерити. Да, али Тулзи Дас је живео у шеснаестом веку хришћанске ере кад је Индија већ у великој мери могла бити упозната са Еванђељем!

Хиндуистичко схватање Бога

Из досадашњег излагања могло се јасно приметити да постоје трагови монотеизма у религији Индије. Али тај монотеизам се утопио у мору политеизма, који боговима приписују све људске особине и мане. Од тога није могао да побегне ни Шрила Прабупада који је долетео на Запад да нам проповеда своју веру у Кришну кога поистовећује са Христом, и још при свему томе заступа пантеистички поглед на суштину Божију. Он каже, на трећој страници своје књиге "О самоспознаји": "Сва су бића делићи Бога".

Ништа бесмисленије од такве тврдње. Она не одговара чињеници чисте људске свести да сам ја - ја и ништа друго и нико други. Ја нисам ти, нити си ти ја, нити смо ја и ти - он. Ја нисам Бог нити део Бога. Бог и ја смо два сасвим различита субјекта. Заједничко нам је само то што сам ја, као и сваки човек, Божје дело. Створен по слици Божјој која се огледа у томе што је Бог персонално, лично биће, а човек такође. Животиње и биљке, иако су жива бића нису личности него индивидуе и комади. Само за човека кажемо "ко" - на пример: "кога си видео" ? - а за животиње, биљке, као и за минерале, кажемо "шта". Тако питамо: "шта си видео?" - и одговарамо: видео сам коња, видео сам јабуку итд.

Дакле, у томе што је човек лично биће као што је и Бог лично биће у томе се суштински састоји слика Божја у човеку, која се манифестује кроз цео човеков психички живот и кроз свест о моралним дужностима.

Други разлог зашто је погрешна тврдња да су сва бића делићи Бога јесте у томе што је Бог духовно биће, а дух је недељив. Материја има своје делиће, молекуле и атоме. Дух није састављен ни из каквих делова. Према томе, Он је недељив. Ми чак и о Светој Троици верујемо и певамо у цркви да је јединосушна и неразделљива.

Шрила Прабупада нас даље поучава да се Бог појављује у облику каменог или дрвеног божанства (стр. 13), да бисмо га могли видети.

Ето, то је право изразито идолопоклонство, кад он верује, па захтева и од нас да и ми поверујемо, рецимо, да је кип Кришнин исто што и прави Кришна. Тако је Арон брат Мојсијев, у дужем одсуству Мојсија, салио од злата кип телета и рекао Израилљцима. "Ово су, Израилљу, богови који су те извели из Мисира"! Ми хришћани тако шта о нашим иконама и кшовима нити смо икад тако шта рекли, нити уопште мислимо тако.

Даље на Шрила Прабупада на стр. 15. обавештава да је бог Кришна свемоћан, али његове моћи делују по упутству његових помоћника полубогова. Дакле, тај Кришна који је по веровању Шриле Прабупаде свемоћан, зависи од некаквих пол-убогова! Ништа нема бесмисленије од тога.

Ево још неких поука којима нас поучава овај многобожачки мисионар. На основу хиндуистичког списа Шримад Багаватама он сазнаје да је секс битна особина свих ствари па и Кришне, који је за њега Свевишњи бог. Зато - изјављује он на стр. 16. своје књиге: "Ми обожавамо Радху и Кришну. Код Кришне је секс стваран." - Ако Прабупада може тако нешто да истински верује, нека му служи на част!

Хиндуистичка есхатологија

Шта бива са човеком после смрти? На то питање у Ведама и Упанишадама има разних одговора. У најстарије доба веданског периода Инди су веровали да човекова душа после смрти иде у царство Јаме где је очекују њени пеци. Тако и Библија каже: "умрије Аврам и би прибран роду својему" (Пост. 25, 8). Сам Бог рекао је Авраму: "Ти ћеш отићи оцима својим у миру и бићеш погребен у дубокој старости" (Пост 15,15).

Добро би било да адвентисти и јеховисти и други секташи, који кажу да верују Светом Писму а поричу постојање душе у загробном животу, још једном прочитају ово Божје обећање Авраму па да изведу на чистац своја схватања.

Међутим, има и разлике између овог библијског и индуског схватања. По Библији, "тело се врати у земљу од које је и постало, а дух се врати Богу који га је и дао" (Проп 12,7). "А Бог није Бог мртвих, него Бог живих", каже сам Спаситељ лично (Лк. 20, 38).

То је, дакле, хришћанско, библијско веровање: душа иде у духовни свет. Али Веде знају нешто друго. Душа иде у Јамино царство које је у подземном свету и потуно је материјално. Ту покојник добија своје старо земаљско тело, само без икаквих земаљских недостатака. Тамо има много крава и млека и путера и меда и лепих девојака и свега што човек може пожелети. Праведници ће живети пред Варуном, а грешници иду у мрачни ад, где ће седети у потоку крви и јести длаке.

Али постоји и агностички одговор. Неки философ Насикетас да би решио питање шта бива са човеком после смрти, отишао је директно богу Јами да му постави то питање. Бог се ушепртљио, па да би избегао одговор понуди философу и част и славу и богатство и дуг живот, само нек се окани тога питања. Ја! Неће философ ни да чује. Упорно тражи одговор. Најзад Јама није имао куд, него даде неки одговор, али је заобишао суштину

проблема, тако да је философ отишао кући празних руку. Исто се тако агностички завршио и разговор о том проблему између учитеља Џанавалке и његовог ученика Артабага.

Ево најзад и трећег одговора на питање, које смо већ напред споменули. То је реинкарнација. Тај одговор заступа и Шрила Прабупада, нудећи га хришћанима и муслиманима, Американцима и Европљанима. Он каже: "Сваки пут када умрете, мењате тело, али ви, духовна душа у телу остајете исти. Иначе, човек може после смрти постати мачка, или пас, или било шта друго. Шта ће постати, то на основу закона карме зависи од његових дела које је чинио пре смрти. И тако ће се та сеоба његове душе понављати толико пута док се потпуно не очисти и постигне потпуну свесност Кришне" (стр. 21). За овако екстравагантну тврдњу Шрила Прабупада не износи никакве доказе. И не само он него нико такве доказе не поседује. Напротив, постоје чињенице које сведоче против тако фантастичне тврдње.

Пре свега, духовну суштину човека сачињава његова лична свест о себи, његова самосвест. Кад ње нестане, ако је нестане, онда нестаје и дотичне личности. Међутим, у нормалном стању свести нико се не сећа никакве своје преегзистенције. Заступници реинкарнације наводе примере да се понеко тобож сећа своје преегзистенције. Али то сећање не бива под нормалним психичким околностима, него под утицајем сугестије, аутосугестије и медитације. Али под тим околностима човек може сва-шта да осећа и доживљује. Но нико не може доказати објективност тих осећања н доживљаја. Један човек из Сплита, Чеда Вељачић, који је био на Цејлону и који је упознат са источњачким религијама, па и са учењем о реинкарнацији каже да су стручњаци приметили две личности које су истовремено тврдиле да су реинкарнација једне треће личности. То је разуме се, немогуће. Тиме су "сећања" разних личности на тобожњу преегзистенцију дефинитивно одбачена као некакав доказ реинкарнације. Ако неко ипак тврди да се сећа некакве своје преегзистенције, то је више проблем за психијатрију него за психологију.

Друкчије би ствар са реинкарнацијом стајала кад бисмо се сви ми сећали бар једне своје преегзистенције. Ено, крајем петнаестог и почетком 16. века живео је велики италијански песник Лодовико Ариосто, Он је написао чувени еп Орландо Фуриозо (Бијесни Орландо). У томе спеву има свакаквих фантазија па и оваква: Тамо у Индијском океану, на једном острву живи грозна вештица, бабускера, која је својим магајама ловила витезове, опчињавала их да је она дивна девојка, и сладострасно уживала с њима док јој не досаде, а онда их претварала у разне животиње, биљке и дрвеће. Тако је једног витеза, Астолфа, претворила у мирту. А кад је на то острво дошао Астолофов друг и пријатељ, витез Руђер, Астолфо га је препознао и проговорио са њим. Фантазија, зар не? Да, али та фантазија је логичнија од приче о реинкарнацији. Јер, Астолфо је претворен у мирту, али је његова душа, његова свест остала иста, и он се сећао себе и свога бившег човечанског статуса. Али да се реинкарнирао у мирту, он се више не би сећао себе и не би више био Астолфо.

Кад би постојала таква реинкарнација у којој бисмо се сећали преегзистенције, онда она не би била бесмислена, јер би се човек сећао себе, своје бивше егзистенције, својих грехова и погрешака и знао би

зашто се поново јавио у земаљском свету. А у реинкарнацији баш тога нема. Ја нисам пас. Али ако сам пре рођења био пас, због чега ја сада као Лазар Милин морам да испаштам неке грехе које је тај пас починио?!

Да ли би био праведан судија онај који би некога осудио на робију, а да му не каже зашто га осуђује? Да ли би био добар васпитач професор који би казнио ђака, а да му не каже зашто га кажњава? Нити би онакав судија био праведан, нити би овакав професор био мудар, нити би њихове казне имале икаква смисла и позитивног дејства. Биле би директно противне сваком здравом смислу и основном закону правде. Јер ја, ако се патим у овој егзистенцији, патим се због греха којих се уопште не сећам а које је учинио неко кога нисам ни познавао.

Најзад споменимо још и чињеницу да ни сви окултисти не верују у реинкарнацију. Један енглески спиритист, Артур Финдлеј, написао је књигу "На прагу етеричког свијета". Њу је у Загребу превела на хрватски Марија Ројц-Маршези. Писац књиге каже да је успоставио везу са неким духом из етеричког света који му је ноћу давао подуче о томе свету. Писац га је питао, да ли је истина да се душе из етеричког света враћају у овај физички свет из којег су једанпут отишле. Дух му је одговорио: ја сам у овом етеричком свету већ хиљаду ваших земаљских година, али нисам приметио ни један случај да се неко одавде вратио на земљу.

Ја спиритистичке доказе не сматрам ни за какве доказе. Али ово сам навео само зато да се види да ни сви окултисти не верују у реинкарнацију.

Библија и вегетаријанство

Шрила Прабупада је вегетаријанац. То је његово лично право које му не може нико оспорити. Али он сматра да сви људи морају бити вегетаријанци. За тај циљ он се позива на Библију, посебно на шесту Божију заповест која гласи: "Не убиј!". Кад су му два римокатоличка теолога патер Емануел и кардинал Данијел рекли да се та забрана односи на човека, а не на животиње, он је инсистирао на томе да заповест гласи само "Не убиј", а не "Не убиј човека". Према томе, то по његовом тумачење значи "не убиј ништа живо". Кардинал му је одговорио да човек има духовну душу, а животиње је немају. Шрила је то порицао тврдећи да између човека и животиње не постоји никаква разлика. Свако је остао при своме.

Чуди ме што су римокатолички теолози дристали на такво поравнање, осим ако Прабупада није прекинуо извештај о тој дискусији. Да сам био присутан, подсетио бих Прабупаду да је и он сам рекао да човек има духовну душу у телу (стр. 21), а по Библији душа животињска је у крви. Ми не кажемо да су животиње само неки аутомати, као што је учио Декарт. Ми знамо и верујемо да и оне имају у себи душу животињску која оживљава њихово тело, јер их Библија назива "душе живе" (Пост. 1, 20), али је очигледно да између човека и било које животиње покрај свих сличности - нарочито у погледу материјалног састава тела - постоје битне разлике и телесне, а још више духовне.

Осим тога, ако Шрила Прабупада захтева да шеста заповест гласи: "Не убиј човека", онда бисмо и ми од њега могли захтевати да пише: "Не убијај ништа живо". А то тако ипак не пише. Бог то није ни могао рећи, јер

је знао да је после прародитељског греха ушла смрт у свет, и да је ситуација у свету таква да се живот људи и животиња одржава смрћу и једних и других. Јато је пре греха Бог рекао Адаму и Еви: "Ево, дао сам вам све " биље које носи семе по свој земљи, и сва дрвета родна која носе сјеме, то ће вам бити за храну" (Пост 1, 29), а пошто је грех изменио однос бића у свету, то Бог говори праоцу Ноју: "Што год се миче и живи, нека вам буде за јело, све вам то дадох као траву зелену" (Пост 9, 3). Осим тога, сам Христос није био вегетаријанац. Напротив, светковао је Пасху где је свакако постојало и пасхално јагње. А својим ученицима каже: "У који град дођете и приме вас, једите што се изнесе пред вас" (Лк 10, 8). Напослетку, како хиндуистички списи описују раскалашни и разуздани живот Кришне и његове теревенке са пастирицама, није ни мало вероватно да је он свој земаљски живот провео само на биљној храни.

Према томе, онај који хоће да живи само на воћу, поврћу и млечним производима нека тај свој начин живота задржи за себе, а нема право никога да обавезује на тај подвиг. Ако нас од тога разрешава сам Бог, зашто бисмо више слушали којекакве фанатизоване и занесене мисионаре?

Христос и Кришна

Ево нас најзад пред директним упоређењем двеју личности: Исуса Назарећанина, прозваног и доказаног Христа, и једне проблематичне личности по имену Кришна, за чију историчност немамо никаквих доказа.

Споменимо најпре сличности: а) сличност је пре свега у њиховим именима Христос и Кришна. Реч Кришна на санскритском језику значи "привлачност", а реч Христос на грчком језику значи помазаник. Према томе, сличност је само привидна. А ако реч Христос изговарамо по јеврејском језичком корену Машијах, или јелинизирано Месија, онда не постоји чак ни привидна сличност.

Друга је тачка сличности што хришћани верују да је Исус Христос оваплоћено друго лице Свете Тројице, Син Божји, или Бог Син, а Шрила Прабулада, као и многи хиндуисти верује да је Кришна осмо оваплоћење или аватар, то јест појава, привидна, бога Вишнуа.

Али постоји и велика разлика. Хришћанин за своју веру у Богочовека Христа имају неоспорне доказе пре свега да је Исус из Назарета конкретна историјска личност. Да је он не само обичан назаретски дрводеља него обећани Месија у чијој су се личности испунили сви старозаветни закони и пророчанства, па је зато и могао речи: "Нисам дошао да покварим Закон и пророке, него да испуним" (Мт. 5, 17). Даље, тај исти Исус Назарећанин каже о себи "Ја и Отац једно смо" (Јн 10, 35), "Ко виде мене виде Оца" (Јн 14, 9). И не само што је Он то рекао, него је и доказао својим чудесима, па је зато и могао рећи својим неверујућим савременицима: "Ако мени не верујете, верујте делима која чиним"(Јн 10, 38). И заиста је по сведочанству многих очевидаца чинио чудесна дела, а посебно чудо његовог васкрсење. Он се није реинкарнирао у неку другу личност, још мање у какву животињу као што хиндуистичке књиге говоре о Вишнуу, него оно исто тело које је било положено у гроб, сјединило се преображено

са његовом душом. И најзад, Његова пророчанства остварила су се и остварују се пред очима целог света.

То је Христос!

А Кришна? Ко је посведочио уопште његову историчност, а камоли његову истоветност са Вишнуом? Ко је дао живот за таква сведочанства? Зар нису и Вишну и Кришна дело усијане песничке фантазије?

Кажете - Кришну су при оваплоћењу носиле у утроби две мајке Девака и Роина. Које је тако бесмислено чудо потребно? Шрила Прабупада доказује божанство, Кришне на овај начин: Реч Кришна значи привлачност. И да је имао заиста привлачну моћ то Шрила Прабупада доказује овако: "Када је Кришна живео на земљи имао је 16.108 жена, и свака је живела у мермерној палати. Собе су биле испуњене намештајем од слонове кости и злата, и свуда се видело велико богатство... У историји људског рода не можемо наћи никога ко је имао шеснаест хиљада жена и шеснаест хиљада палата. Кришна није ишао једног дана једној а другог дана другој, он је истовремено био код свих".

У читавој овој тврдњи тачно је само то, да заиста нико у историји није имао шеснаест хиљада палата и шеснаест хиљада жена. Нико, па ни Кришна. Он је то могао имати, ако је уопште постојао, само у бујној источњачкој фантазији индијских песника. Али, Шрила. Прабупада изгледа није знао да је његовог Кришну у том погледу далеко надмашио Сидарта Гаутама Буда, који је по тврдњи будистичких списа имао сто хиљада наложница.

Па Кришна је онда спрам Буде права сиротиња!

Најзад, тај Кришна који треба да важи као Бог благиости убио је бар две личности. Ако је веровати Багавад Гити он је још као дете убио демоницу Путану и свога ујака Камзу. Христос се таквим "подвизима" заиста не може похвалити

Господо, верујте ми већ сам сит ових нагваждања и којештарија у име некакве нове религије која треба да замени хришћанство. Једино се још питам: зар је могуће да има људи који у све то верују. Нажалост, има, како да нема! Одавно је премудри Соломон рекао: *"Луд верује свашта, а паметан пази на своје кораке"* (Приче 14, 15).

Свет следбеника кришнаизма Професор Владимир Димитријевић

Кришнаисти могу да варају своје следбенике до миле воље, и то зато што им је узор Кришна, варалица над варалицама. Да нам не би замерили да смо необјективни, цитираћемо Свами Прабхубаду, оснивача "Покрета за свесност Кришне". Коментаришући Кришнину изјаву из "Багавад гите" који каже да је он, Кришна, "међу преварама коцкање и сјај блиставих ствари, победа, авантура и снага снажних", Прабхубада вели: "У читавом универзуму има много врста превараната. Од свих начина варања коцкање је најбоље и зато представља Кришну. *Као Свевишњи, Кришна може варати боље од било ког човека* (подвлачење наше, нап. прир".) *Ако Кришна хоће некога да превари, нико га не може у томе надмашити* (подвлачење наше, нап. прир.) Његова величина није једностранна, већ

свестрана/.../ Нико га не може надмашити у варању, нико га не може надмашити у сјају, нико га не може надмашити у победи, нико га не може надмашити у храбрости и нико га не може надмашити у снази".

У књизи "Кришна - врховна божанска личност" о Кришни се пише као "плејбоју" међу индуским боговима. Тако је, на пример, да би се оженио, Кришна отео девојку Лакшману; оженио се, такође, неколиким хиљадама жена пошто је убио демона Бхаумасуру... Кришна својим супругама говори: "Морате знати да ја нисам нарочито храбар; ја сам кукавица у односу на њих (друге принчеве, нап. прир.)... Мада сам стекао краљевство убијајући свог ујака Камзу, краљевство је прешло мом деди; тако да ја, у ствари, ни немам краљевство. Уз то, немам ни јасан циљ у животу... Чудим се како сте могле да одаберете оваквог мужа - вагабунда. Нисам ни нарочито углађен, чак ни кад је у питању друштвена етикеција. Човек би требало да се задовољи једном женом, али ви видите да сам се ја много пута женио, и да имам више од 160000 жена, те не могу да задовољим све као углађени муж. Моје понашање са њима није нарочито фино, и мислим да сте ви врло свесне тога. Некад направим ситуацију због које моје жене нису нарочито срећне... Из практичног искуства открива се да жене које следе мој пут или које ја привучем плачу због тога целог свог живота".

У поглављу "Гопије привучене фрулом" описује се Кришна свирка на коју "падају" не само неударе цуре, него и венчане лепотице које због Кришне такође губе главу. Гопије се описују као пожудне тамнопуте женске великих груди које њихови љубавници не могу да задовоље, али које доживљавају задовољство кад прашину ислод Кришниних стопала ставе на своје груди или кад он своје стопало држи на њиховим грудима.

У поглављу "Крађа одеће неударних гопија" описује се како је Кришна крао одело чобаница које су се купале у реци. Кад је требало да изађу, Кришна се попео на дрво и рекао им да прилазе једна по једна и траже одећу, јер хоће да "гледа њихову лепоту". Пошто су оне скривале своју голотињу рукама, Кришна их је преварио и навео да дигну руке. Тек тада им је вратио одећу. Поглавље се завршава "духовном поуком": "Свако чија је свесност потпуно адсорбована у Мени, чак и у стању пожуде, бива уздигнут". Пример гопија се савременим кришнаистима нуди као узор бактине преданости Кришни!

У поглављу "Раса плес" описује се целоноћна плесачка оргија Кришне са удатим и неударним гопијама. После плеса и додиривања, Кришна и његове драге улазе у воду реке Јамуна "као слон који улази у воду са многим женкама које га прате".

Након свега овога, Свами Прабхубада пише да је Кришна то радио без икакве пожуде, мада је била јесен, кад је пожуда нарочито јака. Уз то, он поучава кришнаисте: "Основни ведски став је да се ником не дозвољава да ужива секс осим са својом супругом. Кришнин однос са гопијама изгледа као директно кршење ових правила..." Зашто Кришна крши ведски закон? "Мудри" Прабхубада одговара следеће: "Преступање религијских начела од стране њиховог врховног надзиратеља сведочи његову велику моћ... Врховни надзиратељ каткад може да прекрши своје заповести, али то може да чини само он лично, а не и његови следбеници".

Кришнаистичка правила налажу да се секс ограничи само на мужа и жену, и то једном месечно, онда кад се поуздано зна да би жена могла да

затрудни, и само зато да би се имало дете. Сексуалном односу претходи седам до осам сати ритуалне припреме. Уживање у сексу није препоручљиво јер треба уживати само у Кришни. Што се односа према женама у кришнаизму тиче, бивши секташ А. Перглер из Јужне Аустралије вели да се жене међу кришнаистима третирају као "духовни грађани другог реда. Такав поглед на њих појачава се веровањем да свака жена мора бити поново рођена, макар једном, као мушкарац, да би могла да се ослободи точка реинкарнације." Сам Прабхубада у тумачењу "Багавад Гите" каже: "Према "Ћакаји Пандити" жене углавном нису јако интелигентне и стога нису вредне поверења. Зато требају следити разне породичне традиције које се састоје од религиозних активности".

У врбовању следбеника, кришнаисти истичу да они доприносе свачијем духовном развоју, и да ће, ако им се придружи, "муслиман постати бољи муслиман а хришћанин бољи хришћанин", јер све религије имају заједнички став: "Ја нисам ово тело".

За кришнаизам је врло важно мантрање. Прабхубада у свом тексту "О певању Харе Кришна" каже: "Нема потребе да се разуме језик мантре, нити има потребе за менталном шпекулацијом или интелектуалним проверавањем... Она је аутоматска... На почетку може да не буде свих трансценденталних екстаза. Њих има укупно осам:

1. Зауставити се у стању онемелости;
2. Презнојавати се;
3. Доћи у стање најжености коже;
4. Измена гласа;
5. Дрхтање;
6. Мршављење тела;
7. Вриштање у екстази;
8. Транс.

Али нема сумње да певање у току извесног времена тренутно доводи до духовног нивоа и први симптом тога је кад неко има неопходност да игра понављајући мантру".

Господин Ћеитаија, који је претходник (древни, до-душе) Свами Прабхубаде описује ефекте "душевног здравља" који се постижу певањем кришнаистичке мантре. Он вели: "По заповести свог Духовног Учитеља певам свето име Кришне и луд сам за тим именом. Кад год га произнесем, заборављам на себе; некад се смејем, некад плачем, а некад играм као лудак. Мислим да бих могао да полудим у току певања овог светог имена... Мој Духовни Учитель ме је тада обавестио да је прави ефекат певања светог имена произвођење трансценденталне емоције, а то је ретака појава. Трансцендентална емоција је знак љубави Бога што је крајњи циљ живота".

Зато није лако помоћи кришнаистима. То су често добри млади људи које су мантрање и индоктринација упропастили, тако да они живе у паралелном свету и не схватају шта им причате. Друго, њима гуруи веле да ће их људи исмејавати због вере у неморалног "бога" какав је Кришна; ако поднесу исмевање, биће још милији Кришни. Сећам се једног разговора са младом Бугарком Владиславом у Софији. Питао сам је: "Да ли

би ти волела да твој младић има још неку девојку поред тебе? Да ли би то било морално?" Она је рекла да не би. "Како онда верујеш да "бог" може бити толико неморалан да блудничи са 16000 жена?" Она ми је одговорила: "Ти то не разумеш. То је речено у духовном смислу". У разговору с једним нашим кришнаистом поставио сам му питање како то да блудничење смртнику доноси лошу карму, а Кришна може да блудничи до миле воље. И овде је одговор био јасан: Кришна је "са оне стране добра и зла".

Зато у кришнаизму постоји концепт "небеске обмане": људе можете лагати да бисте их увукли у секту. Према томе, треба бити јако опрезан кад се кришнаиста слаже са вама - он можда мисли нешто сасвим друго, с обзиром на чињеницу да му је узор "највећи преварант у космосу" - Кришна. То јест, авај, сам сатана, кога Господ назива "лажовом и оцем сваке лажи" (Јн. 8, 44). Зато су кришнаисти тешки болесници којима треба духовног лечења - пре свега, од "лажи на спасење".

Логика кошмара

За Прабхубаду кришнаисти кажу да је био сјајан дијалектичар, и да га у расправи нико није могао победити. Међутим, то је тачно само ако су његови саговорници били толико наивни да примитивне логичке смицалице нису могли уочити. Ево једног примера. Мајк Робинсон пита Прабхубаду о томе како се може знати да животиња има душу. Он одговара: "Ово је научни доказ: животиња једе, ви једете; животиња спава, ви спавате; животиња има секс, ви имате секс; животиња се исто тако брани, а и ви се браните. Каква је онда разлика између вас и животиње? Како можете рећи да ви имате душу, а животиња нема?"

Робинсон: То потпуно схватам, али хришћански списи кажу...

Прабхубада: Не мешајте никакве списе! Ово је здраво-разумска тема! Покушајте схватити. Животиња једе, ви једете; животиња спава, ви спавате; животиња се брани, ви се браните; животиња има секс, ви имате секс; животиње имају децу, ви имате-децу; оне имају место за живљење, ви имате место за живљење. Ако се тело животиње посече, појави се крв; ако се ваше тело посече, појави се крв. Дакле, све те сличности постоје. Е сад, зашто поричете ову сличност, присуство душе? То није логично. Проучили сте логику? У логици постоји нешто што се зове аналогија. Аналогија је извлачење закључака проналажњем много сличности. Ако има тако много сличности између људских бића и животиња, зашто порицати једну сличност? То није логика. То није наука.

Робинсон: Али, ако узмете тај аргумент и употребите га на други начин...

Прабхубада: Нема другог начина. *Ако не доказујете на основу логике онда нисте разумни* (подвлачење наше, нап. аут.).

Робинсон уопште није повукао аналогију између биљака и људи: биљке се хране, људи се хране; биљке спавају, људи спавају; биљке се бране (ружа), људи се бране; биљке имају секс (тучак и прашници), људи имају секс; оне имају простор за живот, као и људи. Ако се биљка посече, тече

њена "крв". Овај аргумент, међутим, Прабхупади би сметао, с обзиром да су кришнаисти вегетаријанци, и допуштају убијање биљака.

Када кришнаиста покуша да размишља (а то је опасно, јер га може одвести од логичког система секте), увек му се јави помисао да је размишљање - "шпекулација". Не треба размишљати - треба само мантрати. Логика ни на шта не обавезује. Рецимо, Прабхубада стално тврди да је Христова заповест о неубијању нешто што се односи и на животиње, а Хришћани имају кланице. На тврдњу да у Библији пише да је Христос такође јео месо, Прабхубада одговара овако: *"То је у реду. Он може јести било шта, јер је моћан* (подвлачење наше, нап. прир.) Али он је наредио: *"Не убиј"*. Мораш престати са убијањем. Он је моћан, он може појести цео свет. Али ти се не можеш упоређивати са Исусом Христом. Не можеш га опонашати; мораш следити његове заповести: *"Оно што ми каже, то ћу урадити"*. Не можеш га опонашати"...

Оваква замена теза је нешто што је допустиво само у кафанским дијалозима. Очито је да кришнаисти људе на своју страну не привлаче путем логике, него путем психо-манипулативних техника. Зато је неопходно ученицима стално наглашавати да су потчињени, и да их Бог поседује као робове. Ево гуруових речи: *"Уживање значи разноликост. Бог се експандира ради свог уживања, а наш положај је да смо уживани* (подвлачење наше, нап. аут.) То је наш природни положај и сврха нашег постојања".

Тоталитарна логика се види и из следећег. Ученик каже гуруу да има људи који су мало свесни Бога, али веома добри и поштени - ни од кога не краду. Ево гуруовог одговора: *" Онај ко мисли да не краде, такође је лопов, јер не зна да све припада Кришни /.../ Чак и ако пијеш воду не знајући коме припада, ти си лопов. Можеш мислити: "Ја сам поштен", али у ствари си лопов. Мораш се сетити Кришне. "Ох, Кришна, то је Твоја креација, зато буди љубазан па ми допусти да пијем."* То је поштење. Због тога бакта увек мисли на Кришну. У свим активностима. *"Ох, то је Кришино"*. То је поштење.

Према томе, без свесности Кришне, свако је нитков, лопов, разбојник и пљачкаш. То су његове одлике. Стога је наш закључак да свако ко не разуме Кришну нема добрих одлика. Није поштен, нити има знање. Зато је *"трећеразредни човек"*. Раније га је саговорник питао: *" Ако неко живи грешним животом, али се моли да постане богат, да ли ипак може постати богат?"* гуру одговара: *" Да. Молити се Кришни није зло /.../ На неки начин, он се моли Кришни, па зато не можеш рећи да је зао"*.

Све је дозвољено ако се повеже са боговима. *"Пут савршенства"* каже: *"Ако желите јести месо, једноставно обожавајте богињу Кали и за њу жртвујте козу. Тек онда можете јести месо. Не можете јести месо купујући га у месници. Не, мора постојати жртва или ограничење. Да би жртвовала богињи Кали, особа мора извршити припреме за одређени дан и употребити одређену параферналију. Та врста пуце или обожавања је допуштена у ноћи тамног месеца, што значи једном месечно"*.

Небеска обмана

За кришнаисте, људи су грешници - кармији, нижа бића, трећеразредна. Зато их треба лагати и обмањивати - у славу Кришне. У *"Савршеним питањима - савршеним одговорима"* гуру вели: *"Ако неком имућном човеку кажем: "Ти ниси власник, Кришна је власник. Зато еав свој новац потроши за Кришну", он ће се*

ваљутити/.../ ". "Ако поучиш ниткова, он ће се нал>утити". Ми зато људима прилазимо као просјаци: "Драги мој господине, ви сте јако добар човек. Ја сам Јалуаи просјак и желим саградити храм. Можете ли ми уделити мало новца?" Тако ће он мислити: "Ох, ево просјака. Даћу му мало новца" (Смеју се.) Али ако кажем: "Драги господине, на располагању вам стоје милиони долара. То је Кришнин новац. Дајте га мени, ја сам Кришнин слуга". Ох, он ће... (Сви се смеју) Неће бити јако задовољан. Али ако му приђем као просјак, даће ми нешто новца. А ако му кажем истину, неће ми дати га пару (смеју се).

Уверавамо га као просјаци, иако то нисмо./.../ То је знање. На пример, дете понекад узме неку важну ствар и онда му морамо ласкати. " Ох, ти си тако добар. Молим те узми ове бомбоне и дај ми тај папир. То није ништа; то је само папир". А оно ће рећи: " Ох, да, узми. То је фино". Бомбони који коштају дар динара -укусни и слатки. На то смо присиљени. Зашто? Зато што ће човек узимајући Кришнин новац отићи у пакао. Зато на неки начин од њега треба да узмемо мало новца и употребимо га за ширење покрета свесности Кришне." Саговорник пита: "И онда неће отићи у пакао?" Прабхубада каже: "Да. Спасаваш га од одласка у пакао. Зато што се рачуна и најмањи новчић потрошен за Кришну, "Ох, овај човјек је дао мало новца". То се назива "ажната - шукрти" (духовна активност коју особа врши не знајући.) Људи су веома тули. Због тога им свете особе прилазе само да би их мало просветлиле (подвлачење наше, нап. аут.) Да би им пружиле прилику да служе Кришну. То је дужност свете особе".

Значај гуруа

Веровања кришнаизма су често не само нелогична, него и крајње непристојна. У другом делу осмог певања "Шримад -Багаватама" описује се Шивина жеља да види Кришну у женском обличју. Он му се тако покаже - као Мохини-мурти. Распаљен пожудом, Шива је јурио за њом као "полудели мужјак слона", просипајући семе, од чега су "настали рудници злата и сребра"! Тек тада се схватио да је преварен, и поклонио се Кришни. Одмах после слике пожудног лудила, Прабхубада хвали положај тзв. "брамаћарје", то јест потпуног Кришиног посвећеника, који се уздржава од сваког полног односа. Као пример преданог бакте, наводи се Прахлада, син демона Хирајакашипуа, кога је Кришна убио јавивши се као Нарасимхадева, полу-човек, полу - лав, са мноштвом змијских глава. Ево како изгледа молитва "правог бакте" убилачкој инкарнацији Кришне: Тосподине мој, кога нико никад није победио, не плашим се твојих уста и језика, твојих очију сјајних попут сунца или твојих мрких обрва. Не плашим се твојих оштрих зуба, твог венца од црева (Кришна се обмотао венцем од црева своје жртве, нап. аут.), твоје гриве попрскане крвљу или твојих уздигнутих ушију налик на клин. Не плашим се твоје дивље рике која нагони слонове да побегну на удаљена места или твојих ноктију којима убијаш твоје непријатеље"... Да би бакта био одвраћен од чулних, штетних задовољстава савремености, у уста узоритог Прахладе се ставља ова реченица: "Мада је пун, стомак жели да једе још више, а уво, не покушавајући да слуша о теби, обично жели да слуша песме из филмова (да ли је у оно доба било филмова, не знамо, али ако Прабхубада тако преводи санскритски текст, ученик му мора веровати.)

Да би се ово схватило и прихватило, човек се мора одрећи свог ума. Најбољи водич је гуру. Он свом саговорнику у књизи "Савршена питања - савршени одговор" говори о значају гуруа, истичући да гуру не пати због својих грешних дела, него због грешних дела својих ученика. Сам Прабхубада је рекао да је једини његов грех што је прихватио изван број ученика који су будале. У "Науци о самоспознаји" Прабхубада вели: "Кад одајемо поштовање гуруу баш као да одаје Богу, али гуру никад не мисли, моји ученици ми одају исто поштовање као Богу, дакле, постао сам Бог./.../ Бог је обожавани Бог, а гуру је обожавалац Бога." Зато се гуру ослонљава речју Прабхубада. Реч "Прабхубада" значи "онај који је узео положај Господина" (то јест, Бога, нап. аут.).

После смрти, гуру бива обоготворен. У кришнаистичком часопису "Атма", поводом стоте годишњице рођења Прабхубаде, пише да је одређено да се 6. септембра 1996. у свим кришнаистичким центрима широм света прослави овај датум. Церемонија достиже свој врхунац у купању идолске фигурице Прабхубаде водом из 1008 светих места...

Свет кришнаиста је веома затворен. Са њима је тешко разговарати. Још кад су пришли секти, у главу им је убачен став да је "Христ" - бакта, и да распеће није ништа више од бичевања кришнаистичког јунака Харидесе Такуре на 22 пијаце, или напада неких Џагаја и Мадаја на Нитјананду, Кришншога пратиоца. Тврцци се да је "Христ" - гуру, и да му кришнаисти "одају по-шговање" као таквом. Пошго је на србском терену лрисутан и обред крсне славе, кришнаисти се нуде да га замене славама својих полубогова. Тако 5. број "Атме" доноси текст о Шиви и аеговој слави. Шива, бог зла и уништења, у ствари није нико други до Кришна. Ево шга кришнаиста каже: "Обожавам првобитног Господа Говинду - Господа Шри Кришну - који се појављује у облику Шиве како би уништио ову материјалну креацију".

Уста ада

На примеру кришнаистичких следбеника може се видети куда води усвајање индијске митологије као личног верског система. Говорећи о индуизму, Мирча Елијаде пише: "Ведска "тајна историја" открива са једне стране, сродство дева и асура (богова и демона, нап. аут.), чињеницу да су две класе надљудска бића потекле из истог начела; е друге стране, она разоткрива јединство супротности у дубинској структури божанстава која, наизменично или истовремено, показују свој благонаклони и застрашујући, творачки и рушилачки, соларни и змијски (то јест, појавни и виртуелни) вид /.../ Важно је уочити да је у неким текстовима средњовековног вишнузима (а Вишну је Кришна, нап. прир.), архидемон Вритра постао Брахман, узоран ратник, па чак и светац!

Демон Равана, који је заробио Ситу и одвео је на Цејлон, сматран је и аутором једне расправе о дечјој магијској медицини, Кумаратантра. Демон као аутор расправе која садржи антидемонске формуле и обреде! Богиња Харити стекла је право да прождире децу због својих заслуга у једној претходној егзистенцији! А то није изузетак: многи демони заслужили су свој демонски престиж добрим делима која су извршили у претходним егзистенцијама! *Другим речима добро може служити да се чини*

зла (подвлачење наше, нап. аут.). То је, у ствари, хиндуизам; то је и кришнаизам. Добро и зло су релативни, и могу имати неког смисла само ако се повежу са служењем Кришни.

Кришна је, очито, сам сатана. Један од превода мантре "Харе Кришна" каже да она значи "црна благодат". У XI певању "Багавад Гите", када му Кришна покаже свој "космички облик", Арџуна у страху каже: "О Господине снажних руку, гледајући твој велики облик, са много лица, очију, руку, бедара, ногу и трбуха и са много твојих страшних зуба, све планете са њиховим полубоговима су узнемирене, а тако и ја./.../ Док гледам твоја отворена уста и твоје велике сјајне очи, мој ум је узнемирен страхом./.../ Док гледам твоја пламтећа лица налик на смрт и страшне зубе, не могу остати спокојан. Збуњен сам где год да погледам./.../ Видим како сви људи пуном брзином срљају у твоја уста, као што ноћни лептири улазе у пламтећу ватру да би били уништени".

На православним иконама ад се представља као чудовиште у чија уста улазе грешници и отпадници да би заувек били прождерани. "Свепрождрљиви ад" - то је један од израза православне химнографије. Тај ад је некад прогутао и Распетог Сина Божијег - и преварио се: Христос је сатро државу смрти, и душе праведника везаних у аду биле су ослобођене. Дошло је време када деца србског народа, не знајући шта их чека из шећерлемских прича о Кришналоки и "рајским планетама", пуном брзином срљају у уста ада као лептирови у ватру. Господе, спаси душе њихове! Обрати их Себи и уразуми их по Својој великој милости!

Тоталитарне основе међународног кришнаизма Професор Александар Дворкин

Једна од најактивнијих секти које делују на територији наше земље је "Међународна организација свесности Кришне" (МОСК).

До главе обријани млади људи у дхотију од шафрана који играју и певају "Харе Кришна", већ су постали обележје нашег свакодневног живота. Исто тако и цивилно обучени кришновски скупљачи прилога, који агресивно тргују по улицама, продајући књиге са шареним корицама. Кришнаите приказују у биоскопима, о њиховим бесплатним оброцима за бескућнике и избеглице говори се на телевизији, пише се до новинама.

Бављење јавног мњења кришнаитским пословима даје и резултате: данас их обичан човек сматра безопасним чудацима, вегетаријанцима и пацифистима који мрава не би згазили, а при-том се баве хуманитарним радом. Само људи блиски онима који су упали у "МОСК" знају за изванредно жесток систем контроле ума, који царује у затвореним кришнаитским комунама, као и у "гурукулазима" - дечјим домовима сличним гулагу, у којима, и поред живих родитеља, бораве деца кришноваца. Само богослови упознати са том сектом знају да хуманитарност кришноваца није бесплатна: они верују да се свако ко окуси њихову освећену храну "- прасаду" - причестио Кришном и постао део њега. Само специјалисти - сектолози знају да је историја "МОСК"-а заправо историја неограничене власти и неограничене корупције, финансијских махинација, трговине наркотицима и оружјем, разбојничких напада и убистава.

Истина, у последње време кришновци су, покушавајући да створе нови облик своје секте, почели су читавим низом сензационалних признања, признајући да су у прошлости имали много грешака, али су сада то исправили. Сада они више нису култ, већ легитимна религија која даје свој допринос развоју савременог плуралистичког друштва. Значи да се тако према њима треба и односити. Кришнайти се упорно позивају на друштвену савест, на слободу религије и на друга права човека, тврдећи да су у Русији прогањани због својих религијских убеђења. Тако се чланак у часопису "Ново време", у коме је писало како су у Ростову на Дону убили неколико кришнаита, лицемерно звао "За која од мојих добрих дела ме прогањате?", користећи тако, у безбожничком маниру, за интересе једне антихришћанске групе, речи које је Спаситељ изговорио о Себи Самоме.

Ипак, уз сву своју "самокритичност", кришнайти се не одричу своје основне доктрине-концепције Варнашрама, која је и доданаших дана остала "светом кравом" кришнаизма. Та концепција новог друштва и државе била је формулисана у књизи "Варнашрама-манифест социјалног разума" (Њујорк-Лос Анђелес-Вадус-Бомбај, 1981. год; странице цитата дате према немачком издању).

Њен аутор је Његова Божанска Милост Ом Вишнупада Парамахамса Парирајакарја Астотарасата Шри Шимад Харикеши Свами Махараја Вишнупада, Ахраја "МОСК"-а. Харикеши Свами, Американац по националности, члан "МОСК"-а од 1970. године, после смрти оснивача "МОСК"-а, Шрила Прабхупада, 1979. године, заузео је место гуруа-вође и управника имовине. Он је врховни гуру свих руских кришнаита и сва његова мишљења и одлуке су обавезујуће за њих. Стога је сваки домаћи кришнаит обавезан да Варнашраму сматра божанским поретком друштва и да тежи њеном спровођењу свуда у целом друштву. Упознавање некришнаита са овом концепцијом је врло компликовано. Руководиоци секте скривају је од "спољних" људи, сматрајући да они нису довољно просвећени да би је схватили и применили и да би се скандализовали ако би се ближе упознали са њом.

У чему се састоји та концепција? Пре свега, она оповргава основе демократије, тј. оне саме принципе на којима кришнайти инсистирају, бранећи своје право на постојање у плуралистичком друштву: "Ако је људско друштво обезглављено, онда ће безумни људи, који нису брамани, увести свет у мучно самоуништење... све дотле док на чело човечанства не стану брамани, неће бити мира, ни среће, ни задовољства." (стр. 106).

Религиозна неутралност државе, лажно названа атеизам, проглашена је кривцем за општи пад, који се може исправити само брзим увођењем у читав свет кастинског система Варнашраме, на чијем ће челу бити руководећи кришнайти. Реч је о својеврсном освајању власти, које се може остварити кроз покоривање интелектуалне елите разних земаља и одлучан утицај на СМИ (средства масовног информисања): "Савремени друштвени систем, коме се људи осећају приврженим, може бити безболно промењен ако се примене исправни социјални циљеви које садрже прави ваишнавски и ведски текстови" (стр. 133). Харикеши Свами је желео да искористи информациону мрежу друштва у циљу "ширења сазнања о божанственом" (стр. 136), тј. да претвори СМИ у инструмент пропаганде свести Кришне, надајући се, не без основа, да ће перестројка брже од свега настати у оним

друштвима у којима се велики број информација може ширити без препреке. Данас се информациони канали могу злоупотребити тако што се њима плени ум човека материјалним циљевима. Информативни слој ваишнаваца може продуховити те канале, при чему ће их они користити за то да би изазвали духовне промене у друштву" (стр. 134).

У новом друштву пред преуређеним СМИ биће постављени други задаци: "У друштву Варнашрама информациони ток налазиће се под контролом брамана. То значи да ће сваке информације, које шири СМИ, морати да одговарају духовном стандарду... Друштво Варнашрама потпуно зависи од интелектуалног вођства брамана. Зато друштво Варнашрама не може да остави СМИ под контролом других снага" (стр. 146).

Све кључне положаје у СМИ заузеће виша каста брамана: "Пред браманима је задатак да обуче народ уз помоћ информационе мреже. Брамани ће постати саветници људима и одређиваће карактер друштва" (стр. 118). Глумци, коментатори, редитељи и сл. напротив, остаће као шудре-нижа каста најамника, радника за новац. Ипак: "Сви они који одлучују које знање и информацију треба раширити: уредници, новинари, сценаристи или редитељи морају бити брамани који су обучени да управљају друштвом. Под руководством брамана СМИ ће служити истом циљу, као и под садашњим материјалистичким руководством, и тиме ће управо подржавати друштвену стабилност. Ипак, то неће бити друштво које је запало у материјалистички ћорсокак, већ прогресивно духовно друштво" (стр. 148).

Идеали друштвени систем - то је теократија уздигнута на дотад невиђену висину, која не подлеже критици и заснована на кастинској основи. Систем Варнашрама "МОСК" произилази од "Свесавршеног Свевишњег... Највиши Господин је опуномоћио своје представнике да би преко њих у овом свету остварио своје свете списе... Највиши Господин жели да створи Свој савршени друштвени систем (Варнашрама - дхарма) који ће бити стандард за људско друштво." (стр. 73, 88 и 81)

То друштво карактерише кастински систем. То је - веома ауторитативно друштво. Чак Харикеша Свами самокритично признаје "Власт Варнашраме, то треба схватити, није фашистички, али је суров режим" (стр. 208).

Често се може срести "органски" опис идеалних система. Многе фашистичке идеологије воле да упоређују државу с организмом, који има главу (управљачка елита), руке (каста полиције и војске), стомак (каста трговаца и банкара) и ноге (раднички део становништва). "На челу друштва стоји заиста умна глава која доноси одлуке, сагласне апсолутним принципима" (стр. 88). Та руководећа елита јесу "ваишнавe", ваишнаве-акарје, тј. они су кришнаистички монаси и њихове вође. Никакви избори нису потребни, јер "ако прост народ види како они раде и чују шта они говоре, онда је потпуно очевидно да ће им се прикључити и следити за тим висококвалификованим, испуњеним благодаћу и духовношћу, људима који се изузетно брину о највишем благостању народа" (стр. 82).

Кришнаитски гуру изрекао је своје мишљење и о радницима који чине више од половине становништва у његовом систему друштва. Ево шта он о њима мисли:

"Професионалним склоностима шудра одговара физички посао или услуге... Шудре опслужују три друге друштвене класе... Њихов доходак зависи од задовољства које њихов рад доноси корисницима услуга... Људи који имају способност да буду шудре предодређени су да раде под контролом три више друштвене групе... Њихов основни интерес је да задовоље сопствене интересе, њих стално нешто вуче забрањеним гнусним стварима као што су месо, риба и јаја и, нарочито, храна подложна труљењу. Шудра се одржава помоћу вина, вискија, пива и цигарета, често је он наркоман. Он може да прокоцка сав свој новац ради задовољења сопствених чула. Шудра није у стању да издржи ограничења чулних наслада чак ни на моменат и првом приликом ће са огромним олакшањем да се преда зову наслади. Његово омиљено занимање је - сексуални живот. Незадрживо гоњен својим гениталијама, он ради даноноћно да би створио погодну ситуацију која одговара његовим похотним жељама... Шудре се увек налазе под контролом неког другог и то одговара њиховим наклоностима. Најбоље за њих је да се потчине контроли у систему Варнашрама. Тада ће, коначно, бити задовољни" (стр. 215, 217, 227).

Треба приметити да, за разлику од кастинског система у Индији, где се припадност касти стиче рођењем, чланови нових каста бираће се још у раним фазама школског образовања: "Нико није сасвим лишен личних квалитета и нико не може а да не ради у складу са својом природом. То је само питање времена када ће се код детета испољити типични симптоми одређене друштвене класе" (стр. 143). На тај начин човекову судбину одређује не неки неправедан слепи случај, већ владајућа елита.

Свака каста добиће образовање које стриктно одговара њеном положају у друштву: "Ученици довољно способни да би се обучавали за брамане, добијају довољна знања из свих философских и интелектуалних предмета. За друге друштвене групе то је непотребно и неумесно. Упоредо са будућим браманима, пролазни курс учења похађају још само кшатрије, који ће касније заузети високе руководеће положаје. Остали чланови друштва добијају образовање које одговара њиховој касти и после тога ће бити погодни за професионално испуњавање свог социјалног дуга..."

Када достигне отприлике 12 година, дечак напушта своју основну школу и даље добија продужено образовање у складу са својим професионалним способностима. "Ако ученик има способности шудре, научиће га да ради одређени посао. Он ће посећивати школу дотле док не добије довољно знања за обављање тог посла; не више од тога. Затим ће напустити школу да би се бавио друштвено корисним радом.

Ученик који покаже способности вајшије, добиће дуже школско образовање, специјализујући се у областима вајшистичких професија, као што су: трговац, банкар или сељак. Те професије не изискују широко образовање." (стр. 144)

У школи неће бити места религиозном плурализму. У свим школама овог друштва учиће се само кришнаизам: "Што се тиче погрешних и бесмислених принципа атеиста, о њима не треба информисати децу која посећују школу Варнашрама, да не би сазнала у шта други верују" (стр. 141)

Без обзира на сталне изјаве кришнаита о њиховом стремљењу ка миру и редовних "фестивала мира" које они спроводе, у систему Варнашрама

најважније функције поверене су војној касти - кшатријама. У друштву будућности предвиђени су и "кшатри-атоми", у чије задатке улази да "...духовно или уз помоћ електронике... оружјем и опремом слисте непријатеља са лице земље..." (стр. 180) Носилац божанске свести, као главни у Влади, мора да има могућност да води, како одбрамбени, тако и освајачки рат и да води војску у победе. "Он је дужан да нападне (непријатеље друштва, А. Д.), да их пороби, да неутралише њихово деловање и рђаво понашање, а затим да у њиховој земљи устроји друштво социјалне свести" (стр. 163).

Пред нама су глобални планови: "Ако једно друштво може да се промени и да прихвати духовне вредности, веома је важно да руководиоци учврсте интересе тог духовног друштва у целом свету. Оружани отпор ће пружити само демонске личности, које су се свим срцем прилепиле уз атеизам и материјализам. Управо таке људе треба уништити. Тада ће се свет ослободити њихових захтева" (стр. 163).

"Шта значи глупи и сентиментални идеали "живети и уживати" у свету који је јасно испољио склоност ка самоуништењу" (стр. 181).

Нераскидиви део "идеалног друштва" - то је лик непријатеља. МОСК назива своје непријатеље "демонима": "У овом свету живе три врсте људи: богом изабрани, демони и невини. Богоизабрани су заузели своје место службеника Највишег. Демони активно раде на томе да униште свако сазнање о Богу. Невини образују стадо које следи за оним ко је на челу друштва" (стр. 158).

Сви грађани ће проћи кроз обавезан систем испирања мозга. "Исправне мере, које је започео моћни челник Варнашрама неће се ограничавати само на разне видове војног мешања. Грађани оних друштава која су затрована атеизмом, добијаће инструкције од брамана, да би им се лично објаснила неопходност система Варнашрама... Лако се могу одвојити корисни елементи друштва од некорисних: свима ће бити упућен позив на заједничко певање мантре "Харе Кришна". Уз заједничко певање мантри, многи људи који су сада преступници, могу се прочистити и као такви испунити важан посао за друштво. Ако се неки људи, без обзира на то што је пут прочишћења био свакоме доступан, и даље понашају како не треба, неопходно је да се полиција кшатрија оштро позабави са сваким од неподобних." (стр. 163,177)

Ево како треба дискутовати са критичарима система: "Завидљиве, а нарочито неосноване критичаре треба позвати на дискусију са браманима само зато да би се подстакао дух народа. Као крајње средство брамани ће позвати кшатрије који ће довести у ред такве агитаторе" (стр. 165). Изванредно интересантна је и теорија о кажњавају неистомишљеника:

"Пошто ће се људи у друштву Варнашрама још од рођења учити високим обрасцима људског понашања, за њихове преступе нема никаквог оправдања. Зато ће полиција Варнашрама бити довољно строга према преступницима и сурово ће их кажњавати... После првог покушаја да се ставе на прави пут истине они који први пут греше, полиција кшатрија мора да протера или уклони окореле преступнике... Примена смртне казне не подлеже расправи. У савременом друштву на смртну казну гледају као на бесмислену суровост; скоро свугде она је укинута. Али укидање смртне казне само је доказ неспособности и незнања руководиоца друштва, а

никако милосрђа према убицама... Ако, у складу са религиозним законом убица буде кажњен смрћу, онда ће он, сагласно закону карме, бити ослобођен посмртне казне.

Казне ће служити као средство застрашивања. Боље би било, кад би се сентименталне присталице индивидуалних слобода узбуђивале због тога што безрезервна подршка праву и поретку не узима у обзир социјално порекло и окружење преступника" (стр. 176-177).

И тако, друштво свесности Кришне негира слободу. Када критичари тоталитарних секти говоре о одсуству слободе унутар секташких општина, онда их оптужују за необјективност. Теорија Варнашрама је - теоријска основа забране слободе, која произилази из уста самих секташа. За пропаганду и остваривање одговарајућих концепција у друштву, попут њима сличних секташа, кришнаисти се радо служе правом на слободу свести и мишљења. Ипак, недопустиво је злоупотребљавати једно од основних права човека, право на слободу савести, да би се ограничила остала основна права. Као што смо видели на примеру концепције Варнашраме, у крајњој линији то доводи и до ликвидације права на слободу савести.

Потпуно је очигледно да је МОСК сурова група за освајање власти, установљена на строго тоталитарним принципима и која машта да те принципе прошири на читаво становништво земаљске кугле. Изгледа да је то један од покушаја најближих претеча Антихриста да припреме терен за његову владавину у целом свету.

(Преводи са немачког издања
"Манифеста социјалног ума 'Варнашрама" су дело П. Чиплива)

Успомене бившег кришнаисте Макарије Кардона

Телевизија, радио и новине, све оно што називамо савременим средствима информисања, користе се, нарочито на Западу, за убрзавање процеса мешања и универзализације етичких, културних и религиозних појмова. Телевизија, радио, музика и новинске странице привлаче наш вид, слух и ум - наша осећања, принуђују нас да прогутамо оно што утиче на формирање стереотипне рецепције светских догађаја, то јест оно што нивелише људско мишљење. Услед сталог деловања на људе, чак иако су они примили хришћанско васпитање, њихова свест почиње да прима екуменистичке идеје уједињења религија. Историја Цркве неоспорно сведочи да мешање хришћанског учења са нехришћанским идејама увек рађа нехришћанске религије. Из овога је јасно да је хришћанину у савременом свету веома корисно да се упозна са инославним веровањима, као и да их осмисли са православне тачке гледишта. Нарочито са оним веровањима које се декларишу, у већој или мањој мери, као сродна Хришћанству, али код којих се при пажљивом разматрању примећују суштинске разлике.

Пре отприлике годину дана, после неколико година трагања за истином, ја сам, милошћу Божјом, дошао у Православље. До тада сам био

члан популарне индуистичке секте, званично познате као Међународно друштво за свесност Кришне. Три године сам живео као монах - индуист у идолишту Харе Кришне у Бруклину, Њујорк. Новине су тај град једном назвале универзумом религија. Кришнаистичка организација је, између осталих, била замишљена мисионарски и оспособљена да обраћа људе Запада који су имали хришћански поглед на свет.

Током године, ја сам се бавио онима који су се само интересовали за покрет и обучавао оне који су му озбиљно пришли. Хиљаде људи пролазиле су кроз стаклена врата храма. Неки су тражили апсолутну истину, неки су били пуки радозналци, али највише њих су долазили као у позориште или да би пробали неко од многих финих јела вегетаријанске кухиње која су посетиоцима бесплатно нуђена. Умилни осмеси и разговори о љубави према Богу многе су привукли и увели у заблуду у вези са истинском основом учења које је проповедала мисија. Осим спољашњих егзотичних украса, све је личило на скуп људи, веома озбиљно преданих Богу.

У време предавања о најпопуларнијој књизи индуистичких религија, Бхагавад Гити, све је споља звучало хришћански, али се изражавало помоћу егзотичних санскритских текстова. Развијени филозофски систем индуизма (треба рећи да је индуизам религијом назван ради лакшег поимања на Западу, а иначе је реч о својеврсној философији, прим. прев.) давао је могућност да се пруже задовољавајућа објашњења на питања која су постављана после предавања, при чему се остајало веома толерантним кад је реч о нечијим личним убеђењима. Сада, кад сам напустио покрет, видим како је велика разлика између индуизма и Православља и са запрепашћењем откривам како западно друштво и слабо упућен део Хришћана широко прима индуистичку филозофију.

Сећам се једног од првих "доказа" за божанственост Кришне, који су ми саопштили "предани" Кришни (бакте -"предани", тако себе називају људи дубоко увучени у кришнаизам, нап. прев.): он има бесконачан број имена на свим језицима, и на различит се начин открива свим народима, у складу са њиховим културним традицијама. У тим различитим пројављивањима Кришна је под разним именима сваком народу објашњавао како да нађе срећу, правду, љубав и тако даље. Све те "спољашности", како их они зову, налазе се у Богу и изражавају се неким од његових бесконачних имена, од којих је Кришна најважније.

Чувши за мене нове филозофске концепције, које су ми изгледале веома логично, желео сам да сазнам још нешто. Био сам веома радознао да утврдим да ли је поимање божанственог у кришнаизму слично хришћанском.

Сигурно су многи слушали термине какви су карма, реинкарнација (= преваплотење) и мантра. Реч "карма" шездесетих година почели су да користе покрети за "мир и слободну љубав". Тај појам сличан је научним појмовима акције и реакције, узрока и последице. Индуизам верује да се наше душе стало реинкарнирају, то јест да се ми рађамо опет и опет у разним формама све док не достигнемо духовни идеал. Они уче да је све што се на нама дешава у овом животу последица онога што смо учинили у претходном или чак овом животу. Наше деловање из прошлог живота, уз деловање из овог живота, одређује какве ће нам бити следеће тело. На

пример, ждериња се може поново родити као свиња. То учење тврди да личност развија "свест" свог будућег тела, налазећи се у свом сопственом.

Размотримо последице таквог учења за Хришћанина. Ако је схватање реинкарнације исправно, постоји ли онда неопходност Страшног суда - ако ми само бирамо своју нову инкарнацију? Ако постоји реинкарнација, зар је неопходно васкрсење из мртвих, тј. оно што нам је Ваплоћени, Распети и Васкрсли Господ Својим Васкрсењем као неупоредиви дар пружио?! Да неће човек покушати да се исправи у "будућем животу", а можда ће "васкрснути" све претходне инкарнације (ваплоћења у разна тела, од биљних, преко животињских, до људских, нап. прев.)? Они који верују у карму немају представу о греху; за њих постоје неуспешни покушаји, који могу да буду компензовани будућим, успешнијим понашањем. Једини судија човеку постаје он сам, па и то ако он жели. Мноштво поклоника индуизма убеђено је у своју праведност, спајајући то са произвољним мењањем својих погледа на стварност, мењајући гледишта колико, када и како хоће, и сматрајући себе праведнима. Зашто да не, ако је једина личност пред којом треба да одговараш - ти сам? Усвоји једино идеју карме, и добићеш начин на који ћеш одредити свој будући "развој", сам одређујући своје потоње животе. Није потребно ни покајање нити нека реална промена: као илустрација за овај начин мишљења може да послужи очајно стање савремене Индије.

Обичан човек може тренутно да одбаци индуизам, због идола и чудног облачења, али кад му понуде филозофију прилагођену његовом начину мишљења - он ће се замислити над њом. Образовани православни Хришћанин моментално ће одбаци веру у карму и реинкарнацију која толико противречи хришћанској догматици да једино неупућен Хришћанин може да је схвати као нешто озбиљније од забавних маштарија.

Али достоји још и певање и медитација (мантрање), као и други ритуали, који имају извештан утицај; тај утицај могу да осете чак и посматрачи са стране. Замислите, на пример, велику пријатну просторију са пригушеним осветљењем. На сцени је мермерна статуа Кришне са његовом омиљеном дружбеницом Радом; статуе су живописно одевене као у позоришту. Симпатичан млад човек, полунаг, са обријаном главом која сија од светлости; величанствено маше пред статуама хладилицом од перја; све је слично сценама које су се могле видети у старим филмовима о египатским фараонима.

Група кришнаиста одевених на исти начин дошла је међу гледаоце који седе на поду и свира на бубњевима, ручним удараљкама и хармоникама. Они сладуњаво певају имена статуа у типичном сетном маниру, уз стално понављање. Музика и све скупа делује магијски, и гледаоци се невољно усредсређују на посматрање статуе, као да гледају телевизијску емисију. Звуци спојени са оним што се види ослабљују пажњу и дубоко утичу.

Одједном, темпо музике драматично расте, тако да присутни у узбуђењу скачу и почињу да играју, ухвативши се за руке и све брже се окрећући у колу. Окрећу се све дотле док са осмесима унакаженим гримасом не падају на под или се не сударе са људима који стоје унаоколо. То делује и на оне који су до малопре све скептички посматрали са стране. Ритам бубњева се дивљачки наставља, и неки почињу високо да скачу, јако ширећи руке над главом, што па језику гестова означава

прослављање идола. Изненада, како је и почело, играње престаје. Кришнаисти настављају да узвикују имена идола, док гомила тражи да се дивљање настави.

На подијум шепурећи се улази гуру, да би заинтересованој гомили одржао предавање из Бхагавад - Гите. У просторији је тихо - може се малтене чути лет муве. Чак и скептици пажљиво примају звучне гуруове речи - позиве да се живот посвети Кришни, осећајући емоционалну реакцију, коју је у души изазвало певање.

После кратког предавања дели се разноврсни вегетаријански оброк, који се састоји од много јела. Све позивају да једу не устручавајући се, јер је обред посвећен "боговима". Око поноћи сви се разилазе по кућама, разговарајући о утисцима и договарајући се да се опет виде следеће недеље. Код учесника који су "увучени" дешава се стварна промена психе, чему доприноси певање и други ритуали.

Светоотачка литература нарочито упозорава људе да се чувају лажних духовних осећања, мира, спокојства, егзалтираности - јер таква осећања подстичу демони, које Псалмопесних назива боговима идолопоклоника. Уз разумљиву заинтересованост за непознату културу, осећа се и привлачна сила те древне религије. Гуру стално говори о посвећивању чула Кришни. Очи увек морају да гледају на идоле; уши морају да слушају или о њима или њихова имена; ум треба да се концентрише на њихова "дела", записана у многим "светим књигама"; руке треба да додирују богове или неке од њихових атрибута; језик мора да користи идолима жртвовану храну, у разговорима треба помињати "богове", њихове особине, и певати њихова имена.

Опширнија сведочанства налазе се у многотомним индуским "светим списима" о делима њихових божанстава. Онај ко хоће да се што више преда "боговима" бива упућен на списе у којима се детаљно описује њихов живот. Нема никакве тајне о суштини богова, али му у много шта је тешко поверовати: тако се, на пример, објашњава како је материјални свет - само изопачени одраз духовног света. Звучи истинолико, али чак и за ентузијасте "забављање" богова изгледа невероватно.

Тако се, на пример, говори да је Кришна блудничко са мноштвом жена у свом родном месту. У материјалном свету то је неморално, али према Бхагавад Пурани, кришнаиста мора да поднесе исмевање за то што се клања таквом (неморалном, нап. прев.) богу, и то је највећи израз љубави према њему. Најфантастичније је тврђење да се Кришна јавља истовремено у мноштву безграничних космоса, да би утврдио (у вери) своје приврженике. Када Кришна умире у једном космосу, у току својих путовања, он, како се то ефектно тврди, истовремено рађа у неком другом и истовремено пребива у бескрајном мноштву осталих.

За следбенике Кришне, или других богова, уопште није важно што ће се можда само мали број њих у духовном развоју приближити боговима. Довољно је усвојити бар нешто из те филозофије, ионако је потребно много нових инкарнација да би се достигло савршенство. Следбеници свих индуистичких секти својим животом показују да је "истинито" то у шта верују: гуруе кришнаисти доживљавају као саме богове. Гуруу се поклањају као божанству које живи међу њима, и његове речи и дела су -

непогрешиви. Само наше незнање и ограниченост поимања доводе нас до сумње у ауторитет тих великих душа (махатми), тврде кришнаисти.

Гуру - то је бог на земљи, закључан у сасуд земног живота, дат нам ради руковођења. Кришнаисти се поносе својим духовним учитељима и из "љубави" према њима шоре се оцењујући величину својих гуруа. Све што чини, кришнаиста сматра жртвом коју приноси пред гуруове ноге, надајући се да ће он то са своје стране "предати" Кришни. Индуизам је у разним формама постојао око три хиљаде година.

После отварања трговачких путева са Далеким Истоком у XI веку почело је ширење индуске културе на Западу. Савремени успеси у области комуникација и политичко уједињавање света поспешује интегрисање култура и религија у еклектички и синкретистички систем веровања, који све више удаљава од вере у Христа.

На основу свог познавања Православља, своје духовности и свог нивоа хришћанске културе, православни Хришћани могу закључити колико им је кришнаизам туђ.

(са руског: *Владимир Димитријевић*)

Исповест Љубице Шапоњски, бивше чланице „Харе Кришне“

Средњу школу сам завршила 1991. Године и тог лета уписала Правни факултет. Тад сам имала само 17 година, јер сам током школовања, стицајем околности, "прескочила" два разреда. Први контакт са "ваишнавском верском заједницом" имала сам на концерту индијске духовне музике. Позвала ме другарица, јер је имала карту вишка. Тад сам се "упецала" - атмосфера је била фантастична, људи насмејани и весели.

Тад сам помислила "овакво друштво желим да имам, ови људи су дивни". Током лета које је уследило све време су ми били на памети и моје одушевљење није престајало - каже Љубица Шапоњски, која је од 1991. до 1995. била посвећени члан секте познате у Београду као "Харе Кришна".

Затим сам сазнала да је за септембар 1991. планирано отварање новог храма на Карабурми. Отишла сам са једном другарицом, све је опет изгледало веома привлачно и лепо и почела сам редовно да одлазим. У причи о дивном животу са Кришном, "правом" путу, обећавању рајског живота после смрти и многим другим "готовим" одговорима на скоро сва могућа питања наша сам неку врсту одушка за своје недоумице и проблеме. Била сам у периоду адолесценције када сваки човек трага за одговорима. Они су били први на које сам наишла у свом трагању, имали су привлачну филозофију, поверовала сам да су то они прави одговори и да доносе решења. У то време била сам слаба и имала сам личних проблема, а на једном предавању нам је било речено да "храм треба да сматрамо за своје једино право уточиште".

Они су се представљали и као дивна духовна породица - поверовала сам да ме заиста воле, прихватају такву каква јесам. Стално је истицана супротност са грозним околним светом у коме живе све сами "демони"

(људи на ниском духовном нивоу) који немају нимало осећања за потребе других.

Врло брзо сам пожелела да пређем да живим код њих. Међутим, пошто сам желела да се свему потпуно посветим, већ после два месеца сам напустила факултет. То је довело до првог сукоба са родитељима. Причали су ми да је факултет неважан, да су много важнија духовна напредовања и приближавања Кришни. Принцип је следећи: ако се ради о члану спремном да у себе заиста улаже, онда му они кажу "ма шта ће ти факултет, то је губљење времена, зашто би седео са кармијима (људима окренутим само материјалном свету и својим ниским чулима)", а за оне који нису толико посвећени, кажу им да могу на факултет, нису тако изричитии. Ја сам одмах решила да напредујем у духовном животу и за пола године сам напредовала колико неки за две или више.

Почела сам много да лажем родитеље. Одлазила сам већ у шест ујутро у храм, говорећи мајци да имам предавања. Она ме је, чудећи се, ипак пуштала, а односи и са њом и са оцем су били све затегнутији јер су приметили да се са мном нешто чудно дешава.

Слушала сам многа предавања и читала доста њихове литературе. Упоредо са дивним приказивањем "правог пута" у оквиру организације, стално су истицали да је остали свет испод, да је мрачан и да су све то само "демони", за разлику од нас "бакта", односно посвећених. Говорили су да су они напољу под утицајем "маје" - енергије илузије - они су као муве без главе, поводе се само за својим чулима и не знају свој прави циљ у животу - Кришну. Цео њихов живот се наводно врти само око телесних прохтева, чак је и породица ван заједнице представљана само као још један од облика задовољења ниских чула. Они тврде да је за њих породица света, што није истина, јер чак и они који у оквиру заједнице оснују породицу сматрају се за духовно ниже или је њихов духовни напредак "потпуно заустављен".

Према њима, а посебно према женама уопште, односе се као према особама другог реда.

Однос према женама је априори негативан. Сматра се да су оне много мање интелигентне, девет пута појудније и завидније од мушкараца. Иначе, женама у неким ранијим периодима није било дозвољено да живе у храмовима. То је први увео оснивач "Међународног друштва за свесност Кришне". То је објаснио чињеницом да су западњаци сувише пали да би могли без жена, па је увео то ново правило. При склапању бракова обично духовни вођа одређује брачног друга, или мора да се тражи његова дозвола. Знам за доста парова који су због неодобравања побегли - занимљив пример је бивша певачица групе "Зана" - Наташа, која је побегла из храма са својим младићем зато што није добила дозволу за брак.

Наставила сам да лажем родитеље. У то време сам још била малолетна па ме је отац пријавио у СУП као малолетног делинквента, ишла сам и код социјалног радника са мајком. Обећала сам да ћу се поправити и да ће све бити у реду, што ми, наравно, на памет није падало. Кад су схватили да нећу промени-ти своје понашање и да не могу да се изборе са мном, родитељи су почели да се претварају да се донекле слажу са оним што сам ја изабрала, да ме не би изгубили. Мајка је често разговарала са мном, покушавајући да ишчачка трачак сумње, али сам ја имала спремна

одговоре на све. Што сам више одлазила у храм, то сам имала мање жеље да будем са родитељима. Полако сам почела да губим и емоције према њима, остајући хладна кад се сретнемо. Чак и када би испливао неки осећај блискости, сама сам га потискивала, зато што ми је речено да треба да се ослободим свих својих старих везаности и постанем потпуно нова, другачија особа. Потпуно сам прекинула и односе са дотадашњим пријатељима.

Говорили су ми да гуру (вођа) треба да буде мој духовни отац и да ми замени родитеље. Пошто је Свами, оснивач покрета, умро 1977. године наследило га је неколико гуруа, подељених по областима. За област источне Европе постоји 7-8 гуруа који редовно долазе и држе предавања члановима, с тим што се приликом доласка у земљу уопште не пријављују као предавачи, него као лични гости неког од чланова.

Убрзо сам изабрала гуруа и добила своје ново, духовно име. То је значило да сам кренула путем промене, да стварам себе изнова као сасвим другачију особу. Речено нам је да је потребно да све научимо испочетка, чак и како да се понашамо, облачимо, једемо, спавамо. У духовном смислу смо се на неки начин враћали на ниво детета, причали смо инфантилне шале и понашали се као деца. У ствари, у свему смо зависили од надређених и њихових упутстава.

Кад сам напунила осамнаест година, прешла сам да живим у храм. То је било 7-8 месеци након упознавања са заједницом. Малолетних у храму није било зато што је за њихов боравак била потребна дозвола родитеља, коју скоро нико од њих није имао. У почетку ми је било тешко и имала сам доста недоумица. Са друге стране, жарко сам желела да себе потпуно уложим у идеал који сам имала пред собом и постанем део тада наизглед дивне заједнице. За недоумице су, наравно, имали своје објашњење: рекли су ми да у глави сваког од нас постоје Црни и Бели. Бели припада Кришни и подразумева пут ка њему, док Црни представља све што није Бели. Црни је демон у глави сваког човека и сачињен је од сумњи. Мало по мало, човек губи способност да критички размишља и предаје се правилима учења. Важан део слабљења сумњичавости је и изговарање такозване "махамантре" (Харе Кришна, Харе Кришна, Кришна, Кришна, Харе, Харе, Харе Рама, Харе Рама, Рама, Рама, Харе, Харе) током целог дана толико пута да човек престаје да буде способан да о било чему размишља, не може много да се концентрише на било шта и осећа се некако уљуљкано.

Кад сам се враћала са недељног програма у храму, десила ми се у Партизанској улици саобраћајна несрећа у којој ми је био смрскан део бутне кости. Недељу дана сам била у коми и кад сам изашла из болнице јавила сам се у заједницу, рекла да прелазим да живим код њих, а родитељима сам само оставила кратку поруку где сам. Сво време док сам лежала чланови су бринули о мени и ја сам била све сигурнија да сам на правом путу. То уверење је било појачано и објашњењем да свако ко пође путем свесности Кришне мора на почетку свог пута да се прочисти од духовне прљавштине кроз несрећу или болест, помињали су чак и сепсу. Тако је објашњавани случај девојке (радије не бих рекла њено име) која је почела психички да се губи, није могла ништа да ради и стално је гледала у једну тачку. На крају су је послали у болницу, а кад ни то није помогло спаковали су је са све бројаницом и послали родитељима, иако је била посвећени члан. Једна друга девојка је по доласку у храм оболела од епилепсије, а нападе је

добила сваки пут када се не би понашала према тачно утврђеном распореду обавеза!

Живот у храму пре свега укључује иницијацију - одрицање од ранијег идентитета, прихватање гуруа и духовног имена и придржавање четири тзв. регулациона правила: забрањено је јести месо, рибу и јаја, забрањен је сваки облик интоксикације, чак и кафа и чај који садржи теин, не сме се коцкати, што подразумева и било какву менталну спекулацију, односно критичко размишљање, а сме да се упражњава само законити секс, што значи само у оквира брака и то једино кад се планира дете. У почетку сам доста времена била на штакама, али нисам желела да се осећам бескорисном, тако да сам прихватала разна задужења - доста текстова сам преводила, неко време сам и кувала. - У храму се обично устаје у пола четири ујутро, мада сам ја устајала у три и петнаест, да бих се боље припремила за радни дан.

Први јутарњи програм траје од пола пет до пет, затим се изговара махамантра (на бројаници са 108 зрна треба на сваком зрну да се изговори мантра и тако 16 кругова!) два сата. Сматра се да мантра доноси прочишћење и духовни мир, чистећи нас од карме, односно грехова. Саветовали су нас и да мантру изговарамо сваки пут када нам "погрешне мисли" падну на памет. После је јутарње предавање, затим доручак. Обавезно је читање, што подразумева само литературу коју је написао Прабхубада оснивач. Незамисливо и недопустиво је да се, на пример, ујутро изађе и купе се дневне новине. Не слуша се радио, нити се гледа програм на телевизији. После доручка свако иде на своје задужење, што значи дељење књига уз надокнаду "само за штампање", продаја мирисних штапића и сл. Чланови се на улици представљају само као студенти, ни у ком случају не говорећи којој заједници припадају и говоре да новац иде "за студенте". Затим иде ручак, поподневни програм - предавање, молитва, читање. Иначе, међу члановима који живе у храму, нико не студира, а факултете имају завршене углавном они који су их завршили пре уласка у заједницу.

Дешавало се да су чланови који су делили "Храну за живот" - колачиће за које је даван прилог, од тог новца купе себи воће или нешто друго за ручак, али су због тога били оштро прекоревани. Морали су сав новац који сакупе да доносе у храм. Што се новца тиче, знам само да је новац од књига ишао у централу у Шведској, где се штампају књиге за подручје источне Европе.

Често су нас посећивали духовни учитељи да би држали предавања. Они се нису уопште пријављивали као предавачи, него само као лични гости неког од чланова. Предавачи, односно гуруи, су представљани као наш једини прави контакт ка богу и прави наследници Свамија. Сам Свами Прабхудада иначе тврди да је прави наследник традиције од неколико хиљада година из древне Индије, мада је он сам саставио след духовних учитеља, наводно једини веродостојан, који води до њега.

У храму сам живела три године. У почетку сам била одушевљена, верујући да сам се напokon нашла међу људима који су посвећени правом духовном животу. Временом се испоставило да су међуљудски односи лоши, да постоји много зависти и слабости које се не би очекивале у толиком обиму од тих људи. Стваране су групице људи који су се дружили, било је

зависти чак и ако неко физички изгледа лепше од некога, што не би требало да је случај. Иначе је чест случај и да дође до прељубе. То ми је сметало, али нисам дозвољавала себи да признам да је заиста тако. Кад год би постојао неки проблем, убеђивали смо сами себе да смо криви и да је ствар у нашем погрешном гледању на ствари. Стално су истицали да није проблем ни у организацији ни у "савршеном" духовном путу, него у појединцима који су лоши.

"Све у свему, гајила сам илузију о духовном напредовању и о решавању личних проблема. Данас видим да ту нема ничега. Учење је наизглед дивно, али се пракса превише разликује од њега

Сматрам да је можда најгоре правило "Харе Кришне", звано "трансцендентална превара", које је подразумевало да се у Кришнину име све може - варати, чак и красти ако је то за бога.

Временом су моје сумње и незадовољства расли, али сам остајала зато што су говорили да изласком из заједнице можеш само духовно да паднеш веома ниско и да ће сви греси које починиш ићи на душу твог гуруа, да ће он морати да их одболује својом физичком болешћу! Задржавало ме је и свето обећање које сам дала Кришни да ћу до краја свог живота остати у заједници.

Родитеље сам потпуно занемарила, једино је мајка долазила повремено да ме обиђе глумећи да одобрава моје опредељење. Ни са једним од старих пријатеља више нисам била у контакту. Схвативши да немам намеру да одустанем, родитељи су решили да ме киднапују и депрограмирају.

Почетком 1995. су ме позвали да са њима прошетам и да купимо панталоне. Кад смо завршили са куповином, посадили су ме у кола са двоја врата на задње седиште и отац нас је одвезао у непознатом правцу. Почела сам да бесним, јер сам схватила да се нешто необично дешава. Одвезли су ме у неки ловачки дом и рекли ми да ме тамо чека један теолог из Америке који жели да ми предочи неке чињенице о покрету у коме сам. Почела сам да хистеришем, да вичем на родитеље, мајка се расплакала. На крају су ме замолили да макар из пристојности саслушам човека, што сам и урадила.

Током прва три дана уопште нисам слушала шта ми говори. Четвртог дана сам решила да му објасним о чему се ради, укључивши се у разговор, чиме су почели да се руше зидови моје тврђаве. Он ме није ни на шта присиљавао, само ми је показивао чињенице о којима нисам имала појма. Сазнала сам да је оснивач напустио породицу, да својој деци није оставио ништа иако је стекао огромно богатство, кога до тог тренутка нисам била свесна; један од вођа храма у САД, у тзв. Њу Вриндавану је чак убио четири следбеника због неслагања са њим. Неколико свештеника у Индији је било оптужено за педофилију. Они су злоупотребљавали дечаке који су ишли у верску школу код њих. Предочио ми је и неке случајеве инцеста.

Сви ти разговори трајали су око две недеље. Оно што је за мене било најупечатљивије је кад сам схватила, видевши неке видео снимке, да је у скоро свим другим деструктивним организацијама систем рада и односа према члановима потпуно исти, да се ствари разликују само у доктрини која се проповеда. Ту су ми се разбиле илузије о јединствености пута који сам следила. Уследило је велико и тешко разочарење. Била сам на муци -

да ли да наставим да живим целог живота у лажи или да прихватим чињенице и стварност, ма колико ружна она била.

Уз велику подршку родитеља и правих пријатеља полако сам се вратила себи, уписала православну теологију и сад сам на другој години. Сматрам да мој боравак код "кришнаваца" на неки начин није изгубљено време и да сам прошла кроз велику животну лекцију, коју ником не бих пожелела. Према садашњим члановима Удружења немам негативних осећања, мислим да се не ради о лошим људима, да је грешка само у томе у којој "причи" се налазе.

Припремила:
Татјана Галијаш

Саи Баба код нас Професор Владимир Димитријевић

У Београду је од јануара 1991. године присутан Саи Бабин центар. По њима, Саи Баба је "живи бог". То је човек који каже: "Сва имена и ликови Бога су моји", у шта његови следбеници и верују, као и у то да је дотични пророк и свезналац. Каква је његова пророчанска моћ, видело се по тврдњи, која се у нашој штампи ("Свет" 248, "Дуга" 440) појавила 1991. да ће бивша Југославија опстати, и да ће се у њој ујединити све светске религије.

Саи Баба, који проповеда само једну религију - "религију љубави", и који каже "Ако уважавамо само свој облик вере, то је као да уважавамо само своју мајку и ничију више", желео је да се на ушћу Саве у Дунав подигне храм мира са пет купола за пет светских религија. Нудио је да се направи "нови крст", крст од лотосових латица са срцем уместо Христа, јер "Христа треба скинути с крста да би човечанство даље напредовало" ("Напред, па у крчану!", каже народна изрека.)

Главни представници Саи Бабе у Србији били су Младенка Матовић и Весна Крмпотић. Занимљиво је да се Миља Вујановић хвалисала познанством с њим и даром који јој је Баба послао.

Хрватска песникиња Весна Крмпотић и даље је главни проповедник Саи Бабе. Не пропушта ниједан интервју да га не помене. Такојеу интервјуу датом књижевнш новинама "Дисово пролеће" у Чачку (бр. 27 / 97.), истакла: "Један је једини увјек био мој учитељ. Само што ја тога нисам увијек била свјесна. Тај један једини носи сва имена која је човек Богу икад надјенуо. Можете га /../ назвати Истином. Тренутачно, његово је земаљско име Сатја, што значи Истинит (Сатја Саи Баба, нап. аут.) То значи: тренутачно је утјеловљен у овој нашој земаљској дшенизији, доступан нашим осјетилима, као што је то био прије двије хиљаде година у Палестини, као што је био прије пет хиљада година у Индији, и као што је био давно и давно у добима која сматрамо митским."

Поред тога што верује да је њен гуру Саи Баба некад бжо "Христ" и Кришна, Весна Крмпотић тврди: "То није никаква нова вјера, никаква хереца, или како то већ нетко назива. То је препознавање Истога у свим религијама, у свим духовним стремљењима. А што је то? Па то је љубав. По томе се препознајемо. *По љубави смо сви исте вере*" (подвлачење наше, нап. аут.) Крмпотићева сматра да ју је гуру - "бог" Сатја вратио у

"кршћанство", и да је "Бабин ашрам мјесто које је модел како би требао функционирати свијет. Принцип је тога мјеста међусобна сурадња и рад на себи/.../ Свега тога не би било кад на челу ашрама не би стајао нетко тко својим животом потврђује истинитост свога наука о братству људи и очинству Бога". Пошто је наша јавност делимично већ упозната са бабистичком сектом, у интервјуу датом "Блицу" 21. фебруара 1997. Весна Крмпотић каже: "Што се тиче учитеља Универзалних вриједности... као што се јеврејска црква није требала плашити Исуса Христа, тако се ниједна црква не треба плашити Саи Бабе. Он враћа људе религији, свакога оној којој по рођењу припада. Али под једим увјетом: да другима признам једнако право да Апсолут зове својим именом".

У истом разговору, као и о оном претходном, Крмпотићева је говорила о свом дечјем роману "Троочица" (треће око - омиљени мотив окултиста; то би, вероватно, требало да буде окултна замена за Мајку Божју Тројеручицу, заштитницу Срба.) За 23 дана она је написала роман о анђелима "светлости" који силазе на земљу да је спасу. Неки су у људским телима, а неки не, али су свесни свог задатка. У разговору за "Дисово пролеће" испоставља се да је то војска Новог Доба. Она каже да су та деца "разасута свуда по планети, мале централе енергије које чекају свој тренутак да постану чујне и видљиве"...

Све то лепо звучи. Ко од нас није за мир, добру вољу, светлост? Али, време је да видимо да ли је Саи Баба тај који ће мир, добру вољу и светлост донети људима...

Кобрино дете - Саи Баба

Тал Брук је две године био један од најближих ученика Саи Бабе који су му пред ноге дошли са Запада. Он је писао о њему, наступао у јавности, сведочио да је реч о "живом богу"; а онда је дошао тренутак уразумљења - Брук је схватио ко је Саи Баба. Последњи ниво "иницијације", рекли су Бруку, јесте хомосексуални однос са оним који је себе прогласио ваплоћеним јединством мушко-женског (Шива - Шакти) начела - са самим Саи Бабом. То је била кап која је превршила меру - Брук је у свему видео демонску лаж, и вратио се у САД, где је написао књигу у којој разобличава индуског демонског месију.

Брук каже да су Индуси одушевлени Бабом. Индијски богаташи, власници банака, фабрика и медија, клањају му се и новчано га подржавају, чиме се његова мисија успешно наставља свуда, а нарочито на Западу. Овај бивши следбеник је од својих индуских саговорника често слушао: "Чак и најбољи од гуруа су новчанице од хиљаду рупија. Али Баба је лотос са хиљаду латица. Он је Парам - Брахман, Шива - Шакти, Багаван" (све су ово имена за Бога, нап. прир.).

Саи Баба је рођен у селу Путапарти у области Пенукунда. Само име села значи "град - мравињак у коме змије живе у мравињацима". Читав крај је препун кобри, које се обожавају, јер ове отровнице симболизују бога уништења, Шиву. У тренутку кад се Баба родио, 23. новембра 1926, један индуски астролог је рекао да небо показује знамења великог значаја. Познати гуру и мудрац Шри Оробиндо имао је виђење светлости која с неба силази у област у којој је Баба рођен. Поред бебе у колевци је била нађена

кобра, знак Шиве, и дете је посвећено многим божанствима, а нарочито Шиви. Иако није било из касте брахмана, ова знамења су учинила да су многи сматрали као да јесте брахманско.

Право име му је било Стајанарајана Раџу. Кад је имао осам година, његови школски другови су се окупљали око њега да би добили слаткише које је он примао - ниоткуда. Питали су га како је могуће да има све те слаткише, а он је одговарао да му извесни дух, Трама Шакти", доноси шта год пожели. Једне при-лике учитељ га је казнио стајањем крај табле. Кад се час завршио, учитељ није могао да се помери са столице - као да га је неко приковао. Осећао је присуство духа који му не дозвољава да мрдне. Тек кад је замолио Бабу да га ослободи, то му је омогућено. Глас о овоме проширио се по читавом суседству.

Као дете, Баба је глумио разне ликове у сеоској глумачкој трупи, које је играла представе о боговима.

8. марта 1940. године увече, дечак је одједном почео да стравично вришти и колабирао је. Изгледало је као да је без свести. Читаве ноћи остао је тако. Окупљени људи, забринути због онога што се десило, тврдили су га да је обузео зли дух који обитава у оближњој пећини Мутјалама. Пожурили су да принесу жртве демону да би дете било остављено на миру.

Дете је почело да виђа штошта, да говори мудре изреке на санскриту, цитира свете списе, а често је ћутало, ни са ким не општећи. Повремено му се тело крутило, постајући сасвим несавитљиво. Лекари из оближњег Анантапура нису знали шта да мисле. Астролози су рекли да га је обузео зли дух.

Његов брат довео је егзорцисту у кућу. Дечак му је рекао: "Дођи, ти који ме сваког дана обожаваш, и сад, кад си дошао, твој једини посао је да ме обожаваш и да одеш". Егзорциста је побегао.

У породицу је улазио све већи страх. Сељаци су тврдили да је дечак под утицајем враџбина. На крају, одвели су га код познатог "скидача" чини у суседно село Браманапали. Егзорциста му је обријао главу, насликао "X" на челу и почео с разним физичким мучењима, која су за циљ имала "изгон злог духа". Баба је трпео као да не осећа никакав бол. На крају, родитељи нису више могли да гледају страдање свог сина, и одвели су га кући. Његово чудно понашање се наставило. Неки пут је био тежак као десет људи, а неки пут лак као "лотосова стабљика".

Препирао се са одраслима, откривајући им њихове тајне грехе. 23. маја окупио је чланове своје породице и ниоткуда, њима на дар, материјализовао слаткише и цвеће. Суседи су дотрчали у кућу - и њима је дао поклоне добијене ниоткуда. Његов брат, запањен и уплашен, узео је штап и почео да га удара, говорећи: "Јеси ли ти бог, злодух или лудак?"

Дотадашњи Стјанарајана Раџу је рекао:

- Ја сам Саи Баба. Припадам Апастамба Сутри, школи мудрог Апастамбе и у духовној линији сам Бхарадваџе. Ја сам Саи Баба.

Устврдио је да је реинкарнација једног од најмоћнијих индуских људи-богова, Саи Бабе из Ширдија. Одвели су га код једног поклоника Ширди Саи Бабе у суседно село. Индус је на почетку био скептичан, а онда је дечак материјализовао вибути, змијски прашак. Човек га је запањено гледао.

Осетивши да Ширди Саи Баба говори кроз њега, упитао га је: "Шта ћемо с тобом?"

Одговор је био:

- Клањајте ми се. Сваког уторка. Испразните своје умове и домове мене ради.

Следећег уторка, затражио је од присутних да му у руке ставе прегршти цветова јасмина. Бацио их је у ваздух. Кад је цвеће пало на земљу, исписало је његово ново име: Саи Баба.

Бабина слава је расла, и ускоро су многа веровали да је он Калки, последњи аватар. Тврдили су да је у њега ушао моћни дух који је обитавао у једном Шивином лингаму (каменом фалусу). То су потврђивали чињеницом да Баба у утроби има мноштво лингама, каменова јајастог облика, које материјализује пред присутнима - падне у транс, тресе се и тресе, а затим лингама излазе из његових уста.

Индустријска и трговачка елита из Бомбаја и других места била је одушевљена Саи Бабом. Чак и неки скептици, попут доктора Багавантама, кандидованог за Нобелову награду за нуклеарну физику, почели су га сматрају божанским после чуда која су видели - на пример, Баба је рекао физичару да у руке узме шаку песка и песак се претворио у примерак светог списа, "Багавад Гите". Својим ученицима Баба је говорио: "Ја сам утеловљење истине /.../ Не поредите моју моћ с бедним моћима магова. Моја је моћ божанска и нема граница. Ја имам моћ да земљу претворим у небо и небо у земљу. Али то не чиним јер за то немам разлога".

Прилазио је својим бактама и говорио им: " Дошли сте овде због љубави, због мајчинске љубави која вам недостаје? Ја вас волим више него хиљаду мајки. И хиљаду пута више од ваших мајки." Такође: "Крв ћу своју дати за вас".

Ово је људе врло привлачило, нарочито усамљене и рањене Западњаке. Они су у Баби заиста видели оца, мајку, бога, чудотворца; тако је, за многе, и данас. Баба материјализује предмете, вибути, лингаме; тврди се да може да претвори воду у бензин.

Пре но што читаоцу на увид ставимо исповест Тала Брука, да видимо шта би нам о његовим моћима, које он, очито, има, рекло православно Предање.

Овде је реч о демонским силама које су индуског несрећника изабрале за свог гласноговорника и чудотворца, претечу антихриста. То се види по чињеници да су га најавили врачари -астролози, да га је претходник, маг Оробиндо, предсказао као "наследника", и да му је у колевци нађена кобра - змија, древни символ сатане. (Сетимо се Благог Господа неба и земље, Који се рађа међу јагањцима, и Који ће, по речи Божјој прамајци Еви, "сатрти главу змији" (Пост. 3, 15)). С њим зли духови чине "чуда" још као с дететом: ђаво му са ко зна ког краја света доноси слаткише и цвеће, чиме Баба одушевљава децу и ком-шије. Познато је да демони имају огромне моћи, и да могу да упливишу и на материјални свет; да би их понизио, Свети Јован, владика новгородски, молитвом је принудио једног демона да га за ноћ пренесе у Јерусалим и врати у Новгород, што је ђаво, стењући од мржње и беса, морао да учини.

Коначне моћи Саи Бабе је добио кад је ђаво ушао у њега, што су приметили и његови родитељи, његов брат, као и комшије - зато су га и водили код егзорцисте. Међутим, овај "егзорцизам" је био бесмислени пагански обред, то јест пуко мучење детета. (Како сатана може да изгони сатану, рекао би Господ.) Да је у Бабу ушао ђаво, види се по томе што је одмах почео да погађа тајна дела људи, да говори измењеним, нељудским гласом, док му се тело кочило, неки пут тешко као да припада десеторици људи. .

У житију Светог Јована Кронштатског (упокојио се 1908. године), једног од највећих светаца новијих времена, наводе се многи примери исцељења ђавоиманих људи које је молитвом творио Свети Јован. Да видимо како је то изгледало, да би нам Саи Бабина укоченост постала јаснија.

Гардијски пуковник Евгеније Михаиловић Жилкин испричао је следеће: "Сродница моје жене, из фамилије Шохових, у Петрограду, оболела је од потпуног душевног растројства, које се нарочито изражавало у нетрпељивости према свему светоме; болесница је мрзела Цркву, Свето Причешће и молитву. Болест се толико компликовала да је болесница легла у постељу, а њени укућани су стално морали да бде над њом, да не би у наступу лудила дигла руку на себе. Крст који је о врату носила више пута је збацивала са себе, тако да су јој га најзад скинули, јер је постојала опасност да се њим не задави.

Тетка моје жене, знајући за њен негативан став према позиву и доласку оца Јована, без њеног знања обрати се оцу Јовану са молбом да посети болесницу и помоли се за њено оздрављење. На опште чуђење свих у кући, болесница је у дан и час доласка оца Јована дошла у стање особитог узбуђења, потпуно јасно и одређено осетила на даљини долазак оца Јована и говорила: "Ено га, спрема се, облачи се, иде." А после неког времена: "Ево га, стигао је", и почела је дере на сав глас: "Не треба, не треба!" (Саи Баба је, да напоменемо, кад су сељаци у њему препознали злодуха и пошли да донесу кокосов орах ради приношења жртве демону са молбом да изађе, то видео на даљини и о томе говорио присутнима).

Свети Јован Кронштатски је Марију излечио молитвом и Светим Причешћем, и зли дух је одмах побегао.

1882, по сведочењу Евстатија Андрејевича Ковеског, Свети Јован је изгнао злодуха из једног сељака који је, ђаволом у себи, био тако снажан да су десеторица људи морала да га држе како се не би отргао. Из његовог грла су излазили животињски крици све док се Светац није помолио и спасао га милошћу Божјом.

Монахиња Марија (Родевич) прича ово: "У цркву је улетала бесомучна жена. Отац Јован јој приђе, али се она баци на њега, савије га до земље и повуче неколико корака. Отац Јован је био веома блед у лицу, али је није пуштао из руку. Страшним гласом из беса она је довикивала: "Ја сам стар... Она је смртни грех учинила, нећу да изађем!"... Али, на послетку, почела се смиривати и опет из баса запитала: "Куда да идем?" А баћушка са победничким осмехом одговорио му је тихо: "У бездан!" Тиме се исцељење завршило".

Одавде видимо откуд Саи Баби туђи глас после поседнућа. Из њега је говорио ђаво.

Многобројни описи опседнутости демонима у житијима светих сведоче да се ђавоиманост пројављује и преко укочености и неосетљивости тела. Злодухом опседнути често повраћају разне предмете (рецимо, перје). Одатле лингама у утроби Саи Бабе.

То што ради Саи Баба, могли су да чине и многи магови некад. Тако је Свети Кипријан (слави се 2. октобра), пре но што се обратио у Хришћанство, толико овладао црном магијом да је могао да наводи градоносне облаке на читаву област која би му се успротивила.

Према свему реченом, јасно је ко је Саи Баба - ђаволски чудотворац, чија сила потиче од самог сатане. Његова присутност нам јасно говори да је близу доба антихриста, последњег лажног месије у злу уједињеног човечанства, који ће, како пише у Откривењу Јовановом, моћи да своди и огањ с неба, да би задивио и застрашио своје следбенике.

А сад да видимо шта нам о Саи Баби каже сам Тал Брук, његов бивши гласноговорник... После тога, моћи ћемо да прочитамо и исповест једне Српкиње, која је веровала овом демонијаку, следећи савете Весне Крмпотић, Бабине пропагандисткиње у нас.

Аватар ноћи Тал Брук

Моја прека потреба да одем у Индију после дипломирања на универзитету Вирџинија је била предвидива реакција после година потраге. Можда је све то почело кад сам први пут чуо причу о духовима, или призивао духове у десетој години живота... Или, кад сам био "ин" са летећим тањирима, парапсихологијом у тинејџерском узрасту, као и касније, са LSD. Било шта да је у питању, знао сам да морам решити питање Истине.

После само три месеца лутања кроз Индију, био сам разочаран. Земља је била преплављена растројеним клинцима, и сви ти познати гуруи су пали на мом тесту - Џиду Кришнамурти, Рамакришна мисија, Махариши Махеш Јоги, Кирпал Синг, Шивананда Ашрам, као и многи други. Од преосталих могућности изабрао сам Саи Бабу. Практично сваки Индус кога сам срео клео се у његову непатвореност, тврдећи да је он Господ Кришна и "поново рођени Христ".

Кад сам срео Саи Бабу, он је учинио чудо. Пророковао је велике ствари. Кад сам видео велике гомиле људи око њега, његову магнетичну харизму и огромне моћи, био сам скоро сигуран да сам пронашао право "Учитеља" у Индији, као и у то да су његове месијанске тврдње истините.

Био сам му, скоро две године, најближи ученик из иностранства. Написао сам књигу о њему, говорио пред најширом публиком, и примао бескрајне изразе наклоности од Саи Бабе; тада се све, изненада, срушило на мене. Савршени мехур од сапунице је пукао, и упао сам у најдубљу депресију свог живота, настојећи да избегнем суочавање са неоспорним закључком: Баба, упркос својих моћи, није био божанствен. Био је лажни месија.

Које би мотиве могао имати тај метафизички заводник? Одговор је лежао у књизи коју сам с висине гледао дуго времена: у Старом Завету пророка и у Еванђељу Апостола...

Али требало ми је две необичне године у Индији, и дубоко истраживање мистицизма, да бих дотле дошао...

Први сусрет

Стајао сам у великој зидом опасаној приватној резиденцији у предграђу Анантхапура у држави Утар Прадеш. Било је вече и четрдесет или педесет индуских занесењака је посматрало како три лимузине излазе на пут. На задњем седишту главних кола била је фигура у блиставој црвеној хаљини. Коса му је била у афро-стилу. Био је то Саи Баба, најмоћнија спиритуална личност у читавој Индији. Док је излазио из кола, осетио сам тренутни шок-талас који би било тешко описати.

Без сумње, Баба је био биће са највећим магнетизмом које сам икад срео. Други потрес сам осетио док сам гледао Бабу како прича са Индусом који му је упућивао неку врсту молбе. Али Баба је тај проблем већ знао, говорећи о њему свом поклонику пре но што га је овај изговорио. Међутим, чим су се поклоникова уста запањено затворила, десило се и нешто друго. Баба је подигао свој рукав нагоре. Кружио је руком са отвореним дланом према доле - и рука, изненада, више није била празна. Чудо! Ни из чега он је створио пуну шаку сивога праха који је сипао у поклоникову руку, рекавши му да га поједе.

Бабин спонтани приступ људским мислима може се објаснити само кључном идејом веданте, концепцијом "немисленог свезнања". Само је просветљена особа, без ограничавајућег егоса, могла да пружи уточиште бескрајном, имперсоналном уму Бога. Стога је Баба био нека врста ходајућих двери у вечност. Када је причао и делао, он није био пуки човек: био је сусретиште са Богом.

Нисам био сигуран шта се од мене очекује да учиним, приметивши да је неколико људи дошло до Бабе, клекло, и додирнуло његова стопала. Чинећи оно што Индуси зову панда намаскар, клекнуо сам и главом додирнуо Бабина стопала. Остао сам тако док није додирнуо моја леђа, говорећи: "Врло срећан, врло срећан".

Власник куће ме је позвао у страну и рекао: "Ви сте стварно срећни да Багаван има планове за вас. Само та ствари примите са вером. То нису пуке случајности, него воља Божија."

Бабино учење

Наш живот са Бабом је ускоро кренуо устаљеним током. Ми, следбеници са Запада, ишли бисмо на јутарњи даршан (предавање), саслушали неколико Бабиних речи и затим одлазили кући до поподневнога даршана. Веровали смо свакој речи коју би Баба рекао, и свакој маленој интуицији, сну, или психичком искуству које је неко од нас имао.

Почетком маја, Баба нам је, за две недеље, омогућио десет разговора. Некога је питао о садханама (духовним вежбама) и Баба је одговорио: "Постоје многе методе. Један је џапа. Изабери име Божје; које год име узмеш, оно је и моје име: Рама, Кришна, Шива, Баба - сва та имена. Тада

затвори очи, седи у тишини и са бакти (побожним поштовањем) призивај Бога.

Други метод је дхјана, усредсређење, са обликом или без облика. Седи на поду у тихом углу позади, са ногама у падма асани (пуни лотос или половични лотос - положај.) Гледај право преда се, усредсреди се на врх свог носа. Тада се концентриши на неко од обличја Божјих. После извесног времена постаћеш неко од тих обличја.

За медитацију без форми, користи пламен - ђоти је светлост, симбол Бога. Замисли пламен између веђа. Нека тај пламен спали сваку врсту мржње, гнева, егоа, љубоморе и нека испуни тело. Држи главу усправно, од дна кичме нагоре". Баба је сишао доле и ставио ме у медитациони положај, који је било напорно држати. " Кад очишћење дође, енергија која се зове кундалини шакти, моћи ће да прође одоздо на горе. Једног ће дана она проћи сав пут и - хоп! - ето просветења! Игра је завршена!"

Просветљење није једноставно. Без милости одозго, наглашавао је Баба, немогуће га је постићи. "Милост увек до-лази од Бога, излива се као киша из облака. Али следбеник мора бити вољан да држи пехар како би примио милост од Бога. Веруј Богу и не сумњај, господине. Тада се мале шупљине сумње могу попунити помоћу чврсте духовне дисциплине (садхана)."

Преблизу да бих се осећао удобно

У личним тренуцима са Бабом сам провео толико времена да сам направио значајне кораке у вери. Протекле недеље сам ухватио себе како изјављујем: "Желим да те волим свим својим срцем, душом и умом, Баба. Желим да твоја воља буде моја воља. Баба, знам да си ти бог".

Овог пута сам, међутим, био мање задовољан собом.

Баба је питао: " Шта желиш?"

"Баба, не могу да поднесем то зло у себи. Помози ми да се ослободим, учини било шта што ће ме повратити".

Са стрпљивим разумевањем, Баба је "протрчао" кроз моје грехове: "Много лоших мисли, нечисте шанкаре (остаци из прошлога живота.) Мисли о материјалним стварима: гнев, его, љубомора, мржња, препирање, и мисли о цурама. Не добро".

Баба је обмотао своје руке око мене и чврсто ме загрлио. Да је карактеристика овог мог сусрета са њим једино била моја нечистота, онда бих био, мислио сам, под духовним микроскопом више но игда пре. Загрљај Рада - Кришне, аватара Дварака - југе и његовог љубавника био је најузвишенији спој два поларитета. Мој унутарњи глас повезао је загрљај са Бабом са сусретом космичких љубавника. Два бога су срушила зид маје да би се сјединили.

Баба ме све више стезао. Тад ми је, из неког мрачног понора, допузила мисао: "Он дише дубље, снажније. Зашто му је потребно да прави покрете карлицом? Да то није нека чудна божанска страст? Да ли оно што је урођена чистота ја изопачујем злом сопствене сумње?"

Ум ми се колебао. Да ли је то био тест не само мог слагања са њим него и тога да ли видим и познајем оно што је свето у Бабином делању? Индуски

списи стално понављају: "Било шта што се уради у потпуној чистоти не заслужује прекор".

Моја вера у божанственост Саи Бабе почела је да надилази површне феномене. "Превише тога је у питању. Морам веровати у њега. Пожуда је у супротности са Бабином природом; то значи да је у њему ни нема. Он не може да чини грехе, јер у њему нема ничега што би их чинило. Слепа вера. Баба је невин Уосталом, шта са његовим чудима?"

Шивин фестивал и Бабина посредничка патња

Гомиле људи сабрале су се ради великог празновања. Те ноћи широм Индије секта шиваита указивала је поштовање великом господару Шиви, богу разарања у индуском триједином божанству. Сви који су, широм Индије, признавали аватарство Саи Бабе медитирали су на његово име и обличје, певајући му баџане у породичним дворанама. Шиваитска секта је сматрала да је он Шакти - Шива - уједињена мушко и женско начело космоса. Они и поклоници Вишнуа сматрали су да је то Нарајана, Бог који је дошао на земљу, са божанским и људским особинама.

Широм Индије, пет милиона Бабиних следбеника надало да ће их те ноћи Бабина чуда увести у стање сат-чит-ананда: постојања, свести и блаженства апсолута. Ослобођени од свог болног, трагичног живовања, могли би ући у стање бескрајне, екстатичне свесности.

Баба је певао школу из "Багавад Гите", ширећи руке као птица: "Одреците се свих дарми и нађите уточиште у мени. Ослободићу вас свих греха; не тугујте!"

Пошто је говорио четрдесет минута, Баба је застао, по-гледао слушаоце, и вратио се на своје седиште. Изгледао је као неко ко трпи велики бол

Глава му се тресла у грчевима. Његови осмеси утехе нежно су нам казивали да не бринемо. Овај неуништиви човек узимао је на себе бескрајне муке које смо ми заслужили. Његова милост покривала је дугове наше карме. Није чудо што су га сматрали за спаситеља.

Изненада, Баба се заљуља према напред, држећи пред собом отворену марамицу.

У експлозивном трену блистави камен - свети лингам (фалус), већи од јајета - испао је из његових уста у марамицу. Баба је предмет држао високо над собом да би свако могао да га види како сија. Тада га је ставио на сто да буде свима видљив, завртео камен и изашао.

Надљудско биће

Пратили смо Бабу назад у Вајтфилд, док су нам у уму одзвањале његове задње речи, које је изговорио на свечаности одржаној у част његовог рођендана:

"Ја сам отеловљење истине. Ово је први пут у историји да су људи имали прилику да буду са мном у оволиком броју. У тренутку када се нађете у мом присуству, сви ваши греси су опроштени".

"Не покушавајте да моју моћ упоређујете са тричавим моћима разних магова. Моја моћ је божанска и неограничена. Ја имам моћ да земљу претворим у небо и небо у земљу. Мене ништа не може спречити. Нема те силе, природне или.натприродне која би могла да осујети мене или моју мисију. Немојте испустити ову прилику, она је много значајнија него што ћете ви икад моћи да схватите. Немојте пропустити прилику да будете у мом присуству."

Били смо под снажним утиском изговореног. Саи Баба очигледно није био људско биће. Имао је људско тело, али није мислио, нити је делао попут других људи.

Мале беле лажи

Неколико дана касније Баба је одржао први групни састанак са нама откако се вратио у Путапарти.

Разговор је започео патетично: "Видите праље како сваког дана одлазе на Читравати и тамо перу одећу, ударајући је пракљачама на камењу? Ето, ја сам духовна праља. Ја сам најбоља праља, која сваког дана са љубављу чисти умове својих ученика."

"Баба", рекох, "Ед жели да постане твој ученик. Дошао је чак у Индију да те види. Сада жели да добије твоју дозволу и писмо да остане."

И две девојке, Индија и Марша, имале су сличан проб-лем. Но, чак и са Бабином писменом дозволом за боравак, оне су у земљи провеле барем шест месеци илегално, без визе.

Баба седе у своју столицу, развукавши уста у осмех од увета до увета. У рукама је држао нешто смотано, налик на сви-так. Он је већ знао за њихов проблем.

Баба настави да чита писмо.

Гил се промигољи, па га прекиде: "Баба, то је лаж! Индија и Марша нису били све то време код тебе у Вајтфилду."

Свитац у Бабиној руци задрхта.

"Није лаж! Није лаж! Твоја грешка, твоје неразумевање. Бог је свугде. Ја сам свугде. Дарцелинг, Вајтфилд, Прасанти Нилајам - сви су они са мном. Ја сам ово писмо написао из чисте љубави, божанске љубави. Није лаж, господине!".

Разговор је тиме био окончан. "Вера је веома значајна за садхану, за духовни пут", рече Баба. "Сумње су рђаве, оне су непријатељи. Сумње долазе од ега, зависти, љубоморе, мржње... свега што је лоше."

Лаж и Истина

У фебруару смо се још једанпут вратили у Вајтфилд. Када смо касно увече стигли, запрепасти смо се видевши да је "Управникова кућа", у којој смо раније боравили, била заузета.

Био сам већ потпуно заборавио двоје мисионара које сам срео оног новембарског дана када су дошли да нас посете и да остану све до Божића. Њихова понуда да им се обратим ако ми нешто буде требало, сада ми је пала на памет.

Отворена врата су се њихала тамо-амо, а унутра ме је са топлим осмехом на лицу дочекала госпођа Керол. Ћаскање није трајало дуго. Керолови су очигледно желели да заподену озбиљан разговор, а исто тако сам и ја жарко желео да Керолови прихвате Бабу, чије име, као и Христово, значи -Истина.

Наизменично смо износили снажне аргументе у борби на живот и смрт између два супротна система веровања, и притом је свако помно пратио излагање оног другог. Јасно је било да је само један од та два система истинит.

Керолови су указали на то да постоји само један Христос и да се Бог само једном ваплотио.

"Слажем се", рекох. "Христос је био историјска личност, баш као и Тиберије или Ксеркс. Али је он такође био и Космички Христос, Који се ваплотио раније као апсолутни принцип. Као такав, он се јавља у свим светим списима, у разним облицима".

"Где је то речено?", упиташе Керолови. "А занимљиво је и то да у Новом Завету Христос не помиње ниједно источњачко пантеистичко учење.

"Ако сваки човек може сам да изабере и одлучи шта је за њега истина, где сте ви?", продужи госпођа Керол. "Ако се наши судови заснивају на личном унутарњем искуству, чињеница је да постоје контрадикторна искуства. Који стандард да користим како бих разликовала патворено од непатвореног, лажног пророка од оног истинитог? Јер Библија нас упозорава на појаву лажних пророка чији ће аргументи бити застрашујуће лукави и суптилни."

Керолови су дефинисали истину на бескомпромисан начин. "Човек је у непријатељству са Богом", рекоше они, "и одвојен је од Њега провалијом греха. Задивљујућа ствар са Божјом милошћу према палом и несавршеном човеку је то да је Он човека волео и у греху. Та љубав се пројавила у ваплоћењу у времену и простору Логоса, као давно пророштвима најављеног Месије, Исуса Христа".

Затим је дошло истицање потпуне изузетности хришћанства, која га збиља чини "правим и узаним путем". Иван Керол отвори Библију. "Нема спасења ни у коме другом" читао је. "Јер нема другог имена под небом, дарованог људима, којим бисмо се спасли". Узана врата значила су - прихватити Исуса Христа као јединог Господа и Спаситеља. Не клањати се никоме другоме - ни Буди, ни Кришни, ни Ћеитанји, па ни Сатја Саи Баби.

Претурао сам по глави шта да им одговорим. Испричао сам им о Бабиној великој љубави, и о доброту људи који га окружују. Надао сам се да ће ова доброта освојити мисионаре. Но, то је изазвало само нову бујицу мисли.

"Човек може изгледати добар, а ипак да живи у (духовној) обмани. Наша привидна доброта није довољна да нас уведе у пуну Божју светлост. Свето Писмо каже да "нема праведнога, ни једног јединог". У ствари, добар човек најлакше може продати лаж као истину". Ова мисао ми није ишла у главу. Онда Винона Керол отвори своју Библију. "И сам сатана се прерушава у анђела светлости" - прочита она. "Зато је за његове слуге једноставна ствар да се преруше у слуге добра."

Сурја Дас тражио је начин да заустави ову плиму фанатизма: "Али ја не видим да овде неко са рошчићима и репом трчи унаоколо."

"Библија не тражи од тебе да верујеш да сатана има рошчиће", одговорише Керолови. "Ево како то Павле описује: "Јер не ратујемо против крви и тела, него против поглаварстава, и власти и господара таме овог света, против духова злобе у поднебесју."

Керолови су оспорили идеју Сурја Даса да је Библија намењена углавном онима људима који су досегли духовне висине. Баш обратно, рекоше они, Христос је стизао до оних чија је једина врлина била смерно и искрено искање Божје љубави и опроштаја. Узевши опет Библију, Иван Керол је цитирао: "Нема ту (међу вама) ни много мудрих по телу, ни много моћних, ни много племенитог рода. Али што је лудо пред светом, оно изабра Бог да посрами мудре."

Апеловао сам на Керолове да допусте могућност да њихово тумачење истина Светог Писма ипак није неприкосновено и непогрешиво. Сложили су се са примерним смирењем. Али нису уопште били уздрмани.

Око 1, 30 сат ујутру најзад је дошло време да пођемо на спавање. Пре тога, Керолови су се најусрдније помолили да се Христос обрати директно нашим срцима и да нас све Духом Светим научи Истини. Ми, посетиоци, "значајно" смо климнули главом.

Бомба

Чуо сам Сурја Дасове кораке близу предњег трема. Чим сам га уледао, знао сам да је доживео неко изненађење. Стајао је на вратима, и подбочивши се уздисао и лагано климао главом.

"Па..." он започе и заћута. Наслутио сам остатак реченице: "Нећеш веровати да је истина ово што ћу ти рећи".

"Да?"

"Ради се о Саи Баби". Моје срце поче лудачки да бије. "Добро", рекох, "хајде да чујемо целу ствар."

"Знаш чајџиницу у Вајтфилду? Отишао сам тамо и налетео на неке момке са којима сам више пута разговарао. Започео сам причу о Саи Баби, али су они ћутали све време. На крају један момак по имену Рејмонд пође са мном у шетњу у близини стана Керолових. Тражио је да се закунем да ћу чувати тајну. Рекао је да осећа одговорност за моју душу. Зато се усудио на тај корак, упркос томе што се плашио Бабиних натприродних моћи.

"Рејмонд ми је рекао да је пре две године Патрик - стварно један згодан, дугокос англо-индијанац - отишао до Вриндавана и прикључио се повећој групи Американаца који су шетали кроз град. Баба је помислио да је он један од оних откачених Американаца. Задржао га је на разговору. Када су други отишли и Баба остао са њим насамо, учинио је неколико уобичајених материјализација одређених предмета и рекао му његове унутрашње тајне - мада не знам зашто није знао да је Патрик живео ту, у близини. А потом је Баба спустио руку и рашнирао рајсфершлус на Патриковим панталонама.

Нисам могао да верујем својим ушима. Но, проблем је био у томе што сам знао да је то истина.

"Добро", упитах утучено, "да ли си ти спреман на тако нешто?"

"Међу момцима које је Баба на исти начин "очистио", налазе се и Вендел, Фил, онај ученик јоги Бхаџана, и "Алпинац" Шварц. Али то није све Баба је то и мени учинио. Но, за разлику од Патрика, ја нисам узвратио. Све до сада сам ћутао о свему томе. Мислио сам да је то неки вид тантричког очишћења или тест оданости."

Устали смо и почели да спремамо чај врзмајући се збуњено по соби.

"Али постоји и друга страна свега тога" додадох ја. "Сперма има окултни значај. Фил ми је рекао да се она користи у збиља нимало наивним окултним препаратима. Сматрана је за виталну суштину живота, или нешто тако."

Седели смо пренеражени, ошамућени, док је ноћ одмицала, и наставили смо да причамо до раних јутарњих часова. Двадесет пет година сте вођени ка овом невероватном врху, потпомогнути разноврсним сложеним животним моделима, интуицијом, сигнаlima и знацима и апсолутно задивљујућом философијом. Уложили сте у то све што ви јесте и што имате, и за један секунд све то се претвори у прах.

Тихо ронећи сузе, лутао сам по пољима око колибе, не успевајући да угледам ведро небо изнад непрозирних облака који су ме окружавали. Био сам заражен нечим што нисам у потпуности разумевао. Не верујем да могу пренети ово стање окултне скрханости. То се мора доживети да би се разумело.

У неподношљивој осамљености мучило ме је питање: "Ако сам могао бити тако, у потпуности, заслепљен и обманут, да ли ћу онда након свега икад моћи да спознам праву истину? Да ли ћу икад бити у стању да разликујем правог Божјег човека од оног лажног?"

Нова светлост

Последњег дана боравка у Путапартију одлучио сам да се сам попнем на падину брда које се уздизало над ашрамом. Понео сам моју изгужвану "Нову енглеску Библију". Иако сав пометен, ипак сам се усудио да трагам за Истином. Ускоро сам се задубио у Библију. Збиља, ова књига је говорила као ниједна друга - њена искреност у истраживању је била јединствена, а њена доследност сасвим изузетна.

Отворио сам 24. главу Еванђеља по Матеју, и потресно разобличавање било је за мене право откривење. Осећао сам пламену увереност док сам читао:

"Тада ако вам ко каже: "Ево, овде је Месија", или "онде је", не верујте. Јер ће се појавити лажни христоси и лажни пророци, и показате знаке велике и чудеса да би преварили, ако је могуће, и изабране. Ето вам казах унапред. Ако вам, дакле, кажу: "Ево га у пустињи", не излазите. "Ево га у собама", не верујте. Јер као што муња излази од истока и сине све до запада, такав ће бити и долазак Сина Човечјег".

Овај одломак је био тако богат значењем, да сам морао да затворим књигу и дуго да размишљам о прочитаном. Осећао сам да је то доказ за измењено, другачије објашњење Бабине личности. Према Библији, он је био један од многих чудотвораца - превараната.

Потом ми је још једна чињеница пала на памет. Христов повратак ће бити попут муње. Све ове године, међутим, ја сам веровао да ће се Он

реинкарнирати, и сматрао да је Он исти део Бrame, као што смо и сви ми. Али Нови Завет није тако говорио. Дугоочекивани Месија дошао је у свет путем рођења, и то једног и непоновљивог. Никад више неће се родити од жене. Ова чињеница побијала је тврдњу сваког гуруа који је тврдио да је он -поново рођени Христос. Јер када се вазнесени Син човечји врати са небеса у слави и моћи, историја ће се окончати.

Изашао сам у звездану ноћ, сломљен и збуњен, да изнесем своје очајање пред Бога, ма ко или ма шта Он био. Изговарао сам молитву Господњу, молећи Га на крају, са болом у срцу, да ми Он сам покаже своју праву природу и ослободи ме страха и обмане. Молио сам се да ми Бог отвори очи, како бих спознао праву истину, јер сам нисам могао да је пронађем.

Једини Пут - Христос

Иза закључаних врата гостинске куће у Бенгалору, већали смо нас петорица: Сурја Дас, Марк, још два саблажњена бивша ученика и ја. Почео сам осталима да објашњавам зашто смо Сурја Дас и ја напустили Бабу. Уопште нису били изненађени. Свако од њих је имао наговештаје да се испод Бабине светачке позлате крије нездрава сензуалност.

Питали су ме: "Шта ти мислиш, ко је Баба?" Бојажљиво сам поновио оно што сам прочитао: "Јер ће се појавити лажни христоси и лажни пророци, и показате знаке велике и чудеса, да би преварили, ако је могуће, и изабране."

"Па ко је онда прави Христос?"

"Христос!"

То је било тако једноставно, тако невероватно једноставно. Почео сам да сагледавам ствари у потпуно новом светлу. Синуло ми је: ја нисам Бог. Ја чак нисам ни бог. Ја сам Тал Брук, биће са копреном на очима, изгубљено у спиритуалној ноћи. Рекао сам другима: "Ево шта Библија каже да смо ми: бића која је створио Бог. Смртни, рањиви људи од крви и меса, саздани од једноставних елемената у које је Бог удахнуо живу душу."

Сада сам био спреман да се сложим да је Христос једини пут, и да нема потребе ни за каквим другим човеком, гуруом или небеским бићем. Његово спасење је најискреније и најједноставније од свих која се могу замислити. Оно мора бити тако отворено, тако искрено, тако поштено, да би било прикладно за било ког човека, а не само за неколико изабраних ученика који могу прокрчити сопствени пут.

Неки људи су ми рекли да, када су они били "спасени" или "наново рођени", ништа драматично се није догодило. Али ја сам сада пред осталима клечао на дрхтавим коленима и молио се са сузама. Потпуно сам одбацио Бабу. Признао сам дубину свог грехопада. Исповедио сам да је Христос једини пут, истина и живот. Поклонио сам се Исусу Христу као Господу и замолио Га да надаље Он управља мојим животом. Устао сам као другачије биће - као нови човек.

Са енглеског:
Слађана Савић
Родољуб Лазић

Саи Баба, Ђаво или бог? Софија В.

Одрасла сам у кући у којој се ишло редовно у цркву, постило се и причешћивало о Божићу и Ускрсу, славила се слава и поштовали се сви верски обичаји. То сам понела из дома свога деде и оца, када сам у раној младости пошла за Београд, ради школовања и посла.

Давно је то било (шездесетих година). Баш у време када су људи, у Београду више него у варошици у којој сам ја стасала, већ увелико били окренути неким другим боговима, а не Живом и Једином Богу.

Одлазила сам редовно код својих за све значајније празнике да их заједно прославимо. Да, баш тако - славили смо их. Сада видим да је то много више било поштовање србских обичаја и чување традиције, него право и суштинско познавање своје православне вере.

Ништа нисам знала о догматима Православне Цркве. Није било никога да ме упути у догмате моје вере и да ми каже да догмат представља драгоцену наслеђе Цркве и да кроз те одредбе спознајемо шта Хришћанство суштински јесте.

Нисам стекла навиком читања Светог Писма. Оно би ми казало како се живи јеванђелски и онда би за мене постојао само један Пут.

Прво сам заборавила да је "добар хлеб храна за тело, а реч Божја храна за душу", па сам онда посегнула за сурогатима.

Када истерамо из свога срца Живога Бога, неко други запоседне наше срце. Тај "неко други" је злодух, демон. Јер, не може се истовремено служити и Богу и мамону.

Да ме је неко тада поучио, све би било другачије.

Али, мени је једног дана дошла у посету познаница која се управо вратила са пута по Индији. Ишла је на поклоњење Саи Баби. Провела је извесно време у његовом ашраму и са заносом ми је причала о њему. То је било 1990. год. Та девојка је у међувремену више пута била у Индији. Пада у све дубљу занос. На радном месту држи слике Саи Бабе. Рекла ми је да у Београду постоји Саи Бабин центар, који је регистрован у Загребу и води га Весна Крмпотић. Испричала ми је да се састају једном недељно и у чему се састоје активности. Тако је то почело. Кренула сам на Пут мудрости. Да проучавам Веданту. Веданта значи -знање. То су записи и збир многих знања о физици, метафизици, психологији, гностицизму, астрономији, астрологији, медицини и другим наукама.

Док Господ Исус Христос заснива све на вери, Индија заснива све на знању. Тобоже на духовним знањима.

Док је Исусова реч непроменљива истина, у индијском учењу све је релативно - истина и лаж, добро и зло, светлост и тама...

У шта верују присталице Саи Бабе? У то да је Баба аватар (месија, спасилац). Да ће се у тој улози инкарнирати три пута. Ово му је друга инкарнација. Претходна је била у лику Ширди Бабе. Када се трећи пут инкарнира као аватар, онда ће га цео свет прихватити као бога.

Године тих догађања, како Баба предвиђа, сам заборавила, а сву литературу сам избацила из куће.

Учи следбенике да су све религије исте, све су у праву. Не само да се толеришу све религије, него се и усвајају. Религије су само латице једног цвета. Лотосов цвет је симбол Саи Бабе. Свака од светских религија представља једну латицу цвета. Пет главних религија, пет латица. Тврде да су га до сада прихватиле све религије, осим ислама. Они ће га, наводно, последњи прихватити.

То, наравно, врло лукаво и неосетно води -ка екуменизму. Једна светска религија за све! Један општи бог за све! Уствари - један човек, који је лажни бог. У овом случају Саи-Баба (пошто он није једини "претендент" на овај положај). То је циљ антихриста, који ће доћи и кога ће људи прихватити као бога. На обредима се, поред песама на санскриту тзв. "бађана", певају и неке песме о Христовом рођењу, као и химна Св. Сави! То тек да се ми заварамо како и даље служимо нашем, хришћанском Богу. А што је најстрашније од свега - да се наше православне светиње уведу у паганско друштво и да се на тај начин оскрнавe, а ми паднемо у тешки грех.

У својој мрачној заблуди, доносила сам иконице од своје куће и стављала их у друштво паганских идола. Кадила сам их све заједно тамјаном. Нека ми Господ опрости и Св. Мученик Варлаам, кога су хтели да приморају да окади идоле тако што су му на длан ставили огањ и тамјан, надајући се да неће издржати бол и да ће бацити тамјан на идоле и тако их окадити. Но, Св. Варлаам држаше огањ на длану све док му прсти и рука не изгореше и отпадоше, а он душу предаде Богу (19. новембар).

После певања "бађана", медитације, изговарања мантре, проучавања Веданте, служио се "вибути" (змијски прашак). Од тог праха се човек све више и сам претвара у прах, сагиње се ка земљи, док као змија својим стомаком и грудима не почне да гмиже по прабини. Ваљда се зато и зове змијски прашак: причешће демонско. За разлику од Светог Причешћа, које човека све више уздиже ка небесима, док га на крају не приведе Царству Небеском.

Састајали смо се у почетку недељом поподне, а касније четвртком, у просторији месне заједнице "Ђуро Салај". Просторија је узимана у закуп. Новац смо између себе скупљали и тако плаћали закуп. Понекад смо се састајали у дому неког од чланова. Код мене се нисмо никада састајали. Касније сам чула да им је једна имућна чланица уступила своју вилу на коришћење на неодређено време. Чула сам и то да су се регистровали у Београду, и имају званично допуштење за рад.

Ја сам неколико месеци одлазила на те састанке. Не редовно.

У Индију нисам путовала.

Весна Крмпотић је читала и тумачила "Багхавад Гиту" и остале делове огромне "Махабхарате".

"Багхавад Гита" (Божанска песма) је, ипак, само красно дело људске мисли и драгоценост литерарна, а никако хлеб живота попут јеванђеља Христовог.

Али, индијска философија и поезија очарале су, зачарале и завеле многе.

У шта се још верује у Саи Баба друштву? Наравно, у реинкарнацију (карму). То је веровање да се једна душа јавља у безбројним телима и живи вечно у овом вечном свету. Циљ је Нирвана. Ништавило. Бесвесно ништа. Небиће. Неживот. То се постиже кроз тешки аскетизам и самомучење. Лавиринт, мрачни, без излаза. Какав ужас! Какво незнање у поређењу са хришћанском истином да је овај свет ограничен временом и простором тј. да је постао и да ће престати и да душе одлазе у живот вечни, у Царство Небеско, или у вечну смрт, царство таме.

Искрено признајем да ми је после тих сусрета душа остајала празна. Само сам се осећала све збуњеније.

Сва та силна тројства и тријаде... Вишну, Брама и Шива... Што Вишну тврди, Брама у то сумња, а Шива одриче. Три бога без истоветног духа. Несвета триада вечно у завади.

Насупрот Светој Тројици Хришћанској - Једном Богу у Три Лица. Тројици јединосушној, неразделној и животворној.

Нисам могла да се унесем ни у мантрање ни у певање "бађана", јер нисам ништа разумела.

Шта ме је онда задржавало? Добротворни рад, тзв. "сева". Сваки члан је према правилима требао да проведе одређено време у добротворном раду. Посећивали смо болеснике и незбринуту децу. Носили храну и одећу. Ја сам се неколико недеља бринула о младићу који је био дијабетичар, слеп и живео је сам. Помагала сам му у набавци, понекад спремила нешто у кући, обавила неки посао у граду. Одвела сам га у болницу и посећивала га данима, носећи му храну за дијабетичаре.

Шта ме је још привукло? Много се говорило о љубави.

Када сам их ја напустила и искрено рекла да сам то учинила јер сам схватила да је моје место само у православљу и нигде више, онда сам се уверила да ту нема ни толеранције, а камо ли љубави. Сада знам и зашто. Док човек не заволи Господа свим срцем и свом душом, он није у стању истински да воли људе, јер нема разумевања, опраштања, пожртвовања и доброте.

Ето где сам ја као заблудела овчица тражила спасење! На широком путу за пакао! Заборавила сам Христe, Боже наш, да си Ти Пут, да си Ти Пастир Добри. Али, Ти Господе, ниси заборавио своју вољену овчицу. Ниси дозволио да се изгуби већ си је привео своме стаду.

Једнога дана заблудела овчица је опет дошла да пева "бађан" на санскриту, и да изговара мантру ОМ, уопште не знајући шта изговара. Без смисла, као мађију, више као звук него као реч. Али, Милостиви Господ ми је "затворио уста". Као да сам занемела. Једноставно нисам могла ни да отворим уста, ни да певам, ни да говорим. Десило се право чудо.

Господ ме је посетио, и избавио, милошћу Својом.

Тада сам први пут у животу била потпуно свесна Божјег благослова. Ту срећу и радост у срцу и тај трепет у души речима не могу исказати. То се само опитно може спознати. Наступило је отрежњење. Следио је повратак у топло и сигурно крило Мајке Цркве.

Моја исповест не би била потпуна, нити би коме корисно послужила, ако не кажем какве све погубне последице доноси чак и овако кратак боравак у друштву јеретика.

Ја сам се јако променила, и душевно и телесно. Телесно сам се осећала све горе и све болесније. Јако сам слабила и видно пропадала. Људи кажу, "душа ми је била у носу". Некако сам и сама видела као да ми је на лицу печат смрти. Иако су ми говорили да мантром и медитацијом постајем здравија.

Сада знам да је то била последица греха. Јер, последица греха је смрт.

У души сам била узнемирена, уплашена. Са људима више нисам имала добру комуникацију. Нарочито са најближима.

Циљ демона јесте да разори личност и породицу.

Рекла сам већ, да у том паганском друштву нисам остала дуго. Нисам свему томе ни прилазила целим својим бићем. Нисам ујединила ум, вољу и осећања. Прихватала сам све понајвише умом.

Сада видим да је баш то опасно. Да сам продужила, дошло би до "расцепа" личности. То је лудило од кога се неминовно разбољевају они који настављају да иду путем демонских учења Истока.

Онда, служење мамону а не Богу, неминовно доводи до гордости. А гордост је отац свих грехова. Гордост претвара човекове врлине у мане и пороке. Основа свих ових учења је да је човек - бог! Још Луцифер (архетип гордости) је рекао: "Бићу једнак са Највишим. И човек у својој гордости хоће исто.

По њима, човек је спаситељ! Отуда толики аватари и месије, који нуде нове и нове "божанске истине" а не спасавају никога.

А истина је да човек, уз помоћ Божју, може да постане сличан Богу, јер је и створен по Његовом подобију. Затим, следбеник источњачких секти кроз практиковање медитације и понављање мантре, неизоставно пада у прелест. Без помоћи Духа Светога не уме да разликује да ли су духовна искуства која доживљава од Бога или од демона. А то се на крају плаћа највишом ценом - губи се душа.

При обреду идолатрије - клањају кипу или слици, са приношењем на жртву камфора, тамјана, слаткиша и сл. - ту је обавезно и слика покојника претходне инкарнације аватара (у овом случају Ширди Бабе), која значи општење са духом покојника. Није потребно наглашавати колико је то за душу погубно и да временом доводи до душевног растројства.⁸¹

Пошто душу не нападамо са извора "воде живе", ми постајемо "слепи код очију". Не распознајемо више шта је добро", а шта зло. Зло се надовезује једно на друго као карика на карика, док нас демон ланцима не привеже за себе. Од веровања у реинкарнацију (карму), астрологију, исцелитеље, биоенергетичаре, регресотерапију, разне враџбине, mind control технике, и сл. неосетно, мало по мало, потпуно се окрећемо Злу. То је пут јереси. Само то. Пут у сигурну пропаст душе.

А спас је вера у једнога Господа Бога, Спаситеља, Откупитеља и Исцелитеља. Повратак Мајци Цркви. Јер Господ Исус Христос јесте Глава

⁸¹ Нпр. једна старија жена из Саи - центра по цео дан проводи у "разговору" са Саи Бабом пишући питања и одговоре у свеску. Она је потпуно уверена да је у прошлом животу била велика Бабина љубав и сада му се потпуно предала. Иако је сиромашна, више пута је боравила у ашраму код Саи Бабе. Неки су постали самозвани исцелитељи, радиестезисти, пророци и сл.

Весна Крмпотић пише аутоматски (уз помоћ Саи-Бабину - тј. по диктату демона) стихове под називом " Стотину и осам". Исписаће укупно сто осам књига на тај начин. Неколико их је већ издала.

Цркве, а ми крштени верници смо тело Цркве. Ту се Духом Светим остварује саборност и јединство. Гу се кроз молитву, искрено, дубоко и болно покајање, исповест и причешће исцељује душа и тело, и благодаћу Божијом налази пут спасења. Слава Богу!

Приредила:
Јања Тодоровић

Трансцендентална медитација - летењем до просветлења професор Владимир Димитријевић

На изборима за савезну и локалну власт 1996. године у Савезној Републици Југославији једна од партија је била и Партија природног закона. Појављивала се и на телевизији, обећавајући стварање "групе за владу", која се састоји од 7000 јоги летача, интегрисану националну свест, јогијско летење, групно летење и научна истраживања која би доказала да медитације јога-летача могу смањити колективни стрес, што ће смањити криминал, насиље и болести. Обећали су да ће учврстити праведни мир, унапредити међународни положај СР Југославије, остварити пуну запосленост. Председник партије Бранко Чичић најављивао је победу и давао следеће обећање: "Ми сада поседујемо научни приступ којим можемо задобити подршку бесконачне организацијске снаге природног закона. Природни закон је једнако значајан за нас као појединце, колико за нацију. Стицањем подршке Природног закона у животу земље, Партија природног закона може створити не само савршену владу, већ и савршене појединце - савршено друштво. Ми можемо да стварамо просветљену владу и просветљену нацију". Природни закон, "једини пријатељ свих", дефинисан је као "интелигенција Природе". Јоги - летачи понудили су и решења за национална питања, од којих је најзанимљивије оно о одбраш: "Изградићемо непобедиву одбрану стварањем кохеренције у колективној свести и тако спречити рађање непријатеља".

Иза "Партије природног закона" стоји једна далекоистична секта, чије је име добро познато и у Србији - то је трансцендентална медитација. Популаризована је годинама, још од седамдесетих; многи су јој се окренули јер је рекламирана као техника релаксације и побољшања менталних способности. Како рекламирање ТМ-а под световном маском изгледа, можемо видети по емисији "Строго поверљиво", емитованој на "Радио Политици" 26. новембра 1996. у 22 часа. У програму су учествовали др Иштван Кучера, микробиолог и паразитолог са Војно-медицинске академије у Београду, инжевер из Винче Мишко Томашевић, и Милија Петровић, председник ТМ савеза за Србију.

Томашевић је истакао како су медитанти у Заводу за ментално здравље у току 1995. и 1996. обавили низ огледа, који су показали благотворни утицај медитације на испитанике. Др Кучера је инсистирао на томе да ТМ помаже смиревању, човека. Милија Петровић је ТМ препоручио као средство дубоког одмора и као средство против стреса. Понудио је медитацију менаџерима, пословним људима, итд. Томашевић је истакао да је ТМ сличан, бар по ефектима, зен-будизму. Др Иштван Кучера каже да је

у току пет година 2000 практиканата ТМ-а доказало колико је ТМ добар: они су се за 50% мање обраћали лекарима. Мање су користили алкохол, дрогу, дуван. Милија Петровић је устврдио да лекари у Енглеској ТМ преписују на рецепт. Затим је Кучера поново узео реч, и отишао најдаље, саопштавајући да у приватним консултацијама он препоручује људима ајур - веде, индијску медицину, о којој је скуп био одржан 10. априла 1996. у Сава центру... Колико је ТМ добар у политици, сматра Кучера, види се из чињенице да је почетком рата на територији бивше Југославије 100 људи медитирало, и да се рат одмах стишао, чему се чудило и сам Сајрус Венс (наравно, Венс није знао да је "узрок стишавања" - ТМ). Касније, вели Кучера, није било довољно људи и услова за даље медитације, и рат се опет разбуктао.

Следбеници ТМ-а су веома познати по доброј реклами. У проспекту Махаришијевог међународног универзитета, који описује ТМ као "научну технику", налазе се изјаве многих који су ТМ универзитет похађали, а из разних су земаља - од САД до Турске. Махаришијевци се хвалишу како имају студенте из преко 50 земаља света. У већини тих земаља, поред учитеља медитације, основали су и своју партију, већ поменути "Партију при-родног закона". То јасно ставља до знања да желе освајање власти, ради спровођења "природног закона" у држави.

Али, да видимо шта ТМ у ствари јесте.

ТМ је стигла на Запад, у САД, са индуским путујућим монахом Махаришијем Махеш - Јогијем. Махеш му је породично презиме; "Махариши" значи "велики мудрац", а "Јоги" - "учитељ јоге". Рођен је 1911. у кшатријској касти, од оца порезника. Студирао је физику на Алахабад универзитету, изучавао индуизам и санскрт. Четрдесетих година упознао је Гуру Дева ("Божанског Учитеља"), који је постао његов гуру, и од кога је Махариши преузео основу ТМ-а.

ТМ-овци тврде да имају корене у јављању Кришне, који је у "Багавад - Гити" људима открио како да доживе просветлења путем контакта са трансценденталним Бићем. Касније је Кришнине учење оживео Буда; будисти га нису схватили. Учитељ Шанкара (800 година после Христа) обнавља предање, али се оно опет гаси, остајући само у забитима Хималаја, где се налазе усамљени аскети, од којих је један и Гуру Дев, учитељ Махаришијев, код кога је он провео тринаест година, добивши "благослов" да Девово учење шири по свету.

ТМ је у САД стигао преко Хаваја, одакле је Махариши 1959. дошао у Лос Анђелес и Сан Франциско. Године 1961. придружио му се Џери Џарвис, који је постао учитељ ТМ и предавач. На његову иницијативу, Махариши решава да крене у пропаганду по студентским кампусима, где га радо примају, нарочито од 1965, кад је почела пропаганда на Калифорнијском универзитету. Махаришија су звали на Беркли, Јејл и Харвард.

Махариши је путовао и проповедао, али је његова религија нове поклонице стала да придобија кад су му се на британској турнеји 1967. придружили "Битлси"; касније су дошли "Бич Бојси".

Омладина је, одушевљена, почела да хрли за поп-рок гуруом, као и за инстант-просветљењем, које је он нудио.

Године 1968. изложен је "План Његове Светости Махаришија Махеш Јогија за трајни светски мир". План се састојао у тврдњи да би светски мир

донела организација света по принципу - један ТМ учитељ на 100000 људи. Махариши је замолио да му се шаљу доброводни прилози. После извесног времена, придружила му се позната глумица Миа Фероу, с којом је отпутовао у свој индијски ашрам Ришикеш. Многи часописи и новине објавили су његове слике и изјаве, а масе младих су се окренули ТМ_у са истом ревношћу са којом су се раније окретали дроги.

Међутим, "Битлси" су престали да "одлепљују" на ТМ, а и Миа Фероу више није била одушевљена; занимање за ТМ је било све слабије. Махариши се нашао под истрагом због финансијских трансакција сумњиве природе. Разочаран у све што се збива, рекао је: "Знам да нисам успео. Моја мисија је завршена". Носио се са мишљу да оде у Индију и да се више никад не враћа. Касније се, ипак, предомислио.

Године 1963. појавила се Махаришијева књига "Наука постојања и уметност живљења" (каснији наслов "Трансцендентална медитација"). Њен циљ је био синтетизовање мудрости древних индуских ришија и достигнућа савремене науке. Махаришијева стратегија ширења индуске духовности објашњена је у истоименој књизи на овај начин: "Где год и кад год религија доминира масовном свешћу, дубинску трансценденталну медитацију треба проповедати у религијским појмовима... Где год и кад год политика доминира масовном свешћу, дубинску трансценденталну медитацију треба проповедати у појмовима и са политичке платформе..." Махариши сматра да се савременицима ТМ треба нудити преко владиних институција разних земаља, какве су установе здравства, школства, социјалног осигурања и правосуђа. Једном речју: хоћемо власт, ради "дубинске медитације"!

Закони САД одвајају религију од државе, па је Маха-риши своју религијску технику објаснио световним терминима, и понудио је као "Науку креативне интелигенције". Џери Џарвис је курс те науке први пут држао на Стенфордском универзитету 1970. године. Пошто је сцијентистичким речником и новим наступом освежио имиџ, Махариши је поново био у центру пажње.

Извесно време је ТМ био у центру пажње америчке јавности. Махариши је људима обећавао побољшање квалитета живота и дубоку релаксацију повезану са динамиком западњачке свакодневице. Ко медитира, мислиће јасније, стећи ће душевни мир, много енергије и напредоваће у свим областима живота. Године 1972. појавио се у "Америчком научнику" ("Scientific American") чланак Роберта Кејта Валаса и Херберта Бенсона, асистента на медицинском факултету Харварда, који је говорио о здравственој користи од упражњавања медитације. Разни факултети почели су да организују скупове о ТМ-у и његовим квалитетима. Године 1972. у Калифорнији је основан Махаришијев међународни институт, који постоји до данас. Валас, негда пропагатор ТМ-а у научној штампи, постао је први председник тог универзитета. Касније се разочарао у ТМ, схвативши да и други видови релаксације могу имати сличан ефекат; критиковао је и комерцијализацију покрета, непримерену нечему истински научном.

Занет својим успесима, Махариши је 12. јануара 1975. објавио почетак "Доба просветљења" за човечанство. Говорећи по градовима САД, тврдио је да, ако само један проценат људи у извесној области постану медитанти, то значи престанак ратова, криминала, злочина, општи мир и хармонију. ТМ је постао угледан покрет, коме су се придруживали многи, од бизнисмена до

чланова Конгреса. 30000 људи месечно постајали су ТМ-овци; влада је финансирала пројекте секте. Паре су пљуштале и од медитаната - 250 долара за иницијацију морао је да уложи свако ко је желео да буде "посвећен" и добије своју мантру.

Иницијација је тражила од медитанта да донесе три свеже воће, шест тек узбраних цветова и чисту белу марамицу. Пре почетка иницијације, кандидат се изува и улази у свећом обасјану собу у којој се налази слика Гуру Дева. Спушта дарове - марамицу, воће и цвеће. Пева се пуца, ведска химна, и клања се Гуру Деви као божанском бићу, што се тражи и од иницијанта.

Затим учитељ ученику даје мантру и саветује га како да мантра - то јест да понавља индуску магијску формулу (каква "научност"!) Медитанту се каже да ником не сме да открије мантру (опет "научни метод"), да мора да је понавља два пута дневно по 15-20 минута, и да долази једном месечно на контролу код учитеља, који ће проверавати ефекте и "успехе" почетника. Учители, наравно, тврде да је мантра пуки звук, чије вибрације чине добро нервном систему. Међутим, то није тако. Људмила Зјелински, стручњак за ово питање, у својој књизи "Јога, медитација, мантрање" каже: "Традиционално, мантра је свети текст... према неким школама индуизма, почетак света је био еманација једне ведске речи, или речи, које је изворно произнео Брахман и открио их мудрацима који су их записивали за будућа поколења. Због тога су сада те речи свете и неуништиве. Кад се исправно понавља, од стране посвећеника, мантра, према индуским веровањима, може да твори чуда... Али посвећеник мора да пре тога буде инициран - и то, по правилу, од гуруа који је претходно стекао увид у мистичке моћи мантри". Мада Махариши тврди да свако треба да има своју слободно изабрану, мантру, бивши учитељ ТМ-а Рд. Д. Скот каже да им је, као учитељима, на крају курса за учитеље сам Махариши давао мантре прописане за одређени узраст и пол.

Мало - помало, постајало је јасно да је ТМ индуска религија. Преведена је на енглески пуца, за коју се тврдило да је само изражавање захвалности негдашњим учитељима Тма. Испоставило се да пуца јесте нека врста молитве Гуру Деви и обоготвореним гуруима. Часопис "Психологија данас" назвао је ТМ "оживљавањем древног индијског браманизма и индуизма" чији "корени леже у древним текстовима - Ведама. Упанишадама, Багавад Гити; Будином учењу и синтези ових учења код Шанкаре". То је било јако опасно за ТМ, коме је Министарство здравља и образовања давало ноавц за "научне огледе" (шест државних школа у Њу Џерсију које су имале огледна ТМ одељења добило је од државе 1975. и 1976. године око 40000 долара за своје експерименте.)

Неколико не-профитних организација покренуло је процес (1976.) пред америчким судом у коме се захтевало да се обустави државна помоћ ТМ-у, с обзиром да није реч ни о каквој "научној" техници, него о индуистичкој религијској пракси. Године 1977. суд у Њуарку, држава Њу Џерси, пресудио је да је ТМ религија, и да не може бити изучаван у америчким државним школама. Браниоци ТМ-а су тврдили да коришћење неких религијских термина не значи да је медитација религијска. Суд је, ипак, установио да њихове књиге описују "неку врсту крајње стварности којој се у њеним различитим облицима у општој употреби даје име 'бог'".

Што се пуце тиче, судија Х. Куртис Мејнор је записао: "Бранитељи настоје да пуцу опишу као "церемонију захвалности"... Тешко је разумети зашто... јер енглески превод певања пуце не открива ни једну реч благодарности или захвалности... Браниоци су изјавили да се захвалност упућује "традицији учитеља који су сачували учење"... Проблем је у томе... што ниједан од описаних рецепијената није кадар да поруку прими (умрли су, нап. прев.).... Мртви људи нису у стању да опште са живим људским бићима осим ако неко не верује у постојање душе која наставља да траје после смрти тела... Певање пуце је зазивање обоготвореног људског бића које је мртво више од четврт века (Гуру Дев, нап. прев.)... Нема сумње да је призивање божанства или божанског бића молитва". Дакле, ТМ је паганска индуистичка религија.

ТМ се жалио и Врховном суду САД, али се секташи нису појавили на рочишту. Потврђене су пресуде нижестепеног суда.

Кад је Махариши видео неуспех "научне пропаганде", почео је да тврди како ће његови следбеници ТМ-техникама стећи велике моћи (сидхије). Ако се уплати три хиљаде долара, можете научити да лебдите, постајете невидљиви, пролазите кроз зидове и слично.

Ово духовно шибицарење само код нас може да се рекламира као "наука". Дошло је време да се о таквом духовном шибицарењу проговори. И код нас, наравно.

Међутим, пошто су медитанти повезани су врховима моћи и утицаја то је веома сложено. Конкретно, код нас ТМ заступа удовица човека који нам је "даровао" Јосипа Броза Тита и у чијој је кући 4. јула 1941. донета одлука да се србске земље запале пожаром комунистичке револуције. Наиме, Јара Рибникар, књижевница, познати члан Југословенске удружене левице, супруга покојног Владислава, предратног власника "Политике", пред крај свог бурног револуционарног живота определила се да постане религиозна, али на индуистички начин, и тако је усвојила учење Махаришија и његове секте. У чланку "Спајање древне и модерне мудрости", објављеном у "Политици" од 30. марта 1997, она отворено изражава своје ставове. Први и основи став је да се у свету збива "промена парадише": сјајне технолошке новотарије више никога не плаше, папа се каје због спаљивања Јана Хуса, осећа се потреба за повезивањем прошлости и садашњости. Упркос томе светом влада "атмосфера приземља, без снова, без заноса, без историјске фантазије", јер су обични људи дубоко разочарани. (Зар код нас нису педесет година "историјски фантазирали" верујући у марксистички "скок из царства нужности у царство слободе" ? То је сасвим доста нашем јадном, намученом човеку. Сад, кад је потрошена марксистичка утопија, потребна је друга, индуистичка. Зар заиста?)

Време насиља, које је, по марксистима, "бабица новог друштва", прошло је, сматра Рибникарева. По свему судећи, долази "време контемплације и медитације", "кад у тишини људског ума можете кроз савршени мир чути и најтањи уздах". Долази доба "међузависности, испреплетаности и оплођавања људске свести"; долазе не-идеолошка истраживања која нас воде "саморазумевању". Рибникарева сматра да "постоје људи у којима се кристализовао тренутак историјске чежње народа; они су могли да у правом тренутку ускладе ритам велике историје

са кретањем људских нада". Такав човек, човек који је нашао "природни закон што влада универзумом" и тако спојио "физику, хемију, математику, медицину, психологију и економију" није нико други до поп-гуру "Битлса", Махариши Махеш Јоги (Рибникарева се, ето, са тридесетак година закашњења нашла у вихору хипи-револуције). Махариши је "велики мислилац и инспиратор научника", који је "упорним четрдесетогодишњим радом повезао високе интелигенције се разних простора планете", спојио мудрост Веда и Упанишада са квантном физиком и нуклеарном хемијом. Он је "неустрашиви визионар јединства напаћеног човечанства говорећи да је спас само у његовом јединству" ("Медитанти свих земаља, уједините се!", зар не?) Откривено је "уједињено поље интелигенције природе": то је најновији "научни" домет ("научни социјализам" је некад "дијалектичким материјализмом" тумачио све друштвено-историјске токове, а сада индуски мистицизам долази до свеопштег кључа -"интелигенције природе"). На основу свега овога, позива се Рибникареве на махаришијевца Џона Хејгелина, може настати "пост-индустрија цивилизација". (А зар се ми за време претходног "неустрашивог визионара јединства напаћеног човечанства" у "Покрету несврстаних," Јосипа Броза, нисмо определили за тешку индустрију? Откуд сад одједном "постиндустријско друштво" ? Да ли ће тај прелаз бити могућ тако брзо?)

Махариши, по Рибникаревој "уметник у изналажењу суштине живота", који тумачи своја открића "на начин сваком људском бићу приступачан", има већ четири милиона следбеника у свету. Каква је сјајна будућност коју нам "највећи син светских народа и народности" нуди? То је, сматра Рибникарева, "Савет врхунске интелигенције у који су ушли, у најстрожој селекцији изабрани, високи стручњаци за најважније гране људског живота". Уз све то, од Северног до Јужног пола Махариши жели да помогне сваком народу да развије своје таленте, да се "успостави кохерентна колективна свест и самоуознавање" што ће спречити сукобе и напетост.

Рибникареве је своје ставове износила и у емисијама ТВ "Политике", које је водила Дијана Ивановић, а у којима су учествовали професори Марко Анђелковић, Бранко Радојковић, др Иштван Кучера, директор Банкомбизнис школе Душан Павловић, итд.

Ко зна, можда ће се у Србији ускоро певати: "Друже Јоги, ми ти се кунемо, да са твоје мантре не скренемо"?

ТМ-овци су, очито знајући утицај госпође Рибникар, решили да га искористе за своје идеје. Она можда није довољно свесна у каквом се окружењу нашла, али њена улога је сасвим очита: високо покровитељство учењу и пракси и секте.

Последице трансценденталног медитирања⁸²

⁸² Наравно да ТМ, јесте религија, али, за оне који сумњају, ево још доказа. Махариши има ђоти и јагја програме, и то у дане посвећене божанству слончету Ганешу, аспекту Космичке Креативне Интелигенције (индуског "Бога"), који помаже остварење среће у животу и стицање магијских моћи (сидхија). Ганешов дан" је слављен у Велкенбургу, Холандија, 27. јануара 1997, а позив је био упућен стиховима из "Маханарајана упанишаде": "Преко јагје Деве су се

Године 1983, у штутгартском лутеранском часопису "Импулс" бр. 18 појавио се текст Рајнера Зеемана Тодине учења са Махариши Махеш Јогијем (критички осврт једног учитеља трансценденталне медитације)".

Аутор текста је рођен и васпитан у католичкој породици; прошао је фазу младалачког бунта и атеизма, а када је посвећен у ТМ и добио своју мантру, осетио је усхићење које се ни са чим не може поредити. Учинило му се да је схватио Христове речи о Царству Божјем које је у човеку - осећао је интензитет живота и својих свакидашњих активности. Извесно време је провео у Индији, код Саи Бабе, где је имао "визију Христа". Изучавао је индуизам, и схватио да изворни индуизам и ТМ не могу да се поистовете. Да би дошло до дијалога хришћанства и индуизма, ТМ треба прогласити за заједничког непријатеља, сматра он.

Прво што Зееман уочава је чињеница да у ТМ-у људи добијају мантре које се у индуизму упражњавају тек после дугих година вежбања и припремања аскета чији је циљ покретање потенцијала у чакрама (енергетски центри тела.) Давање погрешне мантре и буђење енергија које се не могу надирати може бити кобно по ученика ТМ. Он каже:

"Поставља се питање како Махариши поступа са својим ученицима и на који начин доприноси њиховом развоју. Како решава проблем да иницијацију може да изврши само неки гуру или познавалац мантра-шастри (А такви су и у Индији ретки, нап. прир.)? Да ли су учитељи ТМ-а, представници Махаришијевог учења, зналци мантра-шастри? Да ли су они кадри да сазнају да је лицу које им поклања поверење потребна додатна енергија? Седам година сам био учитељ ТМ-а и тачно сам познавао знање које Махариши даје својим извршним органима, и на последње Еитање морам одговорити са не. Како Махариши решава тај недостатак? Прво је направио једну листу, на којој је поделио људе од 5 до 65 година/на 16 старосних група. Према тим групама одредио је мантре које одговарају различитим висинама енергије у чакрама. Уколико је неки човек старији потребно му је више енергије у чакрама. Махаришијева листа мантри узима у обзир и различита животна доба. Јасно је да дечак који иде у школу има различите животне проблеме од менаџера у најбољим старачким годинама." Међутим, наставља аутор даље, Махариши је тајне о томе каква индуска божанства призива одређена мантра сакрио, и тек кад је Милдебергер извршио анализу мантри и показао о каквим хинду-боговима је реч, ТМ-гуру је решио да промени формуле, мада се и старе још увек користе.

Зееман нарочито упозорава на чињеницу да учитељи ТМ-а људима дају мантре које се у Индији упражњавају тек после дугог низа година усредсређивања и аскезе. Овакво понашање може водити појави душевних болести. Ево његовог исказа: "Када се узме у обзир да је најјача ТМ-мантра јака колико и прва тантричка мантра, коју сам ја добио од свога гуруа

успеле на небо, преко јагје победили су Асуре. преко јагје противници постају пријатељи, јагја је темељ свега, зато се и каже да је јагја најузвишенија". Махариши је својим следбеницима који дођу у Холандију понудио да уклоне препреке, велике проблеме, ослободе се страха, очисте ум, стекну знање и интелект, добро уче, успеју у послу, имају добру срећу, напредују финансијски, добију децу, оздраве, спрече болест, стекну брачни склад, испуне жеље, усаврше се, уђу у мир ума...

тантризма после десет година обимних медитација, онда ни неупућеном није тешко да претпостави како огромном струјом енергије Махариши "усрећује" своје ученике. На основу свог данашњег знања могу да објасним честе наступе случајеве психијатријских оболења насталих на основу примене ТМ-техника. Морам признати да сам и сам у тим случајевима одбијао оправдане приговоре, услед непознавања правог стања ствари, па сам и тврдио да ТМ уопште може имати тако тешка дејства. А када је у једном случају услед вежбања ТМ наступила шизофренија, -мој тадашњи аргумент је био да се ради о ранијем латентном оболењу. Заиста, старе или непознате (психичке) озледе могу да се појаве усред невеште терапије и онога ко се бави ТМ-ом да ставе пред здравствене и психичке проблеме које он више неће моћи да савлада. Ко мисли да је ученика војње мудро ставити у кокпит-кола формуле један и послати га на авантуристичку тркачку стазу? Мали број ученика ће стићи до циља здрав и читав." Он додаје: "Неопрезно укључивање бија-мантри чини ми се сасвим неодговорним, бар онолико колико сам ја могао да пратим рад духовних учитеља. Онај ко без знања упражњава ТМ у више или мање осетљивом расположењу налази се углавном на бурету барута; ако се буре запали, може уништити онога ко вежба/.../ Много пута сам могао да посматрам како се идентитет и животно окружење оног ко вежба ТМ срозава и како се разлабави. ТМ - мантре су често имале ефекат сасвим супротан од онога што се обећавало да ће се постићи: уместо бољег учинка и бољег радног расположења, изазивале су депресију, болест и симптоме клонулости. Мантре су за многе једноставно биле прејаке. Ако су похађали ТМ - курсеве и медитирали дуже но што је прописано, лабилне, неуротичне и психотичне особе су веома брзо стизале до психијатра. Човек би могао да се чуди зашто ТМ-овци инсистирају на томе да је довољно само два пута по пола сата да би се медитацијом допрло до своје "нове личности". За многе је већ и 20 минута била неподносива доза која их је увела у кризу. Највеће је зло наступило кад су уведене сидхи-технике. Потпуно неспремни учитељи ТМ-а морали су да се суоче са тешком психозом и стањима душевне поремећености које су знали само по чувењу - и то код полазника својих курсева." Што се полног живота тиче, ТМ на једној страни буди полну енергију, а на другој - ствара импотенцију или фригидност. Једно необјављено истраживање је требало да докаже како је мала стопа развода међу ТМ-учитељима у САД; међутим, показало се да је та стопа много већа него у контролним групама.

Пошто је дуго боравио у Индији, и срео, бар тако он сматра, неке позитивне примере индуских учитеља, Зеeman ипак каже: " На жалост, морам рећи да се биће гуруа у Индији изродило. Већина гуруа има себичне интересе, нарцисоидни су, желе да приказују своју моћ и магијске вештине. Њима истинољубље, смерност, скромност и оштрина духа каткад сасвим недостају. Уместо тога допуштају да их људи обожавају као богове, без воље да и себе и своје присталице у томе ограниче". Један од најсамоуверенијих гуруа данашњег света је и Махариши, који све чешће по новинама штампа огласе што нуде решење свих светских проблема само ако се прихвати његов ТМ - "природни закон" и влада састављена од људи што их је он обучио. Зеeman каже да Махаршпи верује како се проблеми човечанства не могу решити "служењем другима, смирењем и

богољубљем, него силом, дакле снагом индуске магије, заробљавањем посебном врстом ТМ-мантри." Махариши себе сматра већим и од Буда и од Христа - тобож, Буда је за живота просветлио само 500 људи, а он то чини са "милионима"; Христова "карма", смрт на крсту, показује да Он "није постигао циљ", што ће Махариши - наравно! - "поправити".

ТМ људима обећава духовност, спиритуална искуства, осећања љубави према ближњем, разумевање животних проблема, одговорност за околину, отворенији начин живота, итд. Уместо тога, ТМ доноси лаковерно предавање себе "духовном учитељу", Махаришијевом шарлатану; непостојаност, страх, халуцинације, отуђење од радних процеса, неспособност уређивања свог живота, нервозу, слабу издржљивост, ослабљеност тела... Што је најстрашније, чести су распади породица медитаната, због њихове незаинтересованости за укућане.

За крај, да наведемо једно ТМ-искуство, ради упознавања са правом природом "природног закона":

"Тридесетшестогодишња домаћица Бодил Моргенсон, мајка двоје деце, посетила је центар за медитацију где јој је дата мантра која се учитељу, по његовим речима, "јавила по надахнућу" (из овога је јасно да је реч о имену индуског божанства.) Скоро одмах она је осетила унутрашњи доживљај. "Одједном се моја глава напунила блиставим светлом. Оно је истицало из неисцрпног извора и обухватило ме је. Осећам да ме та светлост воли, осећам да сам зарођена у љубав". Бодил Моргенсон је била уверена да се срела са Богом. Почиње да се све више занима за религију, али, при свему томе, изненада губи способност да се брине о својој деци. Једном се јавља оваква промена у њеном расположењу. У светлости, која је изазвана медитацијом, наједанпут се показује црна мрља, коју она доживљава као "црно сунце". "Чудан осећај јавља се у полним органима, не непријатно, али ипак узнемирујуће. Нешто се креће кроз моју кичму, као да горе - доле гмиже змија". Тај утисак је стално прати и изазива осећање врелине. Кад се јавља потреба за полним задовољством, феномен врелине постаје неиздржив. Она тражи помоћ код разних људи. Учитељ, који јој је предао мантру, немоћан је и тражи помоћ свог сопственог учитеља - Махаришија. Али ни он не зна како помоћи. Дају јој таблете за смирење. Почиње да боље спава. Па ипак, последице доживљеног се настављају. Она покушава да изврши самоубиство".

У праву си, читаоче: кад са ТМ-а спадне маска, покаже се њушка првог космичког самоубице, кога је наш народ звао "непоменик".

Гуру покрет Шри Ћинмоја, то јест: ко „трчи за мир“? Професор Владимир Димитријевић

Карл Луис, олимпијски шампион у спринту, сматра да му је Шри Ћинмој дао "благослов" да постигне светски рекорд у трчању стазе од 100 метара. Гитариста Џон Меклафлин га назива "божанским бићем". Разговарао је, као гуру "мира и љубави", са папом римским, а у Уједињеним нацијама водио је медитацију за званичнике светске организације. Године 1990.

позван је у Русију где се срео са Михаилом Горбачовим, коме је поклатио књигу својих љубавних песама. У САД је стигао 1964, да би донео "сједињење са Свевишњим", путем упражњавања хата-јоге, медитације, вегетаријанства и потпуног предавања свом гуруу. За њега пропагандисти кажу да је "духовни учитељ, песник, сликар, борац за светски мир", да "подучава путу срца".

Родио се 1931. године у Бенгалу и ступио у ашрам у својој дванаестој години. Извесно време био је "ђак" Шри Оробинда. У ашраму је провео двадесет година, и медитирао "по четрнаест сати дневно". Писао је поезију, сликао и музицирао, бавио се атлетиком - и дошао на богати Запад, да би постао гуру који своје следбенике има.у САД, Канади, Аустралији, Европи...

Уједињене нације су га примиле као свога зато што је у оквир своје "теологије" убацио тврдњу да је УН саставни део "Божје намере" за човечанство, да су оне "Богом дана" органи-зација која ће створити светску хармонију, то јест "нови светски поредак". Зато су му омогућили да сваке године организује "Трку мира" која, са знањем и одобравањем наше власти, пролази и кроз србске земље. У "Трци мира" носи се буктиња, древни гностички иницијатички символ, и предаје се из руке у руку спортиста, а грађани места кроз које трка пролази обавештавају се о овоме као знамењу светске сарадње и разумевања, при чему се одбија саопштавање чињенице да је Ћинмој на челу тоталитарне верске секте која испира мозак својим следбеницима, служећи се, између осталог, и тврдњом да је њихов гуру - гуру Уједињених нација (то није тачно; мада има приступ "Соби за медитацију" УН, Ћинмој није званичник организације.)

Испирање мозга у овој секти, као и у осталим далекоисточним групацијама, пре свега се заснива на апсолутној послушности гуруу и упражњавању јога - медитације. Гуру себе сматра божанским бићем. Године 1994, 27. августа, послао је својим ученицима следећу поруку поводом свог рођендана:

"Децо моја, од Мене можете зависити. На Мене се можете ослонити. Децо моја, на Мене можете рачунати, Ја сам поуздан. У овој инкарнацији ћу бити у стању да докажем свима и сваком од вас и једно и друго, да се на мене можете ослонити и да сам поуздан.

Ја сам такође и неопходан - али само у срцима која се сама предају, срцима оних којима је потребно моје неуспављиво и без даха благословено вођство. Ја сам неопходан само онима који допуштају да дишем срећно и неопходно у њиховим срцима. *Сада не говорим о људском у мени него о божанском у мени* (подвлачење наше, нап. прир.), које је нерођено, које је бесмртно. Ако сте у складу са мојом божанственошћу, онда сам вам сигурно, сигурно, сигурно неопходан, јер смо Свевишњи и ја једно, вечно једно" (то јест, Шри Ћинмој за себе каже да је Бог, нап. прир.)

После овога следи даље пропагирање своје божанствености и захтев за апсолутним предавањем:

"У домену физичког, превалио сам шездесет и три лета. У домену духовног, моје је постојање без рођења и без смрти. Ако сте у јединству са Миом, у Мени и за Мене, *ако ми дозволите да вас присвојим као своје сопствене* (подвлачење наше, нап. прир.), и ако ви мене присвојите као свог сопственог, онда ћете заувек и заувек остати моји најодабранији

инструменти (роботи, другим речима, нап. прир.) - не само овде на земљи, већ и тамо на Небу".

Шри Ћинмој поводом свог рођендана обећава: Нећу изневерити своју децу мог срца која ме воле безусловно и којој сам потребан безусловно. Што дубље можете да зароните сузама захвалности свог срца, пре ћете открити Моју Универзалну Љубав и Моју Трансценденталну Самилост, Мој Универзални Вапај и Мој Трансцендентални Осмех".

У својој књизи "Медитација", гуру додаје: "Ја сам духовни отац за своје ученике. Ако ми дате нешто добро и позитивно - нешто љубави, нешто радости, нешто захвалности - одмах ћу вам заузврат дати бескрајну љубав, радост и захвалност. *Даћу вам бескрајно више него што сте ми понудили*" (подвлачење наше, нап. прир.)

У истој књизи, гуру препоручује својим ученицима да медитирају на његову фотографију, јер је то врхунска медитација, с обзиром на то да је он "једно са Свевишњим", то јест да је "бог". Он тврди да ученици њега морају примити као члана своје породице (зато није нимало случајно да огроман број талентованих младих људи одлази од куће и напушта школу кад се сретне са гуруом - "богом", и то "богом" кога су "благословиле" Уједињене нације.)

Веома је важно да гуру својим следбеницима препоручује да у случају страха од њега допусте да он уђе у њих (сви гуруи то желе - апсолутну контролу, право запоседање несрећних жртава индуских басни о "просветлењу".) Да би се оправдао пред људима којима је јасно куда води његов пут, Ћинмој овако брани медитацију пред својом фотографијом: "Они који ми нису ученици, мисле да је медитација на моју слику последња будалаштина. Можда осећају да сам бесрамно уображен. Уверавам вас, међутим, да фотографија направљена кад сам био у веома високој свести, у којој сам потпуно једно са Свевишњим, не представља моје физичко тело или људску личност. Она не приказује Ћинмој Кумар Гоша. Кад моји ученици медитирају пред мојом фотографијом, осећају да не медитирају преда мном, већ пред својим правим Гуруом, а то је Свевишњи./.../ Према томе, кад медитирате на моју фотографију, молим вас да о њој не мислите као о фотографији људског бића./.../ За моје ученике та фотографија представља, у најмању руку, неког ко је постигао јединство са Највишим /.../ *Они који су ми прави ученици не би требало да медитирају ни на једну фотографију осим моје*" (подвлачење наше, нап. прир.)

Један од ученика каже гуруу да га понека од учитељевих слика плаши, на шта му Ћинмој одговара: "Чак и ако осећаш да сам мрак, ја сам сунце, ништа зато. Сунце које сија у мени је унутрашње сунце које просветљује./.../ Молим те, молим те, немој никада да ме се плашиш. Можеш да се плашиш било чега на свету, али се не плаши мене". Ученик наставља: "Моја пријатељица није ученик, али је почела да медитира на твоју слику и сада се јако плаши" (наравно, осећа да је иза овог преваранта ђаво, човекоубица од искони; не каже случајно светоотачка изрека: "Бежи од онога кога се боји душа твоја"). На то гуру одговара да страх потиче од "везаности за земаљско", и неспремности да се предају њему: "*Људи веома често кажу да их моја слика плаши* (подвлачење наше, нап. Прир.)... Страх се јавља само кад човек није вољан да одустане од свог дотадашњег живота или је несигуран што се тиче прихватање новог начина живота".

За крај, да наведемо "спортску медитацију" коју Шри Ћинмој препоручује својим жртвама:

"Можете пуно тога да научите од тениса. Кад год ја играм, молим вас, посматрајте ме веома душевно. Кад ја ударим лопту, видите како се она предаје и иде тамо где ја желим. Како се она предаје сваки пут када ја ударим лопту. *Молим вас да се поистоветите са лоптом и осећате како се предајете вољи Свевишњег у мени* (подвлачење наше, нап. прир.) На спољнем плану, можете понављати реч "предаја". И без обзира где да упутим лопту, она безусловно иде тамо. Осећајте да тако своју предају чините безусловном. *Онда док сервирам осећајте да сервирате Свевишњем у свом гуруу* (подвлачење напе, нап. прир.) Увек када ја сервирам молим вас да ви осетите како ви сервирате Свевишњем у мени а потпуном љубављу и преданошћу. Ако можете да радите ове две ствари, моћи ћете да стекнете огромну радост и направите велики напредак док ја играм тенис".

Суштине поруке: људи, постаните лопте које ће Шри Ћинмој ударати тениским рекетом свог гуруистичког лудила величине!

Шри Ћинмој је написао "790 књига, који садрже драме, поезију, приче, есеје, коментаре, и одговоре на питања о духовности. Насликао је хиљаде слика мистичког садржаја и компоновао преко 700 духовних песама", кажу његови проповедници.

Овај "геније" је и код нас присутан.⁸³ Поезију му је нашем читалаштву препоручила Саи Бабина ученица Весна Крмпотић, називајући је "екстатичким покликом и жудњом за свеиспуњењем и свепостојањем" (збирка "Моја флаута"). Његови учитељи држе медитацију по Србији, а нарочито у Београду. Код нас су гостовале његове музичке групе "Акаша" (пет девојака из Шведске) и "Маунтин сајленс". За "Акашу" његов ученик Нарада Мајкл Валден каже да су то "гласови ангела" (или онога који воли да свој подземни глас маскира у ангелски.)

Ћинмојева "Трка за мир", са својом иницијативом бакљом, трчи се и даље у нашим земљама. Ћинмој лови душе наше деце и претвара их у своје "тениске лопте".

Овај лик, лик демонски гордог и умишљеног човека, човека који чврсто верује да је он - "Свевишњи", опомиње нас да је ваистину најсветија врлина православних **свето смирење**, које је Христос благословио на Гори речима: "Блажени ништи духом, јер је таквих Царство Небеско". То јест, блажени они пшенични класови, који повијају своје главице јер су препуни плода; само празан клас диже главу... А гордост је,

⁸³ Код нас је Шри Ћинмој био веома широко рекламиран. У тексту "Пут дуг 145 000 километара" објављеном у "Политици" 23. фебруара 1993, описана је "Трка за мир" као нешто нарочито битно у међународним размерама. "Трка" се организује од 1987. У почетку је било тешкоћа, али пошто је то "трка за спас планете", у њој су учествовали спортисти Карл Луис, Емил Затопек, Маркус Рифел, Пирмин Цурбриген... Покровитељи су јој били Жељо Желев, Перез де Куелар, Франческо Косига. Корасон Акино, Лех Валенса, шведска краљица Силвија и наш председник Борисав Јовић. Новинар додаје: "У међувремену, учитељ медитације (на свој фотос, нап. аут.), филозоф, сликар, писац, композитор и спортиста Шри Ћинмој исплео је око земље невидљиву мрежу "Центара за мир" чији је циљ да организују "Трку мира" и да непрестано раде на зближавању људи, нација, земаља, путем спорта. пре свега трчања".

по Светом Јовану Лествичнику, "одрицање Бога, проналазак демона, ниподаштавање људи, мајка осуђивања, потомак похвала, знак духовне јаловости, протеривање помоћи Божје, претеча лудила (зар су случајне кобне последице обитавања у индуским сектама, нап. прир.), виновник падова, подлога епилепсије, извор гнева, врата лицемерства, подупирач демона, чувар грехова, узрочник немилосрђа, незнање за самилост, сурови иследник, нечовечни судија, противник Бога, корен хуле". И још додаје велики Учитељ: "Гордост је крајња беда душе која у своме помрачењу мисли да је богата".

Тек када прочитамо овакве изјаве "духовних учитеља" са Истока постаје нам јасно како ће антихрист, "гуру" грешног човечанства у последња времена, себе прогласити за бога, преузносећи се над свиме што је светиња. Претеча антихристов, Шри Ћинмој, на чији фотос његови следбеници медитирају, собом нам показује каква ће отприлике бити самосвест последње звери у рату против Христа, Јагњета Божјег.

Заједница Шри Оробинда Професор Владимир Димитријевић

На југу Индије налази се једна од кључних Њу Ејџ институција, тзв. "Оровил заједница", у којој је смештено преко хиљаду људи, жена и деце и коју посећују многи водолијашки учитељи, да би стекли нове "увиде" и "просветљења" и вратили се у свој крај ради ширења Њу Ејџа.

160 километара јужно од Мадраса сместио се велики сферични храм који се зове Матримандир, познат и као "Кућа новог стварања". Он је настао на основу визије жене-гуруа Мајке, и њеног духовног пријатеља Шри Оробинда. Само име значи "обитавалиште Мајке". Под "Мајком" се подразумева Кали, богиња стварања и разарања, којој су у Индији биле приношене и људске жртве.

Оробиндо је Оровил створио са намером да његова заједница буде модел Надума, понуђен читавом човечанству у оквиру духовне еволуције. Његова пратиља, "Мајка", каже да је циљ Оровила "ново стварање" и преображај човечанства, што је "осуђено на успех". Сама зграда симболизује рађање нове свести. У њој је смештена такозвана "Унутарња соба", сва у белом мермеру, са глобусом од белог кристала на који пада сунчев зрак, што означава близину победе "сунчаног божанства" у наше дане.

Оробиндово учење се зове "Карма јога", јога рада којим се постиже очишћење. Стотине добровољаца са Запада стиже у Оровил да би напорно физички радило, и тако се ослободило "лоше карме" ради неког будућег, срећнијег живота. Уз то, Оровил производи компјутере, публикује књиге и новине, издаје видео-траке.

Оробиндова сарадница "Мајка" је рођена у Паризу. У младости је путовала у Алжир ради изучавања окултизма, а затим се у Индији срела са Оробиндом и придружила му се у његовом раду на "духовном буђењу човечанства".

"Мајка" се нарочито занима за окултну нумерологију. У годишњем извештају Оровила за 1988. годину изашао је њен чланак посвећен виталном значају датума 6. јуна (јун је шести месец) 1966. године. 6. дан 6.

месеца 66. године симболизује, по њој, четворство творевине. Рекла је да је тог дана рођен неко веома важан за успостављање Новог доба.

Очито, њихов "срећни број" је само површно маскиран број антихриста - 666. Многи водолијаши га сматрају бројем силе и мистичке моћи.

Бели облаци над паклом – Раџниш – тантрички демонски месија

Професор Владимир Димитријевић

Тантризам је медитацијско - магијска пракса заснована на поклонењу Шиви, богу разарања, и Кали (Шакти), његовој жени, богињи смрти и уништења. Дравидска популација, пре но што је бела раса стигла на индијски потконтинент, упражњавала је поклонење овим божанствима, жртвујући им животиње и људе. Циљ тантре је да се "прихвати празнина као своја права природа". Тантристи се Кали - људождерки клањају као прождирачици времена и простора, оној која директно иницира у ништавило. У "Маханирвани тантри" наводе се следеће речи: "Као што све боје ишчезавају у црном, тако сва имена и облици ишчезавају у њој (Кали, нап. прир.)". Људско тело се, ради достизања "просветљења", предаје свим могућим сексуалним изопаченостима, које су вековима смишљане (то је пут "леве руке") или медитативном буђењу "змијске енергије кичме", то јест кундалини (пут "десне руке"). "Пут леве руке" је подразумевао и људске жртве, а оргијање и пијанчење су упражњавани као "светиња". "Кроз ове поступке, због којих неки људи горе у паклу, следбеник тантристичке јоге постиже крајње ослобођење", говорили су "леворукаши". Жан Мишел - Варен, који је популаризовао ову доктрину, каже: "Оно што изгледа скандалозно, срамно, немогуће, најкраћи је пут према унутарњој чистоти".

На путу тантре стајао је и човек кога ћемо овде описати. Мрско нам је то што чинимо, али његових следбеника и његових књига има и код нас, и то све више (издавала их је ИП "Езотерија", кроулијевци, који га сматрају правим "телемитом", исто као Кроулија.) Познат је по књизи "Мој пут - пут белих облака". Име му је Раџниш Чандра Мохан, а звали су га Багаван ("Бог")...

Рођен је 11. децембра 1931. године у централној Индији, држава Маджа Прадеш, место Кучвада. Било је једанаесторо деце у породици; он - најстарији. Деда му је умро кад је унук имао седам година. После тога је код детета наступила опседнутост смрћу, која га је пратила целог живота. Непрестано је желео да умре и лутао по околини, иштући нестанак. У тој метафизичкој жеђи за смрћу, сваки дан је правио огледа са собом: устајао кад сви лежу, а легао да спава кад се сви буде; јео претерано и гладовао; вежбао магијско дисање и телекинезу. Пратио је погребне поворке и уживао да гледа спаљивање лешева. "Човек ме се не тиче", говорио је касније. " Смрт - то је тако дивна поја-ва... Човек је не сме пропустити". Седам дана је провео у на-пуштеном храму, лежећи и чекајући да умре. Није се померао док су му муве слетале на лице, нити док је кобра гмизала преко њега. Носио је дугу косу, упркос обичају села, а кад му је отац рекао да је скрати, обријао се до главе, што је у Индији знак

жалости због очеве смрти. Сањао је да упада у понорно дубоке бунаре, трчао миљама да би побегао од себе...

Медитирао је на неком дрвету и доживео "одвајање душе од тела" (астралну пројекцију); затим је имао осећај да је достигао празнину. 21. марта 1953, после седам дана без икакве наде, њега је испунило некакво Присуство, које му је донело огромно блаженство (како би се православно рекло - запосео га је ђаво.) То је било "просветљење", после кога Раџниш постаје гуру, један од најпопуларнијих гуруа Запада. У ствари, до званичног гуруизма прошло је више од десетлећа. Наиме, 1956. он је дипломирао филозофију на универзитету у Јабалпуру, где је касније предавао десет година и читао, читао, читао - да би лакше комуницирао са западним интелектуалцима. Године 1966. напушта свој позив (исте године основана је и "Црква сатане" у Сан Франциску), и проглашава се "ађарву" - "духовног учитеља"... Он је "Багаван" - живи бог. Индус Гита Мета, аутор књиге "Карма кола" (о индијским гуруима који су преплавили запад нудећи "инстант - спасење"), каже да је на Раџнишовим сеансама та начитаност јако привлачила слушаоце: "Бог је био интелектуални сноб. Избацивао је "најжешћа" имена. Исус, Маркс, Махавира. И Фриц Перлз." Помињао је Сартра и слободу коју ствара стрепњу; Кјеркегора који говори да је човеков живот "страх и дрхтање"; Маркузеа, Силвију Плат и Упанишаде стављао је у исти кош... И Западњацима се то допадало. Његова библиотека је имала, веле, двеста хиљада наслова...

Ашрам у Пуни у планинама Махараштре био је циљ следбеника са свих страна света. Он их је учио слободи - групном мистичком плесу и сексу, ослобађању од "инхибиција", "просветљењу" путем гажења свих норми... Часописи, попут немачких "Штерна" и "Шпигла", били су пуни његових слика: Раџниш се осмехује, и личи на чаробњака из Оза. Правио је огледе у провокацији Бога. Био популарнији од гуруа Раманаха Махаришија и Рамакришне, које је усмртио рак, па и од Мехер Бабе, који је после саобраћајне несреће постао непокретан.

Нешто чудно је било везано за Раџнишов ашрам: људи су у њему пречесто ишчезавали. Нетрагом нестајали. Европске владе су, на захтев својих грађана, настојале да провере о чему је реч, али нису сазнале много. Нестао је и принц од Хановера, Велф, рођак британске краљице Елизабете, и то пошто је инициран и примио индуско име Свами Ананд Вималкирти.

Нико из ашрама ништа није говорио о томе, због гвоздене дисциплине. Сви су били једнолико одевени: црвена одећа и Раџнишов медаљон о врату. Нису смели да преиспитују поступке надређених им људи, подређених директно "учитељу спасења". Гуру им је говорио: "Шта год се дешава у овој комуни дешава се с мојим знањем... Ви немате никакво право да просуђујете шта је исправно, а шта није. Ако већ знате шта је шта, нисте овде потребни. Ако сте већ просветљени - идите кући... Није ваш посао да судите шта је право а шта не. Ово није обично место да би се обичне ствари ту примењивале. Овде је у току необичан оглед".

Место у коме су се збивала предавања било је названо "Будахол" (Будина сала). Раџниш је долазио у једном од многих ролс-ројсева, напуштајући свој апартман - Лао Цеову кућу, како су је звали... Људи су фанатично подизали главе да би га први угледали. Уздисали су и викали од

среће. По сведочењу Тала Брука, који је истраживао његов рад и посетио Пуну, гуру је лично на мага из Толкинових романа. Публици се обраћао на хиндију и на енглеском. Чак и кад је говорио хинди, присутни Европљани и Американци су се претварали да разумеју, иако нису схватили ни речи.

Ашрам је био направљен по белачком моделу. Кували су Швајцарци, Немци, Французи, Швеђани. Месо је било забрањено, али је алкохол био дозвољен у неограниченим количинама. Кружила је трава, пробани су LSD, кокаин и хероин. "Мелтинг пот" је био савршен: поред аристократије и чланова краљевских кућа, глумаца и интелектуалаца, било је ту разних аутсајдера, изопаченика, психопата и читача тарота... Сви су били једнаки, али, како би Орвел рекао, неки су били "једнакији": управитељи ашрама и телохранитељи, мајстори борилачких вештина...

Раџниш је волео богате. Једино они имају довољно но-вца и времена да би достигли просветљење, говорио је. Мрзео је децу и породицу. Мушкарце је принуђавао да се стерилишу, а жене да абортирају. Узори су му, по сопственом признању, били Александар Велики, Стаљин и Хитлер.

Како је водио своје људе? Сматрао је да их треба "уништити", да би били пресаздани. Улогу гуруа је објашњавао овако: "Учитељ је крајње разоран. Учитељ ствара хаос. Уводи вас у лудило што се тиче вашег ума - јер, кад се ум разболи, он стаје... И изненада се јавља нова свесност". Знао је да многе од поступака за индуковање лудила не сме откривати јавно, јер би то могло да га кошта. Једној групи својих посвећеника у Бомбају 15. јуна 1970. је рекао да ће неки од његових поступака "просветљавања" смети да се открију тек после 2500 година, кад људи "духовно узнапредују". Уништити ум: то је циљ "просветитеља" са далеког истока.

Ево како (опет Раџниш): "Ум вели: "Прво упознај, па уђи у то. Без знања, ускакање у тако нешто је опасно. Можеш се изгубити, можда се нећеш вратити. Или - ко зна да ли је то добро или лоше? Зато прво сазнај о томе све што можеш". Али нема начина да се о томе сазна било шта ако се у то не уђе. То је опасност, ризик, коцкање. Зато је sanyasine (своје следбенике, нап. прир.) зовем "коцкари". Они су спремни да иду за мном, без оклевања, у непознато. Ја им не дајем никакве гаранције... Човек мора да ризикује. Опасност је пред њима. Било да ћете доживети просветљење или полудети, опасност је ту... Зато је Учитељ потребан... Ако му не верујете, лудило вам не гине."

Други пут ка "просветљењу" јесте уништење савести. Ево вежбе коју је Раџниш препоручивао својим следбеницима: "Седите и гледајте... Долази вам помисао да неког убијете. Ваш ум ужива у помисли да неког убијете; то је с једне стране. Друга страна ума вели: "То је јако лоше, грех је..." Кажете: "Томије савест". Није то ваша савест; то вам је убачено. То вас друштво изнутра контролише; то је друштвена стратегија контроле. Не знате шта је добро а шта лоше... Сетите се да его жели да буде поистовећен са добром страном, моралном страном. Он се изврсно осећа... Још увек вас држи та страна ума, још увек сте робови. Ваши свеци и ваши грешници - робови су и једни и други. Истински елободан човек је слободан и од оног што је добро и од оног што је лоше. Он је са оне стране добра и зла. Он је само свестан и ништа више" (часопис "Sanyas", септембар - октобар 1979.).

Испирање мозга и срца било је последица свега. Али је Раџниш то сматрао добрим. Његов баштован, Дивјананда, који није могао да издржи то што му се збивало са умом, дошао је учитељу и рекао му: "Шта се ово збива са мном? Постао сам скоро као зомби, и бојим се. Да ли да одем и радим нешто друго?" Учитељ му је одговорио: "Буди зомби. Буди савршени зомби, то је све. Настави да радиш". У часопису "5апуа\$" за мај-јун 1978. учитељ вели: "То ће се десити многим. Не бојте се кад се то деси... То је стање незнања; не знате шта је шта, сво ваше знање је изгубљено, сва памет је отишла. Постајете идиот. Изгледате као идиот! Људи ће рећи да сте хипнотисани или нешто слично, да нисте онај стари. То је тачно; али то је својеврсни шок. И добро је, јер ће уништити прошлост.... то је сав смисао сапу-асинства и учеништва: да сва ваша прошлост буде избрисана - *ваше сећање, ваш его, ваш идентитет - све мора да оде*" (подвлачење наше, нап. прир.). Дакле, ово је права апологија "испирања мозга".

На другом месту, Раџниш вели: " Сваки вас учитељ обезглављује, немилосрдно вам сече главу, уништава вам разум, уништава вам логику, изводи вас из главе. Једини начин је ком-плетно одсецање главе. То је треће стање: катарза. Кад глава више не функционише, престаје њена контрола и затвореник је слободан... То је разлог због кога прави ученик пролази неку врсту лудила поред учитеља".

Још један пут ка просветљењу: уништење породице и секс са свима, без разлике. Раџниш: "Човек је прерастао породицу. Корисност породице је окончана... она је врло штетна јер квари људски ум. Али у прошлости није било друге могућности, није било начина да се изабере ишта друго. Била је нужно зло /.../ За велику већину, породица је одвратна. Питајте психоаналитичаре - рећи ће вам да све врсте душевних болести настају у породици. Све врсте психоза, неуроза - све је из породице. Породица ствара врло, врло болесно људско биће".

Зато је он нудио своју комуњу: секс без ограничења, и да деца припадају групи. Тако ће она бити слободна од "породичне значке". И да гледају сво оргијастичко лудило: "Нека се деца играју, нека гледају, уживају. Кад им родитељи воде љубав, нека буду ту. Нека буду део тога, нека гледају... шта се дешава са њиховом мајком кад води љубав. Како јој је лице у заносу, како јој се очи затварају и како улази у себе; како отац доживљава оргазам, како вришти од среће. Нека деце виде многе како воде љубав. То ће их обогатити". То јест, обогалити. То јест, још ће их више направити зомбијима. Једна од бивших раџнишовки, Ада, рекла је Талу Бруку да је после двадесет - тридесет интензивних веза са разним мушкарцима у току године, неколико година узастопце, човек готов шизофреничар: "Постајеш матора, истрошена џукела у својој тридесет петој и нико не жели ни да те пипне"... А у томе и јесте "просветљење": самог себе претворити у истрошеног пса, у савршеног зомбија, у живог мртаца који је заувек пропао и за кога нам васкрсења.

Раџниш им је све то отворено говорио, и sanyasini су се блесаво смешили и ишли за њим у понор. Докле је достигао гуруов цинизам, види се из његовог обраћања следбеницима: "Вама су потребне лажи као што деци требају играчке. Играчке су лажи. Лажи су вам потребне ако нисте одрасли/.../ Све Буде су лагале. То је било због њихове велике сапатње... Цела истина би била превише. Можете просто бити шокирани, смрвљени.

Не можете поднети сву истину. Разориће вас. Само лажима можете бити доведени до врата храма. И тек на вратима вам може бити саопштена сва истина. Али тада ћете разумети, тада ћете схватити због чега су биле потребне лажи".

Отац лажи, сатана, учио је Раџниша. Он се тиме и хвалио - да је у контакту са узвишеним дусима, који га поучавају. То су исти они дуси који су водили Блавацку и теозофе. То су дуси који су водили Хитлера. Та група духовна која је стајала иза Хитлера и нацизма, говорио је Раџниш, има име "Ашока девет", и једна*је од најмоћнијих. Због тога је читав Далеки Исток на изванредан начин био са Хитлером, јер је далекоисточна група водила Хитлеров дух. Па ипак, иако је "Ашока девет" надзирала Хитлерово, подухват спасавања човечанства није успео. И Раџниш је наставио да га спасава.

Метода је била проста: поседнуће. Демон који служи Раџниша треба да поседне његовог ученика. Ево како је он то описао (запамти, читаоче: то је срж сваке индуистичке иницијације - од трансценденталне медитације до "Харе Кришне"): "Кад год учитељ жели да ти помогне, да очисти твоје енергетске канале, твоје пролазе (духовне кундалини канале), ако су зачепљени, он те просто поседне. Он просто силази у тебе и његова енергија, која је вишег квалитета, чистија, неограничена, улази у твоје енергијске канале... То је читава вештина Шакти - пата (кад он додирује твоје чело током иницијације.) Ако се ученик стварно предаје, учитељ га одмах може поседнути. И кад сте једном поседнути учитељевом енергијом, кад вас прана окружује и улази у вас, лако се чини оно што се годинама није могло чинити... Али ако учитељ уђе у вас као водопад, постајете сасвим друга особа, и то изненада".

Све ово је деловало на људе, страшно и непорециво. Изабела, Шпанкиња краљевске крви, која је говорила пет језика и врхунски свирала виолончело, много је волела Раџниша. Он је обраћао мало пажње на њу, проводећи више времена са Немицом Вивеком, која му је била најчешћи сексуални партнер. Изабела је била љубоморна на Вивеку. На крају, Раџниш је принцезу натерао да спава са човеком који јој се усшште није допадао. Она, која је писала најдивнију поезију на матерњем језику и на италијанском, која је прекинула све везе са шпанским краљевским домом, била је згажена као крпа. Престала је да једе. У оближњем градском парку играла је као луда. Одвели су је у душевну болницу. Ашрамовци су одбили да признају било какву везу с њом, као и Раџниш. Изабела, која је припадала његовим најближим сарадницима, остала је у лудници, тврдећи да је одбацивање само тест верности. И даље је волела Раџниша.

Један Аустралијанац, пише Тал Брук (Брук је, већ рекосмо, у Пуни спроводио озбиљну истрагу) извршио је самоубиство. То му је заповедио Раџнишов глас, који се јављао ниоткуда. Човек је покушао све да избегне смрт, али паклени глас се понављао. На крају, самоубиство је било "излаз". Мајка тог човека је дошла у Индију на сахрану. Две недеље после погребља, постала је Раџнишова следбеница!

Екарт Флотер, немачки новинар и бивши раџнишовац, сведочио је Бруку о најгорим могућим понижавањима којима су људи били подвргнути.

У јулу 1978. Флотер је био на скупу Самарпан групе, на чијем је челу стајао неки Енглец. У групи се налазила девојка у црнини - родитељи су јој

умрли. Енглеz је насрнуо на њу и скинуо јој одећу. Док је девојка плакала, вођа је рекао: "Све што ти треба је секс". И остали из групе су се поскидали, а мушкарци су несрећницу силовали. Групно силовање је код раџнишоваца одобрано као "средство против женских инхибиција".

Веда, песник из Велса, сећа се да је приликом групног плесања, огромна, безлична енергија обухватала све, долазећи однекуд (опет демонско опседнуће). Било је то као електрицитет. Свако зло се може чинити, само ако је човек свестан, говорили су му. Раџниш је сматрао да сваки свестан чин постаје медитација. Ево његовог исказа: "Ако чак и убијете неког свесно, при пуној свести, то је- медитативно. Зато је Кришна и рекао Арџуни: "Не бој се. Не бој се! Убијај, кољи, при пуној свести, знајући да нико није убијен... Ти само уништаваш обличја, а не и оно што је иза обличја. Зато уништавај обличја". Ако је Арџуна могао да буде тако медитативно будан, онда није ни било насиља. Нико није убијен, ниједан грех није почињен" (Раџниш, Књига Тајни, изд. Харпер Колофон 1977.)

Ети зашто је гуру волео Хитлера. И зашто је отишао даље од "Мајн Кампфа".

Тек кад се види којим путем воде гуруи, може се разумети реченица коју је Сузан Еткинс, следбеница Чарлса Менсона, изговорила на суду правдајући своје убиство глумице Шарон Тејт, супруге режисера Поланског. Та реченица, која је запањила Америку, гласила је: " *Морате заиста имати пуно срце љубави да бисте учинили оно што сам ја учинила Тејтовој* (подвлачење наше, нап. прев.)

Циљ је стварање новог, ђавољег човека.

"Ако не створимо Новог Човека (натчовека, рекли би нацисти, нап. прир.), и то у наредних двадесет година, човечанство онда нема будућности... трећи светски рат ће бити глобално самоубиство. Он може да се избегне једино ако се створи нова врста људи. То ће бити оглед, велики оглед, од кога много зависи"...

Тако је говорио Раџниш. Тако је говорио Хитлер. Тако је говорио Ниче. Тако је говорио сатана.

А sanyasini су носили црвено одело и Раџнишов портрет око врата.

Групни огледи су кључ за новог човека.

Наведимо још један. На челу му је био Сомендра, хваљен као један од највештијих у "просветљавању".

Он је прво наредио читавој групи да се свуку и да стану у угао. Неки су то учинили стидљиво, други су већ на то навикли. Сомендра је девојци, по имену Шакти, наредио да из тог угла пређе у други. Била је лепа, плавуша, у двадесетим годинама. И била је потпуно покорна.

Окрени се осталима и кажи како се зовеш, рекао јој је Сомендра.

- Зовем се Шакти, рекла је она полугласно.

- Јаче, заурла Сомендра.

- Зовем се Шакти, рече она.

- Не могу да те чују, вриштао је вођа.

- Зовем се Шакти, вриснула је плавуша.

- Гласније!, чуло се опет.

- Зовем се Шакти...

- Гласније!

И тада је она "пукла". Урлала је:

- Зовем се Шакти, зовем се Шакти, зовем се Шакти... Сомендра је онда рекао Шакти да дише дубоко. Почео је да јој савија тело у пределу карлице. Тело јој се тресло, и она је вриштала. Сомендра је играо око ње, и додиривао је - благо, час врат, час груди, час стомак. Она је играла и вриштала, играла и вриштала, све више се тресући. У суседном углу неки су плакали, а неки су такође плесали.

Затим је Сомендра прозвао девојку, бивши фото-модел, која, нага, није била нарочито изазовна. Почео је да се игра са њеном левом дојком, и да јој говори у лице:

- Ти ниси жива. Ти си лажњак. Ти си највећи лажњак који сам икад видео. Погледај се: не можеш ни да плачеш. Сви други то умеју, а ти не умеш чак ни то. Твоје сузе су лажне. Ја им не верујем. Не верујем да имаш било каквих осећања у себи, мислим да си изнутра мртва. Нема живота да тече кроз твоје крвне судове. Могу да те искасапим. (Руке су му се приближавале њеном врату.) И ти нећеш звати чак ни у помоћ, допустићеш ми да то учиним. И мислиш да знаш шта је предаја, шта је прихватање. Не знаш ни почетне ствари о томе шта су предавање или прихватање.

- Марш у ћошак!, заурлао је он. Не могу да радим с тобом. Ниси спремна... Гледао ју је са презиром...

Ослобођење се даље састојало у понављању што више порнографских израза и у што луђем оргијастичком понашању... Тако је настајао "нови човек"...

Сличне ствари се дешавају у свим гностичарским групама, нарочито код кроулијеваца. Једна врста самоникле гностичко-тантричке групе била је и банда масовног убице Чарлса Менсона, личности која је ставила црн жиг на хипи-револуцију. Његове девојке су веровале да воде љубав с богом и ђаволом кад год су водиле љубав с Менсоном. (Менсон је тврдио да је и бог и ђаво у исти мах!) Кад су касапиле жртве у кући Шарон Тејт, то је била tantra. Јер, тантристичке иницијације су крајње насилне и жзоЕачене. Рамакришна, који је на западу ширио индуизам, био је тантриста, и медитирао је изнад лешева. Код рацнишоваца, учитељ Тирта је причао о једном хапуабши који је полудео од мржње и гнева и почео да удара другара из групе о зид. Тукао га је и шутирао, и тада му је Тирта рекао да врати енергију у себе, што је насилнику донело тренутно "просветљење".

Индија је земља у којој и данас има људских жртава. У Бенгалу децу жртвују Кали (Маха Дурги), у Мисорију такође убијају људе на дар боговима, а широм Индије бебе се убијају приликом изградње моста. Закон ово забрањује, али се и даље дешава.

Брук је ово, као упућен у индуизам, одлично знао. У току свог истраживања о рацнишовцима, успео је да убеди једног Индуса - психијатра, који је радио са лудим sanyasinima, да му каже нешто о збивањима у ашраму. Разговор је изгледао овако:

- Да ли сте чули за многа самоубиства међу sanyasinima?
- Да, за многа сам чуо.
- Колико?
- Тешко је рећи. Педесетак, шездесетак, на стотине...
- А убиства?

- Али ако они буду хтели да ми одузму живот... Знам људе, ја сам психијатар, они то раде... Шта ће их спречити да то учине неком кога одаберу? Да, убијали су, знам то...

- Зашто? Из забаве? Ради обреда? Мислите ли...

- Не могу сасвим да уђем у њихове мотиве... Врло је могуће... Скоро сигурно.

- У реду, шта Раџниш ради у унутарњем кругу? Да ли он ради оне страшне тантричке ствари као што је жртвовање људи или секс са лешевима? Је ли неко од ваших "шенулих" пацијената мрмљао било шта о томе? Од оних пацијената који су били блиски Раџнишу?

Доктор је ћутао пред Бруком. На крају је једва изустио:

- Моја породица у Пуни живи поколењима. Не желим да одем одавде. Мајка ми живи овде. Уз то, ако одем, увек ми могу ући у траг, увек.

И ништа није рекао.

А Раџниш је понављао: "Само ретардиран и крајње лицемеран човек може веровати у Бога".

И још: "Ја сам најбољи забављач у историји човечанства. Ово је мој циркус, мој карневал. И ја невероватно уживам у њему".

Касније, кад је побегао у САД, изјављивао је на телевизији:

"Ово није религија. Нисам им гуру ни вођа. Ја сам им само пријатељ. То је све".

Америка га је упропастила. Разоткрила га. Његова сарадница Шила Силверман је, после Америке, заглавила у затвору у Западној Немачкој. Он је, после Америке, морао да лута као уклет од земље до земље.

Године 1986, у свом бекству, дошао је на једно грчко острво са својом групом. Православна Црква је одмах реаговала, и грчка влада га је протерала због бласфемеија и оргијања. На лондонском аеродрому Хитроу нису му дали да уђе у Велику Британију...

Проклетник није имао мира. На крају, умро је, беславан и лишен моћи и утицаја.

Но, читаоцу смо дужни да испричамо шта се све десило са Раџнишом кад је стигао у САД, и како је тамо његова утопија била на ивици остварења, да би се срушила нагло и изненада. Податке за наставак приче о Раџнишу преузели смо из документарног филма "Страх је господар" филмске куће "The Jeremian Films"...

Раџнишове терапије су се, видели смо, и даље састојале од урлања, вриске, секса са нежељеним особама. Многи су вршили самоубиства, а Ошо је доводио психијатре да би им показао своју методу "лечења комплекса"... Оне који нису успели да излече комплексе пре смрти, брзо су кремирали.

Циљ му је понављамо, био стварање новог, срећно безумног човека. Желео је идеалисте са пуно пара. Говорио је: "Новац је моћ, а моћ може да купи све/.../ Верујем у луксуз и ако не могу учинити да сви луксузно живе, барем могу учинити да ја тако живим".

Да би се разликовали од осталих, раџнишовци су носили црвену одећу и његове медаљоне о врату. Отворено их је упозоравао: "Ја вас учим комуни, а не породици. Породица је основа нације, државе, цркве, свега што је ружно".

Уз већ поменуто, ашрам у Пуни је био центар трговине дрогом и криминала. бапуазш су у њему подметнули две бомбе, да би узели паре од осигурања. Гуру је одмах затим оптужен за утају пореза. Да би избегао излазак на суд, 1981. он је из Индије побегао у САД, остављајући масу својих следбеника без игде ичега, да их прогутају вртлози тамошње беде.

По налогу његове секретарице Ма Ананд (Шиле Силверман) купљено је 10 квадратних миља земље у Орегону, да би био подигнут град Будафилд (Будино поље). Сместиште су саградили у близини маленог места Антелоп. Антелопљанин Дон Смит се сећа да су обећали да ће бити добре комшије. Али само обећали. По Раџнишовом учењу, то их није обавезивало. Раџниш је говорио: "Мени је врло тешко да будем искрен. Ја не верујем ни у шта, чак ни у Истину".

Без обзира на то, морало се избећи плаћање пореза, а зато је требало бити религијска организације. Раџниш је мрзео религијске организације. Говорио је: "Ако сте Јеврејин, или хришћанин, или индуиста, или џаиниста, или будиста, ви нисте човек. Ви сте мртви. Ви сте леш". Но, пошто није веровао у Истину и није сматрао да га ишта обавезује, Ошо је свој камп регистровао као религију по имену "раџнишизам". Настојао је да око себе поново окупи утицајне људе, да би избегао злу фаму која га је пратила још из Индије. Уз њега су се нашли Дебра Олсен, унука првог демократског гувернера Калифорније, као и Стјуарт, син амбасадорке САД и УН Џин Киркпатрик; медијски је најатрактивнија била Шенон Џ. Рајан, кћи конгресмена Лија Рајана, кога је убила секта Џима Џонса. Шенон је тврдила да између "Храма народа" и раџнишоваца нема никакве узајамне везе, па чак ни сличности.

Докле је ишла оданост лудом гуруу? Др Џон Воли, угледни лекар, сећа се како је, попут многих, продао кућу и новац дао секти. Криминал је и даље био средство зараде. Бивши чланови су објавили да су их принуђавали да кријумчаре дрогу из Индије у Европу и Америку да би остали у секти ако нису имали новца да дају редовне прилоге. Због криминалних радњи, директор Раџнишове фондације у Индији је био ухапшен.

Секта је за годину и по дана успела да сагради Раџнишпурам и да окупира оближњи Антелоп. Силверманова је претила становницима да ће их порезима принудити да напусте своје место. Секташи су малтретирани грађане, нарочито старије. Јавност је негодовала, закон је кршен, али је Раџниш имао своју философију закона: "Закон вам не дозвољава да живите. Толико сужава животни простор да ви морате пронаћи начин и средства... А онда долазе адвокати. Они вам помажу да кршите закон, а да још увек будете у његовом оквиру. То је сав њихов посао. Адвокат је потребан јер закон ствара са једне стране криминалце, а са друге стране адвокате. И једни и други су исти". Раџнишов адвокат је био угледни П. Џ. Токс из Лос Анђелеса. 'Он је, као Свами Прамнарен, водио правни рат против Антелопа.

Тужили су људе и тражили велике одштете. На суду, становницу Антелопа Маршу Винцерман напала је Шила Силверман, тврдећи да се њен муж убио због Маршине прељубе, и да њена деца то треба да знају. Ова клевета је Маршу сломила, и онемогућила је да се брани... Нико није марио за муке Антелопљана. Име града је промењено у Раџниш.

Идиличну слику о секти почели су да кваре бивши чланови. Године 1983. група бивших sanyasina открила је мноштво криминалних радњи на ранчу, илегална усељења путем формалних бракова. Боб Харви, менаџер ранча, такође је сведочио о многим насилним свадбама.

Контрола на ранчу била је јака. Људи из ниже класе били су робови одвојени од породица и пријатеља, економски и емоционално потчињени. Раднике су третирали као псе. Напрезали су се од 12 до 18 сати дневно, без дана предах. Харви каже да су људи били физички и ментално преморени, јер се тражило и да раде и да "позитивно мисле". Силверманова се хвалила да њени сарадници "шљакају" и по двадесет сати дневно, а да су ипак, кад се све обави, срећни, и уз то још "певају". Шпијунирали су несрећнике на сваком кораку, а представници више класе могли су да силују било кога, у било које време.

Главни метод "испирања мозга" била је тзв. "динамичка медитација". Она се састојала од скакања, урлања и хипервентилације, што је прекраћивано периодима апсолутног мировања. Силверманова је говорила: "Људи нису у трансу због дрога, него зато што су срећни".

У то време раџнишовце су принудили да подижу крематоријум. Зашто - није се знало. Члановима покрета Шила је, ради опомене, причала шалу о два Немца у аутомобилу и 550 Јевреја у аутомобилској пепељари. Харви сведочи да на ранчу ништа није сађено да би се људи хранили. Сунцокрете су сејали да би новодошавши наивци мислили да ће бити фармери. Паре су намицане на сваки начин. Ма Ананд је принуђавала мушкарце да, пре стерилизације, продају своју сперму банкама семена.

Нарочито су злостављали децу, за коју је Ошо веровао да их од малена треба сексуализовати. Гуру је говорио: "Ако је порнографија прихватљива и дозвољена у филмовима, на ТВ-у, у часописима и књигама, то ће људима помоћи да изађу из својих скровишта. Биће корисно".

Беки, кћи Боба Харвија, сећала се да деци није дозвољавано да буду са родитељима. Тражила су их, често узалуд, по ашраму. Већина малишана није знала да чита и пише. Шила их је принуђавала да пре ручка гледају како се одраслом мушкарцу и жени ради тест на гонореју. Девочицама од 13 до 15 година су уграђивали дијафрагме и стерилисали их. Боб Харви се сећа да су дете од 13 година присилили да спава са мушкарцима од 32 и 45 година.

У кампу је било много промискуитета и хомосексуализма. Због тога је Раџниш наредио кондоме, као и ношење одеће различитих боја за разне врсте полних болести.

За време прославе прве годишњице Раџнишпурама, 1982, унајмљен је Стивен Собл са екипом, ради одбране ранча. То су били наоружани чувари, као и Раџнишови телохранитељи, који су, уз то, били стручњаци за све борилачке вештине, и човека су могли убити голим рукама. Почели су да увежбавају гађање.

Године 1984. државни тужилац Орегона, Дејв Фронмајер, почиње да гони раџнишовце због кршења закона о одвајању цркве од државе, јер су они, као религијска група, освојили Антелоп. Да би власт остала трајно њихова, Силверманова је у Антелоп почела да довози, са свих страна, одрпанце који је требало да гласају за њихову клику. Кришна Дева, други

порт-парол секте, тврдио је да се раџнишовци бранити, и да неће окренути други образ.

Раџниш их је овако учио: "Хитлер је у својој књизи "Мајн Кампф" написао да љубав не уједињује. Љубав нема снагу. Сва снага долази кроз мржњу. Креирајте мржњу и они ће се ујединити. У потпуности могу да разумем његову проницљивост". Запушаше су обећивали да ће бити опкољени и нападнути.

Циљ оправдава средства. Опет гуру вели: "Најосновније правило у овом насилничком животу је: сва средства су добра ако испуњавају крајњи циљ. И, наравно, много је боље потегнути мач него се расправљати. То одмах доноси решење. Лакше је борити се с неким и тако одлучити ко је у праву. Моћнији су у праву. То правило и даље важи... Закон џунгле".

Полиција је у области Васко почела истрагу. Шила је Еобегла у Европу, скупа са сарадницима. Било је планирано убиство Дејва Арана, Раџнишовог лекара. Државни тужилац Фронмајер стављен је на листу непријатеља секте. Откривена је намера да се отрује водовод града Далса. У том граду, раџнишовци су салмонелом заразили залихе хране, због чега је тровање добило преко 700 људи. Раџнишу је претила тужба на основу имиграционог закона. Он је покушао да побегне на Бермудска острва, али је био ухапшен у Северној Каролини. Дошло је суђење. Утврђено је да је крив и добио је 170 година робије. Постигао је договор са судом да призна кривицу, уплати четиристо хиљада долара и добије суспензију казне у трајању од десет година. Тако је учинио, и побегао из САД главом без обзира. Шила Силверман је ухапшена у Европи, и осуђена на робију. Кришна Дева је постао владин сведок у процесу против Раџниша. Откривен је огроман број криминалних радњи - од лажних бракова до рекетирања... Империја славног гуруа се расула у прах и пепео. Орегонски ранч и 93 ролс-ројса понуђени су на продају. Антелоп и Орегон су се смирили, али су стотине хапушаша препуштени на милост и немилост случаја, и, као раслуђено стадо, лутали су не могући да се укључе у нормалан живот.

Лутао је, као уклетник, и Раџниш. Брзо је напуштао државе и локације на којима се смештао. Говорио је: "Кад дође право време, учинићу све што могу да ме неко ко је у близини убије. То неће бити случајно. Ја ћу све сам организовати." Ово је подсећало на Џонса и "Храм народа", нарочито стога што је гуру обећао тренутно просветљење свима који умру у исти мах кад и он, у простору од 25 миља око њега.

Испустио је своју црну душу 1990. године у Индији.

Post scriptum сусрету са Раџнишом

Екарт Флотер је запазио нешто врло чудно међу следбеницима Раџнишовим. Они су се разболевали од истих болести као и гуру. Не само од полних болести, него и од истих алергија, од астме, од унутрашњих болести које је он имао. Гуру је могао да им ради шта год жели, и нико се није бунио: од силовања до стерилизације, све се прихватало.

Зашто?

Један од разлога су демонске моћи којима је овај несрећник баратао пошто се сасвим предао злодусима. Тал Брук сведочи да је и његов негдашњи гуру чинио оно што је могао да чини Раџниш: да се бави духовним вампиризмом. У оквиру његове истраге, једна од бивших ученица Багаванових причала је да је познавала човека који је у Пуни, у Будахол - сали, медитирао. У тој просторији била је Раџнишова слика. Одједном, он је изашао из слике, пришао свом ученику, отворио му груди и појео срце. Вративши се у фотографију, он је срце избљувао. Овај ученик је то сматрао дивним искуством, и осећао да од тог часа њима управља нека друга, неземаљска сила. Медицинска сестра из Немачке, коју је Екарт Флотер срео, причала му је како јој је Раџниш у виду духа долазио да би имао односе са њом. То је, у први мах, изгледало сјајно, али касније је добијала нападе непрекидног страха и ужаса. Осећала је такође да ју је неко сасвим лишио животне енергије.

У ашраму су се дешавале и друге језиве ствари. Флотер се сећа да су *sanyasini* каткад могли да чују звук судара два аутомобила, мада аутомобила нигде није било; гледали су чудно возило, налик на змаја, са огромним светлима, како пролази поред њих, хитајући "двеста на сат" - а никаквог возила није било...

Сатанизам је био присутан у сваком чину Раџнишових сарадника. Шива Мурти, иако један од најоданијих следбеника, напустио је орегонски ашрам после догађаја на оближњој реци. Он и његов пријатељ су веслали у кануима - једноседима. Пријатељ је упао у брзи водени ток, преврнуо се и почео да се дави. Шива Мурти је воки-токијем јавио о томе Силвермановој, молећи да пошаље хеликоптер ради спасавања. Она је одбила, и његов пријатељ је погинуо. Тива Мурти је из Орегона отишао у своју домовину, Шкотску. Касније је часопису "Штерн" написао следеће: "Раџниш Мохан води бескрупулозно међународно предузеће вредно милионе долара. Појединце и групе које га следе он нечовечно искориштава... Његово виђење света се састоји у томе да само он и његови следбеници треба да владају земљом. Да ли вам то звучи познато?"

Немцима је звучало. Личило је на Хитлера, омиљену Раџнишову личност, човека "са оне стране добра и зла".

Тал Брук пише: Тодинама сам изучавао северноиндијски тантризам и видео да је то изворни модел за европски сатанизам. Онај Древни остављао је свој смрад и кржаве трагове вековима, од Нимрода вавилонског, до рогатог бога друида/.../ Тантра је отишла најдаље. Предаја путем самопонижавања -једење изм, некрофилија, канибализам, људске жртве - сетимо се "скидања крова конвенционалне моралности" - оргије, обожавање Шиве, ... Сатане, Оног Древног. Шива са својим кобрама и трозупцем."

Шиви, то јест сатани, клањао се и Раџниш, као што му се, у виду Кришне или неког другог лудог "бога" клања паганска Индија. И Раџниш је то овако тумачио: "Бог је морао да узме сатану да му помаже око управљања светом. Без ђавола, ни он не може да управља стварима./.../ Мој ашрам не прави разлику између ђавола и оног божанског. Ја све упијам. Ко год да сте, усисаћу вас. И ја користим све врсте енергија... ђаволске енергије могу да буду коришћене на божански начин. И то је само почетак. Чим стигне још ђавола, видећете".

Тантризам и црна магија одобравају људске жртве. У својој књизи "Црне вештине" Ричард Кевендиш објашњава зашто је сатанистима потребна људска жртва: кад се убија човек, ослобађа се много енергије. Ако је то повезано са оргијама, енергије има још више. Према Кевендишу, који се позива на Кроулија, "ово је највећа тајна практичне магије".

Уосталом, наше згражавање неће запањити сатанисте. Они верују да смо ми, Хришћани, заостале будале које не схватају да је, како каже кроулијевац Горан Ђорђевић у чланку "Logos Theleme", "циљ свих спиритуалних тежњи управо спуштање Небеса на Земљу, увиђање истоветности свега што постоји, *брисање границе измвђу добра и зла* (подвлачење наше, нап. прир) и испољавање Бога у свету". Ђорђевић даље наставља: "Кроули је тврдио, слично Јунгу, да сво зло треба проживети и трансформисати у себи, слично алхемијској трансформацији нечистих психичких метала у злато, а не прогнати и одбацити део своје Психе у пакао. То је у складу са новоеонским гледиштем да магичар не сме да се изолује од било ког дела Универзума. Зло је само изокренуто, искривљено Добро, и да би достигао Апсолут, стање без Ега, нужно је прво их уравнотежити у себи, а затим истовремено превазићи подједнако Добро као и Зло. Због тога схватање сатане у тхелеми и херметизму, као Уништавача људског ега, нема никакве везе са схватањем сатане у хришћанству, сатанизму и другим староеонским творевинама". То јест, по Ђорђевићу, сатана је "позитивна личност". Тојест, убијати ради надилажења Добра и Зла се може - то јест... Ђавољи водвиљ се наставља...

И води у лудило и пакао.

Брук је дошао до дневника Рона Рикардса, иницијацијом претвореног у "Деву Рупена", једног од првих блиских Рацнишових следбеника, милијардера из Аустралије. Био је на дијети од млека и опијума. Он је свој дневник, пред саму смрт, предао Екарту Флотеру, а овај га је дао Бруку. А Рикардс није умро од дроге: скочио је кроз прозор, и покушаји да га, после пада, спасу, нису успели.

Црна свеска била је пуна чудних цртежа и анаграма. Описивала је његова путовања и везе са девојкама. Искуства са разним дрогама и "ширење поља свести"... Ево неколико одломака.

"15. јануар, понедељак... "Осећам се предивно што живим. Што дишем. Што сам у чаробној земљи. Осећам као да сам одувек овде. Индија је чиста стварност".

Али већ у уторак је писао: " Осећам се тако усамљено... плачем, плачем... тако сам усамљен међу овим такозваним sanyasinima, тако сам, тако усамљен. Ко су ми пријатељи? Шта? Зашто? Како? Не! Не!... Има ли нечег што вреди? Сада, данас, осећам бол. Плачем. Ридам. Сећам се. Прошлост је била дивна. Сад сам изгубљен у Индији. Зашто сам дођавола овде?"

У четвртак је записао: "Осећам се помало самоубилачки данас. Махавира рече: Једини вредан начин самоубиства је престати да дишеш, да једеш, да пијеш, да се крећеш - и тако умиреш. Прилично уврнуто сам се осећао".

И дошла је смрт.

Куда је та смрт водила? Флотер се сећа: "Године 1979. једна девојка из Енглеске умрла је, изгледа, од хепатитиса - мада тешко да неко умире од

хепатитиса - и сви су се са погребом вратили са некаквим чудним осећањем. Девојка је лежала на ломачи. Пре но што су је спалили, певали су и играли као и обично.

На лицу јој је остао залеђен тај израз. Очи су јој биле и даље отворене. Имала је израз крајњег страха... и стално сам о томе слушао. Умирили су у ашраму људи који су, сви до једног, имали исти израз у очима. Као да су у последњем часу видели нешто крајње стравично, невероватно. Мора да су нешто видели у последњем трену, рецимо појаву сатане. Сви ти људи. И ја сам уверен да је та енглеска девојка у последњем трену видела у чему је. Ја сам аналитички новинар и био сам главни уредник "Немачког пословног недељника" и навикао сам да радим са чињеницама и реалијама. Немам некакву нарочито емоционалну прошлост. Зато верујем само у оно што могу да потврдим. И мој закључак о тим догађајима је који су се збили умирућим sanyasinima јесте да им је сатанска реалност била скривена до пред тренутак умирања. И тада би је угледали. Као да су се сударали с њом. Могла је то бити посета сатанина... Или су били обманути толико да су стигли до тачке бесповрата и тада је он долазио, полагајући право на њих".

Тако се завршавао тантристички пут ка "Апсолуту".

Носили су црвену одећу и Раџнишове портрете о врату...

"Бели облаци" довели су их до пакла...

* * * * *

Раџнишових следбеника има и код нас. 23. октобра 1992. организован је, у хотелу "Југославија", "Ошо медитациони интензив". У позиву - огласу је писало да су посетиоци "дужни понети са собом комотну одећу за рад - тогу или тренерку, по могућству тамноцрвене боје, папуче, вегетаријански сендвич и сок. Не користити дезодорансе и парфеме. Обавезно - AIDS тест".

Ослобађање од Самсаре Попадија Јунија

"Самсара" је санскритске реч за "обману". Дирљива прича која следи говори нам о томе како млада особа у потрази за духовном истином одлази у Индију 1973-убичајен феномен међу америчком омладином крајем шездесетих и почетком седамдесетих. Тај први корак значио је ослобађање од самсаре материјалног света. У другој фази, Бог је хтео да је отргне од самсаре опасних религиозних путева, приводећи је коначно пуности чисте и спасоносне Истине, према Његовом недокучивом промислу:

- Када ваш живот не укључује у себе истину и светлост Господа Исуса Христа, онда настаје збрка. То је свакако био случај са мојим животом. У двадесет другој години држала сам свој живот у рукама (споља гледано!), али изнутра сам осећала ужас. Укратко речено, схватила сам да сам варалица. Приметила сам да глумим очекиване "улоге" у свакој релацији: глумила сам ћерку, глумила сам сестру, другарицу, девојку... Свака улога имала је одређени код понашања и мишљења. Било ми је неугодно у сопственој кожи. Поврх свега, схватила сам да сам тако јадна изнутра да

чак, иако сам волела људе, нисам била у стању да будем оно што сам и да то покажем. Извођење мојих "улога" било је пропраћено презиром и бесом што је вређало људе које сам волела. Осећала сам да нисам оно што стварно јесам. Моје питање је било како да пронађем себе и научим да волим.

У то време живела сам у Њујорку у Гринвич Вилицу, улица седма. Сваког дана када сам се враћала са посла пресретали су ме припадници неке духовне групе. Следбеници гуруа Махараџ-џи, затим Харе Кришне који су делили бесплатно храну, Мисије Божанствене Светлости, Сун Јунг Муна - било их је у великом броју у Вилицу и сви су изашли да би вас "придобили". Прелазила бих на другу страну улице да би их избегла. Иако сам се учтиво понашала било је немогуће ослободити их се. Нарочито ми је сметало што сви ти људи уопште нису били аутентични. Ако сам ја осећала унутарњу тескобу, онда ми није било помоћи од неке скупине људи који играју своје улоге. То се видело у њиховим очима. Само један продоран поглед у њихове очи и видећете цементни зид одмах испод површине, а све што их је чинило стварним било је закључано иза тог зида. Доводили су ме до беса. Што се тиче Бога, мислим да нисам трагала за Њим. Нисам трагала за Богом или просветљењем или нечим сличним што је тако типично за ово доба данас. Тражила сам себе.

Тако, донела сам одлуку да одем негде где нисам никада раније била, сама и да покушам да видим ко сам. То ми је изгледало савршено рационално. Пошто ништа нисам имала од уобичајених подстицаја од људи, места, чак нације, одлучила сам да одем морам постати неко и зато сам пошла у Европу.

Када сам то саопштила свом младићу који је био родом из Енглеске, исмејао је мој избор говорећи; "Европа! Тамо је исто као и овде. Зашто не одеш на неко сасвим различито место на пример Индију!". Када је рекао "Индија", то ми је зазвучало као права реч и одлучила сам да баш тамо одем.

Новац, којег нисам имала много у то време, одједном је притекао на неочекиван начин. Имала сам повратну авионску карту до Луксембурга и преко 900 долара. Пошто сам одлучила да путујем копном до мог одредишта водила сам дневник (за љубав моје мајке - опет играње улоге) што је било немогуће док смо прелетали Атлантук. Путовала сам тамо-амо: Бордо, Шпанија, Мајорка, Марсељ, Беле планине, Италија, Крф, Атина, Истанбул и тако редом. У омладинским хостелима срела бих неког са ким бих настављала путовање. Такође сам имала шатор што ми је пружало већу слободу. Повремено, неко би рекао: "Хајдемо у Мароко на неко време," и затицала сам себе како одговарам: "Сјајно, волела бих, али ја путујем у Индију." И тако сам настављала пут. Уствари, путовала сам пет месеци до Индије. Током путовања нисам посећивала туристичка места, чак ни места која би била занимљива за мене. Имала сам мапе малог формата на којима су били уцртани само већи градови. Путовало је пуно "деце". Лако смо успостављали пријатељства. Могли сте путовати неколико дана у једној групи, затим се придружити другој или неком другом; могли сте срести људе које сте већ срели, итд. Нисам била баш нарочито друштвена, али сам се упознала и путовала са неколико људи. Открила сам да непознавања језика не мора неизоставно бити и препрека за

комуникацију. У малим градовима у Грчкој или Турској и у Ирану открила сам да је било довољно задубити се у нечије очи и да су истоветне потребе и бриге људског бивствовања стварале везу и међусобно разумевање. На неки начин почела сам да се осећам добро у себи, а ипак сам знала да "то" није било окончано. Морала сам да стигнем до Индије. Али нисам знала зашто.

Уследио је низ напетих ситуација. После Грчке, на Истоку се сусрећете са сасвим другачијим правилима. На пример, граница је прилика за царинике да вам задржавају пасош док не оде и последњи аутобус уколико не дате мито. Подвале и корупција су правило, и знам сада да ме је Бог штитио. Нас четворо је кренуло из Грчке за Индију - ради узајамне заштите, и то је била Божија благодат. Крдо пустињских паса који крећу на нас усред нигдине, ирански пуковњак који нас купи док стопирамо и води нас кући да нас покаже женама његове породице, иранске жене пљују на нас, један Авганистанац покушава да нас купи: искуства су била тако различита. Ипак, почела сам да проналазим себе, помишљала сам.

У Авганистану сам се разболела. Била је у питању амевна дизентерија и било ми је заиста лоше. Моји пријатељи одвели су ме до болнице у Кабулу на испитивање. После тога била сам сувише слаба и нисам излазила из мале хотелске собе. Био је децембар и веома хладно. Била сам у делиријуму и имала сам велике болове. Спаљивала сам своје књиге у малој пећи да бих се мало згрејала. Чула сам када је доктор дошао у хотел и рекао мојим пријатељима да ће морати да ме пошаљу натраг. Влада није желела да Американка умре у Авганистану.

Моји пријатељи су знали да не желим да се враћам и молили су за још један дан. Када се вратио, упитао је како се осећам. Када сам рекла да ми је много боље, окренуо се мојим пријатељима и рекао: "У реду. Можда јој је мало боље ако има снаге да лаже." Очигледно, моји сапутници су били уз мене, Требало ми је "само" још десет дана да устанем из кревета; смршала сам око 20 килограма и морала сам узицом да омотам фармерке у струку. Пријатељи су понели мој пртљаг и придржавали су ме до силаска на пут. Наставили смо путовање. Болест ми се чинила као обред у коме сам добила пропусницу за даље путовање.

Заједно са тих 20 килограма изгубила сам још нешто. Страсти су одлетеле. Нисам имала никакве жеље за пређашњим навикама и начином живота. Осетила сам чистину и свежину - спремна за нешто ново.

Раздвојили смо се у Њу Делхију. Мој бивши младић одлучио је да се сретнемо тамо и долетео је из Њујорка. То је било грубо буђење за мене. Када сам се суочила са неким из моје прошлости, поново су упливале љутина, пресија и унутарњи конфликт. Осетила сам да су претходних пет месеци путовања били узалудни. Била сам овде у Индији а нисам се заиста променила. Обузео ме је очај.

Све време током путовања осећала сам јасно унутарње вођство. На пример, ако сам намеравала да се зауставим на неком лепом месту - као што су мала грчка острва на којима су били само чобани са овцама - ја бих добила јасну поруку - "само неколико дана, онда крећи даље." Ако бих покушала да то игноришем заиста бих почела да се осећам неугодно док не бих послушала. Била сам свесна овога и у то време нисам сматрала да је то нешто изузетно. Некако сам се природно подвргавала овом вођству, и

осећала сам да идем према нечем. Али сада су снаге које су ме вукле напред и биле ми вођство, остајале неме. Била сам веома очајна. Имала сам осећање промашености. Нисам имала куд да одем. Била сам у Индији и ништа није вредело. Поставила сам шатор на плажи у малој провинцији Гоа, а шест недеља посматрала сам плиму, сунце, месец, тропске рибе, циклусе живота док нисам осетила наговештај да ми се враћа здравље. Била сам на мање од пет миља од цркве у којој је било тело Франциска Ксаверског у коју нисам отишла. Пролазила сам туда бар два пута седмично, али нисам знала за то. Била сам заиста у тами, духовној празнини (ништавилу).

Онда, када је изгледало најтамније, почело је да светлуца. Једна девојка коју сам срела пре неколико седмица, стигла је на плажу где сам ја била, и рекла ми је да се окупила група западњака у малом граду у близини Бангалоре и да ја треба да одем тамо. Били су у Кадугоди у мушком колеџу Сатја Саи Бабе. Отишла сам тамо у дрвеном, расклиманом аутобусу. Мој пријатељ из Њујорка био је још увек са мном, али свађали смо се пре уласка у аутобус и ја сам одабрала место у супротном делу аутобуса - што је било забавно за индијске путнике. Наши путеви ће се ускоро разићи.

Кадасмо изашли из аутобуса, мој пријатељ је одлучио да попије чај. Предложила сам му да оде без мене. Нисам могла да говорим. Нешто се догађало - нешто посебно. Путовала сам преко шест месеци, и тај унутарњи глас непрестано ме покретао, говорећи: "Не овде, остани само неколико дана, а онда даље," итд., али када сам сишла са аутобуса, преправило ме је осећање, "Сада си код куће". Осетила сам невероватан мир - била сам скоро заслепљена неизрецивим сјајем. Непрестано су ме плавили таласи светлости и мира. Некако ми се чинило да је мој живот обдржаван у живој реци стварности, и да су бол и туга имали смисао. Видела сам, као на филму, сцене из мог живота и изненада схватила како су заиста биле повезане и да су биле део целине која ме је руководила и водила-довела ме овде. Али где? Мој ум је покушао да се умеша: "Шта то значи код куће си? Ти си на прашњавом путу усред нигдине, испред тебе је колиба од палминог лишћа и скоро ће мрак..." Рекла сам свом уму да ућути и послушао ме је. Осетила сам тренутак. Знала сам да је ово на неки начин бит ствари. Морала сам то да прихватим али још увек нисам била сигурна шта је у питању. Мој пријатељ је изашао из чајџинице и кренуо напред. После кратког разговора, повео ме је да будем са његовим пријатељима. Биле су то две Американке одевене у сари - на зидовима су биле слике неког гуруа. Свиделе су ми се, али нисам била сигурна у погледу места. Пошто смо разговарале, рекле су ми за учитеља. Описале су чуда која је чинио, и покушале да ме убеди да је он заслужан за оно што сам ја доживела. Он се наметао као "Аватар овог доба".

Следећих неколико дана морала сам да одлучим да ли остајем или не. На неки начин сам знала да је ово било "то", али скоро сам била без новца - чак нисам имала довољно да се вратим до Луксембурга. Била сам сигурна да бих могла да добијем новац за Еовратну карту од маме, али не би било у реду да добијен новац трошим за боравак овде. Тако сам се молила, мада тада то нисам схватала. Молила сам се за неко знамење. Веома једноставно сам рекла: "Чуј, довео си ме тако далеко, и ја то знам,

али ја не могу остати овде ако ми не обезбедиш оно што ми је потребно. Треба ми новац за храну и место где да боравим и још штошта. Ако ми то не приуштиш ја ћу схватити да је то знак да треба да одем." Нико ме нисам причала о томе, да сам управо одлучила да останем неко време. Следећег јутра другар кога сам једва упознала пришао је и дао ми је 70 рупија (у Индији доста новца), објашњавајући да он одлази и да му је тај новац преостао, "вишак". (Ко је још чуо за вишак новца?) Био је то прилично јасан одговор. Тако сам остала. Читала сам и проучавала неколико књига; почела сам да схватам да је читав живот истински спојен са Богом, било да то знате или не. Доста ми је откривено о савладавању страсти, живљењу на богоугодан начин, итд., и ја сам све то упијала. Покушала сам да се уклопим у оформљене "групице", али ипак нисам. Могла сам да оденем сари, да причам ту причу, да гледам тим погледом, али опет сам знала да то није стварно. Опет је то подешавање према улози, али сада је ово схватање стајало наспрам открића да је Бог стваран-некако стваран унутар мене. Завидела сам им јер ми се чинило да су нашли своје склониште и што више не морају да трагају. А ипак они нису ништа учинили са својим животима, нити су шта открили. Њихово блаженство је некако имало лажну ноту. Да ли је сврха живота само трагање за собом - било да сте један од оних који трагају за добитком, задовољством, било физичким или "космичким" ? То није био прави одговор. Знала сам.

Али дошао је дан, пет месеци касније, када је било време да се иде кући. Знала сам да је "сунђер" пун и да морам научити да све то применим. Сада сам знала да је Бог стваран. Знала сам да има потпуну контролу над физичким светом, да је безграничан и пун љубави и строг, и да ме воли и да ја волим Њега. Било ме је страх да напустим Индију; нисам Га познавала добро и била сам још помало ошамућена. Ипак, морам ово осмислити некако. Ништа у мом протестантском васпитању није ме припремило за чињеницу да Бог јесте Стваран, да Он има "идеје" за оно што ћете радити сваког дана - сваког тренутка, и да је то истинско питање живота и смрти.

У својој невиности и неискуству, ја сам приписала излив Духа учитељу који је био тамо. Људи су причали о Саи Баби као да је он месија. Људи су љубили његова стопала, тискали се да буду у његовој близини, да дотакну руб његове одеће. Посматрала сам. Настојала сам да предам себе изнутра. Свидело ми се када је рекао: "Ако сте васпитани као Хришћани, онда треба да будете Хришћани," а не мењати се да би га следио. То је свако говорио. То је изгледао једини начин да се човек приближи Богу. Многи путници су пристизали током пет месеци које сам провела тамо. Чула сам многе приче о разним факирима и варалицама који су и физички и духовно завели своје следбенике. Изгледа да је било мало части у многим ашрамама. Људи су трагали за духовношћу са истом греховном жудњом која их је нагонила да посежу за дрогом. Да ли сам пронашла једног аутентичног? Тешко да је тако, ипак, нешто сам осетила као аутентично.

Осећала сам се као сунђер који упија смисао Бога у окружењу тако различитом од мога. Коначно сам била способна да то примим, у атмосфери којој сам добила толико много. Хоћу ли то изгубити у Америци? Како да се вратим? Али тада, мој унутарњи глас јасно ми је рекао, "Доста мелодраме!" Знала сам да идем "кући" опет-овог пута у САД.

Наравно, сви моји пријатељи су мислили да сам потпуно полудела. Моја сирота мама била је више забринута него када сам одлазила, чини ми се. поред огромне дозе спољног културног шока-електрична светла, текућа вода, храна, Америка! – постојао је унутарњи културни шок. Нисам морала да бринем о испуњавању старих улога - било је као да сам са друге планете. Молила сам за место за паркиралиште (мама је била шокирана), медитирала сам и држала сам слике свог гуруа, итд. Али упркос свим спољним украсима губила сам додир. Тако сам поново почела да трагам.

Сусед који је имао сличне склоности пронашао је једну групу која се бавила медитацијом. Позвао ме је на то хришћанско место које је он пронашао. Не, хвала. Напустила сам лутеранску цркву када ми је било 16 година, због снобизма и оговарања - Хришћанство није имало ништа за мене. Већ сам "то" пронашла у Индији. Али ако је било стварно, где је сада? Имала сам миришљаве штапиће, слике и књиге, али та жива стварност поново је измакла - тај унутрашњи контакт који је био тако драгоцен и виталан. Где је то сада?

Пошто нисам имала бољу идеју, пристала сам да одем у ову хришћанску групу која је служила цркви. Када сам ушла на врата "Holy order of MANS"⁸⁴ капеле у Вашингтону, запазила сам да је ваздух изгледао испуњен животом. Унутра, помислила сам -можда... али када сам клекла, почела сам да плачем. Одједном, знала сам Ко је то заиста био. Ко ме је водио по свету да привуче моју пажњу. Ко се бринуо за мене и научио ме да волим и показао Своју љубав према мени. Схватила сам да то није било неко људско биће у Индији, или било где другде - то је био Бог у Личности Исуса Христа. Сећам се да сам га питала: "Али , где си био?" осећајући се као мало дете које је некако једном давно изгубило свог правог пријатеља - и ништа није могло бити истински постављено на своје место док се тај пријатељ не пронађе наново. Одједном сам чула одговор: "Ја нисам отишао, већ ти." Опет су искрсавале слике из мог живота, тренуци када сам заборављала свог Истинског Пријатеља и усмеравала живот у правцу који ме је одводио све даље и даље.

Одједном све је било у реду. Осећање несигурности, збуњености, љутине, изгубљености - све је то нестало у загрљају љубави. Осетила сам целовитост и мир.

И онда је све почело да се чини смислено. Побунила сам се против духовних варалица који су покушавали да заведу изгубљене људе. Окренула сам леђа Хришћанству које је "чувано" као под стакленим звоном (беживотно друштво за осуђивање и оговарање у протестантској цркви моје младости!), а ипак очајнички трагајући за собом, открила сам истину коју нисам замишљала. Да би заиста били оно што јесте, прво морате наћи Бога, јер једино у том стварном односу са Богом можете бити оно што јесте.

Још више постајете оно што јесте када предате свој живот Богу - предавање даје потпуност. А ипак било је потребно још 22 године да бих написала ове речи... јер се моје путовање није завршило у тој маленој капели.

⁸⁴ "Holy order of MANS" - једна од многих новопротестантских групација, синкретичког учења и са израженим милосрдним радом. На основу сусрета са делом оца Серафима Роуза, скоро сви прешли на Православље.

Требало ми је годину и по дана да приђем " Светом Реду MANS-a". У почетку на то сам гледала као на претњу мојој тек стеченој независности и аутономији. Знала сам да испред мене стоји још једна загонетка и требало је да прође још мало времена док нисам била спремна да платим цену. Савршено сам организовала стварност за себе. Иселила сам се из куће коју сам делила са још седам особа (и седам духовних стаза) у мој дивни апартман. Имала сам диван поглед, чак и пристојне суседе. Моја молба за апартман (пријава) била је коначни фактор у мојој одлуци. Чинила се као пука формалност док нисам рекла: "Ако се не прихвати, претпостављам да је то знак да сада треба да приђем Реду уместо касније." Наравно, апартман је отпао. И кренула сам са новим програмом.

Живот ми није увек био лак у Реду. Мрзела сам дволичност, то да ме оцењују и разметљивост, а Ред је био пун палих људских бића као и свуда. Такође је био пун још нечег. Био је пун жеље да се служи Богу свим срцем, душом, умом и снагом и кроз ово долазило је учење Јеванђеља да осветли сваки живот. Схватила сам да морам да се борим са истим стварима у себи на које сам реаговала код других људи. Истинска борба се одигравала овде и сада за моју душу. Имала сам много дивних, тешких, испуњавајућих, фрустрирајућих и обогаћујућих искустава током 14 година које сам провела у Реду. Једном или два пута скоро да сам напустила Ред, али некако сам веровала да ме је Исус Христос који ме је водио преко континента и океана, увео у овај Ред који, уосталом, није ни замишљен као небо на земљи. Требало је да останем и будем део покрета и његовог раста.

Јер је растао. Наш вођа је почео да нас руководи да трагамо за коренима. Било је све лепо и добро за нас да будемо "несекташка, неверска организација", али у коју цркву да иду наша деца? Ко ће да пише погребне службе пошто смо сви старили и потребне су нам? Зашто смо поново морали да "откривамо" Хришћанство? Зар није негде заиста постојало? Зар није постојало Тело Хришћана који су на исправан начин веровали? Ко је заиста веровао да је Бог стваран, ко је то заиста имао? Мало Тезеа, мало Генона, Мајке Терезе, "Облак незнања", Мертон - сви су пролетели у мислима. Није постојала стена, није било основе. Нити истинске везе са раном Црквом.

А онда је невероватан вихор свежег ваздуха ушао у мој живот, у све наше животе. Један број часописа "Православна реч". Неочекиван сусрет са јеромонахом који је имао живу повезаност са Богом - тако живу да је створио живу везу са светошћу ране Цркве (о. Серафим Роуз, нап. прир.). Све је заживело, и одједном могућност да се живи унутар те светости постаје стварна. Још једном, осетила сам у својим дубинама да је то дом за мене. Све што сам дотакла као да ми је то потврђивало. Ево, ту је Црква! Ту су Апостоли, светитељи, праведници и њихови захтевни животи и надахнута учења. Ту су и црквене службе које су руководиле Хришћане вековима - молитве које су написали светитељи и којима су се молили, као и обични људи, стотинама година. Ово је Божији пут.

Присутствовала сам Божанственој Литургији. Била сам нестрпљива и чезнула сам. Била сам захвална што сам годинама била у стању да "видим кроз стакло нејасно" - што је било боље него када уопште нисам могла да видим. Али пошто нисам знала да постоји више, није било болно не бити део тога. Почела сам да читам катихизис и открила сам да је "сунђер" који

је изгледао тако пун, био тотално сув и спреман за више. Слушала сам предавања која је држало братство Св. Германа и други. Били су то стварни људи који су се борили да се сједине са умом Светих Отаца, истински водећи духовни рат; живи примери плодова Православне Цркве - и знала сам да је то све "стварно". Свети Игнатије Брјанчанинов, "Лествица", "Казивања једног боготражитеља", Житија Светих, "Невидљива борба", службе - све је то обликовало, чистило и преиначавало моје унутарје.

Осетила сам да сам опет пред избором. Допале су ми се монахиње које сам срела и осетила сам да у њиховом звању постоји истинска испуњеност. Такође ме је веома привукао један младић у Реду и мада сам покушавала да то одложим на страну и трагам за Божијом вољом, та мисао се и даље наметала. Уследио је низ догађаја за које заиста верујем да су Божији благослов и деловање и ми смо се венчали.

Након годину дана добили смо дете - сина - што нам је унело радост у кућу. Истог дана, беба је умрла због оштећења приликом порођаја. Био је то шок за тело и душу. Православни погреб убедио ме је изван сваке сумње да је Православна Црква права и истинска. Стајала сам (и седела) два сата и слушала и чула питања која моја душа поставља, а чула сам и одговоре. Када су се сви поздравили са нама и отишли, муж и ја смо се окренули једно према другом и насмешили кроз сузе. Осетили смо исцелење, милост и милосрђе. Осетили смо небески мир и мудрост Цркве.

Мој супруг и пријатељи однели су нашег сина на место које је једино изгледало прикладно за његов укуп - у манастир Платину. Мада сам морала да останем код куће, могла сам да видим како ходају по снежној падини и носе мали ковчег; чула су се звона која су у душу уносила смиреност...

Још увек смо се припремали за крштење. Сада сам знала да Бог "не игра по нашим правилима"; и мада то може болети и шокирати нас, Он је још увек ту да Му се верује, да нам помогне да узрастемо до следећег степеника и да издржимо следећи корак. Све више сам чезнула за Светим Крштењем.

Коначно, дошао је викенд када смо мој супруг и ја и још шесторо драгих пријатеља одвезли се до Платине ради крштења. Опет, ваздух се чинио жив. Сати у цркви, стризање косе, вожња до реке. Још увек је било снега на земљи. Поток је текао брзо и набујао је од отопљеног снега. Сунце је сијало тако јасно и бљештаво као да је управо створено.

Никада ме није привлачило пливање у хладном планинском потоку - чак ни када је било врело. Ово је, међутим, била вода да очисти душу и што је била хладнија, боље је чистила. "У име Оца и Сина и Светога Духа. Амин."

А сада верујем да знам где је дом. Са мојим Небеским Оцем, и ја Њему и Сину Његовом могу бити ближа преко овог дивног дара Његове Цркве, дивног Православља. Наравно, то тражи нешто од нас - у ствари, то захтева све од нас. То није само веровање, нити је ствар у томе да си у правом "клубу". То је начин живота у којем све мора бити прожето стварношћу неба. Толике године уроњености у нашу бездушну културу остављају траг који се може избрисати молитвом и духовном борбом. Потребно је времена да се у потпуности "преобратите". Тако сам захвална за векове у којима су се свети људи и жене борили за веру и штитили је и пружили шансу нашој генерацији да окуша и схвати. Још увек се мора штитити, јер времена су мрачна, и чак као и у прохујалим временима, чувари вере могу бити

обманути. Сви се морамо молити и тражити Божије руководство и управљање ка нашем небеском дому. Његова гозба чека на све нас - хоћемо ли бити презаузети светским стварима? Или ћемо доћи кући?

са енглеског:
Слободанка Зарић

Од Хималаја до Цркве Христове Монах Адријан

Када се догоди да спознамо Бога као Личност, почињемо да видимо Његову руку како делује не само у околностима нашег свакодневног живота, већ и у догађајима из прошлости који су нас довели до садашњег тренутка. Сагледавамо како нас је од делимичних истина Он привео пуноти Истине, и како Он наставља да нас води у још дубље поимање те Истине. Као што је О. Серафим написао, када приђемо Христу "ниједна права истина коју смо спознали, неће бити изгубљена, никада."

Окружен са пет највиших врхова Хималаја, стајао сам на висини од 14.000 стопа нетремице посматрајући планине Анапурна док се сунце рађало. Моје путовање кроз Непал отпочело је пре неколико седмица, а ово сада је била кулминација. Док сам стајао немо посматрајући прастару лепоту која ме је надвисивала спопала ме је помисао: "Која је сврха?" Мој его је одмах узвратио одговор овој недовољно одређеној мисли; "Која је сврха! Шта хоћеш да кажеш тим 'Која је сврха?' Ствар је у томе да си толику раздаљину прешао. стопирајући да би видео ове планине, сада уживај у томе!" Иста мисао је и даље плавила мој ум. Да, овај приказ је једна од најлепших ствари које сам икада видео, и био сам пун радости због тога у том тренутку, али где ће бити ова осећања сутра када не будем тако сјајно надахнут? Срећа овог света никада ми неће донети задовољство. Требало је то да ми буде сасвим јасно до сада, али то сам коначно прихватио тек пошто сам се испео на врх света. И то је био мој први корак ка Христу и Православљу.

До тада, мој живот као одрасле особе, био је потпуно светован, повећен задовољавању различитих страсти. Завршио сам универзитет у 21-ој а потом испланирао да уђем у бизнис и да истовремено градим каријеру као уметник. За годину дана, прилично сам одмакао на стази ка свом циљу. Тада сам живео у Лондону, запослен код IBM. Мој положај је био безбедан а подразумевало се и унапређење. Мој приватни живот био је сличан многим другим из моје генерације: пролазне везе, уживање у комфору и стално изврдавање суочавања са собом.

Негде у исто време моја старија сестра постаје право-славна монахиња на Аљасци. Да ли је то подударност или не, нисам сигуран, али од тог времена моја страст за светским стварима почела је да гасне. Посматрајући своје сараднике, чинило ми се да нико није истински срећан или задовољан. То варљиво осећање задовољства никада није било присутно већ је увек мамило као да чека иза угла. Путовања, спорт, изласци са друштвом на пиће, све је то постајало све више земаљско (недуховно).

Сваког понедељка исто питање: "Како си провео викенд?" Сваког петка опет: "Шта планираш за овај викенд?" Лондон је достајао све сивљи и сивљи и киша која је непрестано сипала никада није успевала да спере чађ.

Уместо да се удубим у разлоге моје досаде, свалио сам кривицу на плећа материјалне културе. Претпоставио сам да мој презир према свету настао због настојавања на новчаној добити. Тако сам напустио IBM, спаковао ствари и вратио се у Америку. После, гајећи презир према богатству и друштвеном угледу, сишао сам у Чешку. Прилично чудно, пропустио сам да запазим да су иста правила за прихватање у корпорацији, применљива на "алтернативној сцени". Замените кожну јакну за одело, бубњеве за ролекс, пробушену обрву за дугмета за манжетне и опет ће те имати истог човека.

Почео сам да радим магистарски рад из уметности и нашао сам посао у музеју модерне уметности. Моје уметничко дело састојало се од великих платана прекривених дебелим слојем катрана. Катран до сада није коришћен као уметнички материјал, тако је моје дело постало одмах популарно. Настојао сам да се покажем као заинтересован за мрачне модерне филозофе, учествовао сам у пост-панк ревијама и журкама до зоре, али све ме је то замарало. Помишљао сам да нешто није у реду са мном. Зашто ми је било немогуће да озбиљно разговарам о излошку у галерији који се састојао од корпе пуне алуминијумских конзерви и доњег рубља окаченог на парчићима жице? Зашто нисам налазио никакве радости посматрајући перформанс уметника који пијуче као пиле петнаест минута? Срећом, брзо сам се уморио од свег " алтернативног живота" и управо тада јавио ми се један пријатељ са предлогом да идемо у Јапан. Одувек сам имао интересовање за азијске културе и проценио сам себе као сезонског радника *par excellence*, па сам се за месец дана нашао у Кјоту, Јапан.

Брзо сам се привикао на нове услове. У року од две недеље нашао сам посао као предавач енглеског језика и почео сам да похађам течај јапанског. Било је необично наћи се у земљи где се без страха остављају откључана кола. Поштење је било норма и то је покренуло промену у мени. Моја савест почела је да се враћа у живот. Осетио сам велико олакшање када сам почео да радим мале ствари као што је плаћање друмарине. То је било пуко придржавање закона без неког дубљег разумевања, али то је био катализатор за тананије промене, и почео сам да дишем лакше.

Живећи у древној престоници Јапана, значило је бити свакодневно у додиру са традицијом дугом две хиљаде година. Одрастао сам у предграђима јужне Калифорније (10 год. стара зграда била је најстарија грађевина); овде сам живео у суседству хиљаду година старог храма који је служио многобројним царевима. Храмови, баште и обичаји почели су да напајају душу која је конзумирала превише катрана. Природно привучен лепотом традиција, почео сам да се бавим зен-будизмом. За мој расејан и нестрпљив ум то је било превише. У зен-храму постоји само један исправан начин извођења радње и мора се чинити прецизно. Моје клањање било је сувише жустро, моје држање никада усправно, а моје чарапе никада довољно чисте. Свештеник се стресао на моју појаву. Захтевала се савршеност, а ја сам био далеко од тога. На крају сам одустао - не због своје неприкладности већ због тога што у свему томе нисам осетио никакву

радост. Све се чинило превише механички: притисни десно дугме и просвети се. После медитирања осећао сам извесну смиреност, али да ли је ово заиста помагало још неком? Претпостављао сам да ово исто могу постићи са много мање напора помоћу неког средства за умирење.

Три године су прошле; прилично сам савладао јапански и осећао сам да сам примио све што је корисно из те културе. Живот у туђини престао је да буде изазов; плата ми је била висока, посао лак и могао сам да видим себе како постајем самозадовољан. Било би лагодно провести следећих четрдесет година у овом веома топлим склоништу које сам себи створио. Дао сам отказ, напустио кућу и отпочео моје лагано путовање натраг у Америку.

Путовао сам свуда по Азији од Вијетнама до Сингапура без јасног циља. Био сам узбуђен приликом сусретања са новим људима и новим местима, али увече пред спавање враћао ми се туп осећај празнине. Још увек сам очајнички трагао за тим елементом који је недостајао у мом животу. Путовао сам до удаљених светих места будизма и хиндуизма; чим сам стизао на једно место одмах сам правио планове за следеће.

Током мојих путовања кроз Бурму, посетио сам храм на ивици Мандалаја. Хиљаде степеника водили су страном планине до храма одакле се пружао поглед на читав град. Док сам се пео, приметио сам да упоредо ња мном иде један будистички монах. Било му је око педесет година, био је онизак, пуначак, ведро лице. Он се представио и наставили смо да се пењемо. Када смо стигли до врха сели смо на зид храма и разговарали док је сунце залазило. После неколико учтивих фраза, скренуо сам разговор на тему политичке ситуације у Бурми (Бурма је тада била под оштром војном диктатуром). Уздахнуо је, погледао ме разочарано: "Зашто желите да разговарамо о томе?" Промрмљао сам неко објашњење да бих прикрио прави разлог - да покажем своје познавање озбиљних тема. Он је обрнуо разговор у сасвим различитом правцу. "Прошле седмице гледао сам филм 'Исус Назарећанин'. Какав чудесан живот!" Следећих десет минута он је говорио о врлинама Христа. Будистички монах ме је обраћао не у његову религију већ у Хришћанство. Занемео сам. Себе сам сматрао далеко изнад Хришћанства још од средње школе, а ево један паганин ми даје оно што сам ја одбацио. Због речи једноставног бурманског монаха пробудио сам се за чињеницу да можда има нешто више у Хришћанству од спољњег сјаја који сам ја одбацио. Још увек нисам био доведен до тачке да озбиљно истражујем Хришћанство, али то је била припрема тла за семе.

После кратког времена наставио сам за Непал где је требало да се сусретнем са неким пријатељима да бисмо се заједно пели на Хималаје. Стигао сам нешто пре њих и одлучио сам да одем до неког тибетанског будистичког манастира. Пронашао сам један недалеко од Катмандуа, у којем су постојали курсеви енглеског.

Био сам скептичан у сваком погледу, али после само неколико дана моје мишљење се сасвим променило. То нису били људи који су трагали за неким добрим осећањем већ су се истински борили да досегну истину. Био сам запањен када сам сазнао да верују у пакао. Ко у овом модерном добу верује у пакао? Али за њих то је природна последица протраћеног живота. Био сам заинтригиран. Почео сам пажљивије да слушах излагање доктрина. Суштина религије је идеја да сва бића живе у пролазном царству жеље и

патње. Патња је последица трагања за оним што је нестално; уместо тога човек би требао да трага за оним што је постојано: истином. Једини начин да се она досегне је престати са приљубљивањем за сопствени его и уместо тога живети за друге. Само када ставимо срећу других изнад наше можемо и сами бити срећни. Био сам запрепашћен: двадесет седам година су ми говорили: "Ради све оно што ти доноси добро осећање". Тибетанци ми говоре да ћу се због тога осећати јадно у овом или будућем животу. Ово је била револуционарна идеја за мене, али у исто време имао сам нејасно осећање да сам то већ чуо раније.

После неколико седмица проведених у манастиру, отишао сам у Непал јер су ми пријатељи стигли. Узели смо аутобус до планинског венца Анапурна. Са пуним ранцима, испели смо се на висину од 14.000 стопа током наредне две седмице. Пејзажи су били запањујуће лепоте; смењивале су се плодне долине, густе шуме, снегом прекривени планински врхови. Планинарење је повремено било мукотрпно; успели би смо се 1000 стопа а онда би ушли у долину где бисмо силазили исто толико. Лепота творевине је била невероватна, али сваке ноћи када сам легао да спавам то старо осећање да ми недостаје нешто поново се јављало; претпостављао сам да ће ишчезнути када стигнем у подножје Анапурна.

Стигли смо на наше одредиште једног поподнева, без даха и не мало разочарани. Читаво подручје било је сакривено огромним облаком, као и ми. Истражили смо глечере, а онда смо расправљали о следећим потезима прибијени уз пећ у малој колиби за чај. Пала је ноћ, али није било никаквог знака да ће се облак распршити. Отишли смо да спавамо и пробудили смо се управо пред зору. Прва вест је била да се време разведрило. Изашао сам напоље и један од најдивнијих призора овог света поздравио је моје очи. Сунце се полако издизало над врхом света и чинило ми се да га могу досећи и дотаћи. Тада се та кукавна мисао поново јавила у мом уму: "Која је сврха?" Онда ми је синило: цело ово путовање изведено је ради мог сопственог удовољења. Чим тренутан занос прође, вратићу се у своје нормално стање. Имао сам проблема са пликовима, повредама колена, ламбијазом и чему све то? Да ли ме је то побољшало као личност или било на помоћ неком? Не, то је само нахранило мој его; и имаћу сјајну тему за разговор на журкама. Где су нестали сви моји високи будистички идеали? У том тренутку схватио сам да мој живот мора бити посвећен неком вишем принципу од земаљских задовољстава. Одлучио сам да се вратим у манастир.

Следећих неколико месеци провео сам изучавајући тибетанску будистичку философију и технике медитације. Ипак било је ту неких елемената које нисам могао да прихватим. Доктрина карме није допуштала слободну вољу код човека; човекове одлуке да чини добро или зло биле су увек контролисане претходним делима. Како је онда могуће ослободити се ако је свака одлука била предодређена? Ако је човек грешио од беспочетног времена као што они верују, како човек икада може прочистити себе у тако кратком животу? На неки начин, тешкоћа је била у томе што је то било тако логично; изгледало је да је (карму) изумео људски ум. Ипак философија самоодрицања дубоко се укоренила у мени чак и ако нисам успевао да је спроведем у праксу; знао сам да више не могу живети дотадашњим животом.

Док сам боравио у тибетанском будистичком манастиру, почео сам да читам "Казивања једног боготражитеља", Ту сам видео пројаву самопрегора и саосећања које сам нашао у тибетанском будизму, а ипак, књига је потицала из хришћанске традиције у којој сам поникао. Зашто никада нисам чуо о овоме у мојој католичкој цркви док сам одрастао? Још је била необичнија чињеница да је моја сестра била руска православна монахиња а ја ништа нисам знао о мистичним својствима те религије. Донео сам одлуку да можда нисам спреман да постанем будиста и да треба да испитујем даље моје сопствено наслеђе.

Пошто ми се довољно тога олупало о главу, коначно сам дошао до закључка да су сва моја путовања била прилично бесмислена и да је потребно да се вратим кући и усидрим се. Планирао сам да се за Божић сретнем са пријатељима у Египту, али пронашао сам јефттинији лет до Истанбула сматрајући да је то добра полазна тачка за Западну Европу и САД. Авио-компанија се звала "Аерофлот".

Неколико дана касније, синило ми је да је то била руска компанија и да моја сестра живи у Москви. Помислио сам да ће можда бити председање у Москви. Тако се и испоставило. Кроз неколико дана набавио сам визу за Русију јер сам имао могућност да останем три седмице. Летео сам за Москву на дан Светог Германа.

Сестра ме је дочекала на аеродрому и тако је отпочео нагли течај Православља од три седмице. Почео је да ми се отвара нов свет. Био сам у земљи где су људи умирали за Христа, а заступништво светитеља био је нормалан догађај. Ово није било празно Хришћанство коме се приступало као друштвеној обавези. Ово су били људи који су претрпели невероватне тешкоће и патње ради истине.

Почео сам да читам списе о Православљу, да посећујем цркве и да водим разговоре са мојом сестром о разликама у на-челима Православље и будизма. Она се непрестано враћала на исту тачку: Хришћанство има Истину у Личности. Нисам схватио оно битно. Сила или личност, нисам схватао разлику.

Онда сам срео оца Артемија, добро познатог московског свештеника који је имао велику паству. Он је самопрегоран човек, чији је читав живот посвећен Христу и ширењу Јеванђеља. Отишли смо у његову цркву у току бденија у суботу вече. Био је окружен гомилом од око стотину људи који су чекали да се исповеде. Стао сам при крају круга да бих се убрзо нашао у средини где ме је сам о. Артемије повукао. Ставио ми је руке на рамена и са затвореним очима почео да ми говори. Када је желео да истакне неку поенту, бубнуо би ме челом по мом челу. Док ми је говорио веома китњастим енглеским, имао сам снажно осећање да овај свештеник, кога никада нисам срео, зна много више о мени него што би требало. Оно што ме је истински потресло је осећање да је жарко заинтересован за моју душу као да има личног удела у њој. Говорио ми је десет минута, док су се бабушке нестрпљиво тискале око нас. Наставио је да говори, указујући да ми је искуство у Непалу дато од Бога да ме отргне од материјализма. Онда ми је рекао зашто је Хришћанство истинска вера: само оно има личног Бога. Још увек нисам схватао важност ове чињенице, али осећао сам олакшање иако скоро ништа нисам рекао.

У огољеној гробници Москве нови свет почео је да се отвара преда мном. Нисам осећао притисак велеграда јер сам схватио да ми је небеско Царство Божије и Његових Светих у ствари ближе него сиве зграде које доминирају градом. Посетио сам лавру Св. Сергија и први пут сам имао прилику да се пок-лоним моштима светитеља. У овим "мртвим костима" чинило ми се да има више живота него у читавој јужној Калифорнији. Врхунац мог боравка у Русији био је Божић у Валаамској обитељи. Осећао сам, иако сам на изглед био окружен обичним људима, они су једном ногом на небу. Хришћанство је можда религија вере која се не да додирнути, али мени се чинило да сам на сваком кораку примио опипљиву потврду.

Неколико дана касније напустио сам Москву. Пре мог одласка, сестра ми је приговорила: "Драги мој, ако можеш да проведеш три месеца седећи са будистима, онда можеш бар месец дана да стојиш са Православнима." И то сам управо и учинио. У Калифорнију сам стигао два месеца касније. Дан уочи Благовештења путовао сам неравним, прљавим путем ка манастиру Светог Германа Аљаског.

Прва ствар која ме је погодила, управо пристиглог из Сан Дијега, била је чињеница да су ови монаси били анахронизам у двадесетом веку. Ко је још чуо да се неко одрекао комфора и поседовања у ова времена? Било је средина Великог поста и било је очигледно да су ови људи били усред духовне борбе. Озбиљност је прожимала манастир. Изгледали су спремни да умру за истину и тако нешто нисам видео у IBM, Академији уметности или у Јапану. Било је патње и на овим местима, али да ли су били вољни да дају све за једино потребно? После свега што сам видео, још увек нисам имао чврсту веру у Бога, али знао сам да су ови монаси схватили нешто и то сам и ја желео.

Стигла је Лазарева субота. Овог дана Црква слави успомену на Христово васкрсавање четвородневног Лазара. Али, након буђења ја сам поново утонуо у сан. Када сам коначно устао из кревета, манастир је био празан. Ни једне једине душе није било. Док сам обилазио манастир, дошли су ми на ум стихови: "Гле, Женик ће доћи у поноћ, и благо слуги кога нађе будног." И то се управо одиграло и у физичком и духовном смислу. Господ је покуцао на врата и позвао ме на гозбу, али ја нисам одговорио. Да ли ми је Господ заувек затворио врата? Почео сам да силазим низ планину, надајући се да ћу неког стопирати. Док сам се спуштао размишљао сам о свему што се догодило тог јутра и чинило се очигледним да ми је Господ дозволио да останем да би ме тргао из моје неодлучности. Тада ми је коначно било јасно шта се подразумевало под личним Богом. Зашто би ми безлична сила послала тако јасну поруку за спасење моје душе? Да је безлична, зашто би марила шта ми се догађа? Љубав не може постојати осим међу људима. Сила не може волети (и ја вас чикам да покушате да волите неку безличну силу).

Стога, дошао сам до закључка да је Бог Личност. Чим сам дошао до овог закључка чуо сам како ми се кола приближавају страга; то је био наш једини сусед на планини. Зауставио сам га. Он је, чудном "случајношћу", ишао у продавницу где набавља робу једном седмично, а која је била сасвим близу манастира. Стигао сам на време на Литургију.

Прошле су две године а ја сам сада расофорни монах, анахронизам ако хоћете. Моје борбе нису престале, али моји дани лутања су на крају.

Понекада оплакујем своју протраћену прошлост, али када се удубим видим да ме је рука Божија водила чак и кроз раздобља највеће пустоши. Сада, Он ме је овде довео са разлогом, али Њега треба тек да откријем.

са енглеског:
Јелена Петровић

Савет човеку који прилази Христу из далекоситочне религије о. Артемије Владимиров

Ово је текст који је са траке "скинула" монахиња Нектарија, сестра аутора горњих редова, монаха Адријана. Пошто је њен брат срео оца Артемија а онда се вратио у Америку, мати Нектарија замолила је оца Артемија да му упути неколико речи на касети, пошто је њен брат још увек био у стању усаглашавања са веровањем у личног Бога, и потребом за таквим веровањем. Али, слушати речи о. Артемија и читати их, није исто. Он говори на префињен, узвишен начин, као да чита песму и човек може осетити његову дубоку и горљиву љубав за Исуса Христа, која му омогућава да изводи свој тежак подвиг старања за напаћене душе:

"Свакако је наш заједнички пријатељ Џејмс (име м. Адријана у свету) сасвим у праву када каже да је најважнија ствар у Хришћанству лична љубав за личног Христа Који је Божанска Личност. Заиста, ако узмемо хришћанско морално учење без Христа, оно постаје само збирка лепих доктрина без икаквог живота у себи - живота нашег Господа Исуса Христа, Који је васкрсао из мртвих, згазио смрт смрћу.

Али шта то значи осећати љубав за Христа? Сматрам да је тамо у Азији, у Непалу, срце нашег пријатеља било испуњено нечим добрим - не рђавим - али то су била земаљска осећања, земаљске природе. Сада он покушава да открије шта је благодат поредећи ову непознату благодат са неким расположењима, неким осећањима које је доживео - али, на несрећу, све што он зна припада овом свету.

Исус Христос каже да Његова љубав, Његов мир, Његова радост нису од овога света и да морате прво имати сасуд, па га тек онда можете испунити драгоценим миром. Пре него што имате посуду, како можете осетити, како можете дотаћи његов садржај?

Да видимо шта је почетак наше љубави према Христу! Замислите да сте сироче, беба која доживљава смртну опасност, и сасвим одједном, сасвим неочекивано, изван ваших напора и свести, вас спасава неко кога никада нисте видели ни познавали - само су вам касније људи рекли; 'Имате спасиоца који вас је истргао из чељусту смрти'. Када почнете да будете свесни постојања тог спасиоца - неког племенитог, беспрекорног у својој љубави, ко ништа није очекивао да добије од вас заузврат, већ вас једноставно спасао из љубави - почињете да осећате нешто налик на захвалност. Осећате да ваше срце жели да препозна ту особу, да му буде близу, да каже неке речи захвалности, чак да га хвали и уздиже. То није нежно расположење, то није осећање због кога вам је угодно - у срцу није топлина и лагодност - ништа од тога. То је нешто много више. Када сте

заиста захвални вашем спасиоцу ви желите да му служите; желите да му припадате; желите да budete његов роб у правом смислу речи. Желите да budete слуга који не тражи никакву награду за себе. Не тражите срдечно расположење или тамно, нека празнина или ме нешто испуњава - то није важно. Желим да му служим. Желим да изразим моју љубав и на спољни и унутарњи начин. Желим да жртвујем мој живот за узврат, да га положим у подножје његових стопала. "Када волимо неког, ми уопште не мислимо на себе. Ако је ова љубав егоистична онда вам нешто не дозвољава да заборавите на себе, то је љубав усмерена према себи. Али када имамо жртвену љубав, ми осећамо да смо спремни на све - на хладноћу, ватру, глад а ово нису нимало слатка осећања.

Шта је живот у Христу? Само пажљиво погледајте Крст. Исус Христос, распета Истина и Љубав је управо испред ваших очију. Он је на Крсту. Да ли се Он осећа пријатно тамо?

Је ли Његов положај угодан? Да ли је Он сличан Буди који седи скрштених ногу испод дрвета? Не, то је мучење, то је нешто прожето тескобом, страдањем, а то је Љубав. Стога, љубав за Христа почиње са схватањем те болне жртве, одрицања, да, које нам је Он донео. А када почнемо да схватамо, уз помоћ Божје благодати шта Његово Ваплоћење и Искупљење значи; када почнемо да схватамо од нас је Исус Христос искупио од силе сатане, снаге греха, снаге смрти; када почнемо да схватамо све ово, онда видимо да желимо да служимо Њему, да припадамо Њему, да оправдамо ту жртву у нашем сопственом животу. И ако осећамо спремност да следимо Христа, да оживимо плодове искупљења у нашем срцу, да посветимо наш живот Њему, да посветимо себе Њему - то је почетак наше духовне стазе. Мислим, надам се, осећам да је Џејмс сада спреман за тај корак. Нека сада схвати да су осећања љубави и саучешћа која је доживео у Непалу биле прве посете благодати. Ова осећања била су усађена у његово срце деловањем Господа нашег Исуса Христа - али у том индијском периоду свог живота Џејмс није још увек спознао свог Спаситеља. Сигурно би се молио да је могао да се моли; трагао је за Неким кога још није добро познавао. Али сада Џејмс свакако зна да су живот и љубав, светлост и стварност, истина и саосећање у Исусу Христу. И тако, сећајући се тог саосећања које је преправило његово срце у Непалу, нека сада усмери то сећање према свом срцу, Нека поверује да ће му после његовог крштења, после нановног рођења духовног, Исус Христос дати много више. То је био само наговештај у Непалу, али остао је наговештај јер није било свесног окретања Исусу Христу - али сада када Џејмс зна Ко је Извор Љубави (јер Бог је љубав) он се може приближити овом Извору. Као што је рекао наш Господ Исус Христос, "Ви који сте жедни дођите... и узмите воду живота забадава."

Стога, ја сам потпуни оптимиста у погледу Џејмсовог срца. Сматрам да будући да је грана америчког дрвета са прилично рационалним плодом, он жели да припише своја духовна осећања неким другим категоријама. Ово је грешка, али свакако ће наш Господ Исус Христос наградити Џејмса за његово трагање за небеском истином, подарити му зору трајне љубави оног момента када учини тај корак и једноставно зарони у извор крштења у којем хучи вода вечне љубави.

И тако, будући одвојен од Џејмса са три континента и два океана, ја се молим за његову бесмртну душу Богу, и својом десном руком благосиљам га да одбаци рухо сумње и рационализма и да постане дете без нећкања, без страха, без штетних анализа, већ са љубављу и надом и вером у свом срцу. Тако, само напред, драги Џејмсе, и нећеш се разочарати - наћи ћеш оно за чим трагаш уз помоћ Свемоћног Бога, Исуса Христа. Амин.

са енглеског:
Јелена Петровић

Од Зен Будизма до Сунца Правде Јеромонах Дамаскин Кристенсен

Први корак у духовном трагању, рекао је о. Серафим Роуз, "јесте да се дође у додир са Стварношћу, да се пронађе Стварност дубља од свакодневне која се тако брзо мења, пропада, ништа за собом не оставља и људској души не нуди никакву трајну радост." Други корак је сазнати да је та Стварност Личност...

Тама, бесконачно ништавило, постојање ван простора и времена, где све је сада и време нема значаја. Оно постоји иза свега, испод свега; или можда би било боље рећи изнад свега, јер када сам га ја угледао, угледао сам и безбројне облике, бића, која су се њему пружала као просецима светлости, истезала се, иштући га овим бићем. Али тама, ништавило, једноставно није марило! То је била потпуна равнодушност, потпуна безличност.

Такво је било моје искуство када сам практиковао зен медитацију. До данашњег дана ја то сматрам истинским искуством, увидом у вечност. Проблем није био у призору већ у мојој интерпретацији њега, будући да сам у то време мислио да је оно што сам видео Бог. Таква вечност, која постоји трансцендентно, иза свега бића: шта би друго могло да буде?

Убрзо након овога искуства, отишао сам на сусрет хришћана у свој студентски кампус (УК Санта Круз), тек да бих видео како мање просветљени обожавају Бога и да бих то осмотрио из предности вишег знања које сам стекао. Сећам се да сам помислио, чим сам сео, како ови хришћани имају потребу за личним Богом јер су још увек заплетени у своја ега; да им је потребно да се поистовете са таквим Богом јер нису превазишли своју сопствену личност, да су још увек антропоцентрични, засужњени у своје људске, телесне форме и да стога имају потребу за стварањем човеколиког Бога. То је још увек боље него да га не траже уопште. Ја сам, са друге стране, мислио да знам тајну коју они још нису у стању да сазнају, тајну која би им се учинила језивом будући да су се још увек поистовећивали са својим егом, но која мене ни најмање није узнемиравала. А тајна је била ова: да, Бог постоји, али не онакав како већина људи мисли. Он - или -боље То - је безлично. Тражите Бога колико год хоћете. Он(о) не мари. Није против вас, али ни са вама није. То није нешто. Нема заправо ничега што о томе можете рећи. То је напросто тамо и увек ће бити тамо.

Мени је већина људи на томе састанку била досадна. Ипак, био је тамо један младић за кога ми се учинило да можемо да комуницирамо. Изгледао ми је као обични сантакруски хипик, дуге косе која му је падала преко очију, одевен у јужноамерички пончо, а када је говорио, чинило се да има праву жудњу за истином. Након сусрета дуго сам разговарао са њим и тада је потврдио мој први утисак да није просечни савремени амерички хришћанин. Звао се Тим. Био је веома креативна особа која је знала да мисли својом главом, уметник и нешто попут филозофа уз то.

У следећем периоду читао сам духовне књиге и разговарао са људима који су имали искуство безличног бога као и ја. Неко је то описао као више надличног бога - то јест, свако има дно вечно апсолутно ништавило у суштини свога бића, будући да је бог свако - али ово би практично значило што и рећи да је Бог безличан. Неки су ово окусили кроз зен и јогу, други помоћу психоделичних дрога. Један младић, који се уопште није бавио икаквом духовном праксом, рекао ми је да је једном на LSD-у ишао све даље и даље, дубље и дубље, унутар себе, док коначно није дошао до мале лопте. Ушавши у њу, нашао се објумљен бесконачним ништавилом, Вечношћу, за коју је претпоставио да је Апсолут.

То је било "Вечито Сада" о ком су говорили духовни учитељи на Западу, безлично "То", "Вишњи Идентитет", свачије надлично Велико Сопство за које је Ален Вотс говорио да људи на Западу морају да га спознају да би пронашли унутарњи мир. Да ли је то била Коначна Стварност, та безлична сила свемира, нешто што би савремени људи могли да сазнају узевши једноставно кап LSDa, док су се сви свети људи у прошлости борили током живота да то спознају и коначно дошли тек до искварене, антропоморфизоване верзије тога?

Али истина о нечему, како ме је зен научио, није требало да се нађе у промишљању о томе већ у опитовању тога. Па хајде онда да окусим плодове своје новостечене свесности о безличном богу која би ми, како рекоше они који знају, донела унутарњи мир и савршено прихватање свега.

Временом, нашао сам да ме је мој увид (што сам мислио да је) у безличног бога оставио неиспуњеним. Али зашто бих се ја бринуо о испуњавању - будући да сам превазишао свој его? Ипак, није ми се чинило праведним да мој его, којег сам макар и на тренутак превазишао, буде у паклу. Али био је. Сећам се да сам непрестано слушао песму "Скочи у ватру". У њој се пева о човеку који запомаже као да је у паклу. Потпуно сам могао да се идентификујем са њом, а слушајући је, некако ми је бивало боље.

Будући у таквом стању, мислим да никада нисам разматрао могућност да Тима обратим вери у безличног бога, али желео сам да истражим ствари којима се Тим бавио. Знајући да се занимам за мистицизам, Тим ми је показао најсадржајније, најдубље и најмистичније хришћанске књиге за које је знао. Тим је био римокатолик, али књиге које ми је дао нису биле римокатоличке. Биле су православне. Прве књиге биле су од архимандрита Софронија, који је био апстрактни уметник и јогин у Паризу пре но што је отишао у православне манастире на Атос, у Грчку, где је постао ученик смернога мистика, старца Силуана.

Једна од књига архимандрита Софронија звала се "Његов живот је мој". Заинтересован за мистичке технике, сместа сам отворио одељак под насловом: "Исусова молитва - метод." Тада сам прочитао део који ме је задивио као ништа до тада прочитано и који је заувек променио мој живот. Ево тога одељка у целини:

"Пут отаца захтева чврсту веру и дуготрпљење, док наши савременици желе да силом и на брзину досегну сваки духовни дар, укључујући чак и непосредно созерцање апсолутног Бога, и често ће повући паралелу између молитве у име Исусово и јоге или трансценденталне медитације и сличног. Морам да нагласим опасности од таквих погрешака - опасност од гледања на молитву као на једно од најпростијих и најлакших "техничких" средстава која воде непосредном јединству са Богом. У заблуди је свако ко настоји да се ментално лиши свега што је пролазно и релативно, да би прешао неки невидљиви праг, спознао своје вечно порекло, своју истоветност са Источником свега што постоји, да би се вратио и стопио са њим, безименим надличним апсолутом. Такве вежбе оспособиле су човека да се уздигне до надразумског созерцања бића, да искуси извештан мистички трепет, да упозна стање тихости ума, када он превасходи границе времена и простора. У таквим стањима човек може осећати спокој што је умакао непрекидно променљивим појавама видљивога света; може чак имати и извесно искуство вечности. Али Бог Истине, вечни Бог, није у свему томе. То је човекова сопствена красота, створена по икони Божијој, што се созерцава и види као божанство, будући да Он Сам још пребива у оквирима Своје творевине. Ово је веома важно. Трагедија је у чињеници да човек види призор који, у својој жеђи за вечним животом, погрешно узима за истинску оазу. Овај безлични облик аскетизма води до коначне тврдње да божанско начело постоји у самој човечијој природи. Човек се тако примиче идеји самообожења - узроку првобитног пада. Ко је заслепљен имагинарним величанством онога што созерцава, заправо је ступио на пут самоуништења. Одрекао се откривења Личнога Бога. Он принцип Личности сматра ограничавајућим, невредним апсолута, покушава да се отме таквим ограничењима и врати у стање за које мисли да му је припадало још од пре доласка у овај свет. *Овај (...) у дубини сопствеиог битија није ништа друго него приближавање небитију из кога бесмо позвани Творчевом жељом*" (моје подвлачење).

"Истинити Творац открио нам се као лични апсолут. Целост нашега хришћанског живота заснива се на познању Бога, Првог и Последњег, Чије Име је Ја Јесам. Наша молитва увек мора бити лична, лицем у Лице. Он нас је створио да бисмо се причестили Његовом божанском битију, не разоривши свој лични карактер. То је тај облик бесмртности који нам је Христос обећао."

У једном одељку (првome) архимандрит Софроније је савршено именовано оно што сам ја искусио. Његове речи одјекнуле су истином у мојој души - а мислим да се ово не би догодило да претходних месеци нисам прошао толика страдања. Одјекнуле су истином јер о. Софроније, и сам бивши јоги, није порицао истинитост искустава надличне свести. Он није био хришћанин који мисли по спољашњем, заробљен словом закона, који би само порекао искуство нехришћанских духовних практичара као зле и демонске. О. Софроније показује и у чему су ова искуства истинита и у

чему су лажна. Овај један одељак разјаснио је све. Објаснио је зашто сам био у паклу (и зашто је, како сам касније сазнао, Ален Вотс умро у духовној беди, од алкохолизма). Објаснио је зашто су хришћански светитељи провели целе своје животе у покушају да се приближе личном Богу, док су горепоменути младићи, чак и не покушавајући, нашли безличног бога пржећи се од LSD-а.

Раније, мислио сам да је вера у Личнога Бога само дели-мично, непотпуно стање духовног развоја и да иза тога лежи Стварност безличног, надличног Апсолута. Сада сам почео да схватам да је истина управо супротна: искусити надличну вечност било је само Ерећи део пута а иза тога лежи Онај Који обитава у тој вечности, лични Ја Јесам. Да, окусио сам вечност као ништавило, али то ништавило није Бог. То је, како казује о. Софроније, пре стање вечнога небитија из кога сам призван у битије. Када човек крене све дубље у себе кроз медитацију (или помоћу дрога), вероватно је да ће доћи до овога стања, ништавила из кога смо сви дошли.

Ово искуство можда може да послужи као припрема за познање Бога (као мени што је), али не може буде и крај пута. Пут сједињења са Богом је кроз љубав, љубав између личности и Личнога Апсолута. То је најтежи од свих путева али једини достојан Бога и једини достојан човека створеног по Његовој Икони. О. Софроније каже: "Нема тежег и болнијег аскетског подвига од покушаја приближавања Богу, Који је Љубав." Даље, он пише:

"Када се Сами Бог открије у виђењу Нестворене Светлости, човек природно изгуби сваку жељу да урони у надлични апсолут. Знање које је натопљено животом (као супротност апстрактном знању) немудар може ограничити на интелект: мора постојати стварна заједница са чином Битија. То се постиже љубављу. "Узљубите Господа Бога свога свим срцем својим... и свим разумом својим." Заповест нам је да љубимо. Љубав, стога, није нешто што нам је дато: она се мора стећи напором слободне наше воље. Наредба је упућена превасходно срцу као духовном центру човековом. Ум је тек једна од енергија човековог Ја. Љубав почиње у срцу а ум је суочен са новим унутарњим догађајем и созерцава Битије у Светлости божанске љубави."

Све је то било потресно, али ипак то је била само књига, а њен писац живео је у Енглеској. Био ми је потребан неко ко ће ми помоћи да уђем у ову стварност, да спознам Бога као Личност. Тим ме је са тиме упознао, али он није могао да ми буде духовни учитељ, а и никада се то није ни градио. Одвео ме је у католички манастир у Биг Сур, али ни са ким тамо нисам успоставио однос. Атмосфера ми се чинила прилично стерилном, али заиста ми се допала блискост са природом, будући да је манастир био смештен на дивном месту које је гледало на океан. Када сам о томе говорио Тиму, рекао ми је: "Чуо сам ја за други такав манастир, православни, који је много ближи природи. Налази се горе, у северној Калифорнији, а нема ни струју чак, ни телефон, ни текућу воду." То ме је веома заинтригирало, али Тим није знао да каже ишта више.

Кроз неколико месеци, неочекивано, у УК Санта Круз дошао је управо из тога манастира јеромонах Серафим Роуз да одржи нека предавања. Довезао се у старом расклиматаном комбију и указао се у својој изношеној црној раси, дуге косе и изразито дуге коврцаве седе браде.

Следеће чега се сећам је шетња са о. Серафимом кроз колеџ. Вечера се тек завршила, студенти су се мотали и шетали око кафеа. Сви су зурили у о. Серафима, али он је крај њих пролазио природно, као да је код куће. Усред овог престижног америчког колеџа, он је изгледао као неко ко је тек изашао из етипатске пустиње 4. века.

О. Серафим је отишао у слушаоницу и одржао беседу. Десило се да је у то време био болестан и током предавања шмрцао је све време. Очеvidно исцрпљен, ипак је остајао бистре главе, радостан и спреман да надугачко одговара на питања. Могао сам да видим да је учен као ма који од мојих професора, али далеко мудрији од њих, а ипак је очито то био човек дивљине, који се природније осећао у шуми него у учионици.

Оно што ме је највише поразило у вези са о. Серафимом било је да је то човек који се потпуно принео Богу и Истини. Он није био универзитетски професор који добија пристојну плату за ширење знања, нити је био религиозни вођа који жуди за влашћу, утицајем или корпом вођа да му се стави пред ноге, као други духовни учитељи који су у том крају имали следбенике. Није био "у религији" због онога што би могао да добије од ње, није му била потребна икаква психолошка потпора. Био је тек прости монах који је тражио Истину изнад свега. И ја сам знао да је он, ван сваке сумње, спреман да умре за ту Истину и могао сам да осетим да је за Њу већ и умирао. Раније сам чуо да је о. Серафим, пре но што је постао православни монах, био у источним религијама. Како сам сазнао касније, прво је практиковао зен и био ђак Алена Вотса. Касније се удаљио од зена и пажњу усмерио философији Лао Цеа, за кога је нашао да је далеко чистији и изворнији, те је студирао и научио старокинески од преносиоца таоистичке философске традиције, Ги-Минг Шјена. Чак и таоизам, као вероватно најчистија философија пре Христа, остављао га је неиспуњеним, будући да није представљао пуноту истине већ само њен наговештај, али кроз овај наговештај он је враћен назад истини и неоскрвљеном Хришћанству.

Када се предавање о. Серафима окончало, мислио сам: "Ово је најмудрији човек кога сам икада срео." Када су почели да постављају питања, сетио сам се своје главне тадашње преокупације. Запитао сам га: "Откуда је дошла идеја о надличном богу?"

"Овај концепт", рекао је, "долази од људи који не желе да се сретну са Личном Богом, јер Он несумњиво пред човека поставља захтеве..."

О. Серафим у младости није желео да се сретне са Личним Богом, који би нешто тражио од њега. Он је био јака и бескомпромисна личност и знао је да, ако Лични Бог заиста постоји, он не може да га следи као они млади хришћани који то чине тек да би добили материјалну корист и задовољили своје ђудљиве жеље. Он је знао да, када би веровао у Личнога Бога, дао би Му све своје. Живот без Личнога Бога, ипак, за њега је био такав пакао, да је, као магнет, бачен назад, Христу, чим је на хришћанском Истоку нашао чист облик Христовога откривења.

У писму младом боготражитељу О. Серафим писао је о томе како је дошао до вере у Личнога Бога:

"Током година свога студирања био сам задовољан тиме што сам "изнад" традиција али ипак некако им веран.. Када сам посетио једну православну цркву, то је било само зато да бих видео још једну традицију.

Ипак, када сам први пут ступио у православни храм (у руску цркву у Сан Франциску) догодило ми се нешто што нисам искусио ни у једном будистичком или ком другом источном храму. Нешто ми је у срцу рекло да сам "код куће", да је све моје трагање окончано. Нисам истински знао шта то значи, будући да и је служба била прилично чудна и одвијала се на страном језику. Почео сам да долазим на православне службе чешће, постепено учећи њихов језик и обичаје... Када сам се упознао са Православљем и православним народом, у моју свест почела је да улази нова идеја: да Истина није тек апстрактна идеја, која се жуди и спознаје умом, већ нешто лично - чак Личност - коју тражи и љуби срце. И тако се сретох са Христом."

Тако се са Христом сретох и ја. Али ако овај чланак почиње да звучи као она хришћанска сведочанства која сте све већ чули, дозволите ми да га учиним другачијим дајући му другачији завршетак. Када сам постао хришћанин, нисам живео срећно "све до краја живота". Нисам добио добро плаћен посао, лепа кола, кућу у предграђу са пространим гаражом, лепу хришћанску жену и фино васпитану децу. Уместо тога, отишао сам да живим у шуми у којој је живео и о. Серафим, у његову стару дрвену колибу. Сустанари су му били мишеви, нетопири и гуштери, а за храну имао сам оно што и јелени и веверице. Немам све оно што проповедници предности Јеванђеља обећавају успешним хришћанима, али имам увид у то какав је начин на који је требало да живе људска бића - као једно са природом. Мислим да би Лао Це ово одобрио.

Ни моје страдање није окончано сада када сам се сјединио са Христом. Како рече архимандрит Софроније: "Нема тежег и болнијег аскетског подвига од покушаја приближавања Богу, Који је Љубав." Али ја бих далеко радије био са Личном Богом и страдао, но веровао у безличног бога и не страдао. Следити Христу значи следити крсни пут, али у радосном прихватању наших земаљских крстова нама се даје неземаљска, унутарња радост, коју нам нико не може одузети. Следити Христа значи следити пут Небеса, који сва творевина треба да следи, и вратити се изворном стању, првобитној простоти, што је изворно назначење човештва.

са енглеског:
Јелена Петровић

Житије Светог Апостола Томе, званог Близанац, Апостола велике Индије Свети Николај Српски

Овај свети апостол Тома беше родом од града Панеада у Галилеји. Када Господ наш и Спас Исус Христос хођаше по селима и градовима проповедајући своју спасоносну науку, тада се догоди да га и Тома виде и чу. Па кад Га слушаше, речи Господње падаху му на срце као мед, а кад још виде многа чудеса Његова, он се прилепи уз Исуса срцем и душом, и не могаше се више одвојити од Њега, никад сит Његових слатких речи и никад насићен Његовог божанског лица. Видећи његову глад за истином и жеђ за правдом Господ Исус уврсти Тому у дванаест великих апостола Својих. Како

је велику љубав имао Тома ка Господу Исусу, види се из описа светог Јована јеванђелиста. Када Господ беше отишао из Јудеје, где га Жидови хтедоше убити, прими једног дана вест од Марте и Марије, да је брат њихов Лазар умро. Тада рече Исус ученицима, да треба опет одмах да се врате у Јудеју - Ученици га одвраћаху говорећи му, да ће га Жидови убити. Али Исус остаде при своме. Тада храбри Тома рече својим друговима: "Хајдемо и ми да помремо с Њим!" (Јн. 11,16).

По васкрсењу Христовом, не беше Тома међу апостолима када се васкрсли Господ жив јави. Па када му апостоли рекоше: "Видесмо Господа", Тома им не поверова (а то беше по Божијем промислу, да би се васкрсење Господње јаче посведочио за будућа поколења). Рече им Тома: "Док не видим на рукама његовим ране од ексера, и не метнем прсте своје у ране од ексера, и не метнем прсте своје у ране његове, нећу вјеровати". После осам дана јави се васкрсли Господ и учини по вољи Томи, показујући му ране своје. Видевши и добро уверивши се Тома узвикну пун радости: Тле, Господ мој и Бог мој!" (Јн. 20, 24). По Вазнесењу Господњем и по силаску Духа Светога на апостоле, разиђоше се апостоли по разним народима и земљама на проповед јеванђеља. Тома свети би упућен у велику Индију. Путујући на далек пут Тома прође земљу Партију и Мидију, и Персију и Гирканију, и Бактрију, и Брахманију, па видећи свуда гнусно идолопоклонство у највећем жеку, би веома ожалашћен. Но јави му се Господ Христос и укрепи га и ободри рекавши му да се ништа не боји и не сумња, јер ће Он бити с њим.

Прво чудо светог апостола Томе

У то време беше у Индији неки цар Гундафор. Па тај цар Гундафор посла једног свог повереника Авана на западне стране да му нађе добра неимара, који би му саградио двор како имају западни цареви. По Божијему промислу сретне Аван светог Тому, који се беше упутио у Индију, и рече му шта он тражи по свету за свога цара. Тома му се представи као неимар, чему се Аван веома обрадује. И одмах оба уђу у лађу и заплове пут Индије. После дугог пловљења лађа се заустави у једном граду. Оба путника изађу да виде непознати град. Но чим уђу у град чују трубе, које оглашаваху, да цар тога града удаје ћерку, и позива на свадбу све и свакога, богата и нишча, знаног и незнаног. Ко не дође, биће љуто кажњен од цара. Разабравши ово Аван и Тома побоје се казне, па и без воље оду цару на весеље. Буду стављени за трпезу и служени јелом и пићем као и остали гости. Но свети Тома био је снужден и није хтео ништа окусити са цареве незнабожачке трпезе. Тада царев виночерпац приђе апостолу па га ошамари говорећи: " На свадбу си позван, па треба да се веселиш и пијеш као и други!" На то му апостол рече: "Нека ти Господ шгати на тај начин што ће ту руку која ме је ударила пас довући и показати многим!" О какво се чудо догоди! Чудо које показа како рука свевидећег Господа штити своје верне ученике! Јер одмах по том изађе онај виночерпац да захвати хладне воде да расхлади вино. Али на бунару удари га лав и умртви, па му се напи крви и оде. Тада навалише пси и растргоше мртво тело на комаде. А један пас шчепа десну руку, па утрча у двор и баци руку пред госте. Кад сазнаше чија је рука и како се све догоди, сватови осташе запрепашћени.

А Тома и Аван брзо усташе и одоше на лађу да отплове за Велику Индију. А сватови викаху: "Или је Бог, или посланик Божији овај што сеђаше са нама!"

Онда цар брзо посла те вратише Тому. Па замоли цар Тому да уђе у чертог брачни и благослови младенце. Тома послуша цара. Но ушавши он поучи младенце вери Христовој и посаветова их да остану чедни и целомудрени, јер је Бог њима наменио нешто веће него рађање телесне деце. Затим се помоли Богу за њих, благослови их и оде у лађу. А младенци кад заспаше, јави им се сам Господ Христос у виду апостола Томе. Кад се они зачудише, како се Тома опет вратио к њима, рече им Господ: "Ја нисам Тома, него брат Томин; и сви они који се одрекну света и последују мени као он, биће ми вечно браћа у царству небесном. Не заборавите, децо, шта вам је Тома рекао. Па ако до краја сачувате девство, примићете венац славе у небеском чертогу мојему". Кад се пробудише младенци, причају једно другом исту визију коју видеше на сну. Изјутра уђе цар да види младенце и да се радује с њима. Тада они наивно рекоше цару, да су се договорили да цео век живе у чистој девствености као брат и сестра. Цар се на то разјари страшно, па досетивши се да је то дошло од Томе, хтеде овога љуто казнити. Стога посла војнике, да Тому ухвате и доведу. Али лађа за Индију већ беше отпловила.

Свети Тома - царев зидар

Када стигоше у Индију, свети Тома и Аван, изађоше пред цара Гундафора, па се Аван поклони цару и рече: царе господине, ево довео сам ти премудра зидара чак из земље Палестине. Цар Гундафор обрадова се, па одведе св. Тому подалеко, показа му место где је желео да му се сазида нов дворац, даде му размере од новог дворца, и уручи му доста злата, па се врати во своја си. А Тома свети, који у ствари беше зидар цара Христа и ничији више, чим прими паре раздаде их бедним и гладним, па се даде на проповедање вере Христове међу незнабожним Индијанима.

После две године дозвола цар св. Тому и упита, да ли ће скоро довршити дворац? Одговори му апостол, да је сазидао до крова и да му треба још новаца за кров. Цар му опет даде доста злата и отпусти га. А св. Тома и то злато одмах раздаде сиромасима као и први пут, и опет продужи свој апостолски посао. Али потом дознаде цар од некога, да Тома зидар није ни отпочео посао, него да је све благо што је од цара примио раздао сиротињи, а он стално путује по свој Индији и јавља некаквог новог Бога. Наљути се цар веома, па дозвола Тому и упита, је ли сазидао дворац? Рече му Тома: Сазидах врло красан. Тада њему цар: Хајдемо, да видим. А Тома цару: Не можеш га видети у овом веку, но кад се преселиш из овога живота у онај, видећеш га и веселићеш се живећи у њему на век века. Кад то цар чу, помисли да се Тома њему подсмева, па га баци у тамницу, а са њим и Авана, па мишљаше да их оба као варалице сажеже на огњу.

Љутит беше Аван врло и прекореваше Тому говорећи: Преварио си и мене и цара, и сад ћу због тебе живот изгубити. Блажаше га св. Тома речима: Не бој се, нећемо умрети него ћемо бити ослобођени и од цара прослављени. Што се одмах и догоди. А ево како. Разболи се царев брат тог истог дана, и одмах умре. То баци цара у неизмерну тугу. Ангел Божији

пак диже душу умрлога у небеса и показа му рајске красоте. Показа му и сјајне дворове, међу којима беше један лепши од осталих. Упита ангел: кажи, у ком би двору желео живети? А царев брат показа на онај најлепши. На то му рече ангел: не можеш ту, јер то је дворца твога брата, што му га сазида Тома зидар, који је сад у тамници. Онда замоли умрли брат ангела, да га спусти на земљу, да би измолио од цара његов дворца. Ангел му то учини. И кад душа уђе у мртво тело, диже се умрли, чему се обрадова цар и сав његов двор. Тада брат исприча цару све где је био и шта је видио. Од твога дворца што ти га сагради Тома зидар нема лепшег ни на небу ни на земљи; него ако ме волиш, поклони ми га, а ти узми све моје имање на земљи. Задиви се цар таквом откривењу свога брата, па брже дозва Тому и Авана из тамнице. Поклони се цар Томи до земље и замоли за опроштај. Тада Тома отвори уста и стаде учити оба брата правој вери. А они с насладом слушаху и све примаху. Онда их обојицу крсти и прими од њих много злата да им зида вечне обитељи на небесима, па их остави а он оде у народ да проповеда Радосну Вест Христову, и да крштава и да цркву уређује.

Свети Дионисије и Пелагија

У то време када Христов лученосац Тома просвећиваше Велику Индију светлошћу истине Христове; када одвраћаше народ од поклоњења идолима и приношења жртава змијама и мајмунима као боговима, и када као медоносна пчела раздаваше свуда чисти и благоухани мед Христов грким душама људским -то време, велимо, дођоше светоме Томи изненада мили гости. А ти гости беху они младенци, које Тома беше благословио на свадби у двору онога цара, где је на прави Бога добио шамар од виночерпца царева, као што смо горе повествовали. Тражаху га по свој Индији, па кад га нађоше обрадоваше се као сирочићи кад се опет нађу са оцем својим. Они рекоше, да им је живот у царскоме двору био неподношљиво мучење. Оно мало речи што су онда чули из уста Томиних било је довољно да их отуђи од незнабоштва њихове земље, али није било довољно за њихов даљи пут живота, нити за њихов мир. Зато су превалили тешки пут преко неколико држава, да би само нашли њега и нахранили и одморили душе своје. Искусни мудрац и нежни духовни отац знао је да ће до овога доћи, зато им је при првом сусрету онако мало дао. Не да им утоли глад но напротив да им отвори страшну глад за истином коју сав свет не може наситити. Зато их он сада прими усрдно, и пошто их добро нахрани јеванђелском истином, крсти их, па женику даде име Дионисије, а невести Пелагија. И узе их себи за сапутнике и помоћнике у мисионарском послу по Индији. Па када их виде добро утврђене у вери, он рукоположи Дионисија за епископа, а Пелагији даде крст и благослов да и она проповеда незнабошцима Христову свету веру. Потом их благослови и целива па упути у њихову земљу. Повративши се у своју земљу св. Дионисије и Пелагија почеше с апостолским жаром ширити светлост Христову у мраку незнабоштва. Свети Дионисије крштаваше народ и рукополагаше свештенике, а света Пелагија помагаше му срцем и душом и неустрашиво и неуморно, са крстом у руци као непобедивим оружјем, изобличаваше идолопоклонство и указиваше прави пут ка богоугодном

животу и вечном спасењу. Они претрпеше од незнабожаца многе поруге и тешка мучења, но то их не поколеба него још већма ојача. Најзад незнабошци бацише у тамницу блажену Пелагију, на смрт је осудише и убише. А њена света душа би од ангела узнета на небо пред Господа Христа у вечиту радост. А свети Дионисије пошто још дуго поживе и свету цркву добро уреди упокоји се и пређе у вечни живот.

Из Индије у Јерусалим

У то време упокоји се Пресвета Богородица у Јерусалиму. И Господ који ни на крсту није заборављао на своју мајку, него ју је препоручио старању једноме од апостола, светоме Јовану, није ју оставио ни у смрти без одавања поште и чести која јој је доликовала Са свих страна света Он је на облацима тренутно пренео своје славне апостоле на погреб пречисте Матере своје (да тиме и нас поучи како ваља чувствовати своје родитеље). И сви се апостоли у једном магновењу нађоше на Сиону пред одром Богородичиним, сви осим св. апостола Томе. Затекоше још свету Пречисту живу. И она, старица, неизмерно се обрадова свим великим апостолима Сина свога и Бога. Са свима се поразговара, са свима се опрости, све их благослови, па предаде душу своју пречисту самоме Христу. Тада апостоли са свећама и псалмопјенијем пренеше свето тело Богородичино са Сиона у Гетсиманију и ту чесно погребеше. Трећи дан по том стиже и велики просветитељ Индије, свети Тома. Ожалашћен што је одоцнио, он хтеде пошто пото да види и целива тело Мајке Божије. Тада сви апостоли сиђоше и отворише гроб, али гроб беше празан. Јер тело њено беше узето на небо. И тако наш славни Тома као што је неверовањем постигао јаче потврђење васкрсења, тако својим одоцњењем открио вазнесење Богородице на небо.

Чудеса св. Томе у Мелипуру

Из Јерусалима врати се св. Тома опет у Индију онако исто како је узет из Индије и пренесен у Јерусалим, тј. на облаку. Пошто посети установљене цркве у разним местима, оде у државу Мелипур. И хођаше по селима и градовима учећи народ правој и јединој истинитој науци, која није од смртна човека но од безсмртнога Бога.

А да је та наука од Бога то свети Тома потврђиваше чудесима великим. Он исцељиваше болеснике од сваке болести и изгоњаше зле духове из сумашедших. И тако многи се одвраћаху од лажних веровања и обраћаху Христу. Почеше се рушити храмови идолски а зидати цркве православне. При зидању једне цркве хтедоше Индијани превући стабло једног огромног дрвета за грађу црквену. Али стабло беше тако тешко да га чак и упрегнути слоновии не могаху помаћи. Кад се људи пожалише своме крститељу светоме Томи, Тома се прекрсти, па веза оно стабло својим појасом и одмах га лако превуче као неку шибљику на неко одређено место.

Али ускоро за тим учини Тома једно много веће чудо. Неки жрец незнабожачки омрзе светог Тома и напуни се зависти према њему. Јер сви Индијани, које Тома беше крстио, не хтеше ни погледати на идолске храмове нити на њихове жречеве. Онда се догоди да тај жрец у љутини уби свога сина, па научен од сатане и гоњен завишћу оптужи св. Тому као убицу

свога сина. Наста велика молва. Тому везаше и хтедоше убити. Али не беше ни једнога сведока. И народ и судије беху у недоумици и колебању. Тада Тома рече, нека га одвежу и одведу ка мртвацу, и одмах ће се знати, ко је убица. Одвезаше га дакле и доведоше над мртвацем. Тома се прекрсти и помоли Богу, па викну иза гласа мртвацу: "Кажи, заповедам ти у име Господа мога Исуса Христа, кажи младићу, ко ти уби!". А мртвац викну: "Отац мој уби ме". Тако жрец паде сам у јаму коју је за другог копао. А многи народ видећи ово страшно чудо, викаше: "Томин Бог је једини прави Бог"!

Сукоб с Махараџом

Пошто св. Тома уреди цркву у Мелипуру, отпутова са својим ученицима у далеку страну Каламидију. У тој земљи цароваше махараџа Муздеј. А тај махараџа имаше великаша Каризија. Жена овог великаша зваше се Мигдонија. Жена пак махараџина зваше се царица Тертијана.

Чим стиже у Каламвдију свети Тома просу божанску науку као небеско семе на њиве душа људских. И убрзо, помоћу речи и многих чудеса, обрати велики број незнабожаца ка светлости Христовој. Ту обрати и крсти и једну жену по имену Синдикију. Ова блажена Синдикија у верности поче и сама ширити науку св. Томе као иосланика Христа Бога. Она казиваше и ватрено доказиваше ову спасоносну науку и Мигдонији, жени махараџина великаша Каризија. Мигдонија слушаше речи нечувене њене рођаке Синдикије. И срце јој гораше од тих речи. Па пожели лично видети и чути Божијег посланика Индији, светога Тому. Преобуче се дакле у одело прсте жене, па оде са Синдикијом, и виде и чу светога Тому. И кад се поврати, она посведневно разговараше са Синдикијом о апостоу Христову и његовим речима. Промени и сав живот свој и поче живети по хришћански. И гнушаше се брачне везе са мужем паганином. Ожалошћен због тога Каризије замоли махараџу да пошље своју жену царицу Тертијану, да усаветује и умудри Мигдонију, која јој беше сестра. Махараџа учини по жељи свога великаша и посла царицу Тертијану сестри јој Мигдонији. Када Тертијана дође и поче испитивати сестру о узроку њене нагле промене, Мигдонија јој са таквим одушевљењем казиваше о новој науци коју је чула из уста апостола Христова, да царица и сама пожели да види и чује Тому. И тако обе преобучене у одело простих жена тајно одоше из двора и нашавши Тому где говори народу, слушаху га обе сестре са неисказаном насладом. Онда позваше светог благовесника у двор, да их боље на само поучи. Свети Тома учини по вољи, и пошто их добро утврди у вери, крсти их. Одмах потом крсти он и сина Махараџина Азана и још неке великаше. Како се крсти царица Тертијана, она не хтеде више да се дотакне свога мужа као некрштена паганина. Запрепашћени махараџа рече Каризију: Шта је ово? Хтедох повратити теби твоју жену па и ја изгубих своју! Онда обојица почеше трагати за узроцима такве промене на својим женама, и најзад сазнадоше о светом Томи и његовом делању међу Индијанима: о новој науци коју он проповеда, о чудесима која твори, о жалби жречева идолских што им храмови запустеше због Томе. Чувши све то разјари се махараџа Муздеј па нареди да се Тома ухвати и баци у тамницу. То слуге његове одмах и извршише.

Страдања, смрт и победа св. ап. Томе

Када изведоше св. Тому на суд пред махараџу, упита га овај љутито: - Јеси ли ти роб или слободан?

- Ја сам, одговори апостол спокојно, роб Онога над ким ти немаш власти. Господар је мој Творац неба и земље, једини истинити Бог. Он ме је и послао у ову земљу, да вас изведем из мрака заблуда у светлост истине.

Разјарени Махараџа нареди те усијаше гвоздене даске, па ставише Тому на њих.

Али Бог расхлади даске водом, и слуга Божији оста неповређен. Онда га доведоше пред кип бога сунца. Али кад апостол стаде пред тај кип, направи знамење крста, и кип се одједном сав истопи као да беше од воска. Видећи ова велика чудеса многи народ прими веру Христову. А цар у очајању не знаде шта да чини. Јер не смеде од народа јавно да погуби св. Тому. Онда предаде Тому петорици војника да га воде далеко и убију. На овоме путу беху са Томом неки крштени великаш Сифор, кога апостол рукоположи за свештеника, и Азан, махараџин крштени син, кога рукоположи за ђакона. Посаветова их, поучи их и препоручи их да држе веру и пазе цркву, охрабри их и благослови, па клече и уздиже руке на молитву. Утом га прострелише пет војника са пет стрела. Тако и св. Тома задоби пет рана као и његов Господ, који прими његову свету душу у небесну непролазну славу. А тело Томино сахранише чесно ученици његови, Сифор и Азан, и оплакаше га као сирочићи свога оца. У томе часу када војници убише светог Тому, полуде млађи син махараџе Муздеја...

Махараџа - покајник

У двору махараџе Муздеја настаде тешка жалост због младог кнеза који сиђе с ума. И страхан беше. Урлаше дању и ноћу. Свет је далеко обилазио двор махараџин. Тражише му чаре и хећиме на све стране; али све узалуд. А махараџа знађаше због чега то би, као и у кога је лек. Па сломи своју гордост, и једне ноћи са везаним сином дође на гроб светог Томе. Па клече и у молитви мољаше светог Тому да му опрости тешке грехе, и да му исцели полуделог сина, обећавајући да ако тај дар прими од апостола, крстиће се са целим домом. Онда нареди да откопају гроб, да би се болесник дотакао моштију свеца Божијега. Али у гробу не нађоше мошти. Неки ученици беху пренели тело св. Томе у Месопотамију. Тада махараџа са великом вером, узе шаку прашине из гроба и метну у недра и на главу своје сину. И одмах нечисти дух изађе из младића, и младић би здрав и присебан. Неизмерно радостан врати се махараџа са сином кући. И неописано весеље наста у двору. Само се о светом Томи говораше. Онда махараџа позва свештеника Сифора и свога сина ђакона Азана, те крстише њега, и његову родбину, и многе друге великаше.

Богу нашему слава на веки.

Амин.